

148
ЛЕПШОКЪЛАНЫ ХУСЕИН

К
Ъ
У
Ш
Л
У
У
Я

АТАЛГЪАН НАЗМУЛА
КЪАРАЧАЙ ТИЛДЕ

Къарачай илму тинтиу – институт

Лепшокъланы Хусеин

КЪУШЛУ УЯ

Аталгъан назмула
къарачай тилде

Черкесск шахар
ИКО «Аланский Эрмитаж»
2014

УДК 821.35.0

ББК 84(2Рос.Жара)6-5

Л48

Рецензенты:

М. Х. Чотчасва, зав. кафедрой литературы КЧГУ, к. ф. н., доцент.

К. А-К. Салпагарова, член Союза писателей Р.Ф., старший преподаватель карачаевской-ногайской кафедры института повышения квалификации учителей, г. Черкесск.

ISBN 978-5-906148-10-0

Л48 Лепшоков, Х. У. Къушлу уя: аталгъан назмула къарачай тилде / Х. У. Лепшоков. – Черкесск шахар: ИКО «Аланский Эрмитаж», 2013. – 412 с.

Настоящую книгу Народного поэта Карачаево-Черкесии Хусеина Лепшокова составили 151 стихотворение, посвященное знатным людям нашей республики, Кавказа и России. В них отражены черты характера, человеческое достоинство и слагаемые успехи её героев, представителей самых разных народов.

Книга, несомненно, представит интерес для самых широких слоёв читателей, как в Карачаево-Черкесии, так и за её пределами, станет ярким примером беззаветной трудовой деятельности и творческих достижений.

Главной, незыблемой мыслью автора, пронизывающей всю его книгу «Орлиное гнездо» является вековечная дружба и братство всех народов нашей республики, стремление к созиданию и миру, укрепление общечеловеческих ценностей.

кара: 6431

УДК 821.35.0

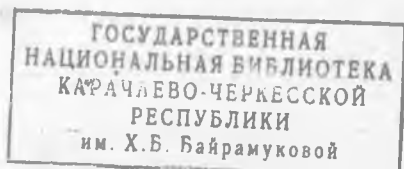
ББК 84(2Рос.Жара)6-5

ISBN 978-5-906148-10-0

© Лепшоков Х. У., 2014

© ИКО «Аланский Эрмитаж», 2014

© ООО «Нартиздат», 2014

«О доблести, о подвигах, о славе...»

В новую книгу Народного поэта КЧР Хусейна Лепшокова вошли стихи-посвящения, созданные в последние годы.

Это – раздумья автора о людях достигших в своей жизни и деятельности значимых успехов, несомненно, являющихся их вкладом в развитие общественного сознания, литературы, культуры, истории народов. Х. Лепшоков не обособляет своих героев по занимаемому ими материальному положению или должностному статусу, а для него интересен Человек в самом позитивном проявлении своего «Я», начиная от студентов, учителей, братьев по перу и кончая депутатами, академиками, генералами и. т. д. То есть лирическим героем автора в данной книге является тот выдающийся подвиг, который совершил конкретный земной человек, наш современник, наш земляк, наш брат. Поэтому, безусловно, поэтические произведения «Орлиного гнезда» Хусейна Лепшокова станут притягательными и поучительными для широкого круга читателей, особенно для подрастающего поколения, как яркие ориентиры жизненного успеха, как примеры для воспитания, а где нужно, и для подражания.

Желаю автору новых творческих успехов, новых произведений и книг, а читателю приятной встречи с непривычным, удивительным, своеобразным воплощением поэтического наития.

Казий-Магомет Тотуркулов,
Народный писатель КЧР,
кандидат филологических наук

Лепшокъланы Узеирни джашы Хусеин

«Лепшокъланы Узеирни джашы Хусеин халкъланы шохлугъуна, къарнашлыгъына кертиди. Ол, Кавказны тюз иннетли, джумушакъ, таза джюрекли, намыслы, махтаулу джашыды», – дейди, поэтесса, кёчюрюучю Татьяна Макаренко.

1957-чи джыл июнну 8-де Къзахстанны Джамбул областыны Джамбул районуну Калькайнар элинде туугъанды.

1957-чи джылдан Элтаркъачда джашагъанды.

1974-чю джыл орта школну Сары-Тюз элде бошагъанды.

1974-1985-чи джыллада «Красногор» совхозда ишле-генди.

1977-1979-чу джыллада аскер къуллугъун да эте тургъанлай, бир джыллыкъ дивизион партия школну бошагъанды.

1980-1983-чю джыллада Днепродзержинск шахарда химия-технология техникумда окъуб, «Промышленное и гражданское строительство» деген усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1987-1989-чу джыллада Азербайжанда Мингичаур шахарны юйле ишлеучю 11-чи номерли комбинатыны Правокубанский посёлокда участогуну завсклады, монтаждан устасы болуб тургъанды. Профессионал журналистлик джолун Къарачай шахарны радиосуну редакциясында башлагъанды.

Назму школда окъугъан заманындан джазыб башлагъанды.

2002-чи джылдан Россия Федерацияны джазы-учуларыны Союзуну члениди.

1998-2004-чю джыллада КъЧКъУ-да филологияны институтунда окъугъанды.

2008-чи джыл анда литература кафедраны аспирантурасын тауусханды.

1999-чу джылдан Россия Федерацияны журналистлерини Союзуну члениди.

2000-чи джыл КъЧР-ни журналистлерини съездине делегат болгъанды.

2003-чю джыл прессаны айнытхан институтну Нальчикде «Репортаж къалай этерге керекди?» деген семинарына къошулгъанды.

Къарачай шахарны «Таулары ауазы» деген литература бирлешлигини тамадасыны заместителиди.

2004-чю джылдан Джёгетей – Аягъы районну ал башланган журналист организациясыны секретарыды.

2000-чи джылдан бери кърал бюджет учреждение «Къарачай» газетни редакциясыны Къарачай район бла Къарачай шахарда энчи корреспонденти болуб ишлейди.

2013-чю джылдан «Къарачайны» редакциясыны коллективини профсоюз коми тетини тамадасыды.

2010-чу джыл Хусеиннге «Къарачай-Черкесияны халкъ поэти» деген сыйлы ат аталгъанды.

2010-чу джыл «Вестник Карачаево-Черкесии» деген газет бардыргъан соруулауда 1-чиге чыгыб, «Джылны поэти» деген атха ие болуб, диплом бла саугъаланганды.

2003-чю джыл «Адамланы бютеуроссия переписин бардырыргъа къошхан юлюшю ючюн» деген медаль бла, 2009-чу джыл джамагъат мюкюл этген Академияны «Человек на своём месте» деген Ордени бла, башха медалла бла саугъаланганды.

2012-чи джыл Х. Лепшокъ улугъа Къарачай-Черкесияны баш саугъасын, Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) Хурмет грамотасын бергендиле.

Хусеин, «Кёгюрчюн уя», «Эльбрус, я-снежинка твоя», «Сууаблыкъны джолу», «Джулдузла джанадыла», «Кавказ – къарнашлыкъны, шохлукъну джурту», «Дивный край», «Изумруды Эльбруса», «Сияние сердец», «Аллахны атлары», «Джашауну айланчларында», «Газаланыу», «Акъ кёгюрчюнле», деген китабланы авторуду.

Назмулары Къарачай поэзияны, Шимал Кавказны поэзиясыны анталогияларына къошулгъандыла.

Аны чыгъармалары «Пятигорскде кърал лингвист университет «Северный Кавказ» деб, тезиследен, докладладан къураб чыгъаргъан китаблада, КъЧКъУ-да «Алиевские чтения» деген ат бла бардырылгъан регионал – илму конференцияланы джыйым китабларында бардыла.

Хусеин, Къарачай-Черкесияны, Россия Федерацияны халкъларыны 300-ден аслам келечисине атаб назму джазгъанды.

Къарайса Минги – Таугъа

Къарачай-Черкесияны халкъ поэти Лепшокъланы Хусеиннге

Джюрекден джазыладыла къагъытха
Назмуларынг къаламынгы учундан.
Джетесе джашауда мийик муратха,
От аласа чартлагъан учхундан.

Тюбейсе, эслейсе сен игилени,
Алгышлайса, кьууаныб алагъа.
Ол бек иги ышанынгды сени.
Сый бересе къартха, балагъа.

Назму джазаса кёблеге багъышлаб,
Джылы сезимни этесе саугъа.
Джашауну хар бир кюнюн алгышлаб,
Учунуб къарайса Минги – Таугъа.

08.06.2010 дж.

**Батчаланы Альберт, Россия
Федерацияны джазычуларыны
Союзуну члени**

Катчиланы Анатолийни джашы Казим хаджиге

Катчиланы Анатолийни джашы Казим хаджи Черкесск шахарны имам – хатибиди. Ол Аллахха керти ийнанган тюзююн адамланы бириди. Джюреги кирсизди. Ислам диннге толу берилиб, тюз джолну барады.

1974-чю джыл урунууну суйген юйдегиде Джёгетей элде туугъанды.

1991-чи джыл Эски Джёгетейде орта школну бошагъанды. Школ джылларында огъунакъ Къураннга юрене, динни тарихинден берилген къошакъ дерслеге джюрюб тургъанды. Нальчикде Ислам университетде окъугъанды.

18 джыл толуб Казим хаджи Мекка шахаргъа барыб, Кябаны биринчи кере кёргенди.

Къарачай-Черкесия бла Ставрополь крайны муслиманларыны Дин управлениеси Катчи улуну Тюркню Стамбул шахарына окъургъа иеди. Анда ол Ислам университетде бир джылны окъуйду.

1993-1997-чи джыллада «Уммуль-Кура» университетни имамла бла динни пропаганда этиучюлени хазырлагъан факультетин бошагъанды. Муслиманланы баш шахарында Меккяда джашагъанды. Ол заманда Казим хаджи мадар табыб, сыйлы Кябаны ичинде намаз къылгъанды.

1997-чи джыл КъЧР бла Ставрополь крайны муслиманларыны Дин управлениесини муфтийи Бердиланы Алийни джашы Исмаил хаджи Казим хаджини Черкесск шахарны муслиманларыны имам – хатиби этиб салады. Андан бери ол джууаблы къуллугъун, сый бла толтурады.

Казим хаджи сыйлы Меккя бла Мединагъа 1997-чи джылдан бери республиканы муслиманларын хаджиликге элтеди. Аны башчылыгъы бла барыб хадж къылгъанланы саны 1000-ден атлагъанды.

2004-чю джыл КъЧКъУ-ну филология институтун тауусуб, ана тил бла литературадан дерсле берирча усталыкъ да алгъанды. Баш школну устазыды. Къарачай-Черкесияда муслиманланы алим советини члениди.

Черкесскени тарихинде биринчи Межгит Казим хаджини башламчылыгъы, башчылыгъы бла, Аллахны болушлугъу бла, миллетни кючю бла ишленгенди.

Нюр болуб джарытад Къур¹ан къолунгда

Черкесск шахарны муслиманларыны имам-хатиби Катчиланы Анатолийни джашы Казим хаджиге

Сен сууаблы юйдегиде ёсгенсе,
Тюзлюк, кертилик гюлча, чакъгъан джерде.
Игиге эсинги толу бёлгенсе,
Ашхылыкъ уяланган сыйлы тёрде.

Сен намыслыса, иги адетлисе,
Сезимлеринг джарыкъла, джюрегинг таза.
Халалса, чомартса, тюз иннетлисе,
Билим таугъа ёрлейсе, къаламынг джаза.

АЛЛАХХА ийнаныб къуллукъ этесе,
Бек кюрешесе, таймаздан къадалыб.
Мийик муратха, хорламгъа джетесе,
Сууаб базманынга харакет салыб.

Сен джумушакъ, сейир тилде айтаса,
Ислам динни, Къуранны ашхылыгъын.
Ийнанганлагъа суююб ангылатаса,
Баш магъанасы бла сыйлылыгъын.

Аджашханланы тюз джолгъа бураса,
Кюнча джылытады сенде адамлыкъ.
Насыбха, къутхарылыугъа араса,
Сендеди уллу суймеклик эм дамлыкъ.

Ара Меджгитде ишле джюрютесе,
Халкъ, бюсюреу этиб, келеди сеннге.
Уллуну, гитчени таб юретесе,
Къурч дагъан боласа джууукъгъа, тенгнге.

Кёблеге юлгюсе динни джолунда,
Керти имамланы болгъанса бири.
Нюр болуб джарытад Къуран къолунгда,
Алдан – алгъа бараса къуру да тири.

21.09.2012 дж.

Эрикгенланы Чоканы джашы Ахмат

Эрикгенланы Чоканы джашы Ахмат, аты кенгнге белгили адамларыбызны бириди. Аны кьууаты, тин, иннет байлыгы улуду. Алгъа кьарай, таб, тюз оноу эте биледи. Ол белгили кьрал кьуллукьчуду. Намыслы, акьыллы, билимли, тири, сабыр адамды.

1951-чи джыл туугъанды. Орта школну Элтаркьачда айырмагъа бошагъандан сора, Новочеркасск шахарда кьурулуш институтха кириб, «Автомобили и автомобильное хозяйство» деген факультетде окьугъанды. Аны джарыкь фахмусун, терен билимин джаратыб институтда ишлерге кьоядыла.

1980-чы джылгъа дери алайда устаз болуб турады. Кесини усталыгы бла студентлени да окьута, аспирантурада да окьуб, кандидат диссертациясын айырмагъа джакьлагъанды.

1981-чи джылдан бери КьЧКьТА-ны кафедрасыны доценти, механика-техника факультетни деканы болады. Ишлей, билимин да ёсдюре алгъа таукел барады.

2004-чю джыл КьЧР-ни Халкь Джыйылыууна (Парламентине) депутатха сайланады.

2006-чы джыл А. Эрикген улу доктор диссертациясын джетишимли джакьлайды.

2007-чи джыл аны Россия Федерацияны Кьрал Думасына депутатха сайлайдыла.

Россия Федерацияны Кьрал Думасыны окьуугъа, илмугъа кьарагъан комитетинде ишлейди. Бизни республиканы кёб организацияларына, предприятилерине, учреждениелерине, адамларына болушады. Ишин да эте тургъанлай, белгили алим КьЧКьТА-да дерсле береди. «Бирикген Россия» деген бютеуроссия политика партияны члениди.

Сени фахмунг халкъны хазнасыды

Россия Федерацияны Кърал Думасыны депутаты,
техника – илмуланы доктору Эрикгенланы
Чоканы джашы Ахматха

Сен туугъанса таурухланы джуртунда,
Аккъбанат тауланы бешигинде.
Ийнакъ джел джырлай эди белляуунгда,
Ойнай Минги – Тауну кенг этегинде.

Сюйгенсе табигъатны ариулугъун,
Адамланы тюзюн, кертиликлерин.
Кюмюш джулдузлу кёкню уллулугъун,
Джоргъа аджирлени эмиликлерин.

Эртден бла Кюннге тубейсе алгъышлай,
Чучхур шоркъа бла этесе ушакъ.
Тюз иннетинг джуртунгу къучакълай,
Гюлле бла сёлешесе джумушакъ.

Сен чомарт къолунгу шохлукъгъа бериб,
Джашайса, Ата джуртха къуллукъ эте.
Билим къанатларынгы халкъгъа кериб,
Таукел атлайса, муратынга джете.

Кърал Думагъа, сен депутат болуб,
Джакълайса уллу къралынгы, халкъны.

Джюрек сезиминг ашхылыкъдан толуб,
Кюнча, джылытаса акъ баш таулану.

Сени нюр фахмунг хазнасыды халкъны,
Уллуду хурметинг, огъурлулугъунг.
Сен багъалатаса джылда хар чакъны,
Джуддузгъа джетеди сыйынг, махтауунг.

Туугъан халкъынг санга кѳб алгъыш этед,
Назмула джазады, джырлайды къалам.
Толгъан Ай мийикден кюмюш нюр тегед,
Ийнакълау къучагъын кереди Алам.

23.02.2013 дж.

Къаракетланы Добайны джашы Салис

Къаракетланы Добайны джашы Салис башчылыкъ этген «Щелково Агрохим» Россия Федерацияда бусагъат заманны излемине джууаб берген бек кючлю агрохимиялы предприятиеди. Ол ёсюмлюклени сакълагъан химиялы затла чыгъарады.

1953-чю джыл Къазахстанда Джамбул областны, Чуй районуну Ворошиловка элинде туугъанды.

1976-чы джыл Д. И. Менделеев атлы МХТИ-ни тауусуб, «химия и технология основного органического синтеза» деген усталыкъ алыб чыкъгъанды. ОАО «Щелковское предприятие Агрохимни» ёсдюрюуде илмуда кичи илму къуллукъчудан башлаб, директоргъа дери кёлтюрюлгенди.

1998-чи джыл С. Къаракет улу алчы коллективни бирикдириб, бусагъат заманны излемине джууаб берген кючлю, джангы инновациялы, агрохимиялы комплекс къурагъанды. Былайда илмуну канди-датлары, докторлары болуб, 50-ден артыкъ алим ишлейди. Аны регионал келечилери Россия Федерация бла СНГ-ны къралларына джайыл-гъандыла.

1998-чи джылдан бери Салис ЗАО «Щелково Агрохимни» баш директоруду. Белгили меценатды, химия илмуланы докторуду, РАСХН-и член-корреспондентиди, «Сыйлы химикди», «Москва областны промышленностуну махтаулу къуллукъчусуду», Россия Федерацияны агропромышлен комплексини ёсюмюне къошхан юлюшю ючюн, алтын медаль бла саугъаланнганды.

Мийик учунуу

**«Щелково Агрохим» деген Россияда бек уллу
агрохимиялы предприятияни баш директору,
химия илмуланы доктору Къаракетланы
Добайны джашы Салисге**

Халал джюрегинг къууанч джырын джырлай,
Таулу халкъынга сезиминг бѐлюнед.
Терен акъылынг тауланы ийнакълай,
Насыб келтирген джарыгъынг тѐгюлед.

Тамырынг джайыла акъ Минги – Таудан,
Игилик излейсе Джерни юсюне.
Ашхы шартла джайылыб умутунгдан,
Фахмунг кючюн салат, дуня джюзюне.

Табигъат джашнай уллу хурметингден,
Ёсюмлюкле керпесленелле джай эм къыш.
Нюрюнг тѐгюле огъурлу бетингден,
Ариулукъгъа суююб этесе алгъыш.

Адамлыгъынгы джанады джулдузу,
Адебинг, намысынг, Кюнча, ышара.
Тюз иннетинги джашнайды чучхуру,
Бараса алгъа, халкъынга ышана.

Булбул татлы джырын джырлайды сеннге,
Гюллю ауушланы чууакъ кѐгюнде.

Къанатларын джая тау къушла кенгнге,
Учалла, хауаны мийик чегинде.

Сени бла халкъынг, джуртунг махтанад.
Салкъын аяз ойнайд, чачынгы сылай.
Уллу сууаблыкъ нюрюнг къатланад,
Джюрек ауазына санайд Къарачай.

24.06.2013 дж.

QR

Тамбийланы Сеит-Умарны джашы Асланбек

Тамбийланы Сеит-Умарны джашы Асланбек джигерди, джигитди. Аны шоху, тенги кёбдю. Атын мийик сый бла айтдыргъанды. Туугъан тауларын, халкъын бек сюеди.

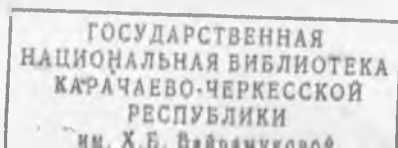
1938-чи джыл октябрны 25-де Къарачай автоном областны Къызыл-Октябрь элинде туугъанды.

1943-1957-чи джыллада къарачайлыла сюргюнде болгъан кёзюуде Къыргъызияны Будёновка элинде джашагъанды.

1956-чы джыл Краснореченскеде орта школну алтын медалгъа бошагъандан сора, Фрунзеде къурулуш институтну тау-геология факультетине киреди. 1957-чи джыл Новочеркаскеде къурулуш институтну аллай факультетине кёчеди. 1961-чи джыл аны тауусуб, «Геологическая съёмка, поиск и разведка месторождения полезных ископаемых» деген усталыкъ алыб чыгъады. Ол баш окъуу учреждениеде штурманланы хазырлагъан аскер кафедрада да окъугъанды. Окъуу – юретиу самолётлада учуб тургъанды.

1962-чи джылдан Къыбыла Сахалинде геологлары тинтиу экспедициясыны Валентин атлы отрядына тамада этедиле. Аспирантурагъа 1964-чю джыл тюшюб, 1968-чи джыл болджалдан алгъа бошаб, «Вулканогенная формация Урупского рудного поля и её рудоносность» деген темагъа кандидат диссертациясын джакълаб, геолого-минерология илмуланы кандидаты деген сыйлы атха ие болады. Институтда ассистент, тамада устаз, профессор болуб ишлегенди.

кара: 6431

1987-чи джыл «Геология и рудоносность базальтовой ветви вулканитов орогенных зон на примере Северного Кавказа» деген темагъа доктор диссертациясын джакълаб, геолгия – минерология илмуланы доктору болады. Анга профессор деген сыйлы ат аталады. Новочеркасскде 33 джыл ишлегенден сора, 1992-чи джыл КъЧР-де геология бла артха сакъланган джер тубю байлыкъны хайырландырыуну хакъындан кърал комитетге, Экология бла табигъатны сакълауну министерствосуна тамада болуб тургъанды. Аны бла биргелей, ол геология контролда генерал чында баш кърал инспектор къуллукъну толтургъанды. Аны аты талай энциклопедияда джазылыбды.

Тамбий улугъа «Россия Федерацияны махтаулу геологу» деген сыйлы ат аталгъанды. 1998-чи джыл Тау илмуланы академиясыны керти члени болады. Ол джыл огъунакъ аны академияны гитче эмда уллу алтын медаллары бла саугъалайдыла.

Андан тышында Асланбек Табигъат илмуланы россиячы академиясыны член-корреспондентине сайланганды.

Фахмунг халкъынга насыб беред

**Геолого-минералогия илмуланы доктору,
профессор Тамбийланы Сеит-Умарны
джашы Асланбекге**

Салкъын аяз рахат къагъад,
Ёзен гюлден толуб чагъад,

Учадыла, джайгы булбулла.
Шоркъа суула джылтырайла,
Алгыш айта шыбырдайла,
Сеннге аталадыла джырла.

Кюн джылыуун чомарт тегед,
Ол шохлукыгъа къанат керед,
Ачад сеннге ийнакъ къучагыын.
Къудуретин багышлайды,
Алтын нюрю алгышлайды,
Тегеди дуниягъа джарыгыын.

Сени фахмунг гюлча, чагъад,
Кюмюш чучхур таудан агъад,
Джарыйды табигъат кючюнгден.
Билим хазнаны кесисе,
Джулдуз тауну тѣппесисе,
Адеб, намыс кетмейд юсюнгден.

Атынг белгилиди кенгде,
Махтау, сый уллуду сенде,
Джюрек тѣрюнге уя салгъанд.
Чынынг генералд, мийикди,
Учунуунг акъ кийикди,
Ашхы нюзюрюнг джашауунгда толгъанд.

Эшитиле къушкъанат тауушла,
Толуб хазнадан ауушла,

Минги – Тау сеннге эсин бёлед.
Къууанч саугъа, харакетсе,
Сууаб тёрсе, берекетсе,
Фахмунг халкъынга насыб беред.

25.10.2013 дж.

✂

Тамов Мухарбий Чашифович

Тамов Мухарбий Чашифович тюз иннетли, джумушакъ джюрекли адам, халкъланы арасында къарнаш шохлукъну бегите джашиды. Миллетин, джуртун, тилин бек сюеди.

1961-чи джыл июнну 10-да Хабез районну Гитче Зеленчук элинде туугъанды.

1978-чи джыл анда орта школну бошагъанды.

1983-чю джыл Ставрополь эл мюлк институтну тауусуб, агроном усталыкъ алгъанды. Аскер къуллаугъун толтуруб къайтхандан сора, Хабезде «Полив» деген район производство къуралышда баш агроном болуб ишлегенди.

1989-1993-чю джыллада аспирантураны окъуб бошаб, «Эффективность минеральных удобрений на среднегорных лугах Северного Кавказа» деген темагъа кандидат диссертациясын джакълагъанды.

1996-чы джыл тамада илму къуллаукъчу деб, илму ат берилгенди.

1997-2000-чи джыллада докторантурада окъугъанды.

2002-чи джыл «Удобрение среднегорных сенокосов Северного Кавказа» деген темагъа доктор диссертациясын джакълагъанды. Тюрлю-тюрлю къуллаукълада болгъанды.

Андан сора Мухарбий Черкесск шахарда, издательствосу, типографиясы болгъан ООО «Нартиздат» ачыб, бюгюнлюкде анга башчылыкъ этеди.

Фахмуну кьушу
«Нарт издат» типографияны директору,
эл мюлк илмуланы доктору
Тамов Мухарбий Чашифовичге

Джылыу төгед джюрегинги ауазы,
Булбулну джырлата, Кюнню кьаратыб.
Адамлыгъынгы гокка ханслы джазы,
Халкъланы ийнакълайд, суйюб, джарытыб.

Фахмунг, билиминг, кьанатларын керед,
Джулдуз джандырады Кавказ таулада.
Ишинг адамлагъа игилик беред,
Ашхы атынг айтылады джырлада.

Мийикде учалла, огъур кьушларынг,
Таза хауада бурулуб ойнай.
Джылтырайдыла гюллю ауушларынг,
Билим чучхурунгу толкъуну кьайнай.

Таула сеннге кьарайдыла ышарыб,
Джугьутур кьаяда, сакъалын джел тарай.
Алтын Кюнню нюр таягъы кьызарыб,
Сени кьукълайды джылы ийнакълай.

Адебни, намысны тутаса мийик,
Кьуллукъ этесе джуртха, кьыралгъа.
Тири кьымылдайса, болгъанча кийик,
Сен заман табмайса арыргъа, талгъа.

19.10.2013 дж.

Хабланы Хусейни джашы Руслан

Хабланы Хусейни джашы Руслан джууаблылыгыын терен сезген, бусагъат заманны излемине кёре ишлеген тамадады. Профессионаллык, алгъа сагъыш эте билиу, аны юсюнден кетмеген ашхы шартларыдыла.

1952-чи джыл февралны 13-де Джамбул областны Луговой районуну 97-чи номерли конзаводунда туугъанды.

1969-чу джыл орта школну бошагъанды.

1973-чю джыл Къабарты-Малкъар кърал университетни, 2000-чи джыл Къарачай-Черкес технология институтну тауусханды. Бухгалтер тергеу, юриспруденция, экономист, юрист усталыкълары барды.

1973-1975-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1975-1976-чы джыллада Гитче Къарачай районда 168-чи номерли ат заводну производство бёлюмюню бухгалтери къуллукъну толтургъанды.

1976-1977-чи джыллада Гитче Къарачай АТП-ны тамада экономисти болады.

1977-1980-чы джыллада Гитче Къарачай районну БХСС-ни инспектору къуллукъну этеди.

1980-1982-чи джыллада Гитче Къарачай Райсполкомну район план комиссиясыны председатели болуб ишлейди.

1982-1994-чю джыллада Гитче Къарачай райпрокомбинатны директору болады.

1995-1999-чу джыллада КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) 1-чи созывында законодательство бла законлукъну эмда кеси башына оноу этген джергили

органланы хакъындан комитетни председатели болуб тургъанды.

1999-чу джылдан 2012-чи джылгъа дери КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) 1-чи, 2-чи, 3-чю созывларында председателини заместители къуллукъда ишлегенди.

2013-чю джылдан бери КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) 4-чю созывыны Председателини 1-чи заместители къуллукъну толтурады.

2013-чю джыл къарачайлыла Русланны «Къарачай – Алан – Халкъ» деген джамагъат организацияны тамадасы этиб салгъандыла.

Минги – Тауну уланы

**КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини)
тамадасыны биринчи заместители,
«Къарачай – Алан – Халкъ» республикан
джамагъат организацияны тамадасы
Хабланы Хусейни джашы Русланнга**

Сен таулу халкъны джулдузу болуб,
Джарыкъ джанаса, бараса алгъа.
Адебден, намысдан, адамлыкъдан толуб,
Алгъыш айтаса джылда хар чакъгъа.

Берген сёзюнгю тюшюрмей джерге,
Джашайса, огъурлулугъунг кёрюнюб.
Тюз иннетинги чыгъарыб төрге,
Тураса, ашхылыкъгъа бёлюнюб.

Къарнашлыкъны, шохлукъну бегите,
Таулагъа къарайса, джюрегинг суююб.
Джылы къарамынг бузланы эрите,
Сен къууанаса сейирликни кёрюб.

Джюютесе кёбле бла шохлукъ, тенглик,
Мамырлыкъ, дамлылыкъ сени джасай.
Чомартлыкъ уллуд, джюрекде кенглик,
Ашхыд сезимлеринг, акъылынг а - бай.

Къобанны чокъуракъ сууу джырлай,
Ташдан - ташха саркъады энишге.
Таза толкъунлары къуюлуб ойнай,
Санайды сени кесине тенгнге.

Халкъгъа джарайд билиминг, кючюнг,
Тауланы джашы, Хабланы Руслан.
Къайгъыраса мамырлыкъ болур ючюн,
Минги – Тауча, белгили, ётгюр улан.

07.02.2013 дж.

Алчакъланы Хаджи-Исмаилны джашы Осман

Алчакъланы Хаджи-Исмаилны джашы Осман халкъны тюз иннетли уланы, таукел, джигит офицер, тамада болганды. Миллетин, джуртун бек суйгенди. Тюзлюк тутханлай, къарнашлыкны, шохлукъну кючюн бегитгенлей турганды.

1917-чи джыл Тёбен Тебердиде тууганды. Школну бошагъандан сора рабфакны тауусуб, Элтаркъачда устаз болуб ишлегенди. Андан сора Къарачай шахарда прокурор Гербекланы Ахмат бла бирге ишлей тургъанлай, къзауат башланыб, джуртун фашистледен къорууларгъа кетеди.

1941-чи джыл Орджоникидзе шахарда джаяу аскер училищеде окъуганды. Тамада лейтенант чыны бла училищеде устаз болуб турганды.

Осман къзауат джолун Ленинграддан башлагъанды. Мараучу ротаны командири гвардиячы капитан Алчакъланы Осман 1942-чи джыл Юго – Запад, 1943-чю джыл Ючюнчю Украйына, 1944-чю джыл Биринчи Беларусь фронтлада болады. Одер сууну джагъаларында фашистлени къоруу кючлерин чачыб, Берлинге чабыуул этерге джол ачаргъа уллу юлюш къошханды.

1945-чи джыл январны 16-да Польшаны уллу промышленность магъанасы болгъан Лодзь шахарын алыуда тирилик кёргюзгенди.

1945-чи джыл апрелни 23-де Берлинни алыуда джигитлик этгенди. Висла сууну батыш джагъасында джауну оборонасын чачхан заманда батырлыкъ танытханды. Фашистлени кючлерин чача, Берлинден ётуб, Дрезден шахаргъа дери барганды.

Анда тюшген суратлары аны юйдегисини архивинде сакъланадыла.

Османны уллу кърал саугъаларыны арасында «Къызыл Джулдузну» эки ордени, кёб медал барды.

1946-чы джыл январны 18-де запасха чыгъарылгъанды. Къзахстаннга барыб, юйдегисин табханды. Къыргъыз-станны ара шахарында Фрунзеде сыра заводну директору къуллукъну толтургъанды.

Кавказгъа къайгъандан сора Черкескеде сюдю болуб ишлегенди.

1962-чи джыл Москвада Бютеусоюз юристлик институтну таууханды. Андан сора Осман прокурорну заместители болуб кёб джылланы ишлегенди.

1976-чы джыл ауушханды. Джандетли болсун.

Къушча учаенг

Гвардии капитан Алчакъланы Хаджи-Исмаилны джашы Османнга (Анамы уллу къарнашына)

Игилик джашаед сени умутунгда,
Нюр джулдуз джанаед чомарт къолунгда.
Кёрюнеенг Минги – Тауну башында,
Накъут – налмазында, мер-мер ташында.

Бетингде нюрюнгю гюллери чагъыб,
Насыб инджилеринг тохтаусуз джарыб.
Кертилик орналгъанды джюрегингде,
Мамырлыкъ бла рахатлыкъ тилегингде.

Джомакъ Кюннюкюча, джюрек джылыуунг,
Халкъны джылытаед кёкюрек тылпыуунг.
Таза сезимлеринг туууб кесинги,
Сууаб этиуге иеенг эсинги.

Джаш тёлубюзню бураенг тюзюне,
Излеенг мамыр джашау джер дюзюне.
Джашаенг, адамлыкъ джудуз джандыра,
Халкъны сыйын кёлтюруб, къуандыра.

Батырлыгъынг элтеед азатлыкъгъа,
Уруш джолла созулуб узакълыкъгъа.
Джигитлигинг къурай джудузду аууш,
Учаединг этиб, къушкъанат таууш.

Фашистлени къырыб баргъанса алгъа,
Тириенг, билмеенг арыргъа, талгъа.
Джуртунгу сакълай, сен къурутханса джауну,
Иелегенсе, джудузун махтауну.

13.10.2013 дж.

Хапчаланы Юсуфну джашы Салых

Хапчаланы Юсуфну джашы Салых, КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) тёрт созывыны депутатыды. Аны кърал къуллукъда этген иши терен сагъышны, уллу джууаблылыкъны сезиуню, Джуртха керти къуллукъ этиуню юлгюсюдю. Ол джашауун адамлагъа къайгъыра ашырыб барады.

1966-чы джыл, урунуу джолун Джөгетей элни школунда лаборант болуб башлагъанды.

1969-чу джыл аны Къобан райсполкомну инструктору этиб саладыла.

1975-чи джыл баш билим алады.

1981-чи джыл партияны Ростовдагъы баш школун бошайды.

1985-чи джыл Къарачай шахар исполкомну председателине салынады.

Андан сора республиканы Баш Советини къурау отделини тамадасы къуллукъну толтурады.

1996-чы джылдан С. Хапча улу КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) экономикадан, политикадан, бюджетден, финансла бла налогладан ишлеген парламент комитетине башчылыкъ этеди.

1998-чи джыл «Къарачай-Черкесия» кърал телерадио-компанияны ишин тыйыйыншлы бардырады. Андан сора, Халкъ Джыйылыууну (Парламентни) бютеу бълюмюню тамадасы, мандат сорууладан, регламентден, информацийон политикадан комитетини председатели болуб ишлейди. Къыбыла-Россиячы парламент ассоциацияны комитетини председателини заместители да этедиле.

Россия Федерацияны Кърал Думасыны «За развитие парламентаризма» деген хурмет белгиси бла сауғаланнганды. Халкъланы арасында къарнаш шохлукъну бегитиуню тири бардырады. Парламентаризмни проблемаларыны хакъындан, публицистикадан, поэзия чыгъармаладан къуралгъан тёрт китабны авторуду. Россия Федерацияны джазычулары бла журналистлерини Союзларыны члениди. «КъЧР-ни махтаулу журналистиди».

Москвада ачыкъ социал-академияны Къарачай-Черкесияда филиалыны кафедрасыны доценти болуб, анда лекцияла окъуб турганды.

Бусагъатда Байрамукъланы Халимат атлы Кърал Миллет Библиотеканы директоруду.

Халкъ сайлагъан

КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) депутаты, комитетини тамадасы, уллу политик, Р.Ф-ны джазычуларыны Союзуну члени, 2013-чю джыл чыкыгъан «Лучшие люди» деген къралла арасы энциклопедияны «Родины славные сыны» деген рубрикасыны джигити болуб Хурмет белги бла, удостоверение бла сауғаланган Хапчаланы Юсуфну джашы Салыхха

Сен Минги – Тауну туууб къучагъында,
Кёкде алтын джудузну джандыраса.
Джуртунгу бешик белляу ийнагъында,
Кюнча, джарыб, халкъны къууандыраса.

Джумушакъ аяз суююб эркетед,
Кюмюш чучхурла сеннге джырлайла.
Таза хауа дарман къулачын керед,
Сени бла Кюн таякъла ойнайла.

Ёсюб, джылыуунгу джуртунга джая,
Парламентде халкъгъа къуллукъ этесе.
Къарнашлыкъгъа болуб къадама къая,
Игиликде муратынга джетесе.

Джакълайса мамыр джашауну, басманы,
Сен уллу политикада онглуса.
Къаламынг кюнюн тийдиреди джазманы,
Таза сезимлисе, чомарт къоллуса.

Акъылманлыгъынгу уллуд, фахмунг теренд,
Алгъа къараб, не боллугъун кёресе.
Сууаблыкъ этесе, джолунг тюздю, кенгд,
Кертиликни тутхан ашхы төресе.

Джашайса, уллуну – гитчени сыйлаб,
Огъур джудузунг джаб – джарыкъ джанады.
Чокъуракъ къуюлад, къууанч джыр джырлаб,
Сени бла таулу халкъынгу махтанады.

05.04.2009 дж.

Батчаланы Анзорну джашы Борис

Батчаланы Анзорну джашы Борис халкыны, джуртуну керти джашы, миллетлени арасында кьарнаш шохлукьну кьучюн джая, тутхан ишин тыйынылысча толтура, тюзлюкню, кертиликни тутуб, адамладан разылыкь табыб джашайды.

1964-чю джыл мартны 27-де Джэгетейде туугьанды.

1982-1984-чю джыллада Совет Аскерде кьуллукь этгенди.

1984-1986-чы джыллада Москвада нефть, химия, эмда газ промышленностну институтунда окьугьанды.

1986-1988-чи джыллада Смоленск областда «Мытишинский» совхозда кьурулуш бригадада ишлегенди.

1988-1989-чу джыллада Москвада «Губкинец» деген производство кооперативде участокну мастери болгьанды.

1989-1990-чы джыллада Москвада «Губкинец» производство кооператив участокну прорабы кьуллукьну толтургьанды.

1995-1997-чи джыллада Москвада МАОЗТ «Стропектени» президентини болушчусуду.

1997-2004-чю джыллада ЗАО «Доммай – Эльбрусну» директорларыны советини председателиди.

2002-чи джыл Москвада кьрал социал университетни тауусуб, юрист усталыкь алгьанды.

2005-чи джылдан Кьыбыла Федерал Округда «Академия национальной безопасности» деген учреждениеден толу эркинлиги болгьан келечиди, Москва шахардан.

2005-2009-чу джыллада КьЧР-ни Халкь Джыйылыууну (Парламентини) 3-чю созывыны депутатыды.

2009-2011-чи джыллада КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) 4-чю созывыны депутатыды.

2011-чи джылдан бери КъЧР-ни Правительствосуну Председателини заместителиди. Къарачай-Черкесияны Москвада таймаздан ишлеген келечисиди.

Къарачайны хорланмаз байрагы

Къарачай-Черкесияны Москвада таймаздан ишлеген келечиси Батчаланы Анзорну джашы Борисге

Кавказ таула болгъандыла бешигинг,
Санларынгы кёзлеу суула джуугъанла.
Насыб джол ачханды джашау эшигинг,
Сезимлеринг ариулукъгъа туугъанла.

Чучхур кибик, тазад чомарт джюрегинг,
Къарачайны, къушкъанат уланыса.
Толуд ёггюрлюкден кенг кёкюрегинг,
Минги – Тауну махтаулу аланыса.

Билим кючюнг халкъгъа тегеди нюрюн,
Джарыкъ фахмунг джулдузлагъа джетгенди.
Чыгъыб тутаса джигитликни тёрюн,
Джигерлигинг кенг къучагъын кергенди.

Тюзлюк бла кергилик халал тенглеринг,
Керек кюнледе сен халкъны джакълайса.

Къууанч келтирелле сабыр сѣзлеринг,

Тау джуртунгда мамырлыкъны сакълайса.

Москва шахарда Къарачай-Черкесден,

Келечи болуб сыйын кѣлтюресе.

Ёхтем джюрек тебиб тууулгъан джерден,

Ашхылыкъгъа къулачынгы кересе.

Джылтырай Кюнча, тѣге джылыуунгу,

Миллетинги, тюзлюкню сен къурч джагъыса.

Джаяса, джуртунга нюр джылыуунгу,

Къарачайны хорланмаз байрагъыса.

11.08.2013 дж.

✂

Ёзденланы Мухамматны джашы Альберт

Ёзденланы Мухамматны джашы Альберт халкъыны, джуртуну атын Кавказдан, Россиядан тышында Америкада, Турцияда, Францияда, Къзахстанда, Къыргъызстанда, дагъыда башха къраллада айтдыргъанды. Джаш джазыучулары назмуларына, хапарларына къарай, алагъа юрете, болушлукъ табдыра джашайды.

1957-чи джыл апрелни 5-де Къзах ССР-ни Къыбыла-Къзах областыны Арыс районуну, Задарья деген посёлогунда туугъанды.

1971-чи джыл Хурзукда орта школну 8 классын бошагъандан сора, Первомайскеде эл мюлк техникумну, ветеринар бёлюмюне окъургъа кириб, 1975-чи джыл аны бошагъанды.

1976-1978-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1979-1983-чю джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды.

2001-чи джылгъа дери Къарачай шахарны, Къарачай, Къобан районланы культура учреждениелеринде къуллукъ этгенди.

2001-2011-чи джыллада КъЧР-ни культура министрини заместители болуб тургъанды.

2011-чи джылдан бери КъЧР-ни Башчысыны кенгешчисиди.

1971-чи джылдан назмула джазыб башлагъанды. Джазыучулукъ, джыр джазгъан джанындан сора да, илму иш бла кюрешеди.

2003-чю джылдан педагогика илмуланы кандидатыды. Бусагъатда доктор диссертациясы бла кюрешеди.

1991-чи джылдан СССР- ни джазыучуларыны Союзуну члениди.

1999-чу джылдан Къарачай-Черкесияны халкъ поэтиди.

1992-чи джылдан Къабарты-Малкъар Республиканы культурасыны сыйлы къуллукъчусуду.

2007-чи джылдан Къарачай-Черкес Республиканы халкъ артистиди.

2007-чи джылдан Ингуш республиканы искусстволарыны сыйлы къуллукъчусуду.

2007-чи джыл кёкде джудузланы бирине «Ёзденланы Альберт» деб, аталгъанды.

2009-чу джыл «Халкъла арасы Творчество Академиягъа Член-корреспондент» этиб сайлагъандыла.

2010-чу джыл «Кавказны илмуларыны, культурасыны, окъуу – билимини, бизнесини джамагъат академиясына Керти академик» этиб сайлагъандыла.

Альберт 14 медаль бла «За веру и верность» деген орден бла, кёб Хурмет грамота бла, диплом бла саугъаланнганды.

2012-чи джыл берилген «Кавказны эм уллу музыка саугъасы «Алтын микрофон» да барды саугъаларыны арасында.

Минги – Тауну аланы

**Къарачай-Черкесияны халкъ поэти,
педагогика илмуланы кандидаты, КъЧР-ни
Башчысыны кенгешчиси Ёзденланы
Мухамматны джашы Альбертге**

Джомакъ ёзенде, тауланы къойнунда,
Минги – Тауну бешигинде ёсгенсе.
Кюмюш чучхурну гокка ханс бойнунда,
Сейир ариулукъгъа къучакъ кергенсе.

Къарайса ышарыб алан халкъынга,
Акъыл кючюнгю къанатын джаяса.
Кертисе, толуса берген антынга,
Фахмуну джолунда, мер-мер къаяса.

Назму, джыр хазнанг джарыкъ джулдуз болуб,
Мийикде сейирден толуб учады.
Уллу билимни сен, хауасын солуб,
Насыб, къууанч джол къаламынг ачады.

Къушну кючю къанат береди сеннге,
Мамыр джашауну, тюзлюкню джакълайса.
Кенг джюрек ачаса шохлукъгъа, тенгнге,
Тангны, ариулукъну сен ийнакълайса.

Джырлайды джюрегинг тюзлюк, сабырлыкъ,
Миллет бла бирге алгъа атлайса,

Джерни юсюне излейсе мамырлыкъ,
Керти иннетинги халкъгъа къатлайса.

Таза сезимли, таулары уланы,
Туугъан халкъынга, джуртунга керексе.
Кюмюш Минги – Тауну ётгюр аланы,
Кенгнге белгили, уллу поэтсе.

10.12.2013 дж.

Джанкёзланы Сеитбийни джашы Айдемир

Джанкёзланы Сеитбийни джашы Айдемир фахмулу алим, бусагъатдагъы кыйын, джууаблы къуллугъуна толу берилиб, аны тынгылы толтургъанлай барады. Ачыкъ кёллю, чомарт джюрекли, башха миллетле бла шохлукъ, къарнашлыкъ джюрютген огъурлу адамды.

1971-чи джыл июнну 14-де туугъанды.

1986-чы джыл орта школну бошагъандан сора Черкесскеде медицина училищеге кириб, анда окъугъанды.

1997-чи джыл Ростов кърал медицина институтну тауусханды.

1997-чи джыл Ростов кърал медицина институтда хирургиядан клиника ординатурагъа тюзшюб, аны джетишимли бошайды.

1999-чу джылдан ол институтда очно аспирантурада окъуйду.

2002-чи джыл медицина илмуланы кандидаты болады.

2002-2003-чю джыллада Республиканы багъуу – диагностика аралыгъында хирург болуб ишлейди.

2003-чю джылдан Къарачай-Черкес медицина колледжде хирургиядан дерсле бериб тургъанды.

2004-2006-чы джыллада Джёгетей-Аягъы ара район больницада операция этген бёлюмню тамадасы къуллукъну толтургъанды.

2006-2011-чи джыллада Къарачай-Черкес Республиканы клиника больницасыны баш врачыны хирургиядан заместители, операцияла этген блокну тамадасы болгъанды.

2011-чи джыл августну 18-ден бери Къарачай-Черкес Республиканы клиника больницасыны баш врачыды.

Къушкъанат таууш

**Къарачай-Черкес Республиканы клиника
больницасыны баш врачы Джанкёзланы
Сеитбийни джашы Айдемирге**

Ёсгенсе алтын Кюнню ийнагъында,
Ариулукъну, сен джылы къучагъында.
Зауукъда, таурухланы дуниясында,
Кенгкъанат къушну насыб уясында.

Джашайд джюрегингде къуру игилик,
Нёгерингди ишленмеклик, тирилик.
Чучхур сеннге атаб макъамла согъад,
Джагъасында алтын гюл джашнаб, чагъад.

Болгъанса фахмуну, билимни башы,
Акъыллыса, тауланы ётгюр джашы.
Ачханса джюрегинги, сен халкъынга,
Тынгылайды Кюн этген ушагъынга.

Минги – Тауну акъылманы, аланы,
Къарачайны чомарт къоллу уланы.
Джашай, ауругъаннга насыб келтире,
Къууанаса, ауур джюкню кёлтюре.

Таза сезиминг сейирге къаратад,
Адамлыкъ джулдузунг халкъны джарытад.

Уллуну, гитчени кѳресе сыйын,
Учунаса алгъа, болса да кыйын.

Сени къадамады кючюнг, къарыуунг,
Усталыгъынгда уллуду махтауунг.
Адебинг, намысынг – мийик тау аууш,
Ашхылыгъынг этед къушкъанат таууш.

15.12.2013 дж.

Ижаланы Хамитни джашы Умар

Ижаланы Хамитни джашы Умарны башхалагъа болушууу, урунуугъа тырмашыуу, адамлыкъ, ишлен-меклик джюрегини теренинде уяланыбдыла. Ол халкъыны, джуртуну юсюнден ашхы сагъышла этеди.

1964-чю джыл октябрны 9-да Сторожевой станседе туугъанды. Илич элни орта школун бошагъанды. Зеленчукда заводда ишлегенди.

1983-чю джылдан Ючкекени заводунда уруннганды. Московский технологический институт бытового обслуживания деген баш окъуу заведениеде окъугъанды. Северо-Осетинский институт экологии и безопасности дорожного движения деген баш окъуу учреждениени да джетишимли тауусханды.

2005-чи джыл февралны 28-де Умаргъа «Профессор Академии Геополитических Проблем» деген сыйлы ат аталгъанды.

Эркин, миллет тутушладан, дзюдодан мийик дараджада бардырылгъан спорт эришиуледе 1-чи орунланы кёб кере алгъанды. Нарсана шахарда «Абайханланы Къочхар атлы фонд» къураб, кёб ашхы иш этгенди. СССР-ни бла Россия Федерацияны Джигити деген сыйлы атха ие болгъан 11 къарачай джашха атаб, 11 спорт эришиу къурагъанды. Джамагъат ишлеге тири къошулгъанлай турады. «Къарачайны Къадау Ташыны» тегерегине темир багъаналары бла сынджырладан этилген буруу салгъанды.

Эки китабны авторуду.

Къанатларын джаяд хурметинг

**Къарачайны фахмулу уланы, Геополитика
проблемаланы Академиясыны профессору,
поэт Ижаланы Хамитни джашы Умаргъа**

Джашайса аланланы джуртунда,
Сен кёк Къобанны джырына тынгылай.
Кюнню алтын хазналы таягъында
Джууунаса, джарыкъ нюрю ийнакълай.

Джюрюген джерингде сууаблыкъ эте,
Онгузлагъа къайгъыраса, джарыб.
Билиминги кючю мийикге джете,
Къаджыкъмай ишлейсе, къалмайса арыб.

Уллуду адамлыкъ шартынг юсюнгде,
Таймаздан джанады аны джулдузу.
Сезимлеринги огъур тюрсюнюнгде,
Тохтаусуз джырлайды сейир булбулу.

Ёрлегенсе фахму тауну башына,
Назмуларынг болуб джулдузлу аууш.
Джетелле мийик кёкню чууагъына,
Учадыла, этиб къушкъанат таууш.

Шохлукъ тутаса, сюесе халкъланы,
Мамырлыкъгъа къуллукъ этед иннетинг.

Къууанчха бураса джюрек къылланы,
Ишлейсе, къучагъын джая хурметинг.

Умар Ижа улу, халкъ сени сыйлайд,
Уллу насыб хаман нёгеринг болсун.
Минги – Тауну нюр джарыгъы ийнакълайд,
Юйюнг, хар къуру да, къууанчдан толсун.

15.08.2013 дж.

Салпагъарланы Бунуяминни джашы Магометамин

Салпагъарланы Бунуяминни джашы Магометамин терен акъыллы, этимли, таза, чомарт джюрекли адамды. Фахмулуду, билимлиди, кертичиди, тюзлюкчюдю.

1957-чи джыл октябрны 14-де Чимкент областны Сайрам районуну Черноводское элинде туугъанды.

1982-чи джыл Москвада нефть, химия эмда газ промышленностну институтун бошаб, транспорт, хранение нефти, газа, экономика транспорта, храненияя нефти, газа деб, эки усталыкъ алыб чыкъгъанды. Магометамин андан сора Республикан нефтебазада инженер, директорну заместители болуб ишлегенди. Заман бара, ол къурулуш – производство базала къураб, къурулушха кёчеди.

2004-чю джыл «Уллу Ставрополь каналны хайырландырыуну управлениеси» Федерал Кърал Учреждениеде баш инженер болады.

2005-чи джыл Магометаминни алайыны директору этедиле. Ол, башхалагъа болушууну кесине баш борч этиб, меценатлыкъ бла да кюрешеди.

Таукел, алгъа къарай билген тамада, башхаланы кючлерин да бирикдириб, бизни республикада мамыр джашау джашнаб туруп ючюн, къолундан келгенни аямайын этгенлей барады.

Сен тау кьушча, мийикледе учаса

**Федерал кърал учреждениени «Уллу Ставрополь
каналны хайырланыуну управлениесини»
директору Салпагъарланы Бунуяминни
джашы Магометаминнге**

Джомакълы Кавказны ётгюр джашыса,
Уллу адамлыкъны кюмюш башыса.
Адебинг, намысынг уллуду, кенгди,
Фахмунг, билиминг Минги – Таугъа тенгди.

Онгсузгъа болушсанг сен кьууанаса,
Ашхы ишлеринг бла джубанаса.
Чомарт кьолунгу кьонакьгъа узатаса,
Аны сыйны тёрюнден кьаратаса.

Мамыр кючюнгю таулагъа джаяса,
Сууаб этген оюлмазлыкъ кьяяса.
Халкъны арасында сыйлы джашайса,
Башха болмай накъут – налмазгъа ушайса.

Дунияны ашхылыгъын кёресе,
Сен сейирликге эсинги бёлесе.
Джерни юсюне игилик излейсе,
Сабырлыкъны, рахатлыкъны тюзлейсе.

Терен акъылынг кьанатын кереди,
Ингил сезиминг игилик береди.

Джюрек къанынг бурулады, къайнайды,
Нюрлю къарамынг ариулукъ джырлайды.

Халкъынга, джуртунга къуллукъ этесе,
Тюзлюк тауну тѣппесине джетесе.
Кѣбге насыбны эшигин ачаса,
Сен, тау къушча, мийикледе учаса.

01.10.2012 дж.

✎

Салпагъарланы Ильясны джашы Умар

Салпагъарланы Ильясны джашы Умар халкъына, джуртуна таза къуллукъ этген тауланы керти уланыды.

1950-чи джыл декабрны 14-де Къыргъыз ССР-ни, Калинин районуну Калининское элинде туугъанды.

1976-чы джыл Ставрополь кърал эл мюлк институтну бошагъанды.

2002-чи джыл Москвада кърал социал университетни тауусханды. Зоотехник. Юрист усталыкълары барды.

1968-1970-чи джыллада Гитче Къарачай районну промкомбинатында ишлегенди.

1970-1972-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1972-1975-чи джыллада комсомолну район комитетини инст рукторуду.

1975-1979-чу джыллада комсомолну район комитетини 1-чи секретарыды.

1979-1982-чи джыллада Гитче Къарачай районда 168-чи номерли ат заводда парткомну секретарыды.

1982-1983-чю джыллада КПСС-ни Ставрополь край комитетини инст рукторуду.

1983-1988-чи джыллада КПСС ни Новоселиск район комитетини 2-чи секретарыды.

1988-1991-чи джыллада халкъ депутатланы Новоселиск район Советини исполкомуну председателиди.

1991-2000-чи джыллада Россия Федерацияны Президентини Администрациясыны структурасында Адыгеяда, Дагъыстанда, Къабарты-Малкъарда, Къарачай-Черкесияда, Ставрополь крайда, Президентни толу

эркинликли келечисини аппаратыны тамадасы болуб Ставрополь шахарда ишлегенди.

2001-чи джылдан бери Россия Федерацияны урунуу бла социаль ёсюмюню Министерствосуну Ставрополь крайда урунуу Кърал инспекцияны тамадасы, Ставрополь крайны урунууда баш кърал инспекторуду.

Тауланы онглу уланы

Россия Федерацияны урунуу бла социаль ёсюмюню Министерствосуну Ставрополь крайда урунуу Кърал инспекцияны тамадасы, Ставрополь крайны урунууда баш кърал инспектору Салпагъарланы Ильясны джашы Умаргъа

Махтаулу джашыса сейир Кавказы,
Билим тауну джулдузлу джарыгъыса.
Джылыууса джумушакъ, ийнакъ джазны,
Сен адамлыкъны алтын сынджырыса.

Джылтырайды муратынг накъут – налмаз,
Халкъгъа насыб бере иш джасаса.
Джюрегинг джырлайд, кючюнг тауусулмаз,
Сен джуртунг бла миллетинге базаса.

Огъургъа эсинги иесе бютеу,
Тёгерекни, къууат сала, джасайса.

Халкъгъа къуллукъ эте, болгъанса онглу, деу,
Хурметинг бла Минги – Таугъа ушайса.

Мамырлыкъ кючюнг тутады шохлукъ,
Джарыкъ фахмунг Кавказгъа джайылады.
Табдыраса адамлагъа болушлукъ,
Сюйюм чучхурунг ойнай, къуюлады.

Иннетинг игилик согъады хар кюн,
Таза сезимледен толуб къарайса.
Джылыуун теге ышарад сеннге Кюн,
Къуру да сууаблыкъ этиб джашайса.

Алгъыш айтаса сен, джерни юсюне,
Хар джюрекни тёрю чагъарын излейсе.
Теджейсе мамырлыкъ дуния джюзюне,
Ашхылыкъ этген инсанны тюзлейсе.

21.11.2013 дж.

✉

Текеланы Умарны джашы Ильяс

Текеланы Умарны джашы Ильяс адамлагъа джарар джанындан кючюн, билимин, заманын аямайын кюрешеди. Илмугъа, окъуугъа, культурагъа, спортха, джаш тёлуге, джамагъат, дин организациялагъа терен эс бёледи.

1960-чы джыл майны 18-де Огъары – Тебердиде туугъанды.

1981-чи джыл Къарачай-Черкес устазлыкъ институтну бошагъанды.

1997-чи джыл Ставрополда техника университетни таусханды. Ильяс техника илмуланы кандидатыды. КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) 2-чи, 3-чю созывларына депутатха сайланнганды.

1977-чи джыл Къарачай шахарда сабий спорт школда юретиучю болгъанды.

1982-1983-чю джыллада аскер къуллугъун толтургъанды.

1984-1987-чи джыллада сабий спорт обществону облсоветини эркин тутушдан инструктору болуб тургъанды.

1987-1995-чи джыллада Черкескеде «Ортосов» деген предприятиени директоруну заместители къуллукъда болгъанды.

1995-2003-чю джыллада «Энергоресурс» ЗАО-ну» баш директору болуб ишлегенди.

2003-чю джылны апрель айындан бери ОАО НК «Роснефть» – «Карачаево-Черкесскнефтепродукту» баш директоруду. «Къарачай-Черкес Республиканы промышленностуну махтаулу къуллукъчусуду». Къарачай-

Черкесияны Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) 4-чю созывына депутатха сайланганды.

КЪЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) илмудан, окъуудан, культурадан, спортдан, джаш тёлнюю ишлерини, джамагъат, дин организацияланы хакъындан комитетини члениди.

Къуш къанатын кереди

ОАО НК « Роснефтьни» – «Къарачай-Черкесскнефтепродукту» баш директору Текеланы Умарны джашы Ильясха

Адамланы джюреклерин джарытаса,
Джукъланмагъан оту бла нюрюнгю.
Къууанч тауну башындан къаратаса
Кёблени, халкъынга теджей тёрюнгю.

Игиликни кёре, сезе билесе,
Джашайса тюзлюкню джуртун джашнатыб.
Инджилгеннге сен эсинги бёлесе,
Болушаса, къууанчны къучакълатыб.

Бютеу халкъланы багъалатаса,
Кертисе къарнашлыкъгъа бла шохлукъгъа.
Сен тюзлюкню гюллерин джашнатаса,
Чакъыраса джомакълы ариулукъгъа.

Джюрек къылынг суймекликге джырлайды,
Таза ауазы тегюле таулагъа.

Башын сеннге бура, гюлчюк ойнайды,
Къууанчы джайылады ауушлагъа.

Минги – Тауну башы бла учуб бараса,
Салкъын аяз сени тенгча, ийнакълай.
Кертид иннетинг, тюзлюкге араса,
Джашайса, сезиминг халкъны къучакълай.

Чокъуракъ суула сеннге кюч берелле,
Мийик джитиле согъалла макъамла.
Тау къушла къанатларын кенг керелле,
Сеннге бередиле джылы саламла.

09.04.2013 дж.

Алийланы Умарны джашы Кямал

Алийланы Умарны джашы Кямал инженер – къурулушчуду, белгили архитекторду, конструкторду. Техника илмуланы кандидатыды, КъЧКЪТА-ны доцентиди. КъЧР-ни конструктив, архитектура джанындан кърал экспертиди.

1952-чи джыл октябрны 28-де туугъанды.

1969-чу джыл Джёгетей орта школну бошагъандан сора Новочеркасскде Урунууну Къзыл Байрагъы бла саугъаланган, Серго Орджоникидзени атын джюрютген къурулуш институтну 1975-чи джыл тауусуб, инженер-къурулушчу болады. Ол джыл аны Илму – тинтиу эмда проект – тинтиу институтну Ростовдагъы бёлюмюне иедиле. Кямал анда 1978-чи джылгъа дери инженер, тамада инженер, болуб ишлейди.

1978-1992-чи джыллада «Ставропольгипросельхозстрой» проект институтну баш конструктору, проект группасында тамада къуллукъда ишлегенди.

1992-1999-чу джыллада Черкесскде «Домбай» деген Уникомбанкны тамадасыны заместители къуллукъну толтургъанды.

1999-2008-чи джыллада Черкесскде ООО «Эвриканы» Москвада фирманы мында филиалыны директоруну заместители болуб ишлегенди. Андан сора К. Алий улу «Ант» деген проект – къурулуш организация къураб, анга тамадалыкъ этгенди.

2008-чи джылдан бери Кърал Унитар Предприятиени – Москваны «Южный» Агрокомбинатыны директоруну заместители болуб ишлейди. Бусагъатда ол къуллукъда инновацияны производствогъа сингдириу джаны бла кюрешеди.

Минги – Тау да сени багъалатады

**«Южный» агрокомбинатны директоруну
инновациялы технологияладан заместителине
Алийланы Умарны джашы Кямалгъа**

Теренди фахмунг, тенгизча чайкъалад,
Акбылынгы къанатларын джаяса.
Миллет берген махтау сенде уяланад,
Ишингде тюрленмей турлукъ къаяса.

Ётгюр уланыса Къарачай халкъны.
Къарнаш, шохлукъ къазанны къайнатаса.
Тансыкълаб сакълайса джылда хар чакъны,
Джюрегингде игилик орнатаса.

Сен къуллукъ этесе туугъан халкъынга,
Адебни, намысны мийик тутаса.
Джашайса толу болгъанлай антынга,
Сезим тауунгу миллетге бураса.

Илмуну джолунда бараса алгъа,
Билим кючюнг джуртунгу джарытады.
Учунаса ушай сейирлик джазгъа,
Минги – Тау да сени багъалатады.

Белгили архитектор, къурулушчу,
Техника илмуну кандидатыса.

Махтаулу конструктор, сен алан джуртчу,
Тюзлюкню, чомартлыкны дагъаныса.

Сеннге, кюмюш чучхур джырлайд джумушакъ,
Табигъатха бурчакъларын чачады.
Алтын Кюн кереди къарнашлыкъ къучакъ,
Таулу Къарачай кѣб алгъыш айтады.

04.01.2013 дж.

Къазийланы Магомедни джашы Хусеин

Къазийланы Магомедни джашы Хусеин, алгъа къарагъан, хар затны таб къурагъан, иги оноу этген, баишхаланы айтханларына тынгылаб, ала бла келишген, контролда тутхан, адамланы инджиулерине къарагъан, джууаблылыгъын терен сезген тамадады.

1952-чи джыл декабрны 22-де Къзахстанны Джамбул областыны Луговской районуну Луговое элинде туугъанды.

1970-чи джыл Николаевкада орта школну бошагъанды.

1971-чи джыл Совет Аскерге барыб, аскер къуллугъун сый бла толтуруб къайтханды.

1974-чю джыл Ставрополдагъы къурулуш институтха кириб, аны джетишимли бошагъандан сора, Черкескедеги производство комбинатда бригадир, цехни тамадасы, баш инженер болуб ишлегенди.

1991-чи джыл «Келемет» атлы предприятиеге директор къуллукъгъа салынады.

1997-2003-чю джыллада «Черкесск-1» МПМК-ни директорларыны советине тамадалыкъ этгенди.

2003-чю джыл сентябрны 4-де КъЧР- ни Президентини Указы бла Хусеинни Къобан районну кърал администрациясыны тамадасы къуллукъгъа саладыла.

2006-чы джыл январны 16-да Х. Къазий улуну Къобан муниципал районну башчысына сайлайдыла.

2009-чу джыл апрелни 29-да Къобан муниципал районну администрациясыны тамадасы къуллукъгъа контракт бла салыннганды.

2007-чи джыл Хусеиннге «КъЧР-де муниципал къуллукъну махтаулу къуллукъчусу» деген сыйлы ат аталгъанды.

2009-чу джыл сентябрны 19-да анга Москва шахарда «Руководитель года» деб Миллет саугъа берилгенди, «Руководитель года» деб сыйлы ат да аталгъанды. Хусеин «Эффективное Управление кадрами» деген Бютеуроссия проектни лауреатыды.

Халкъ суйген башчы

Къобан муниципал районну тамадасы Къазийланы Магомедни джашы Хусеиннге

Къайгъырыу къанатынг халкъны джакълайды,
Шохлукъ, къарнашлыкъ джаяд бютеу кючюнг.
Терен акъылынг ашхылыкъ джасайды,
Туугъан миллетинг рахат джашар ючюн.

Ата-бабаны адетин къатлайса,
Таулу джашауну джая ауазын.
Тепсеулени, оюнланы джакълайса,
Культураны чакъдыра ингил джазын.

Сенден, Кюнденча, кёбле джылыналла,
Ала ышаналла тюз иннетинге.
Джыр эшиклеринг джуртха ачылалла,
Халкъ къууанады джюрек кючюнге.

Танг джарыгъындан къарангы болгъунчун,
Ишге кесинги бересе джууаблы.

Ашхы муратларынг, умутунг толгъунчун,
Тохтаусуз ишлейсе керти сууаблы.

Сен джигер урунууну джигитисе,
Джашайса, къуанч бла къурай джомакълыкъ.
Уллу адамлыкъны къудуретисе,
Джаш тёлюге бересе учунмакълыкъ.

Узакъ ёмюр, кючлю саурукъ тилейди
Сеннге, туугъан халкъынг, таурухлу джуртунг.
Тау чучхур кюмюш джырларын теджейди,
Джарыкъ джаныб турсун джашау джулдузунг.

13.01.2012 дж.

Байрамукъланы Ибрагимни джашы Ахмат

Байрамукъланы Ибрагимни джашы Ахмат джаш тёлюге билим бериуню, джашла бла кызыланы ариу халиге юретиуню кыраамлы бардырады. Ол профессионал окыуну устасы, халкъланы арасында кырнаш шохлукъну бегите, сабийлени джюреклеринде Ата джуртха кертиликни, интернационалистликни кычюн уяландырады.

1959-чу джыл майны 24-де Кырачай шахарда туугъанды.

1976-1981-чи джыллада Кырачай-Черкес кырал устазлыкъ университетде окыуб, физика бла математикадан устаз усталыкъ алыб чыкыгъанды.

1981-1983-чю джыллада Совет Аскерде кыуллукъ этгенди.

1983-1987-чи джыллада комсомол, партия органлада тамада кыуллукълада ишлегенди.

1987-1992-чи джыллада «Мара» совхозда партком, директорну заместители болады.

1993-1996-чы джыллада кыоркыуусузлукъну органларында кыуллукъ этгенди.

1997-2002-чи джыллада Ингушетияда Назрань шахарда Кырачай – Черкесияны келечиси болуб тургъанды.

2002-2004-чю джыллада КыЧР-ни финансла министерствосуну бёлюмюне тамадалыкъ этгенди.

2004-2005-чи джыллада КыЧР-ни окыуу министерствосуну баш устасы кыуллукъну толтургъанды.

2005-чи джылдан бери Кырачай-Черкес Республиканы Черкескеде кырал бюджет профессионал окыуу органи-

зациясыны, «Индустриаль-технология колледжни» директору.

Политика илмуланы кандидатыды, «Россия Федерацияны профессионал окъууну сыйлы къуллукъчусуду».

Сени юсюнгден чучхурла этелле ушакъ

Федерал кърал окъуу учреждение индустриаль-технология колледжни директору Байрамукъланы Ибрагимни джашы Ахматха

Къарачайда джомакъланы джуртунда,
Ариулукъ уяланыб умутунгда.
Бурчакъ тѣкген кѣк Къобанны бойнунда,
Ёсгенсе сен, сейирликни къойнунда.

Адеб, намыс джулдузча, джаннган джерде,
Ашхы адет, культура чакъгъан джерде.
Къушча, къанат къагъыб, терен акъылынг,
Халкъгъа тѣгюб джарыкъ джюрек байлыгъынг.

Тюз умутунг учады джитилеге,
Къайгъыраса, болушаса, кѣблеге.
Чакъады тау гюлча, сени сезиминг,
Сууаб ишге чакъырады тѣзюмюнг.

Джакълайса сен тюзлюк тутхан адамны,
Алгъыш этиб, ийнакълайса Аламны.

Халал джанынг излейди кёб игилик,
Насыб беред сенде уллу тирилик.

Сен джашайса, табигъатны къучакълай,
Джитилени, ауушланы ийнакълай.
Алтын Кюнча, джылытаса халкъынгы,
Къарачайгъа толтураса антынгы.

Тенгиз кирик, уллуду адамлыгъынг,
Къууандырады сени дамлылыгъынг.
Къарнашлыкъны джибин къатлайса минг къат,
Байрамукъну джигер джашы деу Ахмат.

Ётгюр уланын махтайдыла таула,
Джашау джолуна разыдыла саула.
Сеннге кёк Къобанынг айтад алгъышла,
Джырлайды табигъатынг джашил джырла.

15.11.2013 дж.

Эбзеланы Борисни джашы Борис

Эбзеланы Борисни джашы Борис терен акъылы, уллу тѣюзюмю, игилиги, чомартлыгы болган, башхаланы инджиулерине къайгыргъан, урунууну суйген огъурлу адамды.

1934-чю джыл Теберди шахарда туугъанды.

1943-чю джыл Эбзеланы юйдегилерин да халкъ бла бирге Къазахстаннга кѣчюргендиле.

1953-чю джыл киши джерде орта школну айырмагъа бошаб, Хурмет грамота бла саугъаланнганды.

1957-чи джыл Къазахстанда паспорт столну инспектору болуб ишлеб тургъанлай, аны джаш тѣлю бла студентлени Москвада бардырылган Бютеудуния фестивалына Къыбыла Къазахстанны делегациясына тамада этиб иедиле.

Туугъан джуртуна Кавказгъа къайтхандан сора, Б. Эбзе улу РСФСР-ни Министерствосуну эл мюлк техникумуна тюшеди. 1953-чю джыл аны айырмагъа бошаб, «зоотехник» усталыкъ алыб чыгъады.

1959-чу джыл Борисни «Джѣгетей» совхозгъа баш зоотехник этиб саладыла.

1965-1971-чи джыллада Новочеркасскде инженер – мелеоратив институтда окъуб, «чегет мюлкню инженери» усталыкъ алады.

2007-чи джыл джѣгетейчиле анга «Джѣгетейни сыйлы адамы» деб ат атайдыла.

Эбзеланы Борисни «Теберди» санаторийни баш врачыны заместители этедиле. Ол къуллукъда Борис кѣб джылланы махтаулу ишлейди. Талай кърал саугъала алады.

2006-чы джыл Эксперт Советни керти членине сайланады. Джамагъат мюкюл этген Академияны

академигиди, баш экспертиди. «Знаковая личность», «За вклад в местное самоуправление», «За вклад в здравоохранение» деген орденле, талай медаль алгъанды.

Бусагъатда «Теберди» санаторийни профсоюз комитетини, Теберди шахарны къартларыны советини тамадасыды.

Сууаблыкъны юлгюсю

**Саулукъ сакълауну махтаулу къуллукъчусу,
академик Эбзеланы Борисни джашы Борисге**

Ата джуртунга кертид суймеклигинг,
Сен, Кюнча, джылытаса табигъатны.
Таулада, тюзде улуд этимлигинг,
Этесе, ишин, джумушун халкъны.

Миллет джулдуз джарыкъ джанады сенде,
Джашауунгу джарытыб баргъан джолун.
Кючюнг, джигерлигинг белгилид кенгде,
Кёбге тутдураса къууанчны къолун.

Шохлукъну къарыуун джаяса, къатлаб,
Джюрегинг багъалатад адамланы.
Адебни, намысны мийикде сакълаб,
Джашайса, сюесе Кавказ таулары.

Сен танг джарыгъы бла тураса бирге,
Муратларынга къууаныб джюрегинг.

Адамлыгъынг чыгъад мийикге, ёрге,
Джарытад халкъланы керти иннетинг.

Акъялманлыкъны налмазлы къаласы,
Дайым кертисе берген сёзюнге.
Теберди тауланы, халкъны саугъасы
Болгъанса, насыб тегюлсюн юйюнге.

Сууаблыкъ этесе, сен нюр къанатлы,
Джылтырайды, махтауунгу кюзгюсю.
Огъурлу сезимлисе, кюн таякълы,
Сенсе, чомарт игиликни юлгюсю.

23.02.2013 дж.

Байрамукъланы Пахатны джашы Рамазан

Байрамукъланы Пахатны джашы Рамазан халкъны онгу джашларыны бири, тутхан ишин адамлыкъны, чемерликни ёлчеминде бардырады. Фахмулу, билимли, уллу сынамы болган тамадады.

1963-чю джыл сентябрны 11-де Сторожевой стансede туугъанды.

1985-чи джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну бошагъанды.

2010-чу джыл Москвада Россиячы кърал социал университетни тауусханды. Математика бла химияны устазыды. Юриспруденция усталыгъы барды.

1985-1987-чи джыллада Совет Аскерде кьуллукъ этгенди.

1987-1994-чю джыллада Зеленчук ДПМК-да джолланы устасы болуб ишлегенди.

1994-2003-чю джыллада ИСП «Альфаны» директоруну заместители кьуллукъну толтургъанды.

2003-2006-чы джыллада Гитче Къарачай районну администрациясыны тамадасыны 1-чи заместители болгъанды.

2006-2009-чу джыллада Гитче Къарачай муниципал районну админстрациясыны 1-чи заместители болуб тургъанды.

2009-2011-чи джыллада Россияны Пенсион фондуну Къарачай-Черкесияны джеринде Гитче Къарачай района бёлюмюню, Кърал Учреждениени Управлениесини тамадасыды.

2011-чи джылдан Гитче Къарачай муниципал районну администрациясыны тамадасыны орнун толтургъанды.

2011-чи джыл майиы 30-дан бери Гитче Къарачай муниципал районну администрациясыны тамадасыды. Ордени, талай медалы, Хурмет грамотасы барды.

Миллет махтагъан адам

Гитче Къарачай муниципал районну башчысы Байрамукъланы Пахатны джашы Рамазаннга

Огъур ата бла анадан тууб,
Ёсдюнг бетинги чокъуракъ бла джууб.
Джоргъа аджирни ашхылыкъгъа джерлеб,
Адебни, намысны таууна ёрлеб.

Тазады, джарыкъды джашауда джолунг,
Эркинди, чомартды, сууаблыд къолунг.
Керти юлгюлюсе, тутаса тюзлюк,
Насыб тегед сенде чайкъалгъан кюзлюк.

Кенг джюрегинг алгъа таукел учунад,
Джазгъы кюн, джукъланмайын, сенде джанад.
Ишлейсе, хорлайса сен, къанат кере,
Джашайса, фахмунгу халкъынга бере.

Огъур кючюнг кёбдю, бард сенде дамлыкъ.
Бютюн эркинд ишленмеклик, адамлыкъ.
Терен акъылынг учуна хар къуру,
Игилик этесе джашыртын, туру.

Джарыкъ билиминги, къулачын джая,
Таза иннетинг болгъанд сослан къая.
Къурайса инджилгеннге мамыр турмуш,
Мийикни аулайса сен, ётгюр тау къуш.

Чыгъышха къараб, сен айтаса алгъыш,
Онгсузну юсюнден этесе сагъыш.
Тёгед таулагъа джюрегинг нюр кючюн,
Милетинг сыйлайд, махтайд аны ючюн.

25.01.2013 дж.

Ижаланы Сагъытны джашы Кямал

Ижаланы Сагъытны джашы Кямал халкъына, джуртуна халал къуллукъ эте, миллетлени араларында къарнаш шохлукъну къурч кёпюрлерин бегите джашайды. Адебни, намысны, ашхы адетлени тёрюнде джаш тёлюню ару халиге юретеди.

1961-чи джыл ноябрны 11-де Зеленчук районда Сторожевой станседе туугъанды.

1978-чи джыл Илич элни орта школун бошагъанды.

1978-1984-чю джыллада Ростов инженер къурулуш институтну «Промышленное гражданское строительство» деген факультетинде окъугъанды.

1984-1986-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди. Иш этиб къуралгъан аскер школну айырмагъа бошагъанды.

МПК-да мастер, прораб болуб ишлегенди. Уруп районда РСУ БОН-да тамада болуб тургъанды.

2005-чи джыл Москвада кърал социал университетни тауусуб, «Государственное и муниципальное управление» деген усталыкъ алыб чыкъгъанды.

2004-чю джылдан бери Уруп кърал администрацияны тамадасыны 1-чи заместителиди. Спорт бла кючлю кюрешгенди. «Къарачай – Алан – Халкъ» джамагъат организацияны члениди.

Шохлукъну къаласын ишлейсе

**Уруп районну тамадасыны заместители
Ижаланы Сагъытны джашы Кямалгъа**

Къарачай джуртну белгили уланы,
Чучхур толкъун бла ойнай ёсгенсе.
Сабий заманынгдан суйюб тауланы,
Табигъатны сейирлигин сезгенсе.

Джюрегинги оту джылытад кёбню,
Адебни, намысны сакълаб, джашайса.
Джарыкъ джудузуса адамлыкъ кёкню,
Тюздю иннетинг, халкъынга джарайса.

Игиликди, ашхылыкъды билгенинг.
Къарнаш шохлукъну къаласын ишлейсе.
Сыйгъа тыйыншлыды ишинг, этгенинг,
Сууаблыкъны джарыкъ джолун кючлейсе.

Хурметинг уллуду, ариуду хатынг,
Адамлагъа къайгъыргъанлай джашайса.
Махтау бла айтылады огъур атынг.
Таза, кюмюш Минги – Таугъа ушайса.

Чомартлыкъны, сен халаллыкъны башы,
Халкъгъа джумуш эте, алгъа бараса.

Джомакъ тауларынгда хурметинг джашнай,
Игиликни чилле джибин бураса.

Алтын Кюнню таякълары къучакълай,
Джаш тёлюню тюзюне юретесе.
Огъурлулукъну джюрегинг ийнакълай,
Бютеу джер юсюне сагъыш этесе.

08.08.2013 дж.

✎

Къушджетерланы Асхатны джашы Спартак

Къушджетерланы Асхатны джашы Спартак баишхаланы джарсыуларын ангылагъан, алагъа терен къайгыргъан огъурлу адамды. Хар затны кѣз туурада тутхан, таб оноу эте билген тамадады.

1974-чю джыл январны 23-де Огъары-Марада туугъанды.

1991-чи джыл Огъары-Мараны орта школун бошагъанды.

1991-1995-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды.

2004-2008-чи джыллада Пятигорскедеги технолгия университетни «Финансы и кредит» деген факультетин тауусуб, «Государственные и муниципальные финансы» деген усталыкъ алыб чыкыгъанды.

2003-чю джыл Огъары-Мара элни администрацисына тамадагъа сайланганды.

2013-чю джыл февралны 12-ден Къарачай муниципал районну администрациясыны тамадасы къуллукъну толтурады.

Алгыш этед Къарачай

**Къарачай муниципал районну администрациясыны
тамадасы къуллукъну толтургъан
Къушджетерланы Асхатны джашы Спартакка**

Сен огъурлу юйдегиде ёсгенсе,
Адебни, намысны сайлаб тамырын.

Сабийликден игиликни сезгенсе,
Махтау бла айтылад тукьумунг, атынг.

Сен чомартса, халаллыкьдан толгъанса,
Джашайла эсингде къарнашлыкь, шохлукь.
Адамлыкь джулдузунгу джандыргъанса,
Онгсузланы эслеб, бересе токьлукь.

Чучхур шоркъала къууанчха джырлайла,
Сени къучакълайла джомакъ ауушла.
Минги – Тауда джугьутурла ойнайла,
Салам айтадыла сеннге тау къушла.

Сезимлеринг джылылла, сууаблылла,
Кёреесе, сейирликни дуниясын.
Джюрегинг халалд, тюзлюкге джакъчыса,
Ишлейсе, насыбны сейир къаласын.

Миллетни фахму уланы, тазаса,
Сенде эркинди къудурет, чырай.
Туугъан таулагъа, халкъынга базаса,
Къууанч алгъыш этед сеннге Къарачай.

12.11.2013 дж.

Тхакохланы Аскерни джашы Борис

Тхакохланы Аскерни джашы Борис билими, фахмусу болгъан, халкъына, джуртуна игилик излеген ашхы адамды. Джюреги тазады, адамлыгъы уллуду. Билимин, кючюн аямайын миллетине береди.

1949-чу джыл Огъары-Марада туугъанды.

1968-чи джыл Мара орта школну бошагъанды.

1968-1970-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди. Первомай эл мюлк техникумда окъугъанды. Сатыу – алыуда ишлегенди. Складны тамадасы, производствону башчысы, Джёгетей – Аягъы шахарда ресторанны директору болуб тургъанды.

1992-чи джыл КъЧР-де 1-чи фермер-крестьян мюклени ассоциацияларыны президентине сайланганды.

1999-чу джыл Москвадагъы кърал социал университетни туусханды.

1997-чи джыл КъЧР-де урунууну эмда социал ёсюмню министри къуллукъгъа салыннганды.

2007-чи джыл КъЧР-ни табигъат байлыкъларыны эмда тегерекледеги затланы сакълауну министри болады. Аны ызындан Борисни Къарачай-Черкесияны Президентини кенгешчиси этедиле.

Урунуу эмда социал ёсюмню статусуну тамалында анга генерал-майор чын берилгенди.

КъЧР-ни кърал кенгешчиси деген класс чынны да джюрютеди. Ол Россия Федерацияны Правительствосуну саугъаларын да алгъанды.

Кавказны уланы

Генерал-майор чынны джюрютген Тхакохланы Аскерни джашы Борисге

Сейирлик Кавказны белгили джашыса,
Тау халкъынгы атын айтдыраса кенгнге.
Джигерсе сен, ётгюрлюкню алгышыса,
Кертисе шохлукъгъа, къарнашлыкъгъа, тенгнге.

Адебге, намысха мийик сый бересе,
Мамыр джашауну джандыра джулдузун.
Фахмунгу кючюн игиликге кересе,
Этесе сууаблыкъны нюр джолун узун.

Тутхан ишинги махтаулу толтураса,
Онглайса, бек къыйын болса да хал, болум.
Уллу къарыуунгу тёрюнде олтураса,
Джюрегинг халалды, бек чомартды къолунг.

Терен билиминг кёблени къучакълайды,
Сени бек сюеди, сыйлайды джамагъат.
Огъурлу джюрегинги къаны къайнайды,
Сени ийнакълайды джомакълы табигъат.

Минги – Тау къулачын сеннге кенг кереди,
Джуртунг этеди уланы бла ушакъ.
Алтын Кюн да джылыуун сеннге тегеди,
Булбулла джырлайдыла татлы, джумушакъ.

Онгсузланы, къарыусузланы джакълайса,
Ашхы юлгюсе, сен тюзлюкню джарыгъы.
Къайгырыу кючюнг узакъгъа джайылады,
Адамлыкъны болгъанса нюрлю байрагъы.

Туугъан халкъынга таза къуллукъ этесе,
Джюрегинги чучхуру мийикден агъад.
Этген нюзюрюнге сен толу джетесе,
Джашау джолунгда насыбны гюлю чагъад.

30.10.2013 дж.

03

Борлакъланы Магометни джашы Наполеон

Борлакъланы Магометни джашы Наполеон адамланы инджиулерин ангылаб, алагъа терен къайгъырады. Халкъына, джуртуна кертилигин, суймеклигин ишинде кѳргюзгенлей джашайды.

1951-чи джыл ноябрны 29-да Къыргъызияда туугъанды.

1968-чи джыл Джѳгетей элни орта школун тауусханды.

1971-1975-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкь институтда окъугъанды.

1975-1979-чу джыллада Джѳгетей элни школунда устаз болуб ишлегенди.

1979-1999-чу джыллада СПМК-3-де алгъы бурун тамаданы заместители, артда тамадасы къуллукъланы толтургъанды.

1999-2003-чю джыллада республикабызны Президенти В. Семен улуну Указы бла, Джѳгетей – Аягъы районну администрациясыны башчысы болгъанды. Къыбыла Федерал Округда иги район тамадагъа саналгъанды.

Шимал Кавказ Федерал Округну тамадасыны заместители къуллукьда да ишлегенди.

2001-чи джыл Наполеоннга «Къарачай-Черкес Республиканы махтаулу къурулушчусу» деген сыйлы ат аталгъанды. Талай медалы, башха кърал саугъасы барды.

2012-чи джыл тыйыншлы солугъа чыкъгъанды.

Халал джюрек

Халкъны белгили уланы Борлакъланы Магометни джашы Наполеоннга

Мийикден джаяса кючюнгию кенгнге,
Къарнаш шохлукъгъа къулачынгы кере.
Къонакъланы санай багъалы тенгнге,
Джашайса, джюрек джылыуунгу бере.

Кюн алтын джарыгъын тегед таулагъа,
Джوماкъча сюелген алауганлагъа.
Хаман беред нюрюн дарман хауагъа,
Ёзенлеге бла мийик ауушлагъа.

Суюуб этесе ашхы джумушланы,
Туугъан халкъынгы, джуртунгу алгъышлай.
Чууакъ кекде, сен кересе къушланы,
Джангы – Джөгетейни эсинг къуачакълай.

Сууаблыкъ керелейд акъылынг сени,
Махтаулу бараса джашау джолунгда.
Терен акъылынг джарытад кёблени,
Кенглик юйюрсюннгенд чомарт къолунгда.

Сен тау джуртунга этесе игилик,
Халал сезиминги нюрю кёрюнед.
Тынгы табмайса, сендеди тирилик,
Огъур кючюнг онгсузлагъа бёлюнед.

Къобан барады сэннге джырын джырлай,
Джөгетей суу эжиу этеди анга.
Мамыр кёк талада буу бала ойнай,
Къуру да чыкыгъанлай тур огъур тангнга.

20.10.2013 дж.

Аджиланы Далхатны джашы Абу-Юсуб

Аджиланы Далхатны джашы Абу-Юсубню халаллыгы, огъурлулугъу улуу болгъанды. Керти таулуно джюрек джылыуу кёблени джарытханлай тургъанды.

1923-чю джыл Учкуланда туугъанды. Аджи тукъумну президенти болгъанды. Керти таулуно сыфатына санаб, Къарачай – Черкесияны юсюнден инглиз, орус тилледе чыкыгъан китаблада аны миллет кийимле кийибтургъан суртын басмалагъандыла.

1942-чи джыл аскерге кетеди. Нальчикде джаяу – аскер училищедде окъуйду. Сталинградны къоруулагъанды. Сухумда аскер – тобчу училищени да бошаб, кичи лейтенант чын алыб чыгъады.

1943-чю джыл ноябрда Брянскеде фронтда болады. Аны чыны ёседи. «Къызыл Джулдузну» эки ордени, Ата джурт къазауатны «2-чи дараджалы» ордени бла саугъаланганды. Украйынаны, Польшаны, Чехословакияны, Германияны азатлагъан урушлада кёб джигитлик этгенди.

1948-чи джыл гвардиячы капитан чыны бла Орта Азиягъа барыб, атасы бла анасын табады. Къыргызстанны Талас шахарында сатыу – алыу системада бухгалтер болуб тургъанды. Туугъан джуртуна къайтханында, билимин да ёсдюре, «Ючкекен» совхозну парткомуну секретары, КПСС – ни Гитче Къарачай райкомуну инструктору, 2-чи секретары болады. «Терезе», «Схауат» совхозланы директору болуб тургъанды.

1983-чю джыл тыйыншлы солуугъа чыкыгъандан сора да, райпищеккомбинатда директор болуб ишлегенди.

Джамагъат ишлеге да тири къошулгъанлай джашагъанды. Ауушханды, джандетли болсун.

Къушча джашаенг

Къарачайны махтаулу джашы Аджиланы Далхатны джашы Абу-Юсюбге

Кавказ таулада ашхы юйорде туугъаненг,
Зауукълы ёсгененг, ариулукъну къойнунда.
Ойнай, ауушда джугъутурланы къуугъаненг.
Сен джюзеенг, дарман хауаны толкъунунда.

Ата-бабаны ашхы адетлерин сакълаенг,
Джарытаенг, мамырлы миллетинги джолун.
Болушлукъ излегенни, къайгъырыб, джакълаенг,
Насыбдан толуб тутаенг тюзлюкню къолун.

Акъыллы къарамынги сен алгъа атаенг,
Ёхтем Къарачайны, сейир джуртну уланы.
Турмуш джашауда халкъ булбулну джырлатаенг,
Бек сюеединг джомакълы Кавказ таулары.

Ётгюренг, къурчдан къаты болуб сюелеенг,
Джау аскерни аллына, джыбылача уруб.
Адам кючюн, техникасын бирден мылтаенг,
Къаушатаенг, кючюнгю къатлаенг буруб.

Сеннге адамла къучакъларын кереелле,
Юйорсюне кенг джюрегинги джылыууна.
Алгъыш айтыб, сыйлай, махтау береелле,
Ушатаелле алтын Кюнню тылпыууна.

Ильячинча, дженгиленг, тири кымылдаенг,
Джигеренг, сен болганенг кѣб ишни устасы.
Керти иннетлиенг, джулдузча, джылтыраенг,
Къушча джашаенг, адамлыкъны къадамасы.

10.03.2013 дж.

Байрамукълланы Хасанны джашы Кямал

Байрамукълланы Хасанны джашы Кямал уллу адамлыгы, ишленмеклиги болгъан джигер таулуду. Ата джуртун бек суйген, халкъына таза къуллукъ этген фахмулу, билимли адамды.

1977-чи джыл апрелни 4-де туугъанды.

1994-2000-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал технология институтну юрист факультетинде окъуб, «Юриспруденция» деген усталыкъ алыб чыкъгъанды.

2006-2008-чи джыллада ООО «Аркадада» юрист болуб ишлегенди.

2009-2012-чи джыллада Россияны сюдю приставларыны федерал къуллугъуну управлениесинде Къарачай-Черкесияда сюдю пристав болуб тургъанды.

2012-чи джыл Джёгетей-Аягъы шахар муниципал къуральшыны администрациясыны тамадасыны заместители къуллукъну толтургъанды.

2012-чи джыл ноябрны 23-ден бери Джёгетей-Аягъы шахарны администрациясыны башчысыды.

Фахмулу адам

**Джёгетей – Аягъы шахарны
администрациясыны тамадасы
Байрамукълланы Хасанны
джашы Кямалгъа**

Джёгетей шахарны Кюн къучакълайды,
Мийикден алтын къанатларын кере.

Ол эртден сайын сени ийнакъялды,
Исси джылыуун, нюрюн чомарт бере.

Ёсгенсе ашхылыкъланы кьойнунда,
Адеб бла намыс уяланган джерде.
Чокъуракъ чучхурну гюлю бойнунда,
Игиликни кючю орналган тёрде.

Джашайса, кьуллукъ эге тау халкьынга,
Эсингден кетмейди иши, джумушу.
Толу болганса берген антынга,
Сен Минги – Тауну ётгюрлю кьушу.

Тенгизча, теренди, уллуд билиминг,
Таулагъа джаяса джарыкъ фахмунгу.
Кёблеге юлгюд сени этиминг,
Джулдузу джанад таза умутунгу.

Сен ёсдюресе халкьынгы хазнасын,
Джашауунгу атаганса анга.
Сакълайса аламат тилин, джазмасын,
Тау миллетинг алгыш айтады санга.

Учунаса алгъа тутуб тюзлюкню,
Тынгысыз ишлейди джюрегинг сени.
Чакъдыраса гюллерин джашау кюзлюкню,
Сенде кёрюнеди халкьымы эни.

08.06.2013 дж.

Къулийланы Шувайны джашы Къайсын

Къулийланы Шувайны джашы Къайсын бютеу адамлагъа да мамыр джашау, къууанч, насыб излегенди. Туугъан джуртун, миллетин, бек суйгенди. Ол, дуниягъа белгили закий, уллу поэтлени бириди.

1917-чи джыл ноябрны 1-де Къабарты-Малкъарда Булуннгу элде туугъанды.

1926-чы джыл Тёбен Чегемде школгъа барыб, аны бошагъандан сора, Нальчикде устазланы хазырлагъан техникумда окъугъанды.

1933-чю джыл Къайсынны чыгъармалары басмаланыб башлагъандыла.

1935-1939-чу джыллада Москвада А. В. Луначарский атлы ГИТИС-де эмда А. М. Горький атлы литература институтда окъугъанды. Къабарты-Малкъар кърал устазлыкъ институтда литературадан дерс бериб тургъанды.

1938-чи джыл СССР-ни джазычуларыны Союзуну члени болады.

1940-чы джыл Нальчикде «Салам эртденлик» деген 1-чи китабы басмадан чыкъгъанды. Ол джыл аскерге кетеди. Уллу Ата джурт къазауат башланнганында, гитлерчи фашистле бла сермешгенди. Москваны, Орёлну, Ростовну, Украйынаны, Кърымны, Прибалтиканы азатлаугъа къошулгъанды.

1944-чю джыл халкъы кёчюрюлгенин билиб, ызындан Къыргъызиягъа кетеди. Республиканы литература джашау-уна тири къошула анда 10 джылдан аслам заманны джашайды.

1956-чы джыл Къабарты-Малкъаргъа келеди. Москвада баш литература курсланы бошайды. Тюрлю-тюрлю

джыллада, туугъан джуртунда уллу къуллукълада ишлегенди. Кърал премияны лауреатыды.

1985-чи джыл июнну 4-де ауушханды. Джандетли болсун. Малкъардан тышында Ингушетияны Магас сахарыны бир орамы, Къыргъызияда Бишгек сахарны бир орамы бла библиотекасы, Индияда бир школ бла музей, Турцияны Анкара сахарында парк аны атын джюрютедиле.

«Ленинни» ордени бла, «Урунууну Къызыл Байрагъыны» 2 ордени бла, «Уллу Ата джурт къазауатны» 1-чи, 2-чи дараджалы орденлери бла, Ингушетия бла Къабарты-Малкъарны «За заслуги» деген орденлери бла башха талай саугъа бла саугъаланганды.

Ушаед Кюннге

Къарачай-Малкъар поэзияны классиги Къулийланы Шувайны джашы Къайсыннга

Малкъарны, Къарачайны хазнасыед,
Мен джашайма тансыкъ болуб Къайсыннга.
Дуня маданиятны байрагъыед,
Ушай эди кёкде Кюннге – алтыннга.

Хурметли джюреги чомарт джырлайед,
Согъа эди суймекликни макъамын.
Огъурлу кёзлеринде нюр ойнайед,
Салаед поэзияны тамалын.

Шохлукъну джолун бегитиб джашайед,
Кавказ таулары махтаулу уланы.

Кёблеге къанат бериб болушаед,
Минги – Тауну, сау Кавказны аланы.

Джигитлик кёргюзюб, уруш этеед,
Къанлы джаудан джуртубузну азатлай.
Темир, кърч болуб, къатыб сюелеед,
Фашистлени малтай, кърш джырын джырлай.

Джомакъла къррай, ол кёкге джетеед,
Билим хазнасын кенг Аламгъа джая.
Тыйгъычдан, тау кършча, учуб ётеед,
Саугъа эди бизге, акъылман къая.

Джуртунгу нюр ауазы ийнакълайды,
Узакгъа бара кършкъанат тауушла.
Кюмюш бюрке, Чегем чучхур кършакълайды,
Сени эсгерелле Кавказ ауушла.

01.11.2013 дж.

Хетагуров Коста Леванович

Хетагуров Коста Леванович дуня литератураны классигиди. Тегей халкъны уллу поэтиди.

1859-чу джыл октябрны 15-де Алагир ёзенде Нар деген тегей элде туугъанды.

1870-чи джыл башха тегей юйдегиле бла бирге, ол иги джерле излей, Къарачайгъа келиб, Шаман (Чуана) къаяны этегинде талада орналады. Алайда тегей юйдегиле Георгиевско-Осетинское деген ат бла эл къурайдыла.

1871-1881-чи джыллада Ставрополда эркиши гимназияда окъугъанды.

1881-чи джыл гимназияда окъуун тохтатыб, Петербургда сурат салыуну Император Академиясына хазырланыб, экзаменле бериб, аны студенти болады.

1883-чю джыл Коста окъуун къояды.

1885-чи джыл ол Петербургдан кетиб, ол джылны аягъында Владикавказгъа кёчеди.

1891-чи джыл июнну 10-да аны Къарачайгъа иедиле.

1901-чи джыл «Шимал Кавказ» газетде аны «Тартарен» деген фельетону басмаланады. Коста Ставрополда ол газетни соредатору болуб ишлегенди.

1903-чю джыл саулугъу къолайсыз болуб, Къарачайда Георгиевско-Осетинское элге кёчеди.

1906-чы джыл апрелни 1-де Коста Хетагуров ёлгенди. Ол уллу поэт, сурат салыучу, кертти кавказчы болгъанды.

Багъалыд атынг

Тегей халкъны закий поэти
Хетагуров Коста Левановичге

Ёхтем таулары уланы,
Тюзлюкню батыр ёкюлю.
Джакълагъан бютеу халкълары,
Унутмаз сени хар тёлю.

Къара кечени джарытхан,
Тюзлюк, азатлыкъ байрагъы.
Насыб джоллары танытхан,
Халкъла ючюн этгенсе къайгъы.

Ётсе да заман, кёб джылла,
Тюрленмей турлукъду хатынг.
Джашайла, таула, джырла,
Бизге багъалыды атынг.

Толгъанд муратынг да сёзсюз,
Джулдуз тауусулмай джана,
Ачлай да джукъламайд ёксюз,
Ташла да къайнатмайд ана.

20.10.2007 дж.

Хубийланы Ахьяны джашы Осман

Хубийланы Ахьяны джашы Осман Черкескеде, Ставрополда, Москвада чыкьгъан 25 китабны авторуду. Аны чыгъармалары Къарачайда, Малкъарда школлада, баш окъуу заведениеледе, тинтиледиле, окъуладыла. Ол фахмуду поэт, прозаик, кёчюрюучю болгъанды.

1918-чи джыл февралны 17-де Огъары-Тебердиде туугънды.

1933-чю джыл коммунист джаш тёлюню школун бошагъанды.

1936-чы джыл Къарачай шахарда педрабфакны тауусханды.

1936-1940-чы джыллада «Къызыл Къарачай» област газетни литература бёлюмюню тамадасы болуб ишлегенди.

1934-чю джыл 1-чи чыгъармалары басмаланыб башлагъандыла.

1936-чы джыл 1-чи китабы дунияны джарыгъын кёргенди.

1939-чу джыл Ворошилов атлы устазлыкь институтну бошагъанды.

1940-чы джыл Совет Аскерге къуллукь этерге кетгенди.

1941-чи джыл фашист джыртхычлагъа къаршчы бардырылгъан къазауатха къошулгъанды.

1943-1957-чи джыллада Къыргъызияны Чаткуль, Белогор эллерини школларында устаз болуб ишлегенди.

1956-чы джылдан коммунист партияны члениди. Къыргъызияны партиясыны Сульский райкомуну пропагандисти эмда лектору болуб тургъанды.

1957-чи джыл «Ленинни байрагы» област газетни литература бла турмуш бѐлюмюню тамадасы кьуллукьну толтургъанды.

1960-чы джыл Къарачай-Черкесияны джазыучуларыны организациясыны литература консультанты эди.

1964-чю джылдан Османни телевидение бла радиону област комитетини председателини заместители этедиле.

1975-чи джылдан О. Хубий улу джазыучуларыны Къарачай-Черкес област организацисыны джууаблы секретары болады.

1960-чы джыллада Бештау шахарда марксизм бла ленинизмни кечеги университетин тауусханды.

1995-чи джыл «Къарачай-Черкес Республиканы Халкъ джазыучусу» деген сыйлы ат аталгъанды.

Унутмаз Къарачай уланын

Къарачай-Черкес Республиканы халкъ джазыучусу Хубийланы Ахьяны джашы Османнга

Джомакълы мийик тауладыла джуртунг,
Кюннге ёсюб чыкьгъан мийик джитиле.
Байланыбед алагъа хар умутунг,
Сезим хазнанг ашхылыкьгъа эшиле.

Сен джырлаенг Тебердиде бууланы,
Сюе эдинг, кюмюш тѐкген чучхурну.
Ийнакълайенг, чокъуракъча, сууланы,
Къууанч берген, джарыкъ джаннган джулдузну.

Татлы джырлайелле булбулла сеннге,
Ариу гюлле эжиу эте алагъа.
Таурух къаяла санайелле тенгнге,
Ушай эдинг, сен да бир тау къалагъа.

Джюрегинг джырлаед, къууанчдан толуб,
Таулу Къарачайны закий поэти.
Белгилиенг, онглу джазыучу болуб,
Сенде кёрюнеед сыйны хурмети.

Уясыенг адамлыкъны, нюзюрю,
Адеб, намыс, ишленмеклик да сенде
Орналыбед, кёб фахмуланы тёрю,
Атынг сый бла айтыла эди кенгде.

Джылтырай къарайла, кюмюш тауларынг,
Эсгерелле, халкъны махтаулу джашын.
Тёлюлеге хазна, чыгъармаларынг
Унутмай турад Къарачай уланын.

08.09.2013 дж.

Беппаланы Анзорну джашы Муталип

Беппаланы Анзорну джашы Муталипни чыгырмаларыны магъаналары теренди. Халкъланы арасында кърнаш шохлукъну бегитирге уллу юлюш кьошады.

1949-чу джыл январны 13-де Джамбул областда туугъанды. Москвада литература институтну тауусханды. Талай назму китабны авторуду. Ата, бабсыны джуртунда, Къабарты – Малкъарда Чегем ёзенде джашайды. Аны назмулары араб, испан, немец, тюрк, украин, черкес, къумукъ, авар, къзах, чуваш, къалмукъ, алтай башха тиллеге кёчюрюлгендиле.

«Къабарты – Малкъар Республиканы культурасыны махтаулу къуллукъчусуду», джазычуларыны Союзуну правлениесини члениди.

Бусагъатда республикан «Заман» газетни баш редакторуну заместители болуб ишлейди.

Россия Федерацияны журналистлери бла джазычуларыны Союзларыны члениди.

Къушча учаса

**«Къабарты-Малкъарны культурасыны махтаулу къуллукъчусу», белгили поэт, кёчюрюучю,
«Заман» деген республикан газетни баш редакторуну заместители Беппаланы Анзорну джашы Муталипге**

Туусанг да сен сюргюнде Къзахстанда,
Джашау тамырларынг Минги – Тау бла бирди.

Ата-бабангы джуртунда Кавказда,
Джашагъан халкъынг къурчду, сейирди.

Къанатлыла учуб бара мийикде,
Кам элинги атын айтыб, джырлайла.
Суузузла элинги нюр бешигинде,
Кюн джылыуда, къуш балала ойнайла.

Сейир джуртда, таурухланы ичинде,
Къаялада чучхурла джылтырайла.
Боз булутчукъ тепсейд чууакъ кёгюнде,
Чегем сууну шоркъалары боркъулдайла.

Аккъъанат Минги – Тауну этегинде,
Джашай джылыуунгу халкъгъа джаяса.
Малкъар бла Къарачайны джюрегинде
Сыйынг уллуду, алтын къаяса.

Фахму хазнангы билелле тыш къралла,
Ала аны хайырланыб туралла.
Баргъан джолунгда джаналла джулдузла,
Сени махтай, адамла къууаналла.

Къуру да тазалла сезимлеринг,
Ашхы ишлеринг кёбден-кёб тууалла.
Мангылайынгдан саркъад халал теринг,
Джугъутурла таудан къараб туралла.

Кюн таягъынг тизгинлени джылыта,
Сен ана, орус тилледе джазаса.
Тюз иннетинг огъур таудан къарата,
Къушча учаса, тюзлюкге базаса.

20.10.2013 дж.

✂

Эгизланы Османни кызы Абрекланы Любовь

Эгизланы Османни кызы Абрекланы Любовь билимни системасын джангыртыугъа тыйынышлы юлюш къошады. Черкесск шахарны, республиканы джамагъат, илму джашаууна тири къошулады. Академикди.

1955-чи джыл августну 25-де Узбекстанда туугъанды.

1962-1972-чи джыллада Даусуз орта школда окъугъанды.

1973-1979-чу джыллада Ставрополда кзурулуш институтда окъуб, инженер усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1993-чю джыл Москвада табышлылыкъны Къралла арасы академиясына «юриспруденция» деген усталыкъдан тюшюб, аны 1996-чы джыл айырмагъа бошагъанды.

2000-чи джыл Шимал-Кавказ кърал техника университетде аспирантураны тауусуб, кандидат диссертациясын джакълагъанды.

2006-чы джыл октябрда «Психология илмуланы доктору» деген сыйлы атха ие болгъанды.

1993-1994-чю джыллада Москвада ачыкъ социал университетни окъуу джаныны тамадасы болгъанды.

1997-чи джылдан алайда юрист факультетни деканы къуллукъну толтургъанды.

1997-чи джылны сентябрь айындан Любовь Османовнаны Москвадагъы ачыкъ социал академияны Къарачай-Черкесиядагъы филиалына директор этиб кёчюредиле.

2003-2005-чи джыллада Къарачай-Черкес Республиканы окъуу бла илмудан министри болады. Россия Федерацияны Кърал Думасыны билимден Комитетини

эксперт комиссиясыны члениди. Россияны юристлик баш окъуу заведениелерини Ассоциациясыны Президиумуна членнге сайланганды.

2008-чи джылдан «Российская академия образования» деген илмуну кърал академиясыны Къыбыла отделениесини Къарачай-Черкесияны илму джамагъатыны эмда ректорларыны Советини члениди. «Союз женщин России» деген джамагъат организацияны Къарачай-Черкес регионал отделениесини Правлениесини члениди.

Бусагъатда «Синергия» деген Москвадагъы финанс-промышленность университетни Къарачай-Черкесиядагъы филиалыны ректоруду. Черкесск шахар думаны депутатыды.

«Къарачай-Черкес Республиканы баш школуну махтаулу къуллукъчусуду».

2011-чи джыл илму бла искусствону Петров академиясына керти членнге сайланганды.

Джюрекни гюллери

Москвада «Синергия» деген финанс-промышленность университетни Къарачай-Черкесиядагъы филиалыны ректору, психология илмуланы доктору, профессор Эгизланы Османни кызы Абрекланы Любовьгъа

Джашайса, сейирлик Айча, ышарыб,
Сююмюнг бетинге тегюле, кызарыб.
Халкъынг бла этесе джылы ушакъ,
Рахат селешесе татлы, джумушакъ.

Иннетинг тюздю, сезимлеринг таза,
Тохтаусуз ишлейсе, тюзлюкге база.
Тёзюм, таукеллик, болгъанла нёгеринг,
Къанатын кереди алтын гёзенинг.

Ачыкъды, тазады, халал джюрегинг,
Учунмакълыкъ, игиликди билгенинг.
Теренсе, сабырса, тураса джашнай,
Сейир табигъатны суйюб къучакълай.

Насыбны кюню тиеди джолунгда,
Ашхылыкъ джашнайды, чомарт къолунгда.
Огъурлулугъунг танытады кюнюн,
Мамырлыкъ джулдуз джаныб турур ючюн.

Кёб билиминги бересе халкъынга,
Ишлеб джетесе, ашхы муратынга.
Чагъадыла, джюрегинги гюллери,
Нюрюнг джарытады окъуу юйлени.

Халкъ бюсюреу этед, разыд къызына,
Джашайса дайым халкъынга базаына.
Салам беред сеннге джуртунгу джазы,
Джوماкълы тауланы накъут – налмазы.

08.09.2013 дж.

Ёртенланы Хусейни джашы Борис

Ёртенланы Хусейни джашы Борис сахнада 150-ден артыкъ роль ойнагъанды. Ол журналистлик бла кюреше, бош заманында театрны юсюнден очеркле, статьяла да джазады. Къысха метражлы кинолада ойнайды.

1939-чу джыл ноябрны 2-де Элтаркъачда туугъанды.

1957-чи джыл кёчгюнчюлюкню джылларында Сары-Агъач деген къазах элде орта школно бошагъанды. Ол джыл джуртуна къайтханында Ленинградда А. Н. Островский атлы театраль институтха тюзюб, 1962-чи джыл аны джетишимли тауусханды.

1962-1964-чю джыллада Къарачай-Черкес область орус театрда ишлейди.

1964-1974-чю джыллада Къабарты-Малкъарда, Малкъар театрны актёру болуб турады.

1974-чю джыл Къарачай театр ачылгъанында, Къарачайгъа къайтыб, республикан Къарачай театрда ишлеб башлайды. Борис бюгюнлюкде да ол театрны актёруду.

1980-чы джыл Борисни Россия Федерацияны театрал къуллукъчуларыны Союзуну Ставрополь бёлюмюню КъЧР-де уполномоченный этедиле.

1990-2006-чы джыллада КъЧР-де театр къуллукъчуланы правлениесини председатели къуллукъну толтургъанды.

1982-чи джыл анга Къарачай-Черкесиядан биринчи болуб, «Къабарты-Малкъар Республиканы махтаулу артисти» деген сыйлы ат берилгенди.

1995-чи джыл «Россия Федерацияны махтаулу артисти» деген, 70 джыллыкъ юбилейине да «Къарачай-Черкесияны махтаулу артисти» деген сыйлы атла аталгъандыла.

Театрны джулдузу

**Россия Федерацияны, Къабарты-Малкъарны
махтаулу артисти, Къарачай-Черкесияны халкъ
артисти Ёртенланы Хусейни джашы Борисге**

Алыб барсала да къартлыкъгъа джылла,
Джаш заманындачады тирилинг.
Джюрегинг согъады сейирлик джырла,
Халкъыбызгъа ишлейди игилинг.

Кече, кюн культурагъа этесе сагъыш,
Энчи юлюш къошаса халкъ хазнагъа.
Гоппан аякъны алыб айта алгъыш,
Мамыр джашау тилейсе сен дунягъа.

Кърал театрда, джулдузча, джаныб,
Сахнада ётелле джашау джылларынг.
Ариулукъгъа, ашхылыкъгъа къууаныб,
Таулагъа ишлейле иннет къылларынг.

Акъылманлыгъынг, халаллыгъынг толуд,
Сенде джашайды нюрю адамлыкъны.
Излегенинг сууаб этиуню джолуд,
Къанатыса, шохлукъну, къарнашлыкъны.

Юйюнгю кёб къууанч басханлай турсун,
Болгъанса таркъаймаз фахмуну башы.
Хар ашхы муратынг толуб, нюр бурсун,
Къарачай халкъны махтаулу джашы.

03.01.2013 дж.

Биджиланы Басиятны джашы Асхат

Биджиланы Басиятны джашы Асхат къарачай литератураны тамалын салгъанланы бири фахмулу, билимли алим, хирург, кёчюрюучю, халкъыбызны литература, медицина тарихинде керти джарыкъ ыз кьоюб кетгенди.

1900-чю джыл январны 17-де Учкуланда туугъанды. Майкоп шахарда техникумну бошаб, 1928-чи джыл Москвада Ломоносов атлы кърал университетни медицина факультетин тауусханды.

1934-чю джыл аны Микоян-Шахарда область больницаны тамадасы, баш хирургу этедиле. Ол джыл огъунакъ Асхат медицина илмуланы кандидаты болады. Джаш тёлуге билим бериуде энчи, уллу юлюшю барды.

А. Биджи улу талай окъуу китабны авторуду. Тутулуб кёб джылны тутмакъда турмаса, фахмусуну кюнчюн толу ачыкълар мадар табарыкъ эди. Керти фахмулу адам джашаууну ахыр джылларын Москвада джашагъанды.

1958-чи джыл ауушханды. Джандетли болсун.

Джукъланмагъан джарыкъ

**Джамагъат, илму, медицина, адабият,
маданият къуллукъчу, кёчюрюучю
Биджиланы Басиятны джашы Асхатха**

Сен адамлыкъны юлгюсю болгъаненг,
Уллу суймекликден, нюрден толгъаненг.

Джашаенг, джуртха къяулачынгы кериб,
Насыбынгы халкъынг бла бирге кёрюб.

Джамагъатны джумушларын этеенг,
Сууаб джолда мийик төрге джетеенг,
Къайгъырыу тюзде болуб мер-мер къая,
Алгъа бараенг, къанатынгы джая.

Джюрек отунг тауланы джарытаед,
Игилигинг джулдузланы джандыраед,
Джумушакъ тюбеенг хар адамгъа сен,
Ашхы сезимлеринг Минги – Таугъа тенг.

Шам Кавказны кенг белгили джашыенг,
Адебни, намысны, сыйны башыенг.
Къяушлача, мийик учалла джырларынг,
Чыкъча, джылтырайдыла назмуларынг.

Къарнаш шохлукъну деу кючюн бураенг,
Инджилгеннге билек болуб тураенг.
Джашау ызынга алтын гюл чагъад,
Сени эсгереди таулу джамагъат.

28.05.2013 дж.

Акъбайланы Азрет-Алийни джашы Азрет

*Акъбайланы Азрет-Алийни джашы Азрет
Къарачайны онглу адамларыны бириди. Ана тилин,
халкъын, Джуртун бек сюеди. Профессорду.*

1941-чи джыл апрелни 13-де Огъары-Тебердиде туугъанды.

1961-чи джыл областны интернат школун бошагъанды.

1965-чи джыл КЧГПИ-ни филология факультетин,
1996-чы джыл Президентни структурасында кърал къуллукъну Москвадагы юрист Россиячы Академиясын айырмагъа тауусханды.

1998-чи джыл анда кандидат диссертациясын джакълаб, юрист илмуланы кандидаты болгъанды.

1965-чи джыл район радиону баш редакторуду.

1966-1969-чу джыллада комсомолну Уруп райкомуну 1-чи секретарыды.

1969-1971-чи джыллада партияны Джёгетей-Аягъы райкомуну инструкторуду.

1971-1975-чи джыллада Черкескеде 3-чю номерли профтехучилищени директоруну заместителиди.

1975-1977-чи джыллада Ставрополь крайны литература бирлешлигини тамадасыды.

1977-1979-чу джыллада Къарачай-Черкес радиону джаш тёлюсюню редакциясыны бёлюмюню тамадасыды.

1979-1989-чу джыллада Къарачай-Черкес област исполкомну къурау бёлюмюню тамада инструкторуду.

1989-1994-чю джыллада культураны Россиячы фондуну КъЧР-де бёлюмюню Правлениесини председателиди.

1993-1996-чы джыллада Россия Федерацияны Кърал Думасыны депутатыды, миллет ишледен Къ. Д. комитетини председателини заместителиди.

1994-2001-чи джыллада РФ-ны джазыучуларыны правленийесини секретарыды.

2008-2012-чи джыллада Къ. Д. билим бериуден комитетини экспертиди.

2012-чи джылдан миллет ишледен Къ.Д. экспертиди. Н. В. Нестерова атлы Академияда юриспруденциядан лекцияла окъуйду. Къарачай-Черкесияны халкъ поэтиди.

Мийик кёлтюресе халкъынгы сыйын

Къарачай-Черкесияны халкъ поэти, профессор Акъбайланы Азрет-Алийни джашы Азретге

Таулу Къарачайны сейирлик джырын,
Джаялла мийикден джюрек кылларынг.
Шохлукъ отну джандыраса акъырын,
Игиликди, джарыкъла сагъышларынг.

Къартлагъа тынгылай, кёре сыйларын,
Сакълайса халкъынгы ашхы адетлерин.
Сагъынаса ала бла ётген джылларын,
Сылай джашау этген джыйрыкъ бетлерин.

Мийикге кёлтюрюлдюн халкъынг ючюн,
Къырал Думаны депутаты болдунг.

Миллетге къуллукъ этед халал кючюнг,
Таулу джуртунга суймекликден толдунг.

Сен адамланы джюреклерин ачыб
Игиликге, джашау кюч алагъа къуйдунг.
Къууанч чучхур кююш букъусун чачыб,
Огъур миллетинге саугъагъа туудунг.

Чыгъармачылыгъынг насыб келтире,
Мийикге кёлтюред халкъынгы сыйын.
Аркъанга кёб ауур джюкню кёлтюре,
Абынмай бараса, болса да къыйын.

Эшитесе табигъатны ауазын,
Ийнакълаб къарайса акъ Минги – Таугъа.
Чакъдыраса сезим хазнангы джазын,
Халал джюрегингде джюкъду бир къаугъа.

10.08.2013 дж.

Аппаланы Добайны джашы Билял

Аппаланы Добайны джашы Билял 15 китабны авторуду. Адебли, намыслы, халкъыны иги адетлерин тутуб джашагъан адамды.

1939-чу джыл Ючкекен элде туугъанды. Орта школну да анда бошагъанды. Андан сора КЧГПИ-ни филология факультетин тауусуб, область радио комитетни къуллукъчусу болуб 16 джылны ишлегенди. Россия Федерацияны джазыучуларыны Союзуну драматургиядан Совстини члени болуб да тургъанды. Россия Федерацияны, КъЧР-ни культураларыны махтаулу къуллукъчусуду. КъЧР-ни Президентини саугъасын да алгъанды. Къарачай-Черкесияны джазыучуларыны Союзуну правлениесинде къарачай секцияны тамадасыды. Биринчи профессионал драматургду.

Москвада баш литература курсланы тауусханды. Россия Федерацияны джазыучуларыны Союзуну члениди. «Къарачай-Черкесияны халкъ джазыучусуду». Пьессалары 73 профессионал театрда, 37 тилде салыннгандыла.

Бусагъатда Билял «Къарачай» газетни редакциясыны культура бѐлюмюню тамадасы къуллукъну толтурады.

Къанатлы таулу

РГБУ «Къарачай» газетни культура бёлюмюню
тамадасы, Къарачай-Черкесияны халкъ
джазыучусу, КъЧР-ни, Р.Ф. культурасыны
махтаулу къуллукъчусу Аппаланы Добайны
джашы Билялгъа

Тамаша туугъанса таурух джуртунгда,
Игилик уяланыб умутунгда.
Сабий заманынгдан сезе игиликни,
Уллу болдунг, кёргюзе тириликни.

Учунаса къайгъыра башхалагъа,
Джарыгъынгы теге туугъан таулагъа.
Тау къушча, къанатынгы кенгнге джая,
Джашайса, болгъанча сен мер-мер къая.

Ана тилинги, джазманы устасы,
Сен культураны мийик къаласы.
Халал къуллукъ этесе тау халкъынга,
Сен толу болуб бараса антынга.

Огъур тенгизни толкъунунда джюзе,
Ашхы юлгюню билесе кёргюзе.
Уллуду сынамынг джашау джолунгда,
Берекет, хазна бард чомарт къолунгда.

Къууаныб тюбейсе сен огъур тангнга,
Джарыкъ джырлайды кюмюш чучхур санга.
Кёкден Кюн джылыуун тёгеди кенгнге,
Тау Кавказ къучагъын кереди сеннге.

08.04.2012 дж.

22

Тотуркъулланы Назбийни джашы Къазий-Магомед

Тотуркъулланы Назбийни джашы Къазий-Магомед – критикди, литературоведди, джазыучуду, публицистди. Ол чыгъармачылыгъын сабий заманындан башлагъанды. Къарачай, орус тилледе да бирча ариу джазады.

1950-чи джыл Джамбул областны Курдай районуну Шартобе элинде туугъанды.

1957-чи джыл Кавказгъа къайтхандан сора, Къызыл-Октябрь элде орта билим алгъанды. Андан сора аскер къуллугъун сый бла толтуруб къайтханды.

1973-чю джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну тауусханды.

1989-1995-чи джыллада гуманитар тинтиулени институтунда илму къуллукъчу болуб ишлегенди.

1991-чи джылдан башлаб Къарачай-Черкес кърал республикан китаб басманы тамада редактору болуб тургъанды.

2005-чи джылдан бери «Къарачай-Черкес республикан китаб басманы» директору къуллукъну толтурады.

1999-чу джыл «Эркин дуния», 2006-чы джыл «Великий певец Кавказа» деген энчи китаблары басмадан чыкыгъандыла. Россия Федерацияны джазыучулары бла журналистлерини Союзларыны, литература фондуну члениди. Филология илмуланы кандидатыды.

2010-чу джыл Къазий-Магомедге «Къарачай-Черкес Республиканы халкъ джазыучусу» деген, сыйлы ат аталгъанды.

**Къарачайынг джашайды умутунгда
Къарачай-Черкесияны халкъ джазычусу
Тотуркъулланы Назбийни джашы
Къазий-Магомедге**

Таулу джуртуму джашыса белгили,
Кёб ашхы зат этесе джашауунгда.
Сени ийнакълайд Минги – Тауну джели,
Булбул джырлайд, къууанч этиб, башынгда.

Игилигинг къучакълайды адамланы,
Шохлукъну, къарнашлыкъны кючюн буруб.
Салкъын аяз сылайд гокка хансланы,
Сеннге джюрек джырын, макъамын къуруб.

Билим джулдузунг мийикден джылтырайд,
Джарытады кёблени джашау джолун.
Ачыкъ ауазынг джумушакъ зынгырдайд,
Эс бёлюб тутаса онгсузну къолун.

Тамадасы болуб китаб басманы,
Махтаулу этесе ишни, джумушну.
Фахмунгу кючю джашнатыб джазманы,
Тенг болганса къанатына тау къушну.

Адеб, намыс уяланнганды сенде,
Ана тилни ёсдюресе айбатын.
Огъурлулугъунг турады юсюнгде,
Сый бла айтдыраса халкъынгы атын.

Таулагъа къуллукъ эте сезимлеринг,
Гюлле болуб чагъадыла джуртунгда.
Мангылайынгдан агъа халал теринг,
Къарачайынь джашайды умутунгда.

08.05.2013 дж.

Кулова Фардаус Казибановна

Кулова Фардаус Казибановна терен фахмулу, билимли, къайгъырыулу, къууатлы, кыйын, джарсыулу сорууланы оноуларын тынч этген сюйюмлю кызды.

1963-чю джыл июлну 5-де Псыж элде туугъанды. Анда орта школну бошагъанды.

1982-чи джыл Черкесскеде медучилищеде окъугъанды.

1989-чу джыл Къабарты-Малкъар кърал университетде баш билим алгъанды. Анда орта школну директоруну заместители къуллукъну толтургъанды. Бир джылдан, аны партияны Къобан районда къурау бълюмюню инструктору этедиле. Къарачай-Черкесияда комсомолну обкомуну секретары да болады. Ол къуллукъда Фардаус 8 джылны турады.

1997-чи джылдан басма бла миллетлени ишлерине къарагъан министерствосунда ишлегенди.

2002-чи джылдан бююнлюкге дери Ф. Кулова «Абазашта» газетни баш редактору – директоруду. КъЧР-ни журналистлерини Союзуну Правлениесини председателини заместителиди. Къарачай-Черкесияны махтаулу журналистиди. «Бирикген Россия» деген Бютеуроссия политика партияны члениди.

2009-чу джыл Къарачай-Черкес Республиканы Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) 4-чю созывына депутатга сайланганды.

Ашхы кыыз, шохлукъ тутуб, ишинде, джашауунда, мийик хорламла къатлай алгъа барады.

Кавказны гюлю

**РГБУ «Абазашта» газетни баш редактору –
директору, КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну
(Парламентини) депутаты Кулова
Фардаус Казибановнагъа**

Джылы джюрегинг ачады къучагъын,
Кавказны гюлю, джашнайса, ариуса.
Татлы ауазынг, этеди ушагъын,
Джазгъы Кюн кибик сен, сейир къарыуса.

Уллуду адамлыгъынг, джашау тёрде,
Терен эс бёлюб кёбге къайгъыраса.
Къууанч тууады сен болгъан джерде,
Халал джюрек бла халкъланы ийнакълайса.

Сеннге разыд туугъан халкъынг, джамагъат,
Тюз иннетинги джулдузу джанады.
Нюр чырайында джашнайды табигъат,
Сыйынг, махтауунг, кенгде айтылады.

Джылы сезиминг джая къанатларын,
Алгъыш эте кёкге, Айгъа учады.
Багъалатаса, сен джылны чакъларын,
Насыб чучхурунг бурчакъла чачады.

Сеннге джырлайды тауда булбулчукъ,
Шохлукъну суймелик джырын атайды.
Кёз кысыб мийикден кюмюш джулдузчукъ,
Сени ышангылы тенгнге санайды.

19.03.2013 дж.

Атуова Алтынай Юнусовна

Атуова Алтынай Юнусовна тутхан кьуллугьун юлгюлю толтурады. Республикада, андан тышында да белгили журналистди, тамадады. Терен акъылы болгъан, ариу ногъай къыз чыгъармачылыкъ коллективге таб башчылыкъ эте биледи.

1966-чы джыл Адыге-Хабль районну Эркин-Юрт элинде туугъанды. Орта школну бошагъандан сора, Ленинградха барыб, «Жданов» атлы университетни журналистлик факультетин тауусханды.

1985-1998-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды.

1991-1993-чю джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда литература кафедрада ишлегенди.

1993-2001-чи джыллада «Карачаево-Черкесия» ГТРК-да комментатор болуб тургъанды.

2012-чи джылдан бюгюннге дери «Ногъай давысы» газетни баш редактору – директоруду. Ол ишлегенли бери газетни материал – техника базасы игиленгенди. Коллективни асламысы фахмулу джаш журналистледиле.

Журналистликде кёб джылланы махтаулу шлегени ючюн, Алтынайгъа «Къарачай-Черкес Республиканы махтаулу журналисти» деген сыйлы ат аталгъанды.

Алтын Айны кызы

РГБУ «Ногай давысы» газетни баш редактору-
директору, Къарачай-Черкесияны махтаулу
журналисти Атуова Алтынай Юнусовнагъа

Махтаулу кызыса сен Ногай халкъны,
Эртденги чыкъча, ариуса, тазаса.
Иги болурун излей кече, кюн аны,
Къаламынг сейирлик джырлай, джазаса.

Билиминги кюню джылыуун бере,
Уллугъа, гитчеге да къайгъыраса.
Чомарт джюрегинг къанатын кере,
Тауланы джарытыб алгъа бараса.

Къатлай халкъынгы ашхы адетлерин,
Адебни, намысны, мийик тутаса.
Адамлыкъны джылыта тёрюн, чеклерин,
Сен артха къалгъанны, алгъа тартаса.

Джаш тёлю сеничалагъа тырмашад,
Джашау джолунгда кёблеге юлгюсе.
Муратларынг игиликди, тамашад,
Кертиликге, кирсизликге кюзгюсе.

Багъалатад фахмунгу таулу джуртунг,
Минги – Тау ариу кызына санайды.

Мамырлыкъны кючюн джаяд умутунг,
Кюмюш чучхур сенинге джырын атайды.

Сен миллетинги таркъаймазлыкъ джыры,
Ашхылыкъгъа къанатынги кересе.
Джюрек джылыуу бла джарыкъ къууанчы,
Алтын Айны нюр джарыгъын тегесе.

20.05.2013 дж.

Q

Какушланы Аскербийни джашы Хусей

Какушланы Аскербийни джашы Хусей, терен фахмулу поэтди, журналистди. Къарачай-Малкъар поэзияда энчи, тыйынышлы орун алады.

1950-чи джыл ноябрны 30-да Къазахстанда Чимкент областда, Чимкурган элде туугъанды.

1957-чи джыл Къарачай халкъ бла бирге Какушланы Аскербийни юйюрю Кавказгъа къайтханды.

1958-1969-чу джыллада Джангы – Джэгетей элде орта школда окъугъанды.

1969-1971-чи джыллада Совет Аскерни тизгинлеринде къуллугъун сый бла толтургъанды.

1972-1978-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну филология факультетинде окъугъанды.

1980-1996-чы джыллада «Ленинни Байрагъы» область газетни бѐлюмюню тамадасы болуб ишлегенди.

2002-2004-чю джыллада Къарачай халкъны миллет джамагъат организациясыны «Джамагъат» газетини баш редактору болуб тургъанды.

2004-чю джылдан бери «Къарачай» газетни баш редактору – директору къуллукъну толтурады.

1975-чи джыл Къарачай-Черкесияны джаш поэтлерини конкурсуну лауреаты болгъанды. КъЧР-ни Правительствосуну, Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) Хурмет грамоталары бла саугъаланнганды. Россия Федерацияны джазычуларыны Союзуну члениди.

2005-чи джыл Х. Какуш улугъа «Къарачай-Черкес Республиканы махтаулу журналисти» деген сыйлы ат аталгъанды.

«2010-чу джылны редактору» деген номинацияда хорлаб, «Кавказны халкълары» деген бютеуроссия газетде басмаланганды.

Талай китабны авторуду.

Джырларынг халкъны джырлатад

**РГБУ «Къарачай» газетни баш редактору –
директору, Россия Федерацияны
джазыучуларыны Союзуну члени,
КъЧР-ни махтаулу журналисти
Какушланы Аскербийни
джашы Хусейге**

Сен халкъгъа ишлейсе, игилик къатлай,
Ашхы сезиминг кюн джарыгъын тѳгюб.
Алгъа къарайса, сууаб джолну атлай,
Къууанч этесе, сейирликни кѳрюб.

Джюрегинг ашхылыкъ излейд башхагъа,
Тюз иннетинги чучхуру таркъаймаз.
Ышарыб салам бересе таулагъа,
Сенде суймекликни къаласы оюлмаз.

Фахмунгу байлыгъы кереди кючюн,
Джюреклени къозгъайла назмуларынг.
Адамда джылы сезим тууар ючюн,
Джулдузлача, джарыталла джырларынг.

Газетде ишлей, булутланы чача,
Толтура халкъны джашау излемин.
Алгъынны, эндини тарихин ача,
Кёргюзесе, джетишимин, кемлигин.

Сен болуб тауланы керти джашы,
Билим кючюнг джуртунгу джарытад.
Сыйынг, махтауунг адамлыкъны башы,
Сени джырларынг халкъынгы джырлатад.

29.02.2013 дж.

QR

Лайпанлны Хутну джашы Сюлемен

Лайпанланы Хутну джашы Сюлемен халкны онглу адамларыны бириди. Аны иннети тюздю, джюреги кенгди, адеби, намысы уллуду. Туугъан табигъатына, миллетине, ана тилине суймеклиги толуду.

1955-чи джыл июнну 8-де Джамбул областны Чуй районуну Ворошиловка элинде туугъанды.

1962-1972-чи джыллада Джангы-Къарачай элни орта школунда окъугъанды.

1978-чи джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкь институтну физика – математика факультетин бошагъанды.

1979-1982-чи джыллада Огъары – Мараны орта школунда физика бла математикадан устаз болуб ишлегенди.

1982-1983-чю джыллада Къарачай шахарда Огъары – Къобан предприятияни экспедитору болуб тургъанды.

1984-1985-чи джыллада Къарачай шахарда 10-чу номерли профтехучилищеде производство окъууну устасы болады.

1985-1986-чы джыллада Къыргъыз ССР-де «Киргиз-торгомаш» деген производство къуралышны устасыды.

1986-1989-чу джыллада Къыргъызияда физиология бла эксперименталь патологияны электрон микроскопиясыны лабораториясыны инженери, тамада инженери къуллукъланы толтургъанды.

1989-1993-чю джыллада Къарачай шахарда РЗК-ны кептириучю цехини устасыды.

2001-2003-чю джыллада энергосбытны Къарачай шахардагъы участогуну тамадасы, «Карачаево-Черкесск-

энерго» ОАО-ну директоруну сатыудан заместители кьуллукълада ишлегенди.

2003-2006-чы джыллада «Карачаево-Черкесскэнерго» ОАО-ну Черкескеде баш инженерини заместителиди.

2004-2007-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал технология академияда окъуб, «Электроснабжение» деген усталыкъ алыб чыкьгъанды.

2006-2007-чи джыллада «Кавказ энергетикалы иш джюрютюучю компанияны» директору кьуллукъну толтургъанды.

2008-чи джылны март айындан бери «МРСК Северного Кавказа» ОАО-ну Къарачай-Черкесиядагы филиалыны директоруду.

Сууаб джолда

**Р.Ф. КъЧР-де Электросетьлерини
филиалыны директору Лайпанланы
Хутну джашы Сюлеменнге**

Джюрегинг, огъур кючюн кенгнге джая,
Адебинг, намысынг болуб деу къая.
Къуру да ашхы сезимлеринги къатлаб,
Бараса, тюз джолну сен таукел атлаб.

Терен фахмунгу тюзлюк нёгер этиб,
Тутхан ишингде хорламлагъа джетиб.
Джарыкъ тёгесе, муратларынг толуб,
Тау халкъынга, джуртунга саугъа болуб.

Фахмунгу джуддузу джана, джылтырай,
Джашайса, джюрегинг кьууанчха джырлай.
Нюр тегюледи джюрюген джолунга,
Насыб кьуюлады чомарт кьолунга.

Салкьын аяз учад сени ийнакьлай,
Кьанатларын джаяд, джылы кьучакьлай.
Мийик ауушлада джугьутур джайлайд,
Аны, ёхтемликни тылпыуу байлайд.

Алтын Кюн джылыуун тегеди джерге,
Кьызыл гюл анга кьарайды ёрге.
Шоркьа суула барадыла, боркьулдай,
Бир- бирине эжиу эте, джыр джырлай.

Ёрлейсе акькьанат тауну башына,
Алгьыш айта терегине, ташына.
Джигер ишлейсе, тохтаусуз кюреше,
Джюрек джылыуунгу халкьгьа юлеше.

20.08.2013 дж.

Тхагапсов Увжук Аскербиевич

Тхагапсов Увжук Аскербиевич, огъурлу, джумушакъ кёллю, шохлукъ тутуб джашагъан адамды.

1961-чи джыл августну 14-де Хабез районну Алий-Бердук элинде туугъанды. Сегиз классны бошагъандан сора, 3-чю номерли профтехучилищеде окъугъанды.

1980-1982-чи джыллада аскер къуллугъун толтуруб къайтхандан сора, Хабез район газетни баш редактору къуллукъну толтургъанды.

1992-чи джыл Къабарты-Малкъар кърал унверситетни къабарты тил бла литературадан бёллюмюн тауусханды.

1990-чы джылдан къралны журналистлерини Союзуну члени болгъанды.

1993-чю джыл Нальчикде 2-чи номерли орта билим берген лицейде, республиканы школ-интернатында 2003-чю джылгъа дери къабарты тил бла литературадан устаз болуб ишлегенди. Ол заманда журналистлик бла да кюреше, 1996-1999-чу джыллада «Хасэ» газетни редактору болуб тургъанды.

2000-2003-чю джылгъа дери Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу бла Парламентини «Адыгэ Псалхэ» деген газетини бёллюмюню редактору къуллукъну толтургъанды.

2003-чю джылдан бери РГБУ «Черкес Хэку» газетни баш редактору – директоруду. Россия Федерацияны джазыучулары бла журналистлерини Союзларыны члениди. Юч китабны авторуду.

2006-чы джыл Увжукга «Къарачай-Черкесияны махтаулу журналисти» деген, сыйлы ат аталгъанды.

Халкынгы джарытыб джашайса

РГБУ «Черкес Хэку» газетни баш редактору –
директору, Россия Федерацияны жазыучуларыны
Союзуна члени Тхагапсов Увжук Аскербиевичге

Черкес халкыны онглу уланы болуб,
Джюрек кылланынг игиликни согуб,
Джашайса, фахмунг джарытыб джолунгу,
Онгузуга узатыб чомарт кьолунгу.

Миллетинги, джуртунгу да джарытыб,
Сезим джулдузунг джанады джылытыб.
Терен акылынг шохлукьну ийнакьлай,
Кьарнашлыкьны, тенгликни тенг кьучакьлай.

Поэзияда уллуд джетишиминг,
Юлгюлюд прозанг, ишингде этиминг.
Джашауну юсюнден айта газетингде,
Джашнайса, ана тилинги кьгюнде.

Мамырлыкьны джая огьур кьанатын.
Сый бла айтдыраса халкынгы атын.
Адебге, намысха бёле эсинги,
Ишинге толу бересе кесинги.

Салкын аяз хапар айтад шыбырдай,
Тау булбул учады джумушакь джырлай.
Сейирариулукьга этесе сагьыш,
Бютеу дунияга айтаса алгьыш.

13.03.2013 дж.

Чотчаланы Азрет-Алийни джашы Ханафий

Чотчаланы Азрет-Алийни джашы Ханафий халкъын, джуртун бек суйген алагъа кертилигин сакълагъан тюз иннетли таулуду. Баишхалагъа ашхылыкъ этгенлей турады.

1964-чю джыл январны 25-де Учкуланда туугъанды.

1981-чи джыл Ючкекенде орта школну бошагъанды.

1982-1989-чу джыллада Ставрополь эл мюлк институтну тауусханды.

1984-1986-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1990-1993-чю джыллада «Къасайланы Осман» атлы совхозда инженер болуб тургъанды.

2000-чи джыл Ханафийни «Камосда» производствону тамадасы этедиле.

2002-чи джыл «Къарачай-Черкес Энергода» баш инженерни заместители болады.

2006-чы джылдан бери Х.Чотча улу «Къарачай-Черкес Энергону» управляющийи къуллукъну толтурады.

Игилик

**«Къарачай-Черкесэнерго» ОАО-ну
управляющий директору Чотчаланы Азрет-
Алийни джашы Ханафийге**

Таулу Учкуланда тууб ёсгенсе,
Чучхурланы бурчакълары бла ойнай.

Мийик кёкге сен кыуш кыанат кергенсе,
Санларында ётгюр кыанынг кыайнай.

Алан джуртунгу суйюб кыучакълайса,
Джюрек кыллларынг ариулукъгъа джырлай.
Сен сейир табигъатны ийнакълайса,
Буула ёкюрелле кышшыкъда джайлай.

Нюрюнгю джуртунга чомарт тёгесе,
Онгузланы джарытыб джолларын.
Тюз джолну барыб, сууаблыкъ этесе,
Ийилиб тута кыартланы кыолларын.

Кёб огъур ишни эшигин ачаса,
Джюрегингде орналгъанды игилик.
Халкыынга, джуртунга ашхылыкъ кыурайса,
Сенде джашайла таукеллик, тирилик.

Кыарнаш шохлукъну кычюн бегитесе,
Халкъланы турмушларын иги эте.
Этген муратынга толу джетесе,
Джулдузча, джарытаса насыб бере.

20.06.2013 дж.

Абайханланы Адурхайны кызы Аминат

Абайханланы Адурхайны кызы Аминат Кырачайны ариу, аккылы, махтаулу кызыларыны бири болганды.

1938-чи джыл Кыарт-Джуртда урунууну суйген ашкы юйдегиде тууганды.

1958-чи джыл Кызахстанны ара шахарында Алма-Атада Зооветеринар крал институтну тауусуб, «ветеринар врач» усталык алыб чыккыганды.

1958-чи джыл, кечгюнчюлюкден кайтхандан сора, эл мюлкню ол замандагы область управлениеси Аминатны «Пригородный» колхозга баш ветеринар врач этиб иеди. Ашкы кызы алайда джетишимли ишлей, мюлкню экономикасын келтюрюрге энчи юлюш кыша, атын сый бла айтдырганды. Мийик дараджалы устаны башха мюлкеге да чакыра, аны кыуллугу бла байламлы иште оноу соруб тургандыла.

1963-чю джыл Абайханланы Аминатны Черкесск шахарда Ара базарны баш ветеринар врачы этедиле. Билими, сынамы болган профессионал уста ол кыуллугунда 1977-чи джылга дери халкыдан сый табыб ишлегенди. Тыйыншы солугга чыккыгандан сора да, бош олтуруб туралмай, кёб джамагыат ишге, джумушха джараганды.

1979-чу джыл ауушканды. Джандетли болсун.

Джигерликни юлгюсю

Фахмулу ветеринар врачха Абайханланы Адурхайны кызы Аминатха

Халкыны джигер кызыларыны бириенг,
Силкиниб, алгъа бараенг, тириенг.
Чолпан джулдузгъа ушаенг, ариуенг,
Мамыр джашаугъа, шохлукъгъа кырыуенг.

Кыйыны джыллада сен билим алгъаненг,
Миллетинге дагъан болуб тургъаненг.
Фахму хазнанг игиликни кыатлаед,
Сыйынг, махтауунг кенгнге айтылаед.

Къаджыкъмайын, талмайын кюрешенг,
Сынамынгы кёблеге юлешенг.
Джайгъы огъур тангнга сыйюб кыараенг,
Кыутас чачынгы кыууныб тараенг.

Адамлыгъынгы джулдузу джанаед,
Сени бетингден толгъан Ай кыараед.
Тюз иннетинги кючю кёрюнеед,
Хурметинги кюню нюрюн тегеед.

Тынгы табмаенг, джюрегинг тебеед,
Сезим байлыгъынг насыб келтиреед.
Сууаблыгъынг кёблени джылытаед,
Ашхы муратынг толуб джарытаед.

Сен туугъан джуртунг бла ушакъ этеенг,
Алгъыш айта, джер джюзюне джетеенг.
Джол ызынг ашхылыкъгъа багъанады,
Джууугъунг, тенгинг сыйлаб сагъынады.

05.06.2013 дж.

✍

Глоуланы Владимирни кызы Зульфия

Глоуланы Владимирни кызы Зульфия таулу халкына кьуллукь этген огьурлу адамланы бириди. Фахмулу, билимли кызы тутхан ишин деменгили толтурады.

1978-чи джыл сентябрны 16-да Тёбен-Тебердиде туугъанды.

1995-чи джыл Къарачай шахарда 4-чю номерли орта школну бошагъанды. Андан сора Къарачай-Черкес кърал устазлыкь институтну 2002-чи джыл тауусуб, устаз усталыкь алыб чыкыгъанды.

2000-чи джылдан Къарачай шахарда 1-чи номерли лицейде устаз болуб ишлейди.

2003-чю джыл КъЧКЪУ-да аспирантурагъа тюшюб, бусагъатда кандидат диссертациясын джакъларгъа хазырлана турады.

2008-чи джылдан баш категориялы устазды.

2011-чи джыл КъЧР-ни окъуу эмда илму министерствосуну Хурмет грамотасы бла саугъаланнганды.

Таулу кызы Къарачай-Черкес Республиканы Башчысыны грантын да алгъанды.

2012-чи джылдан бери Къобан муниципал районну администрациясыны тамадасыны заместители кьуллукьну толтурады.

Таула махтанган таулу кыыз

Къобан муниципал районну тамадасыны
заместителине Глоуланы Владимирни
кызы Зульфиягъа

Къушлу джуртну кызы, джулдуз джандыра
Джашайса, шохлукъ отну гюрюлдетиб.
Кесинги игиликге учундура,
Халкъынга, ашхылыкъгъа къуллукъ этиб.

Акъылман оноула тууб эсингде,
Къурайса джуртунга джарарыкъ ишле.
Кавказны тутуб ауазын кесингде,
Джюрекде ойнатаса сейир кючле.

Джаш тёлюню тюз джашаргъа юрете,
Баргъан джоллары болурча сууаблы.
Муратынга миллет бла бирге джете,
Ийнакълайса, ашхылыкъны, къууанчны.

Сыйынг, шаркъ джулдузча, джанад ёргеден,
Махтауунг мийикден къанатын джаяд.
Огъур кючню чучхуру къуюлад сенден,
Адамлыгъынг, иннетинг алтын къаяд.

Сеннге джырлайла таулада булбулла,
Джазгъы гокка хансчыкъла ариу чагъыб.

Баралла, сейир макъамла согъа, суула,
Кёкден нюр тегюле, джудузла, джаныб.

Сезимлеринг, кююш чыкъчалла, таза,
Сууаблыкъ ишлей, джырлайды къалам.
Джашайса халкъынг бла, тюзлюкге база,
Сеннге, Минги – Тау беред джылы салам.

09.03.2013 дж.

Шунгарланы Ильясны кызы Маруа

Шунгарланы Ильясны кызы Маруа Россия Федерацияны Песион фондуну кьуралыууна эмда ёсюмюне тыйынылы юлюш кьошханды. Хакь джюреги бла ишлейди. Мийик джетишимлеге ие болганды.

1958-чи джыл сентябрны 26-да Черкесск шахарда тууганды.

1974-чю джыл Черкесскени 4-чю номерли школун бошаганды.

1979-чу джыл Ставрополь окьуу комбинатны бухгалтер школунда окьуб, «Бухгалтер промышленных предприятий» деген усталыкь алыб чыкыганды. Джети джылдан аслам заман озгандан сора, 1979-чу джыл, алайда бухгалтер болуб ишлегенди.

1988-чи джыл РСФСР-ни Госагропромуну Пятигорскедеги эл мюлк техникумун тауусуб, «Бухгалтерский учёт в сельскохозяйственном производстве» деген усталыкь алганды.

1993-чю джыл Россияны Пенсион Фондуну Черкесскедеги бёлюмюне тамада уполномоченный болуб киреди. Усталыгыны дараджасын ёсдюре, тюрлю-тюрлю курсада окьуб турганды.

2001-чи джыл алайда баш уполномоченный этиб кёчюредиле.

2002-чи джыл персонифицирован тергеуню эмда страхователле бла байлам тутхан отделни тамадасы болады.

Армавирде, Краснодарда бёлюмлени тамадаларыны усталыкьларын ёсдюрген курсада окьуганды.

2008-чи джыл Пенсион Фондну КъЧР-де Черкесск шахарда управлениесини тамадасыны заместители этиб кёчюрөдиле.

2013-чю джыл Россия Федерацияны пенсион Фондуну Къарачай-Черкесиядагы Бёлюмюню тамадасыны заместители къуллукъгъа саладыла.

2008-чи джыл «Россия Федерацияны Пенсион фондуну айырмасы», 2010-чу джыл «Россия Федерацияны Пенсион фондуна 20 джыл» деген белгиле бла саугъаланганды. Талай Хурмет грамотасы барды.

Танг джарыкъ

Къарачай-Черкесияда пенсион фондну тамадасыны заместители Шунгарланы Ильясны кызы Маруагъа

Игиликни джолун джарытаса,
Ариулугъунг таулагъа бёлюне.
Бетинг нюрден толуб, кызараса,
Сейирд, деб келед Кюнню кёлюне.

Татлы сёзлю ауазынг джырлайды,
Къууанчынгы джая табигъатха.
Джюрек кылынг тюзлюк ийнакълайды,
Ашхы сезим төге джамагъатха.

Акъылынгы джулдузу джанады,
Сюйюмюнгю нюр джылыуун джая.

Сени бла гокка ханс махтанады,
Сеннге сукъланады мер-мер къая.

Игилигинг Кюнча, тартады,
Сени кёргенни кесине бура.
Керти адамлыкъ тангынг атады,
Таркъаймаз насыбха болуб ара.

Джашнайса, джазгъы танг джарыгъыча,
Сууаблыкъ этиу кетмейд эсингден.
Чырайынг тау гюлню джаягъыча,
Сейиирд, джайылад огъур кесингден.

09.03.2013 дж.

Къобанланы Муссаны джашы Махмут

Къобанланы Муссаны джашы Махмутну уллу фахмусу, культурасы, адамлыгъы, ишленмеклиги барды. Ол он китабны авторуду.

1943-чю джыл Эски Джёгетейде туугъанды.

1964-чю джыл анда орта школну бошагъанды.

1971-чи джыл Москвада СССР-ни джазычуларыны Союзуну А. Горький атлы литература институтун тауусханды.

1973-чю джылдан бери «Къарачай» газетни тюрлю-тюрлю бёлюмлеринде ишлегенди. Бусагъатда газетни эл мюлк бёлюмюню тамадасыды.

1990-чы джылдан бери, Къарачай-Черкес Республика китаб басманы да къарачай бёлюмюню тамада редакторуду.

Россия Федерацияны джазычуларыны Союзуну члениди, «Къарачай-Черкесияны халкъ поэтиди», «КъЧР-ни махтаулу журналистиди».

Фахмулу поэт

РГБУ «Къарачай» газетни эл мюлк бёлюмюню тамадасы, Р.Ф. джазычуларыны Союзуну члени, Къарачай-Черкесияны халкъ поэти Къобанланы Муссаны джашы Махмутха

Миллетими онглу уланы Махмут,

Сенде барды тёзюм, кёб ашхы умут.

Адамлыкъ шартынг кюмюш таугъа ушайд,

Адеб, намыс, ашхылыкъ сенде джашайд.

Сен джарыкъ төгесе элге, шахаргъа,
Гюллю таулагъа, ауушлагъа, таргъа.
Халал къуллукъ эте туугъан халкъынга,
Толуса, джашауда этген антынга.

Сейир чыгъышгъа къарайса къууаныб,
Сеннге джырлайды булбулчукъ уяныб.
Шоркъала макъам согъалла эришиб,
Къушла учадыла, къанат керишиб.

Джюрегинг тебед, къанынг уруб къайнай,
Джюрюйсе учунуб, санларынг ойнай.
Тюз иннетинги оту джанад къаты,
Сезим хазнангы сейирди сыфаты.

Алтынча, джылтырайла тизгинлеринг,
Халкъынга джырлайла джюрек сёзлеринг.
Къуру да къууаныб чыкъ огъур тангнга,
Шам Къарачай алгъыш айтады санга.

20.05.2013 дж.

Чаушланы Амурбийни джашы Магариф

Чаушланы Амурбийни джашы Магариф мийик ишленмеклиги болган, тутхан ишин оюм этиб башлаган сабыр инсанды. Адамлыкъ къууаты, тѣзюмю уллуду, тюзлюк тутхан, баихалагъа бек къайгъырган адамды.

1948-чи джыл январны 1-де Фрунзе областны Алмалу элинде туугъанды.

1966-чы джыл Къызыл-Октябрны орта школун бошагъанды.

1967-1972-чи джыллада Костромода эл мюлк институтда окъугъанды.

1972-1973-чю джыллада Аскер къуллугъун махтаулу толтуруб къайтханды. Капитан чыны барды.

1973-1978-чи джыллада Зеленчук района «Октябрь» колхозну зоотехниги болуб тургъанды.

1978-1983-чю джыллада КПСС-ни Къарачай-Черкес обкомуну эл мюлк бѣлюмюню инструктору болуб ишлегенди.

1993-1989-чу джыллада Къобан районну председателини 1-чи заместители, район эл мюлк управлениени тамадасы къуллукъда болгъанды.

1990-чы джылдан Кавказский посѣлокда Шимал-Кавказ кърал гуманитар технология академияны филиалыны директоруду.

1998-чи джыл Москвада К.А.Темирязов атлы эл мюлк академияны педагогика факультетин заочно тауусханды. Эл мюлк илмуланы кандидатыды. «Россия Федерацияны орта профессионал окъууну сыйлы къуллукъчусуду». Урунууну ветераныды.

Билимни таууна ёрлеб бараса

Шимал-Кавказ кърал гуманитар-технология
академияны Кавказский посёлокдагы
филиалыны директору, эл мюлк илмуланы
кандидаты, Р. Ф. орта-професионал окъууну
сыйлы кьуллукъчусу Чаушланы Амурбийни
джашы Магарифге

Къызыл-Октябрь джомакълы элинг,
Халкъгъа кёб онглу адам береди.
Байлыкъдан толгъан мамырлы джеринг,
Айгъа, джулдузгъа кьучакъ кереди.

Мийик тауланы сен ёсюб кьойнунда,
Шохлукъну, кьарнашлыкъны джарытаса.
Джашай мамыр Кюнню джылыуунда,
Фахму джулдузну джарыкъ джандыраса.

Сейир огъурлулугъунгу таныта,
Студентге, башхагъа да болушаса.
Сен джюрегинги кьылларын ойната,
Халкъгъа кьуллукъ этесе, тамашаса.

Адамлыгъынг уллуд, иннетинг таза,
Кюнча, джылытыб, ышарыб кьарайса.
Къаламынг арымай кече, кюн джаза,
Билимни, илмуну башындан кьарайса.

Ашхылыкъ излейсе бютеу къралгъа,
Адамланы огъургъа сагъайтаса.
Кюрешесе, унамай арыргъа, талгъа,
Джуртунга джюрек джырынгы айтаса.

Ётгюр тау къушча, мийиклени аулай,
Тукъумунгу, атынгы айтдыраса.
Къуллугъунга бериб кесинги саулай,
Сыйны, махтауну тутуб бараса.

15.12.2012 дж.

Боташланы Даутну джашы Сулейман

Боташланы Даутну джашы Сулейман законну, джорукъну, адамланы кьоркьуусузлукъларын сакълагъан, башхала ючюн терен къайгъыргъан, халкъын, джуртун бек суйген адамды.

1949-чу джыл (кёчгюнчюлюкню заманында) Къыргъызияда туугъанды.

1968-чи джыл Преграднаны школун бошагъанды.

1968-1970-чи джыллада Совет Аскерде къуллугъун сый бла толтургъанды. Андан сора «Преградненский» совхозда малчы болуб ишлегенди.

1973- 1975-чи джыллада Астраханда милицияны орта школунда окъугъанды.

1975-чи джылдан ич ишлени уголов тинтиуюню бёлюмюнде ишлегенди.

1989-1991-чи джыллада Гитче Къарачай районну ОВД-ны тамадасыны заместители болуб тургъанды.

1991-1995-чи джыллада Къарачай шахарны ГРОВД-ны тамадасы къуллукъну толтургъанды.

1995-чи джылдан милициягъа кадрла хазырлагъан окъуу аралыкъны тамадасы болгъанды.

1997-1999-чу джыллада Черкесск шахарда криминал милицияны тамадасы къуллукъда болгъанды.

2000-2003-чю джыллада МВД-ны уголов тинтиуюню управлениесини тамадасыны заместители болуб ишлегенди.

2004-2008-чи джыллада КъЧР-де Баш Сюдюню судопроизводствосуну бёлюмюню тамадасы къуллукъну толтургъанды. Андан сора, Сулейман тыйыншлы солуугъа чыкыгъанды.

2009-чу джыл Меккагъа барыб, хадж кылыб къайтханды.

2012-чи джылдан бери Къарачай-Черкесияны Башчысыны кенгешчисиди. «Къарачай – Алан – Халкъ» деген джамагъат организацияны председателини 1-чи заместителиди.

Халкъ ючюн къайгъырады

**КъЧР-ни Башчысыны кенгешчиси,
«Къарачай – Алан – Халкъ» джамагъат
организацияны тамадасыны заместители,
ич ишлени отставкадагъы полковниги
Боташланы Дауутну джашы
Сулейман хаджиге**

Чыгъышны кызарта, Кюн салам беред,
Сеннге, бютеулей джерни юсюне.
Алтын къанатларын, къулачын керед,
Джылыуун джаяд дуня джюзюне.

Сен да аны бла джылы саламлаша,
Къарайса джашауну нюр джарыгъына.
Джюрегинг алгъыш айтад туру, таша,
Сууаблы джолда джете муратынга.

Сюесе, сен ётгюр тау миллетинги,
Джанынгыча, багъалатаса аны.
Джылыуу ийнакълайд тюз иннетинги,
Тауланы, джомакъланы, ауушланы.

Сеннге къанат къагъыб учалла къушла,
Заууукъ эте, бурула мийикледе.
Эшитиледиле шоркъа тауушла,
Атынг айтылады халкъны тёрюнде.

Миллетге дайым излейсе игилик,
Джюрегинги къыллары сейир джырлай.
Юлгюлюсе, кёргюзесе тирилик,
Сезиминги акъ чучхуру шоркъулдай.

Тауланы сыйын тутаса мийик,
Адеблисе, Боташланы Сюлемен.
Алгъа учунаса, джюрюшюнг – кийик,
Къайгъырыуунг кючлюд, къаяды, эмен.

10.03.2013 дж.

Лепшокъланы Сапарны джашы Аслан

Лепшокъланы Сапарны джашы Аслан джумушакъ сѣзлюдю. Адамла бла таб келише биледи. Тынч, тѣзюмлю, рахат адамды. Кесине, къолунда ишлегенлеге да излеми къатыды. Анга салынган борчну сый бла толтурады.

1963-чю джыл февралны 4-де Элтаркъачда туугъанды.

1982-чи джыл Къарачай шахарда 5-чи номерли школ-интернатны бошагъанды.

1983-1985-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1990-чы джыл Ставрополдагы къурулуш институтну, къурулуш факультетин тауусханды.

1990-1993-чю джыллада «КЧВС» трестни 15-чи номерли ПМК-ны, адамла джашагъан кѣб этажлы юйле ишлеген 1-чи номерли участогуну мастери болуб тургъанды.

1993-1996-чы джыллада Къарачай шахарда «Горянка» атлы АО-ну директоруну заместители къуллукъну толтургъанды.

1997-чи джылдан бери ич ишлени органларында къуллукъ этеди.

2000-чи джыл КъЧКъТИ-ни юриспруденция факультетин тауусханды.

Милицияны подполковниги Лепшокъланы Аслан республикада уголов розыскны Управлениесини ОАП бла ЗК-ны тамадасыны 1-чи заместители, эмда МОВД «Карачаевскийни» криминал милициясыны тамадасы болуб ишлейди .

Асланны 46 кърал саугъасы барды. Аланы арасында «Большой Скорпион» деген бычакъ, «За отличие в охране общественного порядка», «200 лет МВД России», «За заслуги в борьбе с оргпреступностью и терроризмом», «90 лет уголовному розыску МВД России», «За отличие в службе» деген эмда башха медаллары орун аладыла.

Мийик учунуу

Милицияны подполковниги Лепшокъланы Сапарны джашы Асланнга

Тау кьушнукъуча, мийикди учууунг,
Мамыр къанатынгы кенгнге ачаса.
Джигитликни кючюн, деучад, буруунг,
Тюзлюкге джол ишлей алгъа бараса.

Таулу джюрегингде джашайд кертилик,
Ауазынг кьонгурау таууш этеди.
Къыйын иште кьоргюзесе тирилик,
Фахмунг, билиминг хорламгъа элтеди.

Заман тохтаусуз, барадыла джылла,
Джигер халкъынгы, суйюб, ийнакълайса.
Джарыкъ джырлайдыла сенде джюрек къылла,
Къуру да, сууаблыкъ этгенни джакълайса.

Алгъа къарайса, теренди акъылынг,
Лепшокъ тукъумну махтаулу джашыса.

Махталыб турады мийик адамлыгынг,
Шохлукъну, къарнашлыкъны дагыаньса.

Джылтырай джулдузла им башларында,
Саугъаларынг кёкюрегинги джасайла.
Сыйлайды халкъ джууаблы къуллугъунда,
Сени атынгы балалагъа атайла.

Къууанаса Кюннге, кенг къучакъ кериб,
Салкъын аязчыкъ чачынгы тарайды.
Джашайса тюзлюкге кесинги бериб,
Кюмюш Минги – Тау да сеннге къарайды.

23.04.2012 дж.

Хабланы Хусейни кызы Байчораланы Халимат

Хабланы Хусейни кызы Байчораланы Халимат фахмулу, билимли, къайгырыулу таулу тиширыу, тутхан ишин сый бла толтургъан, терен сезимли адамды.

1961-чи джыл июнну 20-да Черкесск шахарда туугъанды.

Краснокурган элни орта школун бошагъанды.

1976-1980-чы джыллада Черкесскде педучилищени тауусханды.

1983-чю джылдан Ючкекенни 2-чи номерли школунда математикадан дерс бергенди.

1985-чи джыл Ставрополь кърал университетни физика-математика факультетин тауусуб, Краснокурган орта школда ал башланган классланы устазы болуб ишлегенди. Суюген усталыгына 18 джылын бергенди.

2001-2003-чю джыллада КъЧКъТА-ны юристлик факультетин тауусханды. Ол аны экинчи усталыгыды.

2009-чу джылдан бери КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) Къурау управлениесинде къуллукъ этеди.

Керти кърал кенгешчи деген юрист дараджаны 3-чю классын джюрютеди.

Тау Къарачайны кызы

КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууну
(Парламентини) саугъала берген управлениесини
къуллукъчусу Хабланы Хусейни кызы
Байчораланы Халиматха

Къууаныб къарайса туугъан джуртунга,
Мамыр кюнчюнгю джая къанатын.
Къайгырыуну сингдире умутунга,
Джарыгъын тегед, джулдузлу муратынг.

Кересе ариулукъну, игиликни,
Огъур юйюрюнгю сый, махтау джасай.
Джандыраса нюр отун тириликни,
Сууаблыкъ ишлейсе, юлгюлю джашай.

Кюнню таягъы бла къурайса оюн,
Къууаныб тынгылайса булбул джыргъа.
Таулу миллетинги сюесе тоюн,
Алгъышла айтаса учхан чучхургъа.

Сен, алтын Кюнча, ышараса джылы,
Бетингде намысны чагъа гюллери.
Джыр, макъам согъад, джюрегинги кылы,
Адамлыгъынгы джылтырай кёллери.

Халкъынга къуллукъ этеди акъылынг,
Джаяды хурметин гоккалы джайны.
Ашхылыкъны джолун барад насыбынг,
Сен онглу кызыса тау Къарачайны.

08.02.2013 дж.

Дураланы Азретни джашы Ильяс

Дураланы Азретни джашы Ильяс халкъны ашхы адетлерин къатлай, адебни, намысны, къарнашлыкъны тёрюнде миллетини сыйын кёлтюрген онглу къарачай джашланы бириди.

1956-чы джыл майны 6-да Къыргъыз ССР-ни Фрунзе областыны Ивановка элинде туугъанды. Ставрополь эл мюлк институтну, андан сора Къарачай – Черкес технология институтну айырмагъа тауусханды. Зоотехник, экономист усталыкълары барды.

1978-1980-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1980-1987-чи джыллада «Красный Партизан» атлы колхозда зоотехник болгъанды.

1987-1991-чи джыллада «Преградненский» совхозда баш зоотехник къуллукъну толтургъанды.

1991-чи джылда Уруп района партияны райкомуну 2-чи секретары эди.

1991-1993-чю джыллада «Преградненский» совхозну директоруну заместители болуб тургъанды.

1993-1995-чи джыллада Джёгетей – Аягъы района кърал налог инспектор болуб ишлегенди.

1995-2004-чю джыллада бёлюмню тамадасы, кърал налог инспекцияны тамадасыны заместители къуллукълада болгъанды.

2004-2008-чи джыллада КъЧР-ни финанс министрени заместителиди.

2008-2009-чю джыллада КъЧР-ни финанс министри болгъанды.

2009-2010-чу джыллада КъЧР-ни финанс министрени
1-чи заместителиди.

2010-чу джылдан бери КъЧР-де межрайон налог
инспекцияны тамадасыды.

«Къарачай-Черкес Республиканы махтаулу эконо-
мистиди».

КъЧР-де граждан къуллукъну 3-чю класслы керти
кърал кенгешчисиди.

Россия Федерацияны кърал граждан къуллукъну 2-чи
класслы кенгешчисиди.

Тюзлюкню джолунда къанат кересе

**КъЧР-де межрайон налог инспекцияны
тамадасы, КъЧР-ни махтаулу экономисти
Дураланы Азретни джашы Ильясха**

Таулары джашы, сен къушча, учаса,
Билимни кючюню мийигинде.
Халкъынга джюрек тёрюнгю ачаса,
Чомартса, фахмуну нюр бешигинде.

Къарнаш, шохлукъ кёпюрню бегитесе,
Игилик этиуонгю деу кючюнден.
Тенгликни тенгизин джюзюб ётесе,
Адамлыкъ кетмейди сени юсюнгден.

Акбыл джудузунг халкъынга джанады,
Джарытады ёзенлени, таулары.

Джюрегинг ашхылыкъгъа къууанады,
Сылайды салкъын аяз ауушланы.

Минги – Тау кюмюш тѣге джылтырайды,
Эртденги Кюнню сейир таягъындан.
Аязы, учуб келе къалтырайды,
Хапар айтад, накъут, налмаз ташындан.

Ёзенден гокка ханс ийис келеди,
Тау чучхурну татлы ауазы джырлайд.
Эсинги сейир дунягъа бѣледи,
Джугъутур секириб киришде ойнайд.

Ачыкъды, игиге кѣлюнг, джюрегинг,
Джылыуунгу адамлагъа бересе.
Халкъгъа ишлеудю сени билгенинг,
Тюзлюкню джолунда къанат кересе.

05.10.2013 дж.

Къаракетланы Заурбекни джашы Исса

Къаракетланы Заурбекни джашы Исса туугъанлы 113 джыл ётсе да аны юлгюлю джашауу, ариу тюрсюню, джарыкъ фахмусу, къарачай-малкъар халкъны арасында сакъланганлай турлукъду.

1900-чю джыл Эски Джэгетейде туугъанды. Алгъы бурун медреседе билим алгъанды. Ызы бла, совет властны заманында, орус школлада окъугъанды. Джыйырманчы джыллада ВКП (б)-гъа членнге киреди. Ол 24 джылында 1-чи къарачайлы болуб Москва шахарда КУТВ-да Коммунистический университет трудящихся Востока да окъуйду. Анда, литература, политика кружоклагъа джюрюб, билимин «биринчи шикиртле» деген, ангысын, дунягъа къарамын ёсдюреди.

1924-чю джылда 1-чи назму китабын джазгъанды. Туугъан джуртуна къайтхандан сора, областда уллу къуллукълада ишлей, 1931-чи джыл «Революцион джырла» деб, экинчи назму китабын чыгъаргъанды.

1941-чи джыл Уллу Ата джурт къазауатха кесини тилеги бла кетиб, фашистле бла къазауат эте, 1942-чи джыл Ярыгина деген элни къатында джигитлик кёргюзюб, 17 душманны къурутуб, кеси да алайда ёлгенди. Джандетли болсун.

Къарачайны ётгюр, закий уланы

Белгли поэтге Къаракетланы Заурбекни джашы Иссагъа

Сен туугъанса табигъатны тёрюнде,
Ёхтем халкъны, ётгюр, батыр уланы.
Ариулукъгъа суймеклик джюрегингде
Чагъа эди, эркелстиб тауланы.

Терен эди, тенгиз кибик, акъылынг,
Джарыкъ эди фахмунг, кёкде джулдузлай.
Аз болса да джерде джашагъан джылынг,
Ыз кьойгъанса, унутмазча Къарачай.

Таула, сени эслерине тюшюрюб,
Къатлайдыла джюз минг кере атынгы.
Тау Кавказгъа джыр джазгъанса бишириб,
Саулай дуня таныр кибик хатынгы.

Алтын, кюмюш хазнады хар тизгини,
Накъут налмаз хар бир сёзю ол джырыны.
Закийликде кёргюзгенсе юлгюню,
Сени назмунг джашарыкъды минг джылны.

Ёхтем халкъынг туугъан джерден кысталыб,
Киши джерде тауларындан узакъда.
Джашай эди Кавказына таралыб,
Къум тюзледе онтёрт джылны тузакъда.

Сен кесинг а Ата джуртунгу сакълай,
Къанлы кюнде ётгюр къушча талаша.
Сермешгенсе, азат джашауну джакълай,
Болмаз ючюн Кавказ таула алаша.

Андан бери кёб суу саркъгъанд Къобанда,
Сени халкъынг къайтыб келгенд ызына.
Джашарыкъса энди келлик заманда,
Къууат салыб джыр хазнаны джуртуна.

02.02.2000 дж.

QR

Аджиланы Аубекирни кызы Хабибат

Аджиланы Аубекирни кызы Хабибат Къарачайны белгили адамы, джуртун, халкъын бек суюгенди. Джаш тёлую ару юретирге куюн, билимин аямай кюрешгенди.

1912-чи джыл Учкуланда туугъанды. Эл школгъа джюрюмегенди. Атасы юйюнде окъутуб, 5–6 классланы дараджасында билим алдыргъанды.

1926-чы джыл Къарачай-Черкес автоном областны аралыгы Баталпашинскеде устазла хазырлагъан техникумгъа киргенди. Къарачай кеси энчи автоном область болуб, аллай техникум ачылгъанында Баталпашинскеден кетиб, Микоян-Шахарда кириб, аны бошайды. Алайда юч джыл ишлегенден сора, Ставрополда устазла хазырлагъан институтну физика-математика факультетинде очно окъуй, устазланы билимлерин ёсдюрген институтда да ишлегенди. Ол къазауатны аллы джыллада Сары-Тюз школда директор къуллукъну толтургъанды.

Кёчгюнчюлюкде Джамбул шахарны школларында математикадан, физикадан устазлыкъ этиб тургъанды. Облонону штатдан тышында инспектору болуб 11 джылны ишлегенди.

1957-чи джыл «РСФСР-ни махтаулу устазы» деген сыйлы ат аталгъанды.

1958-чи джыл мартда СССР-ни Баш Советине депутатха сайланганды. Ол джыллада анга къралны уллу, сыйлы саугъаларыны бири Ленинни ордени бериледи. «Халкъ окъууну айырмасы» деген ат аталады. Арт джыллада Къарачай шахарда устазла хазырлагъан институтда устаз болуб ишлеб тургъанды.

1989-чу джыл сентябрны 27-де ауруб ёлгенди,
джандетли болсун. Сары-Тюз орта школ, элни бир орамы
аны атын джюрютеди.

Джарыкъ джол

**Сары-Тюз школну биринчи директору,
СССР-ни Огъаргъы Советини депутаты
Аджиланы Аубекирни кызы Хабибатха**

СССР-ни Огъаргъы Советине
Болгъан эдинг Къарачайдан депутат.
Сый келтириб миллетинге, элинге,
Эгечибиз Аджиланы Хабибат.

Кёб кыйынлыкъ сынагъан тау халкъынгы,
Багъалатыб, сую эдинг джанынгдан.
Заманынгы, билиминги, хакъынгы
Аямайын джашай эдинг сен андан.

Къыджырамай сабийлеге ёмюрге,
Устаз болуб ишлегенсе сен кёб джыл.
Уллу джуртну оноу этген тёрюнде
Олтургъанса, этерикбиз сеннге джыр.

Миллетинги сен ашхы адетлерин,
Джая эдинг халкъгъа тохтаусуз, чомарт.
Джокълай эдинг шахарларын, эллерин,
Къучакъ кериб тюбей эди джамагъат.

Хар къайда да, тюзлюкню алгъа тутуб,
Кёб адамгъа кёргюзгенсе джарыкъ джол.
Школлада, институтда окъутуб,
Унутмайды сени халкъ, джандетли бол.

Сен сууаблы кетгенсе бу дуниядан,
Джашау джолунг болгъанд халкъгъа юлгю ыз.
Къуш балачыкъ учады къуш уядан,
Керти юйюрге тууад улан, керти къыз.

Кёб туусунла сеничала таулада,
Кими устаз болур, кими-депутат.
Сени атынг эледе, шахарлада,
Аталады балалагъа Хабибат.

10.06.2000 дж.

Алчакъланы Хаджи-Исмаилны кызы Хасанланы Фатима

Алчакъланы Хаджи-Исмаилны кызы Хасанланы Фатима халкын, джуртун бек суйген таулу тиширыуланы бири болганды. Миллетлени арасында кърнаш шохлукьну кючюн джая, къралына, халкына керти кьуллукь этгенди.

1934-чю джыл Сары-Тюзде туугъанды. Кёчгюнчюлюкню джылларында Къзах ССР-ни Джамбул областыны Джамбул районунда орта школну бошагъанды. Андан сора Фрунзени институтунда окъуй тургъанлай, Къабарты-Малкъар кърал университетге кёчюб, аны джетишимли тауусуб, Черкескеде ишге киреди.

1960-чы джылдан Химзаводда ОТК-ны тамадасы болады.

1986-чы джылдан качествоман директорну заместители кьуллукьнуголтургъанды.

1961-1963-чю джыллада СССР-ни Огъаргъы Советини 7-чи созывыны депутаты болганды. Кёб кере Черкесск шахар депутат Советге сайланганды.

«Урунууны Къызыл Байрагъыны» ордени бла «За трудовую доблесть» деген, башха медалла бла саугъаланганды.

Фатима Хаджи-Исмаиловна «СССР-ни химия промышленностуну айырмасы», «СССР-ни сыйлы химиги» деген сыйлы атланы джюрютгенди.

2006-чы джыл ауушханды. Джандетли болсун.

Къарачайны махтаулу кызы

**Черкесск – химия бирлешликни баш директоруну
заместители, СССР-ни Огъаргъы Советини
депутаты Алчакъланы Хаджи-Исмаилны кызы
Хасанланы Фатимагъа (Анамы гитче эгечине)**

Туугъан ёзенинг сени Теберди,
Айтылыб турад эртдеден бери.
Джайылгъанд аны махтауу кери:
Дарман хауасы, суулары, джери.

Кёк Тебердини кыя бойнунда,
Сен ёсе эдинг таула кьойнунда.
Сюймеклигингде джашнаб багъанлай,
Къазауат келди бешикден быргъай.

Андан кёб турмай халкынг узакъда
Кёчюлюб турду, тюшюб тузакъгъа.
Сен да сынадынг гюнахсыз азаб,
Аллынга атладынг, ызынга къараб.

Окьюуда, иште джангылмай бардынг,
Туугъан халкынга кертилей къалдынг.
Баш билим алыб, инженер болдунг,
Кърал оноуда махтаудан толдунг.

Халкъ сени сюед, сен да халкынгы,
Разы этгенлей тураса аны.

Адамлыкъ, намыс джашнайд юсюнгде,
Ашхылыкъ джашайд кенг джюрегингде.

Сенде адетни, адебни ызы,
Сау Къарачайны махтаулу кызы.
Этген муратынг бютеулей толсун,
Сенича кызы халкъны кёб болсун.

08.09.2000 дж.

Джазаланы Айтекни джашы Халит

Джазаланы Айтекни джашы Халит адамла ючюн къайгырыб джашагъанды. Ашхы, керти таулуну адеб - намыс, адамлыкъ, ишленмеклик баи шартларыны бири болгъанды.

1917-чи джыл майны 5-де Джёгетей элде туугъанды. Къарачай шахарда рабфакны бошагъандан сора Джёгетей, Ючкекен элдеде устаз болуб ишлегенди.

1939-чу джыл Совет Аскерде къуллукъ этерге барыб, ол борчун сый бла толтура тургъанлай, Уллу Ата джурт къазауат башланыб, халкъын, Джуртун фашистледен сакълай, ачы урушлада кёргюзген джигитликлери ючюн, кърал саугъала болуб, 3 орден, 12 медаль алгъанды. Къазауат бошалгъандан сора Къыргъызиягъа барыб, юйдегисин табады. Анда Талас шахарда окъууну район инспектору къуллугъун толтургъанды.

1957-чи джыл къарачай халкъ бла бирге туугъан джуртуна, Кавказгъа къайтыб, Джёгетей орта школну директору болуб ишлеб тургъанды.

Заман джетиб тыйыншлы солуугъа чыкыгъандан сора да, сабийлени ариу халиге юрете джашагъанды.

Ол хазырлагъан усталаны арасында, республиканы, Россияня да тюрлю-тюрлю санагъатларында, уллу къуллукълада ишлеб, экономиканы ёсюмюне тыйыншлы юлюш къошхан билимли адамла кёбдюле. Ауушханды, джандетли болсун.

**Сенде кёрюнеед Минги – Тауну эни
Къарачайны фахмалу уланы Джазаланы
Айтекни джашы Халитге**

Сен халкъымы белгили уланыенг,
Джашаенг, Кюнча тауланы джарыта.
Тау къушча, мийик учаенг, тириенг,
Ариулукукъа къарай эдинг, танг ата.

Миллетинге халал къуллукъ этеенг,
Хурметинги кюнчюн таулагъа джая.
Джюрек джылыуунгу халкъгъа береенг,
Кёрюнеенг, болгъанча мер-мер къая.

Къыйын ишледе сен къурч, къадамаенг,
Тураенг, къаламынг игилик джаза.
Туугъан халкъынга, тюзлюкге базаенг,
Чокъуракъ чучхурча эдинг, сен таза.

Уллу адамлыкъ кюнчю джюрютеенг,
Чомарт джюрек къылынг къууанчха джырлай.
Джаш тёлюнчю сен ариу юретеенг,
Хурметинги джая, джудузгъа ушай.

Акбыллы кёзлеринг джарыкъ теге элле.
Адамланы иги шартларын кёре.
Элчиле сеннге сый, махтау бере элле,
Тау джуртунг къарай эди, къуачакъ кере.

Иннетинги гюллери чагъа элле,
Адебинг, намысынг мийигед сени.
Сезимлеринг къанатларын къагъа элле,
Сенде кёрюнеед Минги – Тауну эни.

22.11.2013 дж.

Лепшокъланы Алийни джашы Узеир

Лепшокъланы Алийни джашы Узеирни адамлыгы, ишленмеклиги уллуду. Халкъны ашхы адетлерин тутуб. Адебни, намысны тёрюнде джашайды. Къыйын урунуу джигериди.

1933-чю джыл Элтаркъачда туугъанды. Анда школда окъуй тургъанлай, 1943-чю джыл къарачай халкъ бла бирге Алийни юйюрю да Къазахстаннга кёчюрюледи. Лепшокълары Джамбул областны «Куйбышев» атлы колхозуна тюшедиле. Узеир алайда колхозну къурулуш бригадасында ишлейди. Колхозну мастерскоюнда плотник-столяр болуб турады. Артхаракъда окъуб, тракторист устлыкъ да алады. Колхозну директору анга джангы ДТ маркалы трактор береди. Ол 16 джылындан кече да, кюн да барлакъ джерлени сюрюб турады. Алчы орунну къызыл байрагы къуру да аны тракторунда болгъанды. Алайда кёргюзген джигерлиги, мийик джетишимлери ючюн, кёб Хурмет грамота, бюсюреу къагъыт алгъанды, медаль бла да саугъаланнганды.

1957-чи джыл эркинлик берилгенинде халкъ бла Кавказгъа къайтыб, туугъан элине Элтаркъачха тюшгенди.

1964-чю джыл Сары-Тюзге кёчюб, «Красногор» совхозну 3-чю номерли бёлюмюню мастерскоюнда плотник-столяр болуб 11 джылны ишлегенди.

1975-чи джыл бу совхозда тамада къойчу болады. Беш джылны совхозда, районда алчы орунланы алыб, кёб тюрлю саугъа бла саугъаланнганды.

1980-чы джылдан, «Красногор» совхозда плотник-столяр болуб тургъанды.

Джети сабийни ариу ёсдюрюб, алагъа баш билим алдыргъанды.

Бусагъатда тыйыншлы солуудады. Джаш адамланы ариу халиге юрете, туудукъларына къууана джашайды.

Огъурлу атабыз

Урунууну джигери Лепшокъланы Алийни джашы Узеирге

Бизни атабыз бизге джашау хазнады,
Аны сёзюн тюшюрмейбиз биз джерге.
Хурмет бети, нюрюн чача, джанады,
Джигер иште хорлатмайды ол терге.

Биз къыйналсакъ, ол, джарсыб, ахсынады,
Эси кетиб терен, узун сагъышха.
Кече тюшде, кюндюз тюнде къайгъырады,
Айланады, баралмайды ныгъышха.

Аны къолу джигерди эм чомартды,
Кёзлеу сууча, таб – тазады иннети.
Адамлыгъы неден да аламатды,
Аны ючюн сюеди тау миллети.

Сабийлерин этиб алтын мынчакъла,
Юзюлмезча тизгенди джашау джибге.
Душман чабса, къамача эм бычакъча,
Кесигиз деб, айтыучанды ол бизге.

Къууаннгандан джюрек къылым джырлайды,
Дамлы атам, кюн да тиеди сенден.
Кюмюш къобан тарлада шууулдайды,
Болмаз дейме джерде насыблы менден.

Биз кесибиз, ата-ана болсакъ да,
Болалмайбыз чыртда сенсиз джашаргъа.
Джылла озуб, акъ тюкледен толсакъ да,
Кюрешебиз сенден юлгю алыргъа.

02.03.2007 дж.

Ногъайлыланы (Къарамырзаланы) Узейирни джашы Маджит

Ногъайлыланы (Къарамырзаланы) Узейирни джашы Маджит белгили композиторду, ингил сезимлиди, аны билими, фахмусу бек уллуду. Къарачай-Черкес кърал университетни сыйлы докторуду.

1936-чы джыл январны 1-де Узбек республикада Баяут-2 деген мамукъ совхозда туугъанды.

1994-чю джыл Баяутда 8 классны бошагъанды.

1953-1958-чи джыллада Ташкентде музыка училищени айырмагъа тауусханды. Вокалдан 5+ алгъанды. Аллай джетишим мийик дараджаны кёргюзюмюдю.

1958-чи джыл Кавказгъа къайтыб, Джёгетейге тюшгенди. Былайда, туугъан джуртунда педучилищеде устаз болуб ишлей тургъанлай, тепсеу, джыр, кърал ансамбли солисти болуб, Россияны кёб джерлеринде бардырылгъан концертлеге къошулгъанды. Къарачай-Черкес Республиканы радиовещаниесинде музыкадан редакторлукъ къуллукъну толтургъанды.

1961-чи джыл В. Сабинова атлы Саратовда кърал консерваториягъа тюшюб, аны теоретико-композитор факультетин 1966-чы джыл тауусханды. Ол джыл огъунакъ, Черкескедеги музыка училищеде устаз болады, арта завуч къуллукъну 10 джыл толтурады. Тыйыншлы солугъа чыкъгъандан сора да, училищеде устаз болуб ишлейди.

Маджит, бютеу джерни юсюне белгили 1000-ден аслам джырны, фортопиано сочинениелени, артыкъсыз да орус, къарачай тилледе салынган спектакллени музыкаларыны авторуду.

Ол, «Къарачай-Черкес Республиканы искусстволарыны махтаулу къуллукъчусуду». СССР-ни композиторларыны Союзуну музыка фондуну члениди, Россия Федерацияны композиторларыны Союзуну члениди. «КъЧР-ни халкъ артистиди». Къырымшаухалланы Ислам атлы премияны лауреатыды.

Фахмуну джарыгъы

**Къарачай-Черкесияны халкъ артисти,
искусстволарыны махтаулу къуллукъчусу,
белгили профессионал композиторгъа
Ногъайлыланы Узейрни джашы Маджитге**

Толгъан Ай къучакълайд сени элинги,
Къууаныб хазнасын чомарт береди.
Хауасы, сууу, дарманды джеринги,
Саулукъну къулачын халкъгъа кереди.

Узакъ джуртладан учуб келиб джырлай,
Сени салкъын аязчыкъ ийнакълайды.
Алтын Кюн, нюрлю джилтинлери ойнай,
Сени мийикден къараб къучакълайды.

Ёсгенсе, джомакъланы кенг къойнунда,
Насыб джулдуз джаннган джерде къуру да.
Элтаркъачда чокъуракъны бойнунда,
Ариулукъну сезе джашыртын, туру да.

Сен джылыуунгу бересе халкъынга,
Уллуд чомартлыгъынг, джюрегинг кенгди.
Кертисе таурухлу, деу тауларынга,
Къарнашлыкъ кючюнг Минги – Таугъа тенгди.

Джашауда уллу джетишимле эте,
Назмугъа макъам салыуда кюнюсе.
Джашайса, сыйынг джулдузлагъа джете,
Хорлам иеси, кёблеге юлгюсе.

Къушча, учаса джырыб кёк хауаны,
Нюр къарам бла узакъгъа къарайса.
Сюесе кюмюшча, акъ чучхурланы,
Тамаша болуб ала бла ойнайса.

Адеб, намыс бла тутаса шохлукъ,
Мийик культурагъа керти араса.
Сенден хар излеген табад болушлукъ,
Халкъынг бла бирге алгъа бараса.

12.12.2012 дж.

Чотчаланы Азрет-Алийни джашы Алий

Чотчаланы Азрет-Алийни джашы Алий джууаблы-лыгын терен сезген, фахмулу, билимли устады. Ишин таб къурагъан тири адамды.

1962-чи джыл июлну 28-де Учкуланда туугъанды.

1979-чу джыл былайда орта школну бошагъанды.

1981-чи джыл Ставрополь эл мюлк академиягъа тышуб, аны джетишимли тауусханды.

1984-чю джыл урунуу джолун малчылыкда башлаб, якла, къарачай тукъумлу къойла бла атла къурайды.

1987-1994-чю джыллада «Къасайланы Осман» атлы совхозну профсоюз комитетини председатели болады.

1997-чи джыл совхозну асыулу этеди. Аны агъачлы къойлары тюрлю-тюрлю россия дараджалы кёрмючледе 1-чи орунлагъа чыгъыб, ол джыл сайын алтын медалла алгъанлай тургъанды.

1999-чу джыл КъЧР-ни Халкъ Джыйылыууна (Парламентине) депутатха сайланады.

2004-чю джыл «Меценат столетия» деген орден бла саугъаланганды.

2009-чу джыл Москвада бардырылгъан «Золотая осень» деген 2-чи Россиячы агропромышленностну кёрмючюнде 1-чи болуб, малчылыкда кёргюзген мийик джетишимлери ючюн, кёрмючню «Золотая осень» деген алтын медалына ие болгъанды.

2009-чу джыл район советге депутатха сайланганды. Ол джыл ноябрны 4-де Москвада «Добрые люди мира» деген Болушлукъ табдырычу Джамагъат Къозгъалыуну атындан анга «Орден Мира» деб, уллу саугъа берилгенди.

Чотчаланы Алий «Къасайланы Осман» атлы асыулу заводну тамадасыды.

Минги – Тауну махтаулу джашы

«Къасайланы Осман» атлы асыулу заводну тамадасы Чотчаланы Азрет-Алийни джашы Алийге

Биринчи кӛресе тангны джарыгъын,
Булбул джырлагъа суюуб тынгылайса.
Бичесын айтады джюрек алгышын
Сеннге, сейир ариулукъгъа къарайса.

Тау джайлыкъллада эртден чыкъ джылтырайд,
Гюллени джууб, чомарт ийнакълайды.
Ауушдан аяз урады, къалтырайд,
Тюзлюкню джагъын – сени къучакъллайды.

Сюрюулеринг джайыла кюн чыкъгъанда,
Джулдузлача, табигъатны джасайла.
Къарачай джылкъыларынг кюн батханда,
Тау башлада, ауушлада, отлайла.

Игилигинги нюр джарыгъы урад,
Сен халкъынгы адетлерин сакълайса.
Джашау джолларында ашхылыкъ бурад,
Миллетинги онгсузларын джакълайса.

Бек тикли, къаялы, болса да къыйын,
Джулдузлу мийикледе урунаса.

Ёргеден-ёрге учады сыйынг,
Халкынг бла бирге алгъа бараса.

Аламатдыла сени сезимлеринг,
Огъурлукъну, ашхылыкъны башыса.
Тау къушнукъуча, кёрелле кёзлеринг,
Сен Минги – Тауну махтаулу джашыса.

14.02.2013 дж.

Тотуркьулланы Хасанны джашы Алий

Тотуркьулланы Хасанны джашы Алий кьарачай-малкьар халкьны кьочюн, ариулузгун кьатлайды, ёсдюреди. Шимал Кавказны халкьларыны арасында кьарнаш шохлукьну сакълайды, бегитеди.

1961-чи джыл Кьарачай районну Джангы Элинде туугьанды.

1983-1985-чи джыллада Совет Аскерде кьуллукь этгенди.

1986-1990-чы джыллада Москвадагы коммерциялы университетде окьуб, экономист усталыкь алыб чыкьгьанды.

1990-2000-чи джыллада «Мультиэкспресс» деген фирманы тамадасы кьуллукьну толтургьанды.

2000-чи джылдан бери ООО «Вэрондну» баш директоруду.

2003-чю джылдан Москвада кьарачай-малкьар джаш тёлюню ёсюмюне болушхан «Эльбрусоид» фондну президентиди.

Кьарачай шахарда «Эльбрусоид» деген, спортклубну президентиди.

Кавказны халкьларыны Россиячы конгрессини президиумуну члениди, Сопредседателиди.

Москваны Правительствосунда джаш тёлюню ишлерине кьарагьан комиссияны, члениди, миллетлени ишлерини Советини президиумуну тамадасыды.

Кьарачай-Черкес Республиканы искусствосуну махтаулу кьуллукьчусуду.

2010-чу джылны ноябрь айындан бери Кавказны халкъларыны Россиячы конгрессини исполкомуну председателиди.

«Джамагъат ишле» деген номинацияда «Лермонтовчу комитетни» медалы бла, Къырымшаухалланы Исламны сыйына этилген медал бла саугъаланнганды.

2011-чи джыл Къарачай-Черкесияны муслиманларыны Дин Управлениесини Председатели Бердиланы Исмаил-хаджи Алийге джамагъат саугъа «За заслуги перед уммой» деген 2-чи дараджалы медалны бергенди.

2013-чю джыл А. Тотуркъул улугъа Нарсанада Къарачай обществону «Алан» деген джамагъат организацияны председателини заместигели Ёзденланы Исса, джашау джолунда этген мийик джетишимлери ючюн, «Асыл адам» деген медал бла саугъаланнганды.

Къарачай-Малкъар халкъны джарыкъ джулдузу

**«Эльбрусоид» деген къарачай-малкъар джаш
тёлюню ёсюмюню фондуну президенти,
Кавказ миллетлени конгрессини председатели
Тотуркъулланы Хасанны джашы Алийге**

Сен Къарачай-Малкъарны махтаууса, уланы,
Хар таулуно кече, кюн джюрегингде тутаса.
Дуниягъа айтдыраса сен атларын аланы,
Туугъан, суюген халкъынга алтын къала саласа.

Бек теренди акъылынг, сезиминг а, джылы кюн,
Сабийликден бери да ашхы умутдан толуса.

Миллет сени суюди, багъалатад аны ючюн,
Башхача айтсам, кърнашым, сууаблыкъны
джолуса.

Заман кыйын болса да, этесе амал-такъал,
Халкъгъа джигер ишлейсе, аны ючюн джукъ
излемей.

Халал урунуб салгъанса халкъ болушлукъгъа
тамал,
Болушаса келгеннге, кыймайса сен истемей.

Атанг, ананг адамлыкъгъа сени ариу юретиб,
Хар заманда ашхы юлгю къргюзгенлей туралла.
Бюгюнлюкде джашайла муратларына джетиб,
Кърарачай-Малкъар таула да сеннге кьюуаналла.

Къобан бла Теберди, Чегем бла Бахсан, Черек,
Санга бюсюреу джыргъа эжиу этиб туралла.
Сен джуртунга, халкъынга таза хауача, керек,
Аны ючюн таулула санга харсла уралла.

Сеннге саулукъ тилейме халкъыбызны атындан,
Узакъ болсун ёмюрюнг, миллетинг кьюуанырча.
Ишлеб, тишлеб, кёб джаша Минги – Тауну
атындан,
Кърарачай бла Малкъарны тин байлыгъы айнырча!

10.06.2010 дж.

Хубийланы Магометни джашы Шамил

Хубийланы Магометни джашы Шамил ишинде бусагъат заманны технологияларын хайырланган мадарла къурайды. Уллу культурасы болгъан, адамлагъа джылы кёз бла къарагъан таулуну профессионал дараджасы мийикди.

1970-чи джыл ноябрны 16-да Къарачай шахарда туугъанды.

1988-чи джыл Къарачай шахарны 1-чи номерли орта школун бошагъанды.

1993-чю джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну тарих факультетин тауусханды.

1990-2002-чи джыллада Къарачай шахарны 6-чы номерли школунда тарихден устаз болуб ишлегенди.

2002-чи джылны август айындан бери Къарачай шахарда 1-чи номерли орта школну директоруду.

2003-чю джыл школну базасында сабийлени ёсюмюню Аралыгъы бла «Аламат» деген хореография студия ачханды.

2007-чи джыл «Аламат» Чехославакияда бардырылгъан къралла арасы сабий фестивалны Лауреаты болгъанды.

2005-чи джыл Шамил «Учитель года – 2005» деген сахар конкурсда 1-чи орунну алгъанды.

Ол педагогика илмуланы кандидатыды. «Россия Федерацияны бютеу окъууну сыйлы къуллукъчусуду»

2010-чу джыл «Менеджер года – 2009» деб, Москвада бардырылгъан Бютеуроссия конкурсда хорлагъанды.

2012-чи джылдан башлаб Совет Федерацияны члени Сюююнчланы Ханапийни джашы Муратны болушчусуду. Республиканы Правительствосуну, Халкъ Джыйылыууну (Парламентини), министерстволарыны Хурмет грамоталары бла саугъаланганды.

Къарачайны белгили уланы

Къарачай шахарны 1-чи номерли орта
школуну директору, «Россия Федерацияны
окъууну сыйлы къуллукъчусу», педагогика
илмуланы кандидаты, Къыбыла Тегей,
КъарачайзЧеркес Республикаланы махтаулу
артисти Хубийланы Магометни
джашы Шамилге

Къарачай халкъны фахмулу джашыса,
Джигерлик бла таукелликни башыса.
Минги – Тау да сени суююб къарайды,
Джюрегингде огъурлулукъ джашайды.

Халкъны джыр, иннет хазнасын сакълайса,
Онгузланы, факъыраны джакълайса.
Муратынг, миллетинг бла байламлыды,
Халал джанынг, сезиминг ийнакълыды.

Сенде ашхылыкъ, игилик биригибле,
Кертилик, тюзлюк ёмюрге бегибле.
Миллетинге суююб къуллукъ этесе,
Ашхы муратынга ишлеб джетесе.

Мийикде, ётгюр тау къушча, учаса,
Джашау джолда булутланы чачаса.
Мамырлыкъны чархын кючлю бураса,
Шохлукъну дагъаны болуб тураса.

Адебинг, намысынг тенгизге тенгди,
Къуанч къучагынг ийнакълыд, кенгди.
Къарачайны махтаулу уланыса,
Уллугъа, гитчеге да багъалыса.

Алма терегинден узакъгъа кетмейд,
Керти адам тюзлюк джолдан чырт кетмейд.
Дуниягъа белгили атанга ушайса,
Аныча халкъынга ишлеб джашайса.

09.06.2013 дж.

Джазаланы Халитни кызы Валентина

Джазаланы Халитни кызы Валентинаны акылы теренди, культурасы мийикди, джюреги тазады, сезимлери ашхыдыла, джылыдыла. Туугъан халкъын, джуртун бек сюеди.

1950-чи джыл июнну 16-да Къыргъыз ССР-ни, Талас районунда туугъанды.

1967-чи джыл Джёгетей орта школну кюмюш медалгъа бошагъанды.

1967-1972-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды. Физика бла математиканы устазыды.

1972-1978-чи джыллада Джёгетей орта школда алгъы бурун устаз, андан сора директорну заместители болуб ишлегенди.

1979-чу джылдан бу школну директору болгъанды. Андан сора аны партияны Джёгетей – Аягъы шахарны райкомуну бёлюмюню тамадасы этедиле.

1988-чи джыл «Джёгетей» совхозну парткомуну секретары болады. Аны ызындан Валентинаны директорну заместители этедиле.

1996-чы джылдан профсоюзланы район Советини тамадасы къуллукъну толтурады.

2002-чи джылны апрель айындан бери КъЧР-ни ЗАГС бёлюмюню тамадасыды.

Россия Федерацияны окъуу Министерствосуну грамотасы бла саугъаланганды. Башха талай Хурмет грамотасы, медалы барды.

Къарачай кызын сюеди

**Къарачай-Черкес Республиканы
ЗАГС Управлениесини Джэгетей – Аягъы
муниципал районда отделини тамадасы
Джазаланы Халитни кызы Валентинагъа**

Махтаулу кызыса къарачай халкъны,
Эрденни чыкъча, ариуса, тазаса.
Иги болурун излей кече, кюн аны,
Къаламынг сейирлик джырлай, джазаса.

Билиминги кюню джылыуун бере,
Уллугъа, гитчеге да къайгъыраса.
Чомарт джюрегинги къанатын кере,
Джудузча, джарытыб алгъа бараса.

Къатлайса халкъны ашхы адетлерин,
Адебни, намысны мийик тутаса.
Адамлыкъны ётесе узакъ чеклерин,
Сен артха къалгъанны алгъа тартаса.

Хаман сууаблыкъ этерге тырмаша,
Джашау джолунгда кёблеге юлгюсе.
Чырайынг толгъан Айчады, тамаша,
Кертиликге, кирсизликге кюзгюсе.

Багъалатад фахмунгу халкъынг, джуртунг,
Минги – Тау сыйлы кызына санайды.
Миллетге ашхылыкъ излейд умутунг,
Къарачай сени суюуб сыйлайды.

20.06.2013 дж.

Къозбаланы Магомедни къызы Ёртенланы Тамара

Къозбаланы Магомедни къызы Ёртенланы Тамара тириди, ишин иги билген устады. Аны халкъ сюеди, сыйлайды. Миллетни тин байлыгъыны, маданиятыны, адабиятыны ёсюмюне энчи юлюш къошады. Фахмулу джырчыны, тынгылаучулары джюрек къылларыны къозгъагъан сейир булбул аузы барды.

1950-чи джыл кёчгюнчюлюкню заманында Къазахстанда туугъанды. Ата – бабасыны джуртуна къайтхандан сора, Элтаркъач школну бошаб, Нальчикде искусствону академиясын тауусханды.

1966-1974-чю джыллада Али Шеганцуков атлы кърал драма театрда артистка болуб ишлегенди.

1974-1991-чи джыллада Къарачай-Черкесияда област радиону эмда телевидениени хорунда болгъанды.

1991-чи джылда Къарачай-Черкес кърал филармонияны солисткасыды. 200-ден аслам джырны сейир джырлайды.

2002-чи джыл «Джюрегими джырлары» деген ат бла джангы альбому чыкыгъанды.

2006-чы джыл «Лучшие люди России» энциклопедияны «Сыны и дочери России» деген бёлюмюнде аны юсюнден уллу материал басмаланганды.

2003-2004-чю джыллада «Къарча» атлы, джырны, тепсеуню сабий фольклор ансамблин къурагъанды.

2012-чи джыл январны 1-де республиканы Башчысы Темрезланы Рашидни указы бла Тамара башчылыкъ этген ансамблге «Государственный детский вокально-хореографический ансамбль «Къарча» деб кърал статус берилгенди.

2000-чи джыл Тамарагъа «Къарачай-Черкесияны махтаулу артисти», 2010-чу джыл «Къарачай-Черкес Республиканы халкъ артисти» деген сыйлы атла аталгъандыла.

Тау булбулча джырлайса

**Къарачай-Черкесияны халкъ артисти,
«Къарча» атлы кърал тепсеу-хореографиялы
сабий ансамбльни тамадасы Къозбаланы
Магомедни къызы Ёртенланы Тамарагъа**

Сени ингил ауазынг сейир таууш этеди,
Чырайынг, ариулугъунг, джулдузлагъа джетеди.
Сезим къылынг халкъынгы, къууандырыб,
джылытад,
Культурасын кёлтюрюб, насыб бериб джарытад.

Уллу фахмудан толуб, табигъатча джашнайса.
Чолпан кёзлеринг кюле, толгъан Айгъа ушайса.
Сеннге къууаныб къарай, учуналла тенг къызла,
Мийикден салам айта, джылтырайла джулдузла.

Халкъны келлик тёлюсюн тыйыншлы ёсдюресе,
Тау адебге, намысха нюр къанат кердиресе.
Къайгъырыу къучагъынгы сен джайгъанса
джуртунга,
Кюнню алтын таякълары тийгенле умутунга.

Джюрегинг минг макъам согъуб, халкъынг ючюн
джашайса,
Кертиликни, тюзлюкню алгышлаб, ийнакълайса.
Ашхылыгъынг джайыла, нюр джилтинча, ойнайса,
Таулу джуртну джарыта, тау бубулча джырлайса.

05.01.2013 дж.

✂

Текеланы Умарны джашы Руслан

Текеланы Умарны джашы Русланны, чомарт джюрекли керти адамны, тин, иннет байлыгыны, огьурлулугьуну, намыслылыгыны кючю уллуду.

1957-чи джыл Къзахстанны Джамбул областында туугъанды.

1974-чю джыл орта школну, 1979-чу джыл Воронежде технология институтну бошагъанды.

1979-чу джыл Къарачай шахарда сыра чыгъаргъан заводда ишлеб башлайды. Сменаны технологу, цехни мастери болады.

1998-чи джылдан ЗАО «Къарачай шахарда сыра чыгъаргъан заводну баш директоруду.

2013-чю джылдан бери Къарачай шахар округну мэриди.

Р. Теке улу «За честь и доблесть» деген медал бла, генерал-полковник Махаметланы Солтанны аты бла этилген «За заслуги» деген орден бла, КъЧР-ни Правительствосуну, Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) Хурмет грамоталары бла, эл мюлк санагъатны ёсюмюне къошхан уллу юлюшю ючюн, Россия Федерацияны эл мюлкюню министерствосуну Хурмет грамотасы бла саугъаланнганды.

2011-чи джыл майны 31-де Текеланы Умарны джашы Русланга Москва шахарда «Герой Труда» деген орден берилгенди.

Джылыуунгу халкъгъа бересе

Къарачай шахарда сыра заводну баш директору,
урунууну джигити, Къарачай шахар округну мэри
Текеланы Умарны джашы Русланнга

Иги адам къарнашынгчады сеннге,
Хар таулугъа ашхы къучакъ кересе.
Культураны чууагъын джайыб кенгнге,
Джюрек джылыуунгу халкъгъа бересе.

Джаш тёлюню, къартланы да джарытыб,
Алагъа къайгъырыу кючден толгъанса.
Билиминги мийикледен къаратыб,
Болушлукъну таянчагъы болгъанса.

Накъут-налмазлы, мер-мер джуртунгу,
Багъалатыб, джюрегингден сюесе.
Терен акъылынгы, джылы умутунгу
Кючюн, дайым Къарачайгъа иесе.

Таулу джуртунга кертисе хар къуру,
Мийик адамлыкъны джарыгъын тегесе.
Онгуз адамлагъа джууукъса, туру,
Сен аланы джумушларын этесе.

Ышарыб къарайса сен джашау джолгъа,
Сёлешесе нюр тангны джарыгъы бла.
Салам бере кюмюш мюйюзлю буугъа,
Ушакъ этесе Кюнню таягъы бла.

23.08.2013 дж.

Тохчукъланы Маламайны джашы Олег

Тохчукъланы Маламайны джашы Олег кърал, муниципал къуллукъну органларында 30 джылдан аслам заманны ишлейди. Культураны, литератураны, саулукъ сакълауну, спортну ёсюмюне энчи юлюш къошады. Адамланы инджиулерин ангылаб, алагъа терен къайгъыргъан ашхы тамадады.

1953-чю джыл августну 22-де Къыргъызияны Люксембург элинде туугъанды.

1975-чи джыл Къыргъыз эл мюлк институтну тауусуб, ветеринар врач усталыкъ алгъанды.

1976-чы джылдан Къобан совхозну ветеринар врачы болгъанды.

1984-1986-чы джыллада Къарачай районда госзаготинспекцияда инспектор болуб тургъанды.

1986-1992-чи джыллада Къарачай районда асыулу маллагъа къарагъан бёлюмню тамадасыды.

1992-1995-чи джыллада Къарачай районну имуществосуна оноу этген комитетге башчылыкъ этеди.

1995-1997-чи джыллада Къарачай районда банкрот-лукъгъа къарагъан муниципал къуллукъну башчысыды.

1997-2004-чю джыллада Къарачай районну кърал администрациясыны экономика ёсюм бла сатыу – алыудан бёлюмюне тамадалыкъ этгенди.

2002-чи джыл Москвада социал университетни «финансы и кредит» факультетин тауусханды.

2004-2006-чы джыллада Къарачай районну кърал администрациясыны тамадасыны заместители къуллукъну толтургъанды.

2006-чы джылдан бери Къарачай муниципал районну администрациясыны тамадасыны заместителиди.

«Къарачай-Черкес Республиканы муниципал къуллугъуну махтаулу къуллукъчусу» деген сыйлы атны джюрютеди.

Ордени, талай медалы, кёб Хурмет грамотасы барды.

Халкъ айтад алгъыш

Къарачай муниципал районну башчысыны заместители Тохчукъланы Маламайны джашы Олегге

Халкъынгы сууаблы, огъурлу джашы,
Джигер урунууну къанатлы башы.
Фахму, билим кючюнг, таб оноу этед,
Адамлыкъ сыйынг джудузлагъа джетед.

Иннетинг тюздю, тазады джюрегинг,
Огъур умутдан толуду кёкюрегинг.
Джаш тёлюню юрете игиликге,
Нёгер этесе, билимге, тириликге.

Таза сезиминг джайылад узакъгъа,
Онгузну, ёксюзню алыб къучакъгъа.
Хурметли халкъынг сеннге айтад алгъыш,
Акъ – Минги - Тау этеди джылы сагъыш.

Джашайса, халкъгъа болуб багъалы,
Чокъуракъ чучхурса, кюмюш джагъалы.
Сезим тенгизинг кѐм-кѐк теренди, кенг,
Кавказны ауушу сеннге нѐгерд, тенг.

Уллуду къайгъырыуунг, кѐлюнг ачыкъ,
Сеннге къарайд гюл чапыракъ юсюнде чыкъ.
Джашауда сенден алырчады юлгю,
Джылтырайса, болгъанча кюмюш кюзгю.

Къарачай ѳзенде тау булбул джырлайд,
Къобан суу, бурчакъларын чача, ойнайд.
Хурзукъну аязы сени къучакълайд,
Кюнню алтын джарыгъы ийнакълайд.

02.10.2013 дж.

Сылпагъарланы Хыйсаны джашы Борис

Сылпагъарланы Хыйсаны джашы Борис ишлен-мекликни, адамлыкъны сыйын мийикде джюрютген, уллу тѣзюмю болгъан, игилик излеген ашхы адамды.

1963-чю джыл августну 20-да Къарачайны эски эллерини биринде Учкуланда туугъанды.

1978-чи джыл Учкуланда 8 джыллыкъ школну бошагъанды.

1978-1982-чи джыллада Первомай эл мюлк техникумда окъуб, зоотехник усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1982-1984-чю джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1985-чи джылдан «Къасайланы Осман» атлы совхозда зоотехник-селекционер болгъанды.

1985-1990-чы джыллада Ставрополь эл мюлк институтну тауусханды.

1988-чи джылдан башлаб «Къасайланы Осман» атлы совхозда баш зоотехник болуб онтогъуз джыл ишлегенди.

Бусагъатда Борис «Восточный» фирманы зоотехнигиди.

Керти джюрек

«Къасайланы Осман» атлы асыулу заводну баш зоотехниги Сылпагъарланы Хыйсаны джашы Борисге

Джашайса таулада суйген джуртунгда,
Учуб бараса, тау къушча алгъа.

Огъурлулукъ уллуд хар умутунгда,
Къуллукъ этесе, халкъынга, къыралгъа.

Гюллю талалада ёкюре буула,
Булбул макъамла чагъалла мийикде.
Джырлайдыла сеннге чокъуракъ суула,
Джитиледен къарайдыла кийикле.

Къучагъын кереди сенде хунерлик,
Тамаша къураса баргъан джерингде.
Сенде джашайды уллу чемерлик,
Джулдуз джандыраса джюрек тёрюнгеде.

Бетинг нюрден толгъанды сени,
Ышарыб къарайса туугъан таулагъа.
Сендед халкъымы белгиси, эни,
Алгъыш айтаса бютеу дунягъа.

Саугъады миллетге этген затларынг,
Аулайса джомакъланы джуртларын.
Къарачай тукъумлу къойларынг, атларынг,
Толтуралла Учкуланны сыртларын.

Таулу халкъны берекетин, хазнасын,
Сакълаб, ёсдюресе кючюнгю салыб.
Билесе ишни эбин, айырмасын,
Алгъа бараса къалмайын талыб.

Шоркѡ шуулдайды, чача мынчакѡла,
Ол кѡуанч хапар айтады санга.
Сени ийнакѡлаб хар джылда чакѡла,
Кѡуру да чыкѡ рахат, мамырлыкѡ тангнга.

10.07.2012 дж.

✂

Хабичланы Исмаилны джашы Магомет

Хабичланы Исмаилны джашы Магомет республикан, зональ, Бютеуроссия эмда юч тыш къралда, Парижде, Тблисде, Анкарада бардырылгъан кърмючлеге кьошулгъанды. Ол, белгили суратчы, скульптор, джашауун халкъыны атын сый бла, махтау бла айтдырыргъа атагъанды.

1953-чю джыл Къзазахстанда туугъанды.

1971-1976-чы джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну суратлау – графика факультетин айырмагъа тауусханды.

1978-1979-чу джыллада аскер къуллугъун толтуруб къайтханды. Кёб организацияланы, предприятиелени суратчысы болгъанды. Графикада, живописьде, скульптурада алаамат ишлейди.

1990-чы джылдан Россияны суратчыларыны Союзуну члениди. Къазанда «Тюрк дуня», Элистада «Великий щёлковый путь» деб бардырылгъан Бютеуроссия конкурслада хорлагъанды. Планеталаны туугъанлары, джюрюулери деген, космос темалагъа аталыб этилген декоративли композициялары сейирдиле.

2003-чю джыл анга «Къарачай-Черкес Республиканы халкъ суратчысы» деген сыйлы ат аталгъанды. Ол джыл огъунакъ, Столыпин премияны лауреаты болгъанды.

2008-чи джылдан бери илму бла искусствону Петров академиясыны член-корреспондентиди.

2012-чи джыл Россияны суратчыларыны Союзуну кюмюш медалы бла саугъаланнганды.

2013-чю джыл Магометге «Россия Федерацияны махтаулу суратчысы» деген сыйлы ат аталгъанды.

Белгили суратчы – скульптор

СССР-ни, Россияны да суратчыларыны Союзларыны члени Хабичланы Исмаилны джашы Магометге

Кавказны деу тауларын джарытады,
Фахмуну джолунда алгъа барыуунг.
Сейирлик булбулунгу джырлатады,
Халкъынга къуллукъ этеди къарыуунг.

Миллетинги джашауун кӛргюзесе,
Белгили скульптор, этген ишингде.
Сыйгъа, махтаугъа да къучакъ кересе,
Игилик джашайды джюрегингде.

Чокъуракъ сууланы суйюб ичесе,
Джомакълы табигъатны ийнакълай
Мер-мерден, налмаздан кӛб зат этесе,
Джюрегинг ариулукъну къучакълай.

Акъылманлыгъынг – халкъны хазнасыды,
Адамла къууанадыла сеннге.
Иннетинг игиликни дагъаныды,
Керти инсанны санайса тенгнге.

Чыгъармачылыгъынгы белгисиди,
Миллетинги тарихи, адабият.

Этген ишинг хорламны төппесиди,
Сеннге джаяд кьанатын маданият.

Арымайын, талмайын кюрешесе,
Уллу сезимлеринги кючюн джая.
Джигерликни нюрден джибин эшесе,
Болгъанса шохлукъгъа кьадама кьяя.

06.02.2013 дж.

✂

Хайыркъызланы Юсуфну джашы Рамазан

Хайыркъызланы Юсуфну джашы Рамазан халкъына, джуртуна суюмеклигин, кертилигин танытхан джигер таулуду. Къаджыкъмай кюрешген, тутхан ишин деменгили толтурган таукел адамды.

1941-чи джыл июлну 21-де Огъары-Марада туугъанды.

1960-чы джыл Къарачай шахарда интернатны бошагъанды. Ол джыл Оренбургда штурманланы хазырлагъан баш аскер училищеге кириб окъугъанды.

1961-чи джыл аскер кючле аз этилгенлерини себебинден, лейтенант чыны бла, аскерден къайтханды.

1962-чи джыл Ставрополдагъы устазла хазырлагъан институтну заочно бѐлюмюне киреди.

1967-чи джыл аны бошаб, химия бла биологиядан устаз усталыкъ алыб чыгъады.

1962-чи джылдан Огъары-Мараны орта школунда химия бла биологиядан устаз болуб ишлегенди.

1968-1975-чи джыллада ол школда юретиуден директорну заместители къуллукъну толтургъанды.

1875-1986-чы джыллада Огъары-Мараны эл советини исполкомуну председатели болады. Ставрополда партияны баш школун бошагъанды. Ставрополь крайны 600 элини арасында, социалист эришиуде, ёчлю орунну алгъанды.

1962-чи джылдан Огъары-Мараны эл советине депутатха сайланганлай тургъанды. Эки кере район советни депутаты болгъанды. Марада Уллу Ата джурт къазауатда ёлгенлеге аталыб салынган эсертмеге уллу къыйын къошханды.

1986-чы джылдан аны «Мара» совхозда энчи мюлклени ёсюмлерини джанындан директорну заместители этгендиле.

1990-чы джыл тыйыншлы солугуа чыкыгъанды.

2009-чу джылдан бери Къарачай районда къазауатны, урунууну, эркинлик сакълагъан органланы ветеранларыны советини председателиди.

Къарачай-Черкесияны кърал къуллугъуну махтаулу къуллукъчусуду.

Тау Къарачайны уланы

**Къарачай районда къазауатны, урунууну,
эркинлик сакълагъан органланы ветеран –
ларыны советни председатели**

**Хайыркыызланы Юсуфну
джашы Рамазаннга**

Халал джюрегинг, чокъуракъча, тазады,
Таулу джитилени махтаулу джашы.
Къаламынг джырлай, игиликле джазады,
Терен фахмуну, тириликни башы.

Джюрек чомартлыгъынг кёблени джарытады,
Зынгырдайд, сени джумушакъ ауазынг.
Халкъны онгсузун къууанчдан къаратады,
Таймаздан къайгырыуунг, джашау джазынг.

Сен окъуучулагъа билим бериб тургъанса,
Алагъа джайыб акъыл байлыгъынгы.

Кёб джаш бла кызыны тюзюне бургъанса,
Сейир джашнатыб сезим джайлыгъынгы.

Халкъны ашхы адетлерин бек сакълайса,
Себесе къарнаш шохлукъну урлугъун.
Гюллю таулары, миллетни къучакълайса,
Джаяса, патриотизмни къорлугъун.

Джигер кючюнгю, къарыуунгу къатлайса,
Сууаб этиуунг узакъдан кёрюнед.
Джашауну джолунда таукел атлайса,
Саулай Къарачайгъа эсинг бёлюнед.

Джылыгаса, алтын Кюинге ушагъанса,
Мара ёзенде чачынгы джел тарай.
Гум-Башы ауушну нюрюнден джарыгъанса,
Джаша кёб джылланы халкъынга джарай.

20.09.2013дж.

Алчакъланы Магометни джашы Къурманбий

Алчакъланы Магометни джашы Къурманбий таза джюрекли, тюз иннетли адам, тутхан ишин деменгили толтура, халкъына, джуртуна халал къуллукъ эте джашайды.

1953-чю джыл августну 21-де Къыргъызияда Иванов областны Ивановка элинде туугъанды.

1971-чи джыл Марада орта школну бошагъанды. Ол джыл огъунакъ Первомай совхоз-техникумгъа тюшеди.

1971-1973-чю джыллада Совет Аскерледе къуллукъ этгенди.

1976-чы джыл Первомай совхоз техникумну бошаб, «зоотехник» усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1977-1982-чи джыллада «Гаралы» деген кафеде буфетни тамадасыды.

1982-1985-чи джыллада Теберди шахарда 40-чы номерли АЗС-де ишлегенди.

1985-1995-чи джыллада «Красногор СК РТП-да» «Строиматериалы» деген тюкенни тамадасы болуб тургъанды.

1995-чи джылдан Марада Рабкоопну председателиди.

2004-чю джылдан бери «Центр занятости населения Карачаевского района» деген кърал учреждениени директору къуллукъну толтурады.

2006-чы джыл Къурманбийге «Сатыу-алыуну махтаулу къуллукъчусу» деген сыйлы ат аталгъанды.

**Халкынг бла этесе ушакъ
Къарачай районну адамлагъа иш табхан
управлениесини тамадасы Алчакъланы
Магометни джашы Къурманбийге**

Сен кюмюш джулдузлу уягъа ушай,
Таула бла джылы ушакъ этиб джашай,
Кёб ашхылыкъла эте адамлагъа,
Къууанч тегесе Къарачай талагъа.

Чокъуракъ бюркеди Къобан суу сеннге,
Саугъагъа беред джырын, санаб тенгнге.
Таудан алтын мюйюз джугъутур къарайд,
Чыммакъ сакъланын джел джумушакъ тарайд.

Мийикде тау къушла атынгы айта,
Рахат бурулалла, ушакъгъа къайта.
Сеннге къурайдыла къууанчлы кюнле,
Учадыла ойнай акъ кёгюрчюнле.

Адеблисе, намыслы, тюздю иннетинг,
Сени сюеди хурметли миллетинг.
Адамлыгъынг хазнасын ачыб турад,
Фахмунг, билиминг, кючюн халкъгъа бурад.

Мийик муратынгы тёрюне джете,
Къуру да ашхылыкъ, игилик эте,
Салам бересе чыгъыб келген Кюннге,
Ол да, алтын нюрюн тегеди сеннге.

Тенгинг, шохунг кёбдю, чомартды кьолунг,
Игилик этесе, сууаблыд джолунг.
Сезимлеринг джылыдыла, джумушакъ,
Халкьынг бла этесе, сен ашхы ушакъ.

11.11.2013 дж.

Ёзденланы Айгуфну кызы Бостанланы Зубайда

Ёзденланы Айгуфну кызы Бостанланы Зубайда халкын, джуртун бек сюеди. Ана тилини ёсюмюне энчи юлюш кёошады. Миллетини ашхы адетлерин сакълагъан адебни, намысны тёрюн тутуб джашагъан огъурлу таулу анады.

1961-чи джыл августну 24-де Хурзукда туугъанды.

1978-чи джыл анда орта школну бошагъанды.

1978-1981-чи джыллада Ставрополь шахарда коператив институтну тауусханды. Андан сора тюрлю-тюрлю ишледе, кьуллукълада урунганды.

1993-1998-чи джыллада КъЧКъУ-да филология институтда окъуй тургъанлай. Къарачай шахарны 6-чы номерли школунда къарачай тил бла литературадан дерс бергенди. Тюрлю-тюрлю кружокланы бардыргъанды.

2000-чи джыл Зубайдагъа баш категориялы устаз ат аталгъанды.

1999-2012-чи джыллада КъЧКъУ-ну филология институтуну къарачай эм ногъай кафедрасыны тамада устазы болуб ишлегенди.

2008-чи джыл иги кураторлукъ ишлери ючюн, ректоратны Хурмет грамотасы бла саугъаланнганды.

«Эльбрусоид» фондну Къарачай шахарда бёлюмюнде «Адет. Адеб. Намыс» кружокда дерсле бериб тургъанды.

2012-чи джылны январь айындан бери Черкесск шахарда КЧРИПКРО-да къарачай-малкъар эмда ногъай тиллени кафедрасында тамада устаз болуб ишлейди.

Кёгюрчюнле кьанат кьагьалла

**Черкесскеде устазланы билимлерин ёсдюрген
институтну тамада кьуллукьчусу, баш
категориялы устаз Ёзденланы Айгуфну
кьызы Бостанланы Зубайдагьа**

Джуддузу болуб сен Учкулан элни,
Терен фахмуну, билимни кючлейсе.
Адамлыкь шартынг тартады ёргени,
Хаман кьаджыкьмайын игилик излейсе.

Сен юретесе студентлени ариу,
Школда да, устаз болуб, ишлейсе.
Бересе кёб нёгерлеринге кьарыу,
Кьуру игилик этгенни тюзлейсе.

Ариулукь джюрегингде салгьанд уя,
Адеб, намыс, ишленмеклик бард сенде.
Халкьынгы сыйын дунягьа джая,
Атынг айтылады джууукьда, кенгде.

Кёбге кьайгьыра, тюзлюкню тёрюнде,
Алгьа атлайса, тазад иннетинг.
Джюзесе махтауну сейир кёгюнде,
Сеннге разыды, сый беред миллетинг.

Хауаны джырыб уча кёгюрчюнле,
Ийнакь таууш этиб, кьанат кьагьалла.

Ала, сениге кьурай кьууанчлы кюнле,
Мийикде акь гюлле болуб чагьалла.

Учкулан суу чыкь тамчыдан да тазад,
Кём-кём толкьунлары сениге ойнайла.
Къаламынг халкьгьа кьуллукь эте джазад,
Фахму сёзлеринг насыб джырлайла.

14.05.2013 дж.

Тамбийланы Аубекирни кызы Алийланы Зухра

Тамбийланы Аубекирни кызы Алийланы Зухра ана тилин, Ата джуртун джаныча суйген огъурлу ана, къайсы бир ишни, джумушну баджарса да адамладан разылыкъ табханлай турады. Тюз иннетли адам фахмусун, кючюн аямай халкына береди.

1957-чи джыл майны 17-де Къыргызыяда туугъанды.

1974-чю джыл Джөгетей – Аягъы районда Джөгетей орта школну тауусуб, алайда ишлегенди. Сабийлени адебге, намысха, ариу халиге юрете, талай джылны уруннганды.

1975-2000-чи джыллада Джөгетей – Аягъы Предприя-
тиде сатыуда, Черкесск горпищеторгда урунуб тургъанды.
Атын сый бла айтдыра, талай грамота алгъанды.

2000-чи джылдан бери энчи предпринимателди.

Сенде джашасынла къууанч бла насыб

Джнгер анагъа Тамбийланы Аубекирни кызы Алийланы Зухрагъа

Огъурлулугъунг, суйюмюнг толуду,
Джашайса, мамыр джулдузунг джаныб.
Этген джумушунг сууаблыкъ джолуду,
Алгъа бараса, Аллахха ышаныб.

Адамлыкъны алтын джибин бураса,
Игиликни кючюн джаяд джюрегинг.

Джуртунгу, Айча, джарытыб турса,
Адамлагъа тюздю, кертид иннетинг.

Мийик культурагъа гюллю таласа,
Къатлайса, халкъны ашхы адетлерин.
Адебни, намысны тутхан къаласа,
Аулайса игиликни мийиклерин.

Сен юлгюлю юйдеси ёсдюргенсе,
Баш иенг бла аланы ийнакълай.
Юйюрню ауурлугъун кёлтюргенсе,
Тыбырны, турмушну суйюб къучакълай.

Турсун джарыкъ нюр джюрегинги басыб,
Уллуду сыйынг, махтауунг, къачынг.
Сенде джашасынла къууанч бла насыб,
Агъармайын турсун къутас чачынг.

29.01.2013 дж.

Къочхарланы Османни джашы Сейит

Къочхарланы Османни джашы Сейитни уллу фахмусу, терен билими барды. Тутхан ишин терк, тыйынышы толтурады. Ачыкъ кёллю, тюз иннетли адамды.

1969-чу джыл августну 2-де Зеленчук районну Сторожевой элинде туугъанды. Орта школну да былайда бошагъанды.

1987-1989-чу джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1987-1993-чю джыллада Краснодар шахарда Москваны коммерция институтуну экономика факультетин тауусуб, экономист усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1992-1996-чы джыллада Москва шахарда «Росс-ну» сатыу-алыу этген Юйюнде алгъы бурун баш уста, андан сора багъалы къагъытланы бёлюмюню тамадасы болгъанды.

1997-1998-чи джыллада Черкесск шахарда Россияны Аманат банкында адамла бла ишлеген бёлюмню тамадасы къуллукъну толтургъанды.

1998-2001-чи джыллада Черкесск шахарда ОАО «НК Роснефть – Карачаево-Черкесскнефтепродукт» деген организацияда юрист къуллукъну кадрлагъа къарагъан бёлюмюне башчылыкъ этгенди.

2001-чи джыл июнь айдан ОАО «НК Роснефть – Карачаево-Черкесскнефтепродукт да» баш директорну экономикадан заместители къуллукъну толтурады.

2001-2004-чю джыллада Москвада социал-гуманитар институтну кърал эмда муниципал управление деген

факультетинде окъуб, менеджер усталыкъ алыб чыкыгъанды.

2002-чи джыл Сейитге «Къарачай-Черкес Республиканы махтаулу экономисти» деген сыйлы ат аталыгъанды.

Огъурлулукъну юлгюсю

ОАО «Роснефтьни» баш директоруну экономикадан заместители Къочхарланы Осмаины джашы Сейитге

Туугъанса, ёсгенсе Ата джуртунгда,
Кюню таякълары джылы ийнакълай.
Ашхылыкъ уяланыб умутунгда,
Сейирлик, ариулукъ сени къучакълай.

Белляу джырынгы айтханла къушла,
Къанат таууш эте, джомакъ мийикле.
Сени ёрлеуге чакъыра ауушла,
Тёгерекде ойнай буула, кийикле.

Сен огъурлулукъну нюр кючю болуб,
Джашайса, халкъынгы джумушун эте.
Акъылдан, сабырлылыкъдан толуб,
Алгъа бараса, муратынга джете.

Атанг бла анангдан кёчген игилик,
Сеннге, таукеллик, учунмакълыкъ беред.

Сууаб ишледе таныта гирилик,
Тюз иннетинг къанатларын керед.

Фахмунг джарыкъды, уллуду билиминг,
Адамлыкъ сенде орналыб джашайд.
Онгсузгъа, ёксюзге этген тигиминг,
Гоккалы талача, чагъады, джашнайд.

Къарайса къууаныб танг белги берсе,
Къочхарланы тукъумну джарыкъ джулдузу.
Эртденнгиде Кюн къанатларын керед,
Алгъыш айтыб, къучакълайса джуртунгу.

10.11.2012 дж.

Багъатырланы Анзорну джашы Абу-Хасан

Багъатырланы Анзорну джашы Абу-Хасан, Россия Федерацияны махтаулу юретиучюсюдо. Эркишилиги, тѣзюмю, батырлыгы болгъан интернационалист адамды. Туугъан халкъын, джуртун джаныча бек сюеди.

1951-чи джыл февралны 2-де Къыргъызияда туугъанды. Кавказгъа къайтхандан сора, Орджоникидзе орта школну бошагъанды. Андан сора Шимал-Тегей эл мюлк институтну тауусуб, инженер-механик усталыкъ алгъанды. Совет Аскерде къуллукъ этгенди. Къарачай шахардагъы конденсатор заводда инженер-инструктор болуб кѣб джыл ишлегенди. Бопи заманында сабийлени спортха юретиб тургъанды. Совет Союз чачылгъандан сора, Абу-Хасан кесин юретиу ишге толу береди. Физкультураны Краснодардагъы Академиясын джетишимли окъуб бошайды. Джигитликни юлгюсюн кѣргюзе, армреслингден дуняны чемпиону болуб, кесини, халкъыны атын сый бла айтдыргъанды. Ол юретген белгили спортчуланы арасында: дуняны юч кере абсолют чемпиону Сарыланы Руслан, дуняны абсолют чемпиону Тебуланы Дахир, дуняны беш кере чемпиону Чотчаланы Роберт, юниорланы арасында дуняны абсолют чемпиону Хапаланы Эльдар, Кушджетерланы Казим, дагъыда башхала бардыла.

Абу-Хасан кѣб джылны Къарачай шахар округну спорткомитетини председатели болуб тургъанды. Бизни республикада армреслингни ёсюмюне уллу юлюш къошханланы биринчилериди. Спортну башха тюрлюлерини: футболну, дженгил атлетиканы, къол тобну,

волейболну, миллет тутушну, шахматны башхаланы ёсерлерине кьайгыргъанлай, турады.

2009-чу джыл Абу-Хасанны КьЧР-ни Халкъ Джыйылыууна (Парламентине) депутатха сайлагъандыла. Ол, депутатлыкь ишин толтура, джаш тёлю политикагъа, бютеу республикада спортну кенг ёсерине терен эс бёледи.

Минги – Тау джолунгу джарытад

КьЧР-ни Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) депутаты, Россия Федерацияны махтаулу юретиучюсю Багъатырланы Анзорну джашы Абу-Хасаннга

Уллу адамлыкь биргенге джашайды,
Деу кючюнг кёблени таукеллендиред.
Тюзлюк иннетинг кьуру да джашнайды,
Сени юлгюнг хорламгъа кёллендиред.

Баргъан джолунг сууаблыды, джарыкъды,
Чомартлыгъынгы чучхуру кьуюлад.
Махтауунг тас болмай, алгъа барлыкьды,
Сыйынг, Шам Каказ таулагъа джайылад.

Эслисе, джигитсе ётгюр асланча,
Таулу кьанынг санларынгда бек кьайнай.
Сен тирисе, кьымылдайса, кьабланча,
Джити кьарамынг тау башлада ойнайд.

Джашланы чыныгыугъа юретесе,
Ала джюреклерин буралла сеннге.
Тюзлюк ючюн, атларгъа кӛргюзесе,
Керти адамлыкъны атмайын кенгнге.

Алтын Кюн, джылыу бере, къууанады,
Алан джуртунг мамырлы джашар ючюн.
Сени бла ёхтем халкъынг махтанады,
Минги – Тау джолунгу джарытад юсюн.

07.08.2012 дж.

Ёзденланы Рашидни джашы Руслан

Ёзденланы Рашидни джашы Русланны джюрек кенглиги, адамлыгы уллуду. Тутхан ишине суймеклиги, билими, терен фахмусу болган, башхала ючюн терен къайгыргъан таулуду.

1974-чю джыл июнну 9-да Терезе элде туугъанды.

1991-чи джыл Терезе орта школну бошагъанды.

1995-чи джылгъа дери КъЧКъТА-да окъугъанды.

1995-1996-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1996- 2001-чи джыллада Первомай Агролицейде устаз болуб тургъанды.

2001-2010-чу джыллада предпринимателди.

2010-2012-чи джыллада Гитче Къарачай районну администрациясында къуллукъ этгенди.

2013-чю джылдан бери Терезе элни орта школуну директоруду.

Сен кёре халкъынг бла насыбынгы

Терезе орта школну директору Ёзденланы Рашидни джашы Русланнга

Сен туугъанса Кавказы тауларында,
Кюн джарыгъын чомарт тёкген нюр джерде.
Ёсгенсе, джуртунгу джомакъларында,
Адеб, намыс джашагъан ийнакъ тёрде.

Сюесе, миллетинги, тау джеринги,
Къарнаш шохлукъну джаяса къулачын.
Халкъгъа ачаса кенг джюрегинги,
Кёресе къартны, тиширыуну къачын.

Тюзлюк бла кертилик болуб нёгеринг,
Иги эте элчилени турмушларын.
Джашайса, билиминг болуб джёнгеринг,
Адамланы толтура джумушларын.

Терен фахмунгу джанады джулдузу,
Джаяса суймекликни къанатларын.
Минги – Тауну джылтырайд кюмюш бузу,
Саугъа этиб беред сеннге таурухларын.

Джашау джолунгу джарыгад тылпыуунг,
Учаса сен, къушча, къанатынгы къагъа.
Къууанч келтиреди джюрек солуунг,
Бараса, джолунгда гокка ханс чагъа.

Аны ючюн сени сюуб адамла,
Кёлтюрелле махтау бериб сыйынгы.
Джазадыла ашхы джырла къаламла,
Сен кёресе халкъынг бла насыбынгы.

13.08.2013 дж.

Тебуланы Ниязбийни джашы Къаплан

Тебуланы Ниязбийни джашы Къаплан фахмулу, таб оноу эте билген таукел адамды. Джисгер, батыр таулуду, тѣзюмлю, акъыллы, сабыр джашиды.

1979-чу джыл декабрны 9-да Огъары-Учкуланда туугъанды.

1997-чи джыл орта школну былайда бошагъанды.

1998-2003-чю джыллада Москвадагъы ачыкъ социал университетни Черкесскедеги филиалыны юрист факультетинде окъуб, юрист усталыкъ алыб чыкъгъанды. Къарачай шахарны мѣриясында юрист болуб ишлегенди.

2005-чи джыл Къапланны Учкуланны администрациясына тамадагъа сайлагъандыла.

2009-чу джыл июлну 15-де Минги – Тауну башына атла бла чыкъгъан группада болгъанды. Онбеш кюнден сора Къ. Тебу улу эки нѣгери бла, туугъан элине атаб, къарачай тукъумлу атла бла, тѣрт кюннге Минги – Тауну тѣгерегине айланыб чыкъгъанды.

Бусагъатда Учкулан эл муниципал къуралышны тамадасы къуллукъну толтурады. Кърал саугъалары, кѣб Хурмет грамотасы, диплому барды.

Джигитлик

**Учкулан элнн тамадасы, Минги – Тауну
башына ат бла чыкъгъан Тебуланы
Ниязбийни джашы Къапланнга**

Тазад джолунг, таукелсе, джугъутурча,
Джашайса халкъынгы, джуртунгу сакълай.

Къайнайд сени къанынг, кюмюш чучхурча,
Алгъа бараса, онгсузланы джакълай.

Халкъны ашхы адетин ёсдюресе,
Юйюнг игиликден, насыбдан толсун!
Элинги сыйын, махтауун кёлтюресе,
Туугъан миллетинг бла къууанчынг бир болсун.

Сабийлигингден ариуну сезгенсе,
Адебли, намыслы, тюздю иннетинг.
Минги – Тауну башына ёрлегенсе,
Тау къапланникъыча, ётгюрд джюрегинг.

Европаны башындан къарагъанса,
Узакъда, энгишгеде чегетлеге.
Алтын Кюнча, мийикден ышаргъанса,
Тамаша болуб, таулу ёзенлеге.

Тёп-тёгерегине да айланганса
Минги – Тауну, къоркъмай гыйы бузладан.
Къара, къалын тубанны джырыб баргъанса,
Атынг, къушча, ётгенд къарлы джарладан.

Толгъан Ай кёкден ышарыб къарайды,
Ийнакълайд, ёсген наратны къаяда.
Къарачайны хурмети къучакълайды,
Халкъыны уланын, къушлу уяда.

03.04.2013 дж.

Семенланы Азретни кызы Люба

Семенланы Азретни кызы Люба халкына, джуртуна халал кьуллукъ эте джашайды. Тюз иннетли, джумушакъ джюрекли адам фахмусун, билимин аямайын тутхан ишине береди.

1952-чи джыл декабрны 23-де Джамбул областны Михайловка элинде туугъанды.

1969-чу джыл Къарачай шахарны 3-чю номерли орта школун бошагъанды.

1969-1973-чю джыллада Къарачай-Черкес устазлыкъ институтда окъугъанды. Орус тил бла литератураны устазыды.

1968-чи джылдан Къарачай шахарны 1-чи номерли сабий садында юретиучю болуб ишлегенди.

1973-чю джылдан Сары-Тюз орта школда устаз болуб тургъанды.

1975-чи джылдан комсомолну шахар комитетини 1-чи секретары кьуллукъда болгъанды.

1979-1981-чи джыллада партияны шахар комитетини политика кабинетини тамадасыды.

1982-1984-чю джыллада Теберди шахарда «Знание» деген обществону джууаблы секретарыды.

1984-1985-чи джыллада «Теберди» совхозну политика кабинетини тамадасыды.

1986-чы джылдан бери Къарачай шахарда «Солнышко» атлы 8-чи номерли сабий садны тамадасы кьуллукъну толтурады.

«Россия Федерацияны халкъ окъууну айырмасыды».

«Россия Федерацияны бютеу окъууну сыйлы
кьуллукъчусуду».

«Къарачай-Черкесияны бютеу окъууну сыйлы
кьуллукъчусуду».

Сабийлени джарыгъы

«Кюнчюк» атлы сабий садны тамадасы Семенланы Азретни кызы Любагъа

Фахмунгу хазнасы джарытады,
Джылы ийнакълай гитчечиклени.
Сейирлик таукеллигинг, чабады,
Къууанч келтиред билиминг сени.

Эртденги Кюнчаса, джылытаса,
Сабий джюрекчиклени джумушакъ.
Аланы ариугъа къаратаса,
Тенглеринг бла эте татлы ушакъ.

Окъургъа, джазаргъа юретесе,
Сагъыш этдирир мадарла къурай.
Махтауну мийигине джетесе,
Халкъны келлик тёлюсюн хазырлай.

Игиге сезимле уятаса,
Джашчыкъда, кызычыкъда гитчеликден.
Джуртунга суйдюрюб къаратаса,
Ашхылыкъ сездире сабийликден.

Халкъынгы, къайгъыргъан хур къызыса,
Джюрек къылларынг къууанчха джырлай.
Адамлыкъны накъут-налмазыса,
Джашайса, сейирликни къучакълай.

Тауларынг сеннге алгъыш айталла,
Чучхур бурчакъла бетинге агъа.
Ауушла, ёзенле багъалаталла,
Мийикде алтын гюллери чагъа.

10.05.2013 дж.

Батчаланы Азрет-Алийни джашы Дебош

Батчаланы Азрет-Алийни джашы Дебош Ата джуртха, халкъланы шохлугъуна керти адам, суююмлю ышара, суйген усталыгъына къарыуун, кючюн аямай бериб джашайды.

1970-чи джыл майны 12-де Къумушда туугъанды.

1987-чи джыл Къумуш орта школну бошагъанды.

1988-1990-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1990-1997-чи джыллада Волгоград медицина академияны багъыу факультетин тауусханды.

1999-чу джылдан Черкесск шахар больницаны хирургия бѐлюмюнде хирург болуб ишлейди.

2003-2006-чы джыллада Ростов кърал медицина университетни аспирантурасында окъугъанды.

2006-чы джылдан медицина илмуланы кандидатыды.

2013-чю джылдан бери Черкесск шахар клиника больницаны хирургия бѐлюмюню тамадасы къуллукъну толтурады.

Фахмулу врач

**Черкесск шахар клиника больницаны
хирургия бѐлюмюню тамадасы Батчаланы
Азрет-Алийни джашы Дебошха**

Врач ауругъанлагъа терен эс бѐлед,
Къуру да къайгъырад инджилгеннге ол.

Адамлагъа насыб къанатын керед,
Къарнаш салам бере, суйюб тутад къол.

Джюрек джылыуун кёблеге юлешед,
Ол игилик бла ашхылыкъны джакълайд.
Кюнча, джарытыб, джылытыб кюрешед,
Кече, кюн ауругъанны къатын сакълайд.

Суймеклик отунг джанады халкъынга,
Алгъыш айтаса, огъурлу танг атыб.
Къуру да кертисе берген антынга,
Билиминг джашау джолунгу джарытыб.

Сеннге кюмюш чучхур джырларын джырлайд,
Салкъын аяз эжиу этеди анга.
Кюнню алтын нюрю, къууанч къучакълайд,
Къарнаш салам берелле ала, санга.

Адамлыгъынг, усталыгъынг кюнчюн джаяд,
Фахмунг къанатын кереди мийикден.
Адебинг, намысынг мер-мер къаяд,
Булбул джыр тегюледи хар сёзюнгден.

Сезиминг тазад, джюрегинг чомарт,
Огъур кюнчен толуд, тюздю иннетинг.
Ашхы ишле эте, джаша, болмай къарт,
Сени сыйлайды хурметли миллетинг.

09.12.2013 дж.

Мамчуланы Османни къызы Фатима

Мамчуланы Османни къызы Фатима 30-дан аслам илму статьяны авторуду. Къарачайны адабиятыны, маданиятыны ёсюмюне тыйынышы юлюш къошады. Тынгы табмай ишлеген джигер къызды.

1973-чю джыл февралны 25-де Къыргъызияны Беловодское элинде туугъанды.

1990-чы джыл анда Предтеченка деген элде орта школну бошагъанды.

1992-чи джыл Мамчуланы Османни юйюрю Къарачай-Черкесиягъа къайтханды.

1993-1998-чи джыллада Фагима Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ университетде окъуб, аны айырмагъа бошагъанды.

2000-2003-чю джыллада КъЧКъу-да «Россия Федерацияны халкъларыны литературасы» деген усталыкъдан аспирантураны тауусханды.

2008-чи джыл Къарачай-Черкес гуманитар институтда Къарачай-Черкесияны халкъларыны литературасы бла фольклоруну бёлюмюне илму къуллукъчу болуб ишге киргенди.

2010-чу джыл Х. М. Бербеков атлы Къабарты-Малкъар кърал университетде кандидат диссертациясын джакълагъанды.

2011-чи джыл Фатиманы КъЧР-ни халкъларыны литература бла фольклордан бёлюмюнде тамада илму къуллукъчу этгендиле. Бусагъатда таулу къыз ол къуллугъун сый бла толтурады.

Ышарыуунгда гюл чагъады

**Филология илмуланы кандидаты,
Къарачай-Черкес кърал гуманитар илму-тинтиу
институтну Къарачай-Черкесияны халкъларыны
литература бла фольклордан бёлюмюню тамада
илму къуллукъчусу Мамчуланы
Османны кызы Фатимагъа**

Джайгъы табигъатчады ышарыуунг,
Джуртха джайылад фахму къарыуунг.
Суюм тегедиле кюле кёзлеринг,
Булбулча, татлы джырлайла сёзлеринг.

Джашайса. миллетинге къуллукъ эте,
Ашхы нюзюрюнге сен талпыб джете.
Мийик тауларына ёрлей илмуну,
Джарытыб бараса джашау джолунгу.

Гюлле чагъадыла сен болгъан тёрде,
Кюмюш чучхур бурчакъла чачхан джерде.
Мамыр джашау джаяды къанатларын,
Кюн бла Ай сеннге ача къучакъларын.

Адеб, намыс, ишленмеклик бард сенде,
Атынг айтылады джууукъда, кенгде.
Халал джюрегингде нюр къанынг къайнайд,
Керти иннетинги булбулу джырлайд.

Тин, иннет байлыгын халкынгы сакълай,
Адабиятын, маданиятын джакълай.
Келлик заманга ишлей, эте сагъыш,
Джашайса, джер джюзюне айта алгъыш.

25.07.2013 дж.

Ёзденланы Ахияны джашы Юсюп

Ёзденланы Ахияны джашы Юсюп халкъына къуллукъ этиуню баш нюзюрюне санайды. Фахмусуну билимини кючюн сала къаджыкъмай урунады. Таза иннетли тюз джюрекли адам, башхала ючюн къайгъыргъанлай джашайды.

1964-чю джыл январны 8-де Элтаркъачда туугъанды. Орта школну былайда бошагъанды.

1981-1984-чю джыллада ВДСО «Спартакда» спортчу – инструктор болгъанды.

1984-1986-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1986-1996-чы джылада «Россия» деген профсоюзланы ФСО – ну тамада инструктору-методисти къуллукъну толтургъанды.

1996-1998-чи джыллада ТОО «Союз-Ветеран» деген организацияны директоруду.

1998-2001-чи джыллада ООО «Союз-Ветеран» деген организацияны директоруду.

2001-чи джылдан бери Россия Федерацияны ПСМ бла къурулушуну профсоюз къуллукъчуларыны Къарачай-Черкес республикан джамагъат организацияны председателиди.

1990-чы джыл Ставрополь къурулуш институтну тауусуб, «инженер-стоитель» деген усталыкъ алыб чыкъгъанды.

2002-чи джыл Москвада ачыкъ социал университетни бошагъанды. «юриспруденция» усталыгъы барды.

2004-чю джыл Москвада урунуу бла социал келишиуню академиясын тауусуб «менеджмент в социальной сфере» деб усталыкъ алгъанды.

2013-чю джылдан «Союз-Труда» деген Бютеуроссия партияны КъЧР-де регионал бѐлюмюню председателиди.

Кѐб Хурмет грамотасы, талай медалы барды.

Халкъ суйген адам

КъЧР-ни къурулушчуларыны профсоюзларыны Комитетини председатели Ёзденланы Ахияны джашы Юсюпге

Таулу Къарачайны фахмулу джашы.
Сени къудурстинг джашнайды хар къуру.
Адебни, намысны юлгюлю бащы,
Сууаблыкъ этесе ташатын, туру.

Чомарт джюрегинг кѐблеге болуша,
Джашайса, билим кючюнгю ёсдюре.
Сейир келбетинг, къууатынг джараша,
Билесе, ариулукъну кѐре. сезе.

Огъур умутлуса, бараса алгъа,
Къаджыкъмай ишлейсе, табаса амал.
Сен халал къуллукъ этесе кыралгъа,
Къурайса, джигерликге ашхы тамал.

Сен суйюб тутаса джууукълукъ, тенглик,
Сезим харакетинг джылыуун бере.
Халингде джашнайды культура, кенглик,
Ышараса, ариулукъгъа къучакъ кере.

Мийик ауушлагъа, гюллю таулагъа,
Кюзгюча, джылтырагъан таулагъа,
Буз тюбюнден къайнаб чыкългъан суулагъа,
Къарайса суйюб, алаамат саугъагъа.

Излейсе адамны гюлча, чагъарын,
Мамыр джашау бютеу джерни юсюне.
Сюесе инсанны насыб басарын,
Теджейсе игилик, дуня джюзюне.

02.11.2013 дж.

Созарукъланы Шогъайыбны джашы Норий

Созарукъланы Шогъайыбны джашы Норий фахмулу поэт – джырчыды. Аны джырларын Къарачай-Черкесияда, Къабарты-Малкгарда джырлайдыла. Ол халкъын, джуртун суйген, миллетине керти адамды.

1950-чи джыл ноябрны 14-де (сюрюнню джылларында) Къыбыла Къазахстан областда, Красный Авангард бѐлюмде туугъанды.

1957-чи джыл Шогъайыбны юйюрю халкъ бла бирге Кавказгъа къайтады.

1979-чу джыл, Норий, Эски – Джѐгетейде орта школну бошагъандан сора, эл мюлкде ишлегенди.

1997-2000-чи джыллада республикан радиону штатдан тышында журналисти болуб тургъанды.

2000-чи джыл «Къарачай» газетни тамадалары Норийни ол газетде ишлерге чакъырадыла. Алай бла Н. Созарукъ улу «Къарачайны» корреспонденти болуб ишлеб тебрейди. Ол бусагъатда редакцияны тамада корреспондентиди.

2000-чи джылдан бери Россияны журналистлерини Союзуну члениди.

«Къарачай» газетни редакциясында ал башланган журналист организацияны секретарыды.

2007-чи джыл Норийге «Къарачай-Черкесияны махтаулу журналисти» деген сыйлы ат аталгъанды.

2008-чи джыл КъЧКЪУ-ну филолология факультетин тауусханды.

Норий «Эки учар къанатым», «Ариулукъ» деген поэзия, проза китабланы авторуду. Талай чыгъармасы

«Къарачай поэзияны анталогиясы», «Заман» деген джыйым китаблада басмаланнганды.

Аны чыгъармачылыгы республикадан тышында да белгилиди. «Къарачайым-Малкъарым» деген джырын «Эльбрусоид» фонд кесине гимн этгенди.

Созарукъланы Норий джамагъат ишлеге да тири къошула джашайды. Чыгъармачылыкъ ишинде да, джамагъат ишледе да джетишимлери ючюн талай медаль бла, Хурмет грамота бла эмда диплом бла саугъаланнганды.

Кенгкъанат къуш

**Къарачай-Черкесияны махтаулу журналисти,
фахмулу къарачай поэт, джырчы Созарукъланы
Шогъайыбны джашы Норийге**

Къаламынг джазад, булбулча, джырлай,
Сёзлерингде гюлле сейир чагъыб.
Тизгинлерингде чучхур шоркъудай,
Кюмюш бурчагы тохтаусуз агъыб.

Кёкню аулагъан кенгкъанат къушла,
Санайла сени огъурлу тенгнге.
Этесе керти ишле, джумушла,
«Къарачай-Малкъарынг» белгилид кенгнге.

Къуллукъ этесе таулу халкъынга,
Таукел учунуб адамла ючюн.

Дайым кертисе этген антынга,
Халкъла билелле фахмунгу кючюн.

Адамлыкъ толкъун къанатын бурад,
Махтаугъа, сыйгъа тыйыншлыса сен.
Джарыкъ джудузунг джаннганлай турад,
Халкъ бла бирге къууанама мен.

Тау къушла кибик, учуб, джырларынг,
Хар бир джюрекни къууанчха ачыб.
Огъурлудула баш умутларынг,
Джашайла ала сейирлик чачыб.

Сени джырларынг халкъынгы джолуд,
Чакъырадыла джаз бла джайгъа.
Джюрегинг накъут-налмаздан толуд,
Керти уланса сен Минги – Таугъа.

23.02.2010 дж.

Чомаланы Османны кызы Текеланы Хасанат

Чомаланы Османны кызы Текеланы Хасанат халкыны келлик заманыны саггышын эте джашайды. Окъууну, культураны, спортну ёсюмюне тыйынышлы юлюш кышады. Джууаблылыгын сезген, таукел, тири адамды.

1955-чи джыл Кыргызияда Сафоново элде тууганды.

1957-чи джыл Осман юйюрю бла Кавказгъа кыайтады.

Хасанат Огъары-Тебердиде орта школну бошаганды.

1974-чю джылдан Черкескеде устазла хазырлагъан училищедде окъуганды.

1979-чу джыл Кырачай-Черкес устазлык институтну филология факультетин тауусханды.

1974-2002-чи джыллада Огъары-Тебердиде ал башланган класслада устаз болуб ишлегенди.

1995-чи джыл Хасанатха Халк окъууну айырмасы деген сыйлы ат аталганды.

2002-чи джылны сентябрь айындан башлаб Огъары-Тебердини орта школуну директоруду.

2008-чи джыл кырачай тилде «Букварь» (Харифле) китаб чыгъарганды.

Адамлыгъынг сыйынгы кёлтюреди

**Огъары-Тебердини школуну директору,
баш категориялы устаз, джазыучу Чомаланы
Османны кызы Текеланы Хасанатха**

Таулу булбулуса сен Къарачайны,
Джумушакъ тилде сёлеше билесе.
Эгечисе, джарыкъ төкген хур Айны,
Аныча, рахат ышарыб кюлесе.

Коллективинги бир юйюрча этиб,
Бирикдириб, нюрюнгю джая ишлейсе.
Ашхылыкъ этиуде джуддузгъа джетиб,
Къыйын ишинги джарытыб кючлейсе.

Окьюучугъа тыйыншлы билим бере,
Келлик заманны төлюсюн юретесе.
Къанатынги кьюуанч джашаугъа кере,
Таукел атлаб, муратынга джетесе.

Къартланы айтханларына тынгылай,
Ашхы адетлени багъалатаса.
Адамны джюрек сезимин ангылай,
Эс бёлүб, тюз джолну атлатаса.

Кьюуанаса чучхурну макъамяна,
Джуртну сейир ауазын эшитесе.

Тынгылайса булбулну джырларына,
Ала бла бирча болуб кёрюнесе.

Алгыш бла тюбейсе хар огъур тангнга,
Джангы кюн сеннге кьуанч келтиреди.
Теберди бюсюреу этеди санга,
Адамлыгъынг сыйынгы кёлтюреди.

08.07.2013 дж.

Алчакъланы Хаджи-Исмаилны кызы Лепшокъланы Кызбала

Алчакъланы Хаджи-Исмаилны кызы Лепшокъланы Кызбала огурулу, акылы таулу тиширыу бютеу джашауун халкына, джуртуна джарар джанындан кюрешиб ашырганды.

1935-чи джыл Тёбен-Тебердиде тууганды. Биринчи классха Сары-Тюз элде барыб, Зклассны бошагъандан сора 1943-чю джыл къарачай халкыга зарауатлыкъ джетиб кёчюрюлгенинде, Хаджи-Исмаилны юйдегиси Къазахстанны Джамбул областыны «Биликуль» совхозуна тюшеди. Кызбала сабий белса да, совхозну уллу сабанларында гардошха, нартюхте, башха культуралагъа чага этиб, хансларын ариулаб къарагъанды. Ёсюб, абадан болгъанында таулу кызыны совхозну 3-чю фермасына ишге кёчюредиле. Ол тенг кызы Чеккуланы Асият бла башха кызылача, ёгюз арбагъа миниб, бичен ызгъа барыб, дюрюлени джыйыб, сенск ауузланы арбагъа джюклеб, скирдге уруб турганды. Кыш а, биченни арба бла фермалагъа ташыгъанды. Кюн сайын танг белги берген замандан къарангы ашхамгъа дери къадалыб ишлегенди. Кюнлюк планын 130, 140 процентге толтуруб турганды. Кызбала ишде кёргюзген джигерлиги ючюн, кёчгюнчюлюкте медалла бла саугъаланганды.

1957-чи джыл баш иеси Лепшокъланы Узеир бла халкы бла бирге Кавказгъа къайтыб, Элтаркъачха тюшедиле. Талай джылдан Сары-Тюзге кёчедиле. Кызбала ууакъ сабийлерине да къарай «Красногор» совхозну 3-чю бёлюмюнде ишлеб турганды. Джигер ана алайда да кърал саугъала алганды.

Джети сабийни ариу ёсдюрюб, алагъа баш билим алдыргъанды.

2011-чи джыл ауушханды. Джандетли болсун.

Огъурлу халал анам

**Джигер урунууну къадамасы Алчакъланы
Хаджи-Исмаилны къызы Лепшокъланы
Къызбалагъа (анама)**

Азияда азабны джылларында,
Къыйынлыкъланы ачыуун кёрдюнг тамам.
Шохлукъ сокъдунг джюрегинги къылларында,
Махтау санга, огъурлу, халал анам!

Сабий санынг, къазауатха урунуб,
Медаль алдынг, чыныкъдырыб иш сынам.
Эримединг, къумлу тюзге къууулуб,
Махтау санга, огъурлу, халал анам!

Бюгюлмединг артыкълыкъланы джолунда,
Темир, къуршча сюелдинг, къатдынг тамам.
Минги – Тау да джашаед умутунгда,
Махтау санга, огъурлу, халал анам!

Темир бугъоуну чачыб тюзлюк урду,
Кёчюб келдинг, къобузунг согъуб макъам.
Кёзлеринги къууанч джыламукъ джууду,
Махтау санга, огъурлу, халал анам!

Къанат къакъдынг, ашхылыкъгъа бѣлениб,
Къучакъ кердинг, тансыкълыкъ толуб тамам.
Туугъан джерге юйюрсюндюнг, кѣллениб,
Махтау санга, огъурлу, халал анам!

Юйюнг, хазнанг, харакетинг джокъ болгъанд,
Зар къауумгъа болсун бары ол харам.
Сени кючюнг джангы юйню да салгъанд,
Махтау санга, огъурлу, халал анам!

Къыйын кюнде джюреклены джабсаргъан,
Къалай уллуд сенде къудурет, къарам.
Джашау къанатынгы бизге кенг бургъан,
Махтау санга, огъурлу, халал анам!

10.09.2007 дж.

Наурузланы Магометни кызы Земфира

*Наурузланы Магометни кызы Земфира халкына,
джуртуна кертилигин таныта ишлейди. Усталыгын
бек сюеди, тохтаусуз билимин ёсдюргенлей турады.*

1970-чи джыл Джёгетей-Аягъы шахарда туугъанды.

1987-чи джыл Къарачай шахарда 1-чи номерли орта
школну бошагъанды.

1993-чю джыл Ставрополь медицина институтну
кызыл дипломгъа тауусханды. Къобан медицина
институтда аспирантурада окъугъанды.

2009-чу джыл Волгоград медицина академияда,
«Анамалия родовой деятельности» деген темагъа кандидат
диссертациясын джакълаб, медицина илмуланы кандидаты
болгъанды.

2010-чу джылдан баш категориялы врачды.

1993-чю джылдан бери Черкескеде Переноталь
Аралыкъда (Роддом), сылтаулу тиширыулары патоло-
гиялары тинтген, бёлюмню тамадасыды.

Джюрекни насыбы

**Черкескеде Паронаталь Аралыкъда
патологии беременных деген бёлюмню
тамадасы Наурузланы Магометни
кызы Земфирагъа**

Адеб, намыс джашагъан юйюрге тууб,
Ариулукъну нюрю бла бетинги джууб

Ёсгенсе, джуртунгу джылы кьойнунда,
Кьобан сууну гюлле чакьган бойнунда.

Булбулла джумушакь джырларын джырлай,
Эсинг кетиб, сен алагьа тынгылай.
Гокка хансла бла ушакь эте, ойнай,
Насыбны чучхуру боркьулдай, кьайнай.

Ариулукь уяланыб джюрегингде,
Ашхылыкь, игилик джашай кесингде.
Сууаб джолда таукел бараса алгьа,
Таза кьуллукь этесе халкыгьа, кьралгьа.

Сабырды ауазынг, джумушакь сёзюнг,
Багьалы хазнангд билим, акьыл ёзюнг.
Сабийлени ийнакьлайд чомарт кьолунг,
Тазады, тюздю, хурметлиди джолунг.

Джюрек тёрюнг джулдузлагьа бёлениб,
Кесинг толган Айча, джарыкь кёрюнуб
Джашайса, кьууанчынг толганлай турсун!
Хаман мамыр кюн, аллын сеннге бурсун!

19.05.2013 дж.

Байрамукъланы Аскербийни джашы Назбий

Байрамукъланы Аскербийни джашы Назбийни акъылы теренди, билими уллуду, джюреги чомартды. Халкъны келлик джаш тёлсюн тыйынылы хазырлаугъа энчи юлюш къошады.

1941-чи джыл сентябрны 11-де Учкуланда туугъанды.

1960-чы джыл Сторожевойну орта школун бошагъанды.

1961-чи джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкь институтну физика бла математикадан факультетине киреди.

1963-1965-чи джыллада Совет Аскерде къуллукь этеди.

1969-чу джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкь институтну тауусуб, физика бла математикадан устаз болуб чыгъады. Къарданик стансени, Илич элни орта школларында устаз болуб ишлегенди.

1975-чи джылдан Ново-Исправненский элни 8 джыллыкь школуну директору болуб тургъанды.

1980-чы джылдан бери Илич элни орта школуну директоруду. Баш категориялы устазды. «КъЧР-ни окъууну сыйлы къуллукьчусуду».

Кюмюш джарыкъ

**Илич элни башчысы, школуну директору
Байрамукъланы Аскерни джашы Назбийге**

Сен Минги – Тауну от джюрекли джашы,
Джашайса, кюмюш джарыгъынгы къуя.
Адамлыкъны, огъурлулукъну башы,
Ишлейсе, игиликге мамыр къая.

Чомартлыгъынг тюзлюк сууну толкъунуд,
Фахмунгу, билиминги кёк къобаныд.
Хар сезиминг сууаблыкъны урлугъуд,
Къарнашлыкъны, шохлукъну океяныд.

Таза соймеклигинг джырлайды халкъгъа,
Инджисичады чокъуракъ чучхурну.
Къууанч макъамынг тёгюледи джуртха,
Джулдузун джандырады учунууну.

Кюн сеннге тиеди джылы, джумушакъ,
Алтын къанатларын джайыб мийикден.
Салам береди, этед татлы ушакъ,
Илишчилени ийнакълайды джюрекден.

Къыйын ишледе урунаса джигер,
Онгсузну джокълайса, бараса алгъа.
Ашхы шартлыса, сюртесе халал тер,
Заман табмайса, сен арыргъа, талгъа,

Тюз иннетинг джылы кьучагъын ачад,
Джаш тёлюню юрете игиликге.
Терен акъылынг нюр джарыгъын чачад,
Сыйынг, махтауунг чыгъады мийикге.

08.11.2013 дж.

Деккушланы Борисни джашы Руслан

Деккушланы Борисни джашы Руслан тюз иннетли, таза джюрекли адам, халкъын, джуртун бек сюеди. Мийик культурасы, уллу билими болгъан Къарачайны онглу джашларыны бириди.

1973-чю джыл Майны 27-де Ючкекен элде туугъанды.

1996-чы джыл Дондагъы Ростовда кърал академияны «Бухгалтерский учёт и аудит» деген усталыкъдан окъуб бошагъанды. Экономистди.

2001-чи джыл потребитель кооперациядан Белгороддагъы университетде «Юриспруденция» джаны бла усталыкъ алгъанды. Юристди.

Джыл бла джарым заманны КъЧР-ни Башчысы бла Правительствосуну кадрла политика эмда къурау ишледен Управлениесини баш уста къуллукъчусу болуб ишлегенди.

2002-чи джылдан бери Къарачай-Черкес Республикада урунууну кърал инспекциясыны тамадасы. – урунууну баш кърал инспектору къуллукъну толтурады.

2008-чи джыл Русланнга Россия Федерацияны кърал советниги деген, 3-чю класслы чын берилгенди.

2012-чи джыл кандидат диссертациясын джакълагъанды.

2013-чю джылдан бери «Къарачай-Черкес Республиканы махтаулу юристи» деген сыйлы ат джюрютеди.

Таулары онглу уланы

Билнмли, фахмулу, халкъын, джуртун бек суйген Деккушланы Борисни джашы Русланнга

Урунуу джолну суйюб сабийликден,
Хурмет эте, талпыб бараса алгъа.

Тау кыушча, кыарай кёкню мийигинден,
Учаса, билмейин арыргыа, талгыа.

Уллу кыуанчынгы джая тегерекге,
Джюрек кылланынг таулагыа джырлай.
Насыбынг сыйынмайын кёкюрекге,
Сен джашайса, адамланы ийнакылай.

Джашлагыа сингдире халкыны адетлерин,
Адебге, намысха бура аланы.
Огыур сезимледен толтуруб кеслерин,
Юретесе джакыларгыа онгсузларыны.

Кюмюш чучхур сеннге минг макыам согыад,
Салам бередице ёхтем ауушла.
Эртденнгиде кёкде алтын гюл чагыад,
Эшитиледице кыушкыанат тауушла.

Терезенги салкыны аязчыкы кыагыад,
Узакыдан келиб ол, сени тансыкылай.
Чыкы тамчы гокка ханс чапыракыдан агыад,
Чомарт кыолунга, кыууаныб кыучакылай.

Джашауунгу джыллары бетинги сылай,
Таукел атлайса, сен бараса алгыа.
Акыылман кёзлеринг таулагыа кыарай,
Кыуллукы этесе халкынынга, кыралгыа.

10.11.2013 дж.

Байчораланы Асланны кызы Батчаланы Зубайда

Байчораланы Асланны кызы Батчаланы Зубайда кьаджыкьмай кюрешиб, ишге джюрюш берген джигер тиширыду. Этилген затха, ариулукьгьа, кирсизликге, халкьына, джуртуна джарагьанына кьууана джюрегини учунмакьлыгьын тохтатмайды.

1959-чу джыл ноябрны 22-де Кьыргьыз областны Тюлек элинде Асланны урунууну суйген ашхы юйдегисинде туугьанды.

1977-чи джыл Огьары-Тебердини орта школун бошагьанды.

1978-1981-чи джыллада Ставрополда кооператив техникумда окьугьанды.

1983-1986-чы джыллада Теберди шахарны Универсамыны тамадасы болуб тургьанды.

1990-чы джыл баш иеси Батчаланы Османны джашы Башир бла Доммай посёлокда энчи тюкен ачадыла.

1996-чы джыл Зубайда бла Башир Доммай посёлокда «Версаль» атлы кьонакь юй ишлеб башлайдыла.

2007-чи джыл Башир ауушады, джандетли болсун. Зубайда юч кьыз сабийни Розаны, Бэланы, Раданы ёсдюре, «Версаль» кьонакь юйню кьурулушун битдиреди.

Джигер ана бюгюнлюкде аны директоруду.

Къонакъ чакъыраса Доммай талагъа

«Версаль» деген къонакъ юйню директору Байчораланы Асланны кызы Батчаланы Зубайдагъа

Доммай тауланы джарытыб тураса,
Сейир сыфатында суюмюнг ойнай.
Тау чучхурлача, минг макъам къураса,
Джюрек кылланынг ариулукъгъа джырлай.

Таулу халкъынгы, джуртунгу сюесе,
Джаз кюнню джылыуун бере алагъа.
Къуру да таулагъа керти иесе,
Къонакъ чакъыраса Доммай талагъа.

Гара суула, чокъуракъча, тазалла,
Эжиу этелле джуртну джырларына.
Акъ джибекден билезикле согъалла,
Джугъутур джашайд къууаныб насыбына.

Къонакъ юйюнде бек суююб солуйла,
Келген туристле эм башха къонакъла.
Къууанч басыб, дарман хауа тогъуйла,
Сен къурйаса таурух джерде джомакъла.

Адебни, намысны алтын ызыса,
Тазадыла, джылылла сезимлеринг.

Къарачайны сен махтаулу кызыса,
Джырлайдыла булбул тилде сёзлеринг.

Суу джагда гокка хансла чагъалла,
Джшнайдыла башларын сеннге буруб.
Насыб джулдузла кёгюнде джаналла,
Минги – Тау да къарайды ёрге туруб.

30.08.2013 дж.

Салпагъарланы Тильмекни къызы Мёлек

Салпагъарланы Тильмекни къызы Мёлекни тин, иннет байлыгъы уллуду. Ол къаджыкъмай, талмай кюрешген, къыйын ишни хорлагъан, суююмлю тиширыуду. Чомарт джюрекли, джигер адам, ишин профессионал дараджада бардырады.

1950-чи джыл декабрны 28-де Къазахстанда Къызыл-Тау элде туугъанды.

1967-чи джыл Къойданны орта школун айырмагъа бошагъанды. Черкескеде химия заводда мастер болуб тургъанды.

1975-чи джылдан башлаб сатыу – алыуда ишлегенди.

1994-чю джыл «Тильмек» деген фирма ачады. Мёлек андан бери аны баш директоруду.

Джулдузча джанаса

**«Тильмек» деген сатыу-алыу комплексни
баш директору Салпагъарланы
Тильмекни къызы Мёлекге**

Таза танг джарыкъ бла чокъуракъ суула,
Сеннге гюлле къууаналла таулада.

Чегет талалада ойнайла буула,
Атынг белгилиди Кавказ джуртлада.

Миллетле санайдыла тюзлюкчюге,
Болушлукъ излеген табады сенден.

Алдамла юйюрсюне юлгюлюге,
Баралла, кьюуаныб, узакъдан, кенгден.

Культура ёсюмге саласа кыйын,
Аны джылытаса нюр таякъ болуб.
Адамлыгъынг кёлтюред дараджасын,
Джарытаса Кюнча, джылыудан толуб.

Тау джитилеге къарайса, ышарыб,
Кьюуанч уллуду сени джолларынгда.
Танг аласыча, тураса кызарыб,
Гюлле чагъалла чомарт кёлларынгда.

Джигерсе, тирисе, уллуд махтауунг,
Кыйын ишни толтураса тыйыншлы.
Халкъгъа аталыбды бютеу джашауунг,
Шаркъ джулдузчаса, ариуса, Ай къашлы.

Сеннге Минги – Тау, ышарыб, къарайд,
Кызына береди налмазлы ташын.
Джумушакъ аязы чачынгы тарайд,
Кьюуанчха бурады ол кюмюш башын.

08.08.2013 дж.

Тулпарланы Сагъытны кызы Зухра

Тулпарланы Сагъытны кызы Зухра халкъланы арасында шохлукъну, чыгъармачылыкъ байламны бегите, кёрмюч проектле, культураны башха ашхы затлары джашауда орун алыр ючюн, билимин, кючюн аямайын кюрешеди.

1954-чю джыл ноябрны 13-де Къыргызияда Покровский районда туугъанды.

1983-чю джыл Къарачай-Черкес кърал педагогика институтну суратлау-графика факультетин тауусханды.

1985-1990-чы джыллада Къарачай-Черкес проект-излем станцияны тамада картографы болуб ишлегенди. Андан сора, бир джылны «Ставрополькоммунпроект» деген проект институтда чертёжчу-инструктор болгъанды.

1991-чи джылдан халкъ чыгъармачылыкъны илму-методика Аралыгъыны илму къуллукъчусу болуб турады.

1993-чю джыл аны «Къарачай-Черкес кърал тарих-культура эмда табигъат музей-заповедникге тамада илму къуллукъчу, ызы бла тамадасы этиб кёчюредиле.

2001-2002-чи джыллада Зухраны суратлау халкъ усталыкъны республикан сурат-эксперт советини члени этедиле.

2004-чю джылны январь айындан КъЧР-ни культурасыны Министерствосуну баш устасыды, сыйлы атла агауну, кърал саугъала бериуню материалларына къарагъан Эксперт советни джууаблы секретарыды.

2007-чи джыл февралда «Советник государственной гражданской службы КЧР 3-го класса» деген клас чын аталгъанды.

2008-чи джыл КъЧР-ни культурасыны Министерствосун кърал комитет этгенлеринден бери къурау ишлени бёлюмюню консультантыды.

Зухраны кёб тюрлю саугъаларыны арсында Россия Федерацияны культурасыны министерствосуну Хурмет грамотасы да барды.

Къарачайны махтаулу кызы

КъЧР-ни культурасыны комитетини къуллукъчусу Тулпарланы Сагъытны кызы Зухрагъа

Сен адамлыкъны кюнлю къаласы,
Кавказ тауланы гюллю таласы.
Ашхылыкъды, билгенинг къуру,
Игилик этесе таша эм туру.

Джулдузла джарыкъ тегелле сеннге,
Толгъан Ай санайд кесине тенгнге.
Таурухха ушайд шохлукъ къучакъдан,
Тегеди Кюн да нюрюн узакъдан.

Акбылынг уллуд, терен билиминг,
Халад джюрегинг, ариуду тилинг.
Къайгъырыу кюнчюнг гюл кибик чагъад,
Таза сезиминг чучхурча, агъад.

Зухра эгечим, болушаса халкыгъа,
Излемей джукъ аны ючюн хакыгъа.
Ыразыдыла адамла санга,
Ушатадыла сейирлик тангыга.

Сеннге кетиб бютеулей эси,
Къарайд ышарыб Минги – Тау кеси.
Сен къарачайны джарыкъ джулдузу,
Терен фахмулу, махтаулу кызы.

13.02.2012 дж.

Лайпанланы Османни джашы Нюр-Магомет

Лайпанланы Османни джашы Нюр-Магометни кьурау фахмусу уллуду. Халкьыбызны тин, иннет байлыгыын ёсдюрюуге энчи юлюш кьошады. Адабиятха, маданиятха кьайгырады. Тюз иннетли, керти джюрекли адамды.

1960-чы джыл Краснокурган элде туугъанды. Орта билим да былайда алгъанды.

1983-чю джыл Коломен устазлыкь институтну бошагъанды.

1999-2000-чи джыллада Гитче Къарачай районну администрациясыны тамадасы болуб тургъанды.

Нюр-Магомет бусагъатда Краснокурган элни башчысыды. «КЪЧР-ни муниципал кьуллугъуну махтаулу кьуллукъчусуду». Россияны, Белорусияны, Украйынаны, Къазахстанны энциклопедияларыны джигитиди. Ол «Лучшие люди России» деген энциклопедияда барды.

2007-чи джыл кандидат диссертациясын джакълаб, философия илмуланы кандидаты болгъанды.

2008-чи джыл Россия Федерацияны Президентинде Кърал кьуллукъну Академиясын Дондагъы Ростовда тауусханды.

«За заслуги перед КЧР», деген медаль бла, «За заслуги перед Уммой» деген орден бла, «Лучшие люди России» деген белги бла, «Кавказ» деген орден бла эмда башха саугъала бла саугъаланнганды.

Тюрлю-тюрлю санагъатлада халкьыны тарихин сакълай, айныта кёб иш этеди.

Нюр джұлдузгъа ушайса

Краснокурган элни (Ат – Къаланы) башчысы Лайпанланы Османны джашы Нюр-Магометге

Ашхы, джарыкъ умутла джюрегингде тууалла,
Кюмюш чучхурларынгы толкъунлары буралла.
Мийик сый джомакъ тауладан, халкъынгдан табаса,
Арымайын, талмайын алгъа таукел бараса.

Онгсузгъа, ёксюзлеге джазыкъсыныб къарайса,
Керек кюнде алагъа хар къуру да джарайса.
Шохлукъну, къарнашлыкъны сен керти ауазыса,
Джигерликни, джигитликни накъут-налмазыса.

Сен хатерли, джумушакъ керти сёзлю боласа,
Къаджыкъмайын ишлеген деменгили таджалса.
Адебни, тау намысны, адамлыкъны башыса,
Алтын элни, Ат – Къаланы къанатлы джашыса.

Къарачай тукъумлу атланы ёсдюрюб тутаса,
Нюр-Магомет деу джюрегинг тебиб алгъа бараса.
Краснокурган элни башчысы, джуртунг сеннге
тынгылайды,
Лайпанны онглу джашына Бал-Чучхур татлы
джырлайды.

Эртден сайын чачынгы салкын аяз тарайды,
Къучагын кенгнге кере, Кюн, ышарыб, къарайды.
Аллахха махтау бере Хурмет Сыртда джашайса,
Сен ышарсанг таулада нюр джулдузгъа ушайса.

24.07.2012 дж.

Боюнсузланы Батдинни кызы Роза

Боюнсузланы Батдинни кызы Роза джарыкъ кёллю, джумушакъ ауазлы тиширыу, культурагъа таза къуллукъ эте, аны ёсюмюне энчи юлюш къоша джашайды.

1962-чи джыл Преградна станседе туугъанды.

1980-чы джыл Къарачай шахарны 3-чю номерли орта школун бошагъанды.

1981-1982-чи джыллада »Микрокомпонент» заводда ишлегенди.

1983-1986-чы джыллада Черкескеде музыка училищеде окъуб, режиссёр дипломну алыб чыкъгъанды.

1985-1989-чу джыллада КъЧАО-ну культурасыны управлениесини автоклубуну тамадасы, тамада методисти къуллукъда болгъанды.

1991-чи джыл илму-методика аралыкъда методист къуллукъгъа салыннганды.

1993-чю джыл республиканы халкъ культурасыны аралыгъында 1-чи категориялы методист къуллукъгъа кёчюрюлгенди.

2002-чи джыл Байрамукъланы Халимат атлы КъЧР-ни Кърал Миллет Библиотекасына библиотекаръ болуб ишге киргенди.

2005-2011-чи джыллада Краснодарда КГУКИ-ни информатсион-библиотечный факультетин тауусуб, «рефернат-аналитика информатсионных технологии» деген усталыкъ алыб чыкъгъанды.

2005-чи джылдан информатсион библиография бёлюмде баш редактор къуллукъну толтургъанды.

2011-чи джылдан бери къурау-аналитика ишледен бёлюмню тамадасы болуб ишлейди.

Хурмет грамоталары, медаллары да барды.

Сюймеклигинг джаяды кѣанат

**Байрамукъланы Халимат атлы кѣрал
библиотеканы Кѣурау-аналитика ишлеринден
бѣлюмюню тамадасы Боюнсузланы
Батдинни кѣзызы Розагѣа**

Сейирликни кѣруб баргѣан джолунгда,
Джашайса, ашхы сезимледен толуб.
Сууаблыкѣны кючю чомарт кѣолунгда
Джайылад, онгсузлагѣа саугѣа болуб.

Ашхылыкѣны, игиликни кюзгюсю
Болгѣанды чырайынг, джашнайд юсюнгде.
Культурагѣа кѣуллукѣ этиуню юлгюсю,
Халкѣгѣа джарайса ишингде, сѣзюнгде.

Джазгѣы табигѣатчады ышарыуунг,
Тюз иннетинги чокѣурагѣы агѣад.
Излейд мамыр, кѣууанч джашау кѣарыуунг,
Сезимлеринги огѣур нюрю агѣад.

Сенде тириликни джолдузу джанад,
Уллу ишленмеклик кѣууанчын керед.
Мийик сюймеклигинг джаяды кѣанат,
Джюрек джырынг халкѣынга махтау беред.

16.12.2013 дж.

Лепшокъланы Юсуфну джашы Якъуб

Лепшокъланы Юсуфну джашы Якъубну туугъан табигъатына, халкъына суймеклиги уллуду. Миллетини ашхы адетлерин тутуб джашагъан огъурлу адамды.

1951-чи джыл январны 4-де Чимкент областны Джетысайск районуну Прогресс элинде туугъанды.

1858-1969-чу джыллада Элтаркъач орта школда окъугъанды.

1970-1972-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

Лейтенант чыны бла запасха чыкъгъанды.

«Элтаркъач» совхозда шофёр болуб ишлегенди.

1976-чы джыл Павловск шахарда Ленинград окъуу аралыкъны бошаб, электрик кипа АБЗ–ЦБЗ деген усталыкъ алгъанды.

2003-чю джылдан бери Къарачай-Черкес Республиканы эл мюлк министерствосуну гаражыны тамадасыды.

Алгъыш айталла сенинге джулдузла

**КъЧР-ни эл мюлк министрствосуну
транспорт бѐлюмюню тамадасы, фахмулу поэт
Лепшокъланы Юсуфну джашы Якъубха**

Махтаулу джашыса, сен Къарачайны,

Джомакълы джуртунгу керти сюесе.

Эркелеб Бийчесында гюллю джайны.

Чучхурну джырларына эс бѐлесе.

Сүйюмюнг, огъурлулугъунг джарытад
Кёблени, онгсузланы джакълайса.
Адамлыгъынг сени, нюрден къаратад,
Игилик этгенни тенгнге санайса.

Элтаркъач таулада, къушлача, учуб,
Хурметли назмуларынг чакъыралла.
Сейирлик дуняны эшигин ачыб,
Фахмунгу джулдузларын джандыралла.

Багъалы къарнашым, тенгим, кёб джаша,
Билгенинг ашхыд, къууанч келгиресе.
Насыбны тёрюнде халал аш аша,
Джюрек джылыууну у халкъгъа бересе.

Кириш къаяладан джугъутур къарайд,
Алгъыш айталла джулдузла мийикден.
Минги – Тауну джели чачыгы тарайд,
Алаша тюлсе, сен ол тау кийикден.

09.10.2013 дж.

Созарукъланы Муссаны джашы Эльдар

Созарукъланы Муссаны джашы Эльдар миллетин, джуртун бек суйген, ашхы адетлени тутуб джашагъан, ишин деменгили толтургъан адамды.

1965-чи джыл майны 30-да Морх элде туугъанды.

1982-чи джыл Морхда орта школну бошагъанды.

1982-чи джылдан Черкескеде автодорожный техникумда окъугъанды.

1984-1986-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1986-чы джылдан Морх элде «Чапаев» атлы совхозда шофёр болгъанды.

1993-чю джыл Ставрополь политехника институтну тауусханды.

1988-чи джылдан Зеленчук района ГАЙ-де ишлегенди.

1994-чю джылдан табышлылыкъ бла кюрешгенди.

2004-чю джылдан республикан больницы переноталь аралыгъында техникадан баш врачны заместители болуб тургъанды.

2011-чи джылдан бери предпринимателди.

Джанады джулдуз
Фахмулу предпринимательге Созарукъланы
Муссаны джашы Эльдаргъа

Джулдузлу джуртда аланланы элинде,
Джашайса сен, джомакъланы джеринде.
Нюрюнгю теге ариу табигъатха,
Терен къайгъыра таулу джамагъатха.

Болушлукъ табдыраса ёксюзлеге,
Эсинги бураса инджилгенлеге.
Халкъынга къуллукъ этесе кече, кюн,
Сен ёсдюресе тинни хазна кючюн.

Созарукъ улу Эльдар Минги – Тауну джашы,
Болгъанса, джигер урунууну башы.
Джашауну онглайса айланч джолларын,
Тутаса шохлукъну къарнаш къолларын.

Ариулукъ сеннге болгъанд тамал ара,
Негеринг тазалыкъ сен алгъа бара.
Бурчакъла тегеди Чучхур суу сеннге,
Айтылады атынг джууукъгъа, кенгнге.

Джашнасын насыбынг, болсун толгъан Ай,
Джюрегингде чагъыб турсун гюллю джай.
Мийикден алтын Кюн сени ийнакълай,
Уланын махтайды ёхтем Къарачай.

29.10.2012 дж.

Салпагъарланы Ильясны кызы Акъбайланы Халимат

Салпагъарланы Ильясны кызы Акъбайланы Халимат джуублылыгынын терен сезген, джумушакъ джюрекли, тири, огъурлу устазды. Кыркъ тёрт джыл джашауун усталыгына берген джигер ана сыйгъа, махтаугъа тыйынылды. Назмула, хапарла, къанатлы сёзле бла ойла да джазады.

1944-чю джыл мартны 14-де Кыргызияны Фрунзе областыны Калининское элинде туугъанды.

1963-чю джыл Терезе элни орта школун бошагъанды.

1968-чи джыл Кырачай-Черкес кърал устазлыкъ институтун тауусханды.

1968-чи джылдан бери Терезе элни 5-чи номерли орта школунда орус тил бла литературадан устаз болуб ишлейди.

«Халкъ окъууну айырмасыды».

«Кырачай-Черкесияны махтаулу устазыды».

КыЧР-ни ана тилден богъан устазларыны конкурсуну алчысыды.

«Кырачай-Черкес Республиканы ана тилден эм иги устазы» деген атны джюрютеди.

Илму – тинтиу институтну сыйлы докторуду.

2013-чю джыл «Высший орден Кавказа» деген орден бла саугаланнганды.

«Карачаевская кухня» деген кулинар китабны авторуду.

Къууаналла гюлле

«Къарачай-Черкесияны махтаулу устазы»

Салпагъарланы Ильясны кызы

Акъбайланы Халиматха

Таза танг джарыкъ бла чокъуракъ суула,
Къууаналла гюлле, къарай уяла.
Татлы джырлайдыла сеннге булбулла,
Джылтырайдыла джудузлу къаяла.

Эркелетесе сен, башларын сылай,
Сабийлени, билим бере алагъа.
Джюрек джылыуунг суююб ийнакълай,
Юретесе, ушата нюр къалагъа.

Халкъынгы иги адетлерин къатлай,
Адебни намысны къанатын кере.
Фахмунгу джарыгъы тауланы ийнакълай,
Джашайса учунуб, хурметли төре.

Сый, махтау, бюсюреу сени джолунгдад,
Кюнча, джарыгаса джаш джюреклени.
Игилик, сууаблыкъ чомарт къолунгдад,
Чакъдыраса насыб, къууанч гюллени.

Къаламынг, арымай тепсейди, ойнайд,
Чучхур шоркъачады, джырлайды кюле.

Салкын аяз ариу чачынгы тарайд,
Кёкден акъ булутчукъ къарайд, сюзюле.

Адамлыкъ нюрюнг джайылады кенгнге,
Болады шохха, джууукъгъа джубанчха.
Таулу халкынг санайд Чолпаннга тенгнге,
Кёб джаша, Халимат, халкынга къууанчха.

02.12.2013 дж.

Къозбаланы Магометни къызы Зарина

Къозбаланы Магометни къызы Зарина фахмусун, билимин аямай халкъына бере джашайды. Ана тилин бек сюеди. Аны иннетинде, джюрегинде ашхылыкъ, игилик джашайды.

1965-чи джыл Элтаркъачда туугъанды. Орта школну былайда бошагъандан сора, Пятигорск шахарда бухгалтерлени хазырлагъан училищедде айырмагъа окъугъанды.

1993-чю джыл Къарачай-Черкес кърал институтну тауусханды. Ол джылдан башлаб, туугъан элинде, кеси окъугъан школда, сабийлеге орус тил бла литературадан дерсле бергенди. Ызы бла Джэгетей – Аягъы шахарны 4-чю номерли гимназиясында 13 джылны ана тилден устаз болуб ишлегенди.

2012-чи джылдан Москва шахарда социал университетни «Управление персоналом» деген магистратурасында окъуйду. Баш категориялы устазды. Фахмулу джазыучуду, юч китабны авторуду.

2002-чи джылдан бери Россия Федерацияны журналистлерини Союзуну члениди.

2006-чы джылдан башлаб «Къарачай» газетни энчи корреспондентиди.

Кюннге ушайса

Фахмулу устаз, «Къарачайны» энчи
корреспонденти Къозбаланы Магометни
къызы Заринагъа

Терен фахму уя салгъанды сенде,
Атынг махтау бла айтылады кенгде
Иги шартынг, ашхылыкъ да биргелле,
Сенде чомарт къанатларын кергенле.

Джашай билимни мийик ауушунда,
Джууаса бетинги кюмюш сууунда.
Сеннге таулу миллетинг сый береди,
Минги – Тау да къанатларын кереди.

Ариу кёзлеринг этедиле ийнакъ,
Шохлукъ джюрютесе, джая кенг къучакъ.
Билим хазнангы чомарт юлешесе,
Булбул тилинде татлы сёлешесе.

Сейир чагъад къызыл гюлю бетинги,
Адебинг, намысынг уллуд кесинги.
Халкъны ашхы адетлерин сакълайса,
Ана тилинги айныта джакълайса.

Къуру да тюзлюкдю сени билгенинг,
Къууанч келтиред ышарыб кюлгенинг.
Таулагъа тюз къуллукъ этиб джашайса,
Алтын Кюнню джылыууна ушайса.

14.11.2013 дж.

Батчаланы Османны джашы Башир

Батчаланы Османны джашы Башир таза джюрекли, джууаблылыгъын терен сезген фахмулу поэти.

1954-чю джыл Къыргъызияны Сретенки элинде туугъанды.

1973-чю джыл Огъары-Тебердиде орта школну бошагъанды.

1973-1975-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1976-чы джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтха кириб, аны 1981-чи джыл бошагъанды. Ол джыл элинде устазлыкъ ишин башлагъанды. Бютеулей да усталыгъына 25 джылын бергенди.

1995-чи джыл Россия Федерацияны джазыучуларыны Союзуна, 1997-чи джыл журналистлерини Союзуна киргенди.

2004-чю джыл «Къарачай-Черкес Республиканы халкъ поэти» деген атха ие болгъанды. Онеки китабны авторуду.

Фахмулу поэт

**Къарачай-Черкесияны халкъ поэти
Батчаланы Османны джашы Баширге**

Джомакълы Тебердини алмазыса,
Ашхы сезиминги кюню джылытад.

Таулу халкъынгы накъут-налмазыса,
Къызыннган джюрегинг мийикге тартад.

Къууанчлы сагъышынг къанатланады,
Миллетинге къуллукъ этесе талпыб.
Игилик джайгъан джибинг къатланады,
Сен кёблеге болушаса, кюч табыб.

Ана тилинги чалманын эшесе,
Къурчдан, суймеклик тёрюнге чыгъара.
Балдан толгъан къазанында бишесе,
Терен фахмунгу хазнасын къотара.

Халкъгъа, джуртха, сый, махтау келтирелле,
Джанкъылышча, боялгъан назмуларынг.
Къанатларын мийиклеге керелле,
Джюрек къылланы къозгъагъан джырларынг.

Къаламынг джырлай тохтаусуз джазаса,
Къарачайны фахмуларыны бири.
Джуртунга, таулу халкъынга базаса,
Джолунгу джарыта бараса тири.

08.02.2013 дж.

Элькъанланы Магомедни къызы Тотуркъулланы Фаризат

Элькъанланы Магомедни къызы Тотуркъулланы Фаризат сабийлеге билим бере, аланы адебни, намысны джолунда ариу халиге юрете, фахмусун, билимин, заманын, кючюн аямай кюрешеди.

1960-чы джыл ноябрны 22-де Джангы Къарачай элде туугъанды. Школну да анда бошагъанды.

1980-1985-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды. Орус бла, къарачай тилледен, литератураладан устазды. Первомай школда ана тил бла литературадан устаз болуб тургъанды.

1986-чы джылдан Саратов областда Кочетовка элни орта школунда орус тил бла литературадан дерсле бергенди.

1997-чи джылдан Джангы Къарачайны орта школунда устаз болуб ишлегенди. Баш категориясы барды.

2011-чи джылдан бери Джангы Къарачайны орта школуну директору къуллукъну толтурады.

«Россия Федерацияны окъуууну сыйлы къуллукъ-чусуду». Кёб Хурмет грамотасы, диплому, башха саугъасы барды.

Адамлыкъны юлгюсю

Джангы элни орта школуну директору
Элькъанланы Магомедни къызы
Тотуркъулланы Фаризатха

Келлик заманнга тёлю хазырлайса,
Къууанчдан толуб, булбулча, джырлайса.
Халкъны джарытхан джюрек джылыуунгду,
Къудурет джайгъан фахму къарыуунгду.

Ёхтем Кавказны акъыллы къызыса,
Мийик джетишимлени гюллю джазыса.
Уллу билиминг Кюнча, джарытады,
Сабийлени ариугъа къаратады.

Аланы джашау джолгъа тюзетесе,
Дайым керти болургъа юретесе.
Сен адамлыкъны юлгюсю болгъанса,
Адебден, намысдан чомарт толгъанса.

Билиминги, къарыуунгу бересе,
Сабийлеге джылы къучакъ кересе.
Онгсузлагъа болушлукъ табдыраса,
Джашланы, къызланы учундураса.

Иннетинг тюздю, джюрегинг тазады,
Халкъ ючюн, къаламынг талпыб джазады.

Таукел, шохлукъ кючюнг деуча, тууады,
Хар игилигинг кёрюннуб турады.

Сени бла Кюн таякъ суююб ойнайды,
Чокъуракъ макъам согъа, боркъулдайды.
Тау аяз хапар айта, ийнакълайды,
Кюмюш Ай да мийикден джылтырайды.

03.07.2013 дж.

Лайпанланы Халитни джашы Рашид

Лайпанланы Халитни джашы Рашид тутхан ишин терен оюм этиб баджарады. Джууаблылыкны, профессионализмни кючюн кьатлайды.

1978-чи джыл апрелни 12-де Джэгетей-Аягы шахарда туугьанды.

1995-чи джыл анда 2-чи номерли орта школну тауусханды.

1997-чи джыл КЪЧКЪТА-ны орта-профессионал колледжини юрист факультетин бошагьанды.

1997-1999-чу джыллада аскер кьуллугьун сый бла толтургьанды.

2000-чи джыл Джэгетей-Аягы районда ич ишлени бълюмюне киреди. Ол джыл огьунакъ Армавирдеги лингвист университетге тюшюб, аны джетишимли тауусуб, «Юристпруденция» усталыкъ алыб чыгьады.

2001-чи джыл Джэгетей-Аягында ич ишлени бълюмюнде милиционер болады.

2003-чю джыл лейтенант чын да бериб, аны Черкесскеде ДПС ГИБДД УВД да инспектор кьуллукьгьа кёчюредиле.

2005-чи джыл декабрь айда КЪЧР-да экономика бла налоглада этилген аманлыкъланы тинтген бълюмде следователь болады.

2007-чи джыл Къарачай-Черкесияда бандитизм бла бирикген аманлыкьчыланы ачыкьлагьан бълюмню следователи кьуллукьгьа саладыла.

2013-чю джылдан башлаб «Карачаевский» Межмуниципал отделни тамадасыны заместителиди, следственный бълюмню тамадасы кьуллукьну толтурады. Юстицияны майоруду.

Тауланы джашы

**МВД-ны «Карачаевский» межмуниципал
бёлюмюню тамадасыны заместителине,
следствие бёлюмню тамадасына Лайпанланы
Халитни джашы Рашидге**

Джомакълы джуртунгу таукел джашыса,
Атынгы айталла акъбаш мийикле.
Адамлыкъны джигитликни башыса,
Уугъа чыкъсанг, къарайдыла кийикле.

Алгъа бараса, таукелсе, тирисе,
Джюрегинг миллетге хазнасын ачыб.
Керти къарачай джашланы бирисе,
Иннет джарыгъынг келтиреди насыб.

Сен, шохлукъ, къарнашлыкъ тута билесе,
Джылы сезиминги джайыб къанатын.
Хар атхан тангнга къууаныб тюбейсе,
Сый бла айтдыраса халкъынгы атын.

Тау ёзенде Кюннге салам бересе,
Кюмюш чучхурунг шоркъасын джырлата.
Адебге, намысха, къанат кересе,
Огъурлулукъну хурметин ойната.

Акъылынг, ариулукъну ийнакълайды,
Толуб тураса ашхы умутладан.
Сезиминг Къарачайны къучакълайды,
Джаша, айырылмай туугъан тауладан.

20.05.2013 дж.

✂

Байрамкѳулланы Солтанны кѳызы Зульфия

*Байрамкѳулланы Солтанны кѳызы Зульфия болумлу,
тюз, халал дѳюрекли, ашхы кѳызды. Терен акѳылы, ариу
халиси барды. Кесини оюмун рахат айта, баишхалагѳа да
тынгылай биледи.*

1980-чы дѳыл январны 19-да Элтаркѳачда туугѳанды.

1997-чи дѳыл Элтаркѳач элни, Россия Федерацияны
Джигити Кѳаракетланы Юнюсну атын дѳюрютген орта
школунда алтын медалгѳа окѳугѳанды.

1997-2002-чи дѳыллада МГСУ-ну Нарсанада
филиалыны юрист факультетин айырмагѳа тауусханды.

2003-2004-чю дѳыллада Нарсана шахарда Экономика
бла управлениени институтуну аспирантурасын боша-
гѳанды.

2011-чи дѳылдан бери РГБУ «Кѳарачай» газетни алгѳы
бурун корреспонденти, бусагѳатда информатсион кѳуллукѳ-
ну редактору болуб ишлейди.

Россия Федерацияны журналистлерини Союзуну
члениди. Кѳб хурмет грамотасы, диплому барды.

Толгѳан Ай

**Юрист, «Кѳарачайны» информатсион бѳлюмюню
редактору Байрамкѳулланы Солтанны
кѳызы Зульфиягѳа**

Зульфия, Чолпан дѳулдузгѳа ушайса,
Туугѳан тауланы дѳарытыб дѳашайса.

Сен Элтаркъачны тыйыншлы кызы,
Джарыкъ фахмуну керти кюмюш ызы.

Бетинги нюрю джылыуун береди,
Чырайлы къарамынг джарыкъ тегеди.
Джюрегингде насыбны булбулу джырлайд,
Таза сезиминги толкъуну ойнайд.

Ана тилинги суююб ёсдюресе,
Халкъгъа хаманда игилик этесе.
Къаламынг, джырлай, учады мийикге,
Ушайса тау тѣппеде акъ кийикге.

Мамыр эртденнге къараб ышараса,
Суююмден толуб, гюлча, кызараса.
Хар ишни, джумушну этесе тири,
Миллетни ариу кызларыны бири.

Адебни, намысны мийик тѣрюсе,
Сен адамлыкъны джудузлу кѣгюсе.
Тенгизча, теренди сени билиминг,
Уллу махтаугъа тыйыншлыд этиминг.

Сен Минги – Тауну таурухлу джазыса,
Мийикде учхан сейир къанкъазыса.
Сени нюр эгеч этгенди гюллю джай,
Тенгнге санаб къууанады толгъан Ай.

19.01.2012 дж.

Лайпанланы Манафны джашы Умар

Лайпанланы Манафны джашы Умар адамлыгы, ишленмеклиги болган керти джашды. Башхалагъа къайгырыу аны ашхы шартларыны бириди.

1971-чи джыл июнну 12-де Эларкъачда туугъанды.

1988-чи джыл Джёгетей-Аягы шахарда орта школну бошагъанды.

1989-1991-чи джыллада аскер къуллугъун толтургъанды.

1991-1995-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал технология институтда окъуб, «Бухгалтер-экономист» усталыкъ алыб чыкъгъанды. Ол кафедрада ассистент болуб ишлегенди.

2002-чи джыл «Юриспруденция» усталыкъгъа окъуб, граждан джанындан «Юрист» ат алгъанды.

2009-чу джыл «Экономика и управление народного хозяйства» деген усталыкъдан диссертациясын джакълаб, экономика илмуланы кандидаты болгъанды.

Шимал – Кавказ кърал технология академияны доцентиди.

Минги – Тау сеннге кюч беред

Экономика илмуланы кандидаты Лайпанланы Манафны джашы Умаргъа

Джюрегинги огъурлулукъ къучакълайды,
Сезиминги джулдузларын джандырыб.

Чучхурну тау джыры сени ийнакълайды,
Сюйюмюнгде сейирликни джандырыб.

Сабийлигингден ариулукъну сюесе,
Таурухлу дуня болуб тамаша.
Джуртунгу хурметин, джарыгъын кѳресе,
Элтаркъач таула болмайын алаша.

Огъур эртденнге алгъыш айта къарайса,
Кѳкде Кюнню алтын кѳзю джылтырай.
Салам бере, джайгъа къолунгу булгъайса,
Джугъутур къарайд, сакъалын джел тарай.

Сен онгсузлагъа кючюнгю юлешесе,
Сезиминг сууаб этиуге бѳлюне.
Студентлеге билим бериб кюрешесе,
Сен юлгю болуб, джудузча, кѳрюне.

Адебни, намысны мийикде тутаса,
Илму джолда тири бараса алгъа.
Сен кѳблени джюреклерин джылытаса,
Таза къуллукъ этесе халкъгъа, къралгъа.

Сени муратынг адамлыкъны джолуду,
Джашайса, къарнаш шохлукъгъа къучакъ кере.
Ачыкъ джюрегинг сюймекликден толуду,
Минги – Тау къууанад сенинге кюч бере.

24.05.2013 дж.

Хубийланы Азретни кызы Доттайланы Светлана

Хубийланы Азретни кызы Доттайланы Светлана сабийлени сюйген, огъурлу, джарашыулу, кертилигин танытхан ашхы адамды.

1956-чы джыл октябрны 1-де Джамбул областны Джамбул районуну Эрназар элинде туугъанды.

1973-чю джыл Сары-Тюз орта школну бошагъанды.

1975-чи джылдан 1981-чи джылгъа дери Ставрополь кърал устазла хазырлагъан институтда окъуб, биология бла химиядан устаз усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1981-чи джылдан Важный элни орта школунда устаз болуб ишлегенди.

1985-1987-чи джыллада Ставрополда устазла хазырлагъан институтда тамада библиограф къуллукъну толтургъанды.

Зеленекумск районда «Солнечныйде» 4 джылны завуч, биологиядан тамада классланы устазы болуб тургъанды.

1993-чю джылдан бери Правокубанский посёлокда «Огонёк» деген сабий садны тамадасыды. «Огонёк» Къарачай районда эм уллу сабий садха саналады. Тюрлю-тюрлю конкурлада алчы орунланы алгъанлай барады.

АШХЫЛЫКЪ

Правокубанскийни «Огонёк» деген сабий садыны тамадасы Хубийланы Азретни къызы Доттайланы Светланагъа

Джюрск сезимлеринг халкъны джылыталла,
Алтын Кюнча, кёблени джарыталла.
Сабийлеге билимни юлешесе,
Сен тохтаусуз къайгъырыб кюрешесе.

Кёбню сууаб этерге юретесе,
Ашхылыкъгъа, кертиликге шох этесе.
Сен иги инсанны багъалатаса,
Балалагъа билим берген анаса.

Фахмунгу джулдузларын джандыраса,
Хурметли тёрде сен алгъа бараса.
Гитчелени саулукъларын багъаса,
Сууаблыкъны майданында чагъаса.

Сен ишленмекликни огъур тангыса,
Онгузуну, керти шохлукъну джагъыса.
Таза иннетинг джаз тангча, атады,
Элинги джолун джарытыб барады.

Халкъынга теджегенинг ашхылыкъды,
Джюрегинг келген къонакъгъа ачыкъды.
Миллетинге мелхум джашау излейсе,
Аллахдан кёб насыб, къууанч тилейсе.

18.08.2013 дж.

Лепшокъланы Исмаилны кызы Зухра

*Лепшокъланы Исмаилны кызы Зухра тюз иннетли,
джумушакъ кёллю, ариу халили, акъыллы кыыз, тутхан
ишин деменгили толтурады.*

1982-чи джыл апрелни 30-да Джөгетей-Аягъы шахарда
туугъанды.

1999-чу джыл былайда орта школну бошагъанды.

2000-2002-чи джыллада Черкесскедеги устазлыкъ
колледжде окъугъанды.

2002-2008-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал
университетни естество-география факультетин тау-
усханды.

2002-чи джылдан бери «Къарачай» газетни
редакциясында секретарь болуб эмда кадрланы бёлюмюнде
ишлейди.

Ариулукъну джудузу

«Къарачай» газетни кьуллукъчусу Лепшокъланы Исмаилны кызы Зухрагъа

Гюлле чагъадыла нюр къучагъынгда,
Джырлайла булбулла хар ушагъынгда,
Джөгетей шахарны махтаулу кызы,
Таза иннетни, ашхылыкъны ызы.

Адеб, намыс сенде кьуру да джашайд,
Иги халини чучхуру джырлайд.

Ариулукъ джулдузунг джылтырайд, джанад,
Сени табхан насыбдан толгъан анад.

Джюрек джылыуунгу халкъгъа тегесе,
Насыбынгы миллетинг бла кересе.
Джашайса, къууанч келтире таулагъа,
Гюллю ауушлагъа, зем-зем суулагъа.

Ишлейсе газетни чархын бураса,
Лепшокъ тукьумну атын айтдыраса.
Сюйюмюнг тегюлед танг джарыгъанлай,
Багъалы эгечим, бар джашнагъанлай.

Джашлыкъ къанатынгы таукел кересе,
Уллу сабырлыкъгъа сен джол бересе.
Джазыуунг насыблы джаз кюнча, болсун,
Джуртунг, халкъынг да игиликден толсун!

27.06.2012 дж.

Хусейни джашы Шаханланы Муратбий

Хусейни джашы Шаханланы Муратбий тюз иннетли, таза джюрекли керти адамды. Уллу чомартлыгын таныта, баишхалагъа болушууну кесине борч этиб джашайды.

1953-чю джыл 10-чу апрелде Джамбул областда 97-чи номерли Конзавод элде туугъанды.

1957-чи джыл атасы, анасы бла Кавказгъа къайтыб, Гитче Къарачай районну Краснокуртан элинде 10-чу номерли орта школну бошагъанды. 1972-чи джыл июлдан 1972-чи джыл сентябрьгъа дери «Спецнефгестройну» Къурулуш-Монтаж Унрвляениесини 4-чю трестинде ишлегенди.

1972-1974-чю джыллада аскер къуллугъун толтургъанды.

1982-чи джыл Ставрополь къурулуш институтну тауусханды. Бир джылны Ремонт-Къурулуш Управлениеде ишлегенден сора, 1983-чю джылдан 1985-чи джылгъа дери Гитче Къарачай районда потребитель обществада къурулушдан районну председателини заместители болады.

1985-1986-чы джыллада нефть бла газдан Москвада институтда инженер болуб турады.

1987-1993-чю джыллада «Дружба» атлы юйле ишлеген къурулуш кооперативде ЖСК учасокну тамадасы къуллукъну толтурады.

2001-2005-чи джыллада Кърал учреждение вневедомстволу къарауул къуллукъда 7-чи номерли комендатураны тамадасы къуллукъну ишин махтаулу баджарады.

2004-чю джылдан бери Къарачай-Черкес Республиканы Контроль-Санау палатасыны Аудиторууду.

Хурметинг джайылад кенгнге

**Къарачай-Черкес Республиканы
Контроль-Тергеу Палатасыны
Аудитору Хусейни джашы
Шаханланы Муратбийге**

Сен ёсгенсе тауланы уясында,
Аккъъанат джитиле джарыгъан джерде.
Сейирликни кюмюш дуниясында,
Тау къушла джашагъан мамырлыкъ тёрде.

Туугъан джеринги, сюесе джуртунгу,
Ёзенни, ауушну, тик къаяланы.
Мийикден джая ашхы умутунгу,
Багъалатаса, къарачай атланы.

Джашайса, халкъынга терен къайгъыра,
Аямайын, къарыуунгу, кючюнгу.
Таза иннетинги отун джандыра,
Сени чомартлыгъынг джасайд юсюнгу.

Нарт таурухланы джуртуна барыб,
Сюйюб къарайса джашил табигъатха.
Ушакъ этесе «Бал – Чучхур бла» джарыб,
Къушча, учаса миниб дюлдюр атха.

Огъурлулукъ, ашхылыкъ, алапатлыкъ,
Сабийлигингден сингингенди сеннге.

Аны ючюн, кёбге болгъанса джакълыкъ,
Кёкюрек джылыуунг джайылад кенгнге.

Шаханланы онглуларыны бири,
Башхаланы кёресе игилигин.
Сууаб джолда бараса алгъа тири,
Танытады джюрегинг джигитлигин.

01.04.2013 дж.

QR

Байрамкѳулланы Сагѳытны джашы Альберт

Байрамкѳулланы Сагѳытны джашы Альберт элчилерин бек суйген, аланы турмуш дѳжашаулары иги болур ючюн терен кѳайгѳыргѳан, халкѳланы арасында кѳарнаш шохлукѳну кѳурч кѳпюрлерин бегитген керти таулуду.

1970-чи джыл январны 3-де Гитче Кѳарачай районну Первомай элинде туугѳанды.

1987-чи джыл Первомай орта школну бошагѳанды. Андан сора 52-чи номерли СПТУ-гѳа кириб, анда айырмагѳа окѳуб, повар усталыкѳ алыб чыкѳгѳанды. «Ючкекен» атлы ресторанда повар болуб ишлегенди.

1988-1990-чы джыллада Совет Аскерде кѳуллукѳ этгенди.

1991-чи джыл Санкт-Петербургда ашарыкѳ технологияланы академиясына тѳшеди.

1999-чу джыл аны джетишимли тауусуб, машинала бла ашарыкѳ производствону аппаратларыны инженери болады.

1993-1998-чи джыллада «Полис» деген АОЗТ эл мюлк асоциацияны директоруну заместители болуб тургѳанды.

2007-2008-чи джыллада Бештау шахарда ООО «Силикс» Трейд КМВ-ны» директоруну заместителиди.

2008-чи джылдан бери Первомай элни тамадасыды.

2002-чи джылдан башлаб «Бирикген Россия» деген политика партияны члениди.

Халкъны къарнашы

Гитче Къарачай муниципал районну Первомай элини башчысы Байрамкъулланы Сагъытны джашы Альбертге

Халкъынг тюз кёллюдю, джашайды рахат,
Эсин бёледи урунуугъа, джерге.
Таулу джуртунгда дайым нюр джанад,
Къарнаш салам береди чыгъыб төрге.

Миллетинг билед онглу болумунгу,
Сен элчилени тенгисе, къарнашы.
Элге узатаса чомарт къолунгу,
Къарачайны ёхтем джюрекли джашы.

Ала бла бирге кёб джумуш эте,
Джюрюйсе, малчылыкъда, сабанлада.
Ишни джолунда къурулушха джеге,
Кюнча, джарыйса сабий садда, школда.

Онгсузну, ёксюзню, эл джамагъатны,
Турмуш джашауун иги этер ючюн.
Джашау чархын буруб хар санагъатны,
Арымай, талмай, ишлейсе кече, кюн.

Миллетинги ашхы адетлерин джакълай,
Джаш адамланы саласа тюз джолгъа.

Культураны мийик чыгъарыб, сакълай,
Сен ушайса джарыкъ тѣкген джулдузгъа.

Сюелле, сыйлайла, сени адамла,
Кѣредиле тюз иннетинги кючюн.
Сени юсюнгден джазалла къаламла,
Джырлайды, джылыуун бере, алтын Кюн.

09.02.2013 дж.

Абрекланы Хусейни кызы Къалабекланы Кемисхан

Абрекланы Хусейни кызы Къалабекланы Кемисхан джашаууну асламысын ёсюб келген джаш тёлню ариу халиге юретиуге, окъутуугъа атагъанды. Ана тилини хазнасын сакълайды, ёсдюреди.

1946-чы джыл сентябрны 5-де Джамбул областны Меркен районуну Кузьминка элинде туугъанды.

1957-чи джыл Хусейни юйюрю Къарачай халкъ бла бирге Кавказгъа къайтады.

1965-чи джыл Даусуз элде орта школну бошагъанды. Маруха элде школда ишлегенди.

1967-1972-чи джыллада Ставрополда устазла хазырлагъан институтну тарих факультетин тауусханды.

1970-чи джылдан Джёгетей – Аягъы стансени орта школунда ишлегенди.

1987-чи джыл ол школда директорну окъуудан заместители болады.

1993-чю джыл Кемисханны школну директору къуллукъгъа саладыла. Огъурлу тиширыу, андан бери джуаблы ишин бюсюреулю толтурады.

«Окъууну сыйлы къуллукъчусуду». Урунууну веетераныды.

Джаш тѐлюге кѳанат бересе

**Джѐгетей-Аягы шахарны 3-чю номерли
школуну директору, Кѳарачай-Черкесияны
махтаулу устазы Абрекланы Хусейни
кѳызы Кѳалабекланы Кемисханнга**

Таулу джуртуму чырайлы кѳызы,
Намысынгы джулдузу джылтырайды.
Мамыр джашауну сен кѳууанчлы ызы,
Чучхурунг, кюмюш бюрке, кѳалтырайды.

Ишинге суююб бергенсе кесинги,
Уллугѳа, гитчеге да кѳайгѳыраса.
Сен сабийлеге ийгенсе эсинги,
Сохталарынгы алѳа бардыраса.

Окѳутаса, юретесе аланы,
Фахму кючюнгу толу бересе.
Ишлейсе келлик заманнга кѳаланы,
Джашау джолда алѳа бара билесе.

Салам бередиле ауушла сеннге,
Мийикде чокѳуракѳ суула джырлайла.
Кеслерине санай багѳалы тенгнге,
Кюнню таякѳлары сени бла ойнайла.

Таулу Кѳарачайны белгили кѳызы,
Билиминги миллетинге джаяса.

Сендеди сейирликни дунясы,
Чомарт джюреклисе, огъур къаяса.

Кюрешесе сен джарыкъ джашау ючюн,
Бютеу къарыуунгу анга салгъанса.
Бирикдириб къарнаш шохлукъну кючюн,
Ишлейсе, махтаудан, сыйдан толгъанса.

04.08.2013 дж.

❧

Къараланы Русланны джашы Азрет

Къараланы Русланны джашы Азрет адамлагъа джолдашды, тенгди, къарнашды. Ол джашауун адамлыкъны, ишленмекликни, адебни, намысны, халкъны ашхы адетлерини тёрюнде къурайды. Миллетин, джуртун бек сюеди.

1979-чу джыл августны 15-де Ташкёпюр элде туугъанды.

1996-чы джыл Къарачай шахарны 1-чи номерли орта школун бошагъанды.

2000-чи джыл Къарачай-Черкес кърал университетни тарих факультетин тауусханды.

2001-2002-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

2008-чи джыл «Эльбрусоидни» дзюдодан спорт-клубунда урунуу джолун башлагъанды.

2009-чу джылдан бери къарачай-малкъар джаш тёлюню ёсюмюне болушхан «Эльбрусоид» Фондну Къарачай шахарда бёлюмюню тамадасыды.

Халкъынг бла биргеди джюрегинг

«Эльбрусоидни» Къарачай шахарда бёлюмюню тамадасы Къараланы Русланны джашы Азретге

Кюмюш Минги – Тауну гюл этегинде,
Ёсгенсе, ийнакълай Кюнню джылыуу.

Джомакълы табигъатны кёкюрегинде,
Игилик бере огъурлу тылпыуу.

Кертилик бла адамлагъа къайгъырыу,
Сабийликден болгъанла баш муратынг.
Онгузлагъа насыб джудуз джандырыу,
Ишингди, сый бла айтылады атынг.

Кёб адам ышанадыла санга,
«Эльбрусоидчу», тау халкъны уланы.
Къарайса, къууаныб таулада тангнга,
Хурмети къучакълай гюллю таланы.

Сакълайса халкъны ашхы адетлерин,
Мамыр джашау орун алыб турур ючюн.
Сыйлайса джуртунгу миллетлерин,
Къанатын джайгъанды къарнашлыкъ кючюн.

Адебли, намыслы, суююмлю адам,
Халкъынг бла биргеди сени джюрегинг.
Саулай дунягъа бересе салам,
Кёбню джарытады фахмунг, билиминг.

Тюзлюкдю, сууаблыды, баргъан джолунг,
Халкъны джашына джазалла къаламла.
Ашхы сезимлисе, чомартды къолунг,
Бюсюреу этелле сеннге адамла.

05.08.2013 дж.

Хубийланы Баталбийни джашы Хусей

Хубийланы Баталбийни джашы Хусей халкъны атын сый бла айтдыргъан таулары онглу джашларыны бириди. Культураны ёсюмюне тыйынылы юлюш къоша джашайды.

1958-чи джыл декабны 12-де Ючкекенде туугъанды.

1976-чы джыл анда орта школну бошагъанды.

1975-чи джыл «Минги – Тау» халкъ тепсеу ансамблде ишлеб башлагъанды.

1977-1979-чу джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1980-1994-чю джыллада «Эльбрус» кърал эстрадно-хореография ансамблде балетни артисти болуб тургъанды.

1994-2011-чи джыллада «Эльбрус» тепсеу кърал ансамблни суратлау тамадасы эмда директору къуллукъланы толтургъанды. Заочно Къарачай-Черкес кърал университетни филология институтун тауусуб, устаз усталыкъ алыб чыкъгъанды.

«2001-чи джыл Хусейге Къарачай-Черкес Республиканы махтаулу артисти» деген сыйлы ат аталгъанды.

2003-чю джыл «Элита культуры» деген орден бла саугъаланнганды. «Орден Кавказа» деген багъалы саугъасы да барды. Россия Федерацияны культурасыны министерствосуну эмда профсоюзларыны Хурмет грамотасы, КъЧР-ни Првительствоуну, Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) президиумуну Хурмет грамоталары бла да саугъаланнганды.

2010-чу джыл Х. Хубий улугъа «КъЧР-ни халкъ артисти» деб, сыйлы ат аталгъанды. «Чечен республиканы искусствосуну махтаулу къуллукъчусу» деген атны да джюрютеди.

Джулдузунг джанад

Къарачай-Черкес, Чечен республикаланы халкъ артисти Хубийланы Баталбийни джашы Хусейге

Кавказны тау къушуна ушайса,
Халкъынга къуллукъ этиб джашайса.
Къуру да аллынга келгенлеге
Болушаса, кѣб инджилгенлеге.

Сени ишинг кѣбно джылытады,
Адамлыгъынгы халкъ джаратады.
Джанады джулдузу сезиминги,
Кенг джуртла билелле этиминги.

Тѣлюлени тепсерге юретесе,
Сууаб таугъа таукел ѳрлетесе.
Джюрегингчады, чомартды къолунг,
Элтеди алгъа Кюн тийген джолунг.

Джашха, къызгъа къанатлы юлгюсе,
Къарнаш шохлукъгъа алтын кюзгюсе.
Адебни, намысны болгъанса башы,
Кавказны суйген махтаулу джашы.

Культураны кѣлтюрюрге излейсе,
Урчукъча, бурулуб уста тепсейсе.

Джашайса булбулча, ариу джырлай,
Нюрюнгю джарыгы бетингде ойнай.

Кёб халкъла сеннге алгыш этелле,
Чучхур суула джырларын тегелле.
Джаша кёб джылны эте игилик,
Сени бла турсун саулукъ, тирилик.

25.11.2013 дж.

Салпагъарланы Магометни къызы Чомаланы Зухра

Салпагъарланы Магометни къызы Чомаланы Зухра халкъына таза къуллукъ эте, адебни, намысны тёрюнде миллетини келлик тёлсюн хазырлайды. Адамладан бюсюреу табыб ишлейди.

1965-чи джыл апрелни 12-де Къарачай шахарда туугъанды.

1982-чи джыл Джэгетей орта школну айырмагъа бошагъанды.

1984-1989-чу джыллада Ставрополь кърал устазлыкъ институтну эстесвенно-география факультетин тауусуб, биология бла химиядан устаз усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1989-чу джыл Джэгетей-Аягъы шахарны 3-чю номерли орта школунда, урунуу джолун устаз болуб башлагъанды.

2003-чю джылдан ол школда окъуу-юретиу ишледен директорну заместители къуллукъну толтургъанды.

2007-чи джылдан бери Джэгетей-Аягъы шахарда 7-чи номерли лицейни директоруду.

Педагогика илмуланы кандидатыды.

2007-чи джыл, Россия Федерацияны онглу устазлары деген конкурсда хорлагъанды. Къарачай-Черкес Республиканы джамагъат палатасыны, «Къарчай – Алан – Халкъ» деген джамагъат организацияны члениди.

2012-чи джыл КъЧР-ни окъууну министрствосуну буйругъу бла, окъуу-юретиу процесде кёргюзген мийик джетишимлери ючюн, лицейге базалы школ деген статус берилгенди. Окъуу учреждениелеге къурау-педагогика эмда методика болушлукъ табдырыб турур ючюн.

Таб болумну, ашхы затны къуралууу, Зухраны таб башчылыкъ эте билиюнденди.

Насыблы лицей

Джөгетей-Аягъы шахарны 7-чи номерли
лицейини директору Салпагъарланы Магометни
къызы Чомаланы Зухрагъа

Кёкню джылыуунда чокъуракъ суула,
Джырлайла, къууаныб, тау джайлыкълада.
Ойнайла гокка ханс талада буула,
Джашау боркъулдайды таулу джуртлада.

Насыб тёгюлед сени лицейингде,
Окъуйла ариу халили сабийле.
Шаркъ джулдузча, джарытаса мийикде,
Терек бачхангда къызара балийле.

Адамла санайдыла тюзлюкчюге,
Сууаблыды, джарыкъды баргъан джолунг.
Ушайса таулада сен къызыл гюлге,
Халалды джюрегинг, чомартды къолунг.

Арада шохлукъну кючюн бегите,
Окъуучулагъа юретесе тюзюн.
Мийик культураны кёгюне джете,
Кёргюзесе тин байлыкъны кюзгюсюн.

Адебни, намысны къылчыгъы сендед,
Къууанч келтиресе туугъан халкъынга.

Сен болгъан джерден зарлыкъ, тарлыкъ кенгдед,
Сый бла джетесе ашхы муратынга.

Адамла бюсюреу этелле санга,
Минги – Тау къарайд акъ башын буруб.
Миллет бла бирге чыкъ кёб огъур тангнга,
Алгъыш айтад чучхур, минг макъам къуруб.

15.08.2013 дж.

Алийланы Кямалны джашы Мурат

Алийланы Кямалны джашы Мурат туугъан халкъыны, джуртуну атларын сый бла айтдырады. Къарнаш шохлукъну кючюн кёрюзген онглу джашланы бириди.

1981-чи джыл ноябрны 25-де Джэгетей-Аягъы шахарда инженер-къурулушчуну Кямалны юйюрюнде туугъанды.

1996-чы джыл Черкесскеде 17-чи номерли орта школну бошаб, Къарачай-Черкес технология институтну орта-профессионал колледжини право бёлюмюне тюшеди.

1999-чу джыл аны айырмагъа тауусуб, «Правоведение» деген усталыкъ алыб чыгъады.

1999-2004-чю джыллада Къарачай-Черкес кърал технология институтну бизнес и право деген факультетинде «Юриспруденция» усталыкъгъа айырмагъа окъугъанды.

2004-2009-чу джыллада Ставрополь кърал университетде «Уголовное право и криминалогия» деген усталыкъдан аспирантурада окъуб, уголов праводан диссертациясын джакълаб, юрист илмуланы кандидаты болгъанды.

2007-чи джылдан Россияны Ставрополь крайда закон, джорукъ сакълагъан органларында къуллукъ этгенди.

Мурат бусагъатда Къарачай-Черкесияны сюдю системасында юстицияны 3-чю класслы оноучусуду.

Ол Саратов кърал юрист академияны филиалы Шимал-Кавказ юрист институтуну уголов-право кафедрасыны доцентиди.

Учунаса алгъа

Билимли юристге, фахмулу устазгъа Алийланы Кямалны джашы Муратха

Танг ата таулагъа суююб къарайса,
Билимни джолунда бараса алгъа.
Кече, кюн да миллетинге джарайса.
Туугъанса, тау джуртунга болуб саугъа.

Чыгъыб келген Кюн бла саламлашаса,
Ашхы сезимлени джюрегинг согъуб.
Хур ариулукъ бла да къучакълашаса,
Сен кюмюш бурчакълы чучхурдан тогъуб.

Халкъны ашхы адетлерин тутаса,
Адебни, намысны тёрюнге салыб.
Сен адамлыкъ борчунгу толтураса,
Бараса тюз джолну, сууаблыкъ алыб.

Къарнаш шохлукъну къанатын джаяса,
Билиминг уллуду, джюрегинг чомарт.
Къарачайны суйген мер-мер къаяса,
Таукел бар алгъа джюз джыл болмайын къарт.

Табигъат сейирлик кийим киеди.
Булбул джыры бла тюбейди тангнга.
Салкъын тау аяз джумушакъ тиеди,
Салам айтады къууаныб санга.

05.05.2013 дж.

Какушланы Аскербийни джашы Рамазан

Какушланы Аскербийни джашы Рамазан туугъан халкъын, ана тилин, таулу джуртун бек сюеди. Баишхалагъа игилик излей, табигъатны сейирлигине къууана джашайды.

1956-чы джыл майны 9-да Къазах ССР-ни Чимкент областында туугъанды.

1972-чи джыл Джангы Джёгетей элни орта школун бошагъанды.

1974-1979-чу джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну физика, математика факультетин таууханды. Элтаркъач, Эски Джёгетей, Садовое элени школларында устаз болуб ишлеб, физика бла математикадан дерсле бериб тургъанды.

1989-чу джылдан бери Джагъанас чибин совхозда бал чибинле бла ишлейди. Талай Хурмет грамотасы, башха саугъасы барды.

Къуш къанатлы

Уста балчы Какушланы Аскербийни джашы Рамазаннга

Нюрюнг тёгюле, ышарыб къарайса,
Эртденнгиде, сейирлик табигъатха.
Сен, ариулукъну суйюб, къучакълайса,
Алгъа силкине, миниб дюлдюр атха.

Таурухлу джуртунг бла ёхтемленесе,
Алгыш айтаса, чокъуракъ суулагъа.
Бал чибинле бла ишлерге кёлленесе,
Кенг къулачынгы кересе таулагъа.

Атынгы махтау бла айтдыраса,
Халкъны саулугъуну сагышын эте.
Къыйын болса да, тюз джолну бараса,
Рахат джашайса, кёб сууаблыкъ эте.

Фахмунг бла билиминг болушалла
Сеннге, ала къатлайдыла кючюнгу.
Джарыкъ умутунга къууанч къошалла,
Учунмакълыкъгъа кёлтюре кёлюнгу.

Бал чибинлеринг насыб келтирелле,
Дарман гокка хансладады эслери.
Нектаргъа, пыльцагъа, къанат керелле,
Асыулу тукъумданды белгилери.

Арымай-талмай, дамлы бал джыялла,
Ариу Джагъанас аланы ийнакълай.
Къууанчларын тегерекге джаялла,
Сени бла бирге, суймекликге джырлай

Къуш къанатлыса, мийикде учаса,
Уллу адамлыгъынг халкъынга джарай.
Нюр джюрегинги тюзлюкге ачаса,
Таулу уланын сюеди Къарачай.

07.08.2013 дж.

Хабланы Къалмукъну кызы Текеланы София

Хабланы Къалмукъну кызы Текеланы София адамла ючюн къайгъыргъан ашхылыкъны, кертиликни суйген, тутхан ишин толу толтургъан огъурлу анады. Таза джюрегини кыллари къууанча джыралагъан ачыкъ кёллю адамды.

1934-чю джыл мартны 15-де Гитче Къарачай районну Кичи-Балыкъ элинде туугъанды. Алайда 2 классны бошагъандан сора, 1943-чю джыл Къарачай халкъ бла бирге Къалмукъну юйюрю да Орта Азиягъа кёчюрюлгенди. Анда София сабийликден уллула бла бирге кёб тюрлю ишни этиб тургъанды.

Эркинлик берилиб, миллет бла бирге Кавказгъа къайтхандан сора, «Кызыл Партизан» атлы колхозда уруннганды. Тутхан ишин деменгили толтура, таулу тиширыу тамадаладан Хурмет грамотала, бюсюреу къагъытла алгъанлай тургъанды. Урунууда кёргюзген мийик джетишимлери ючюн кърал Софияны 4 медаль бла саугъалагъанды. Урунуу ветераныды. Баш иеси Текеланы Эльмурза бла 6 сабийни ариу ёсдюрюб, алагъа баш билим алдыргъанды.

Тыйыншлы солуугъа чыкыгъан амма бюгюнлюкде туудукъларына къууана джашайды.

Кюмюш саугъа

Джигер ана Хабланы Къалмукъну кызы Текеланы Софиягъа

Игилик джашайд баргъан джолунгда,
Сюйюмюнг джылтырайды болумунгда.
Чырайынгдан кюмюш Айны къаратыб,
Урунаса, тегерекни джарытыб.

Бетингде огъур гюллеринг чагъа,
Насыб инджилеринг тохтусуз джана,
Кертилик орналгъанды джюрегингде,
Джарыкъ джулдуз джылтырайд тилегингде.

Сен къууанаса, ариулукъну кёрюб,
Джигер ишге джюрек кючюнгю бёлюб.
Таза сезиминг туууб кесинги,
Сууаб этиуге иесе эсинги.

Сабийле ёсдюрдюнг, буруб тюзюне,
Мамыр джашау излейсе джер джюзюне.
Уллу адамлыгъынг джулдуз джандырад,
Къайгъырыуунг кёблени къууандырад.

Ачыкъ кёрюнеди сени этиминг,
Хайырлыд миллетге этген тигиминг.
Тыйыншлыса, уллу сыйгъа, махтаугъа,
Болгъанса таулу джуртха кюмюш саугъа.

19.11.2013 дж.

Текеланы Эльмурзаны кызы Халимат

Текеланы Эльмурзаны кызы Халимат башхаланы джетишимлерине кыуанады, алагъа кыйгырады. Уллу ишленмеклиги, ариу халиси бла юлгюге тыйынылды. Къарачайны онглу, ариу кызыларыны бириди.

1961-чи джыл Къобан районну Привольный элинде туугъанды. Ол орта школну да былайда бошагъанды.

Волгограддагы Н. В. Верещагин атлы сют-эл мюлк академияны тауусуб, «Бухгалтерский учёт и анализ хозяйственной деятельности» деген усталыкъ алыб чыкыгъанды.

1995-чи джылдан бери КъЧКъТА-да алгы бурун ассистент, андан сора тамада устаз болуб ишлейди.

2000-чи джыл окъуб бошагъан академиясында кандидат диссертациясын джакълагъанды. «Экономия и управления народным хозяйством», «Финансы, денежное обращение и кредит» деб, эки усталыгы барды.

2000-чи джылдан бери доцентди.

«Россия Федерацияны баш профессионал окъууну сыйлы кыуллукъчусу» деген белги бла саугъаланганды. Джюзден артыкъ илму эмда окъуу-методика ишни авторуду.

Студентле бла, аспирантла бла да илму ишле бардыргъанлай турады. Аны башчылыгы бла 13 студент Бютеуроссия, Къралла арасы конкурслада, олимпиадалада 1-чи, 2-чи орунланы алгъандыла. Билимли кыыз джууаблылыгын терен сезе ишлейди.

Чолпан джулдуз

Экономика илмуланы кандидаты Текеланы Элмурзаны кызы Халиматха

Кабинетингде олтуруб тураса,
Ариу бетинги суююмю тегюле.
Къаламынг сейир джырлай, сен джазаса,
Чырайында Чолпан джулдуз керюне.

Ашхы сезиминги джибин эшесе,
Терен сагышха кетиб бютеу эсинг.
Халкъынга къучагынгы кенг кересе,
Джомакъла къурай тураса кесинг.

Хаманда, мийикден къараб тураса,
Кюнча, джарытаса, джылы ышара.
Сен адамлыкъны аркъанын бураса,
Нюрюнгю джаяса, гюлча, кызара.

Тауладан ургъан аяз ийнакълайды,
Хапар айтады, чачынгы тарай.
Джюрек кылынгы насыб къучакълайды,
Сенде ариулукъ бла ашхылыкъ джашай.

Кёб къууанч къурайса, арымай, талмай,
Юйюнгю суймеклик хаман джакъласын.
Игиликле огъартын кетиб къалмай,
Бир Аллах сени амандан сакъласын.

01.03.2013 дж.

Къочхарланы Валераны къызы Лаура

*Къочхарланы Валераны къызы Лаура халкъын,
джуртун бек сюеди. Тутхан ишин деменгили
толтурургъа, башхалагъа болушургъа тырмашыб
джашагъан тири къызды.*

1984-чю джыл Къарачай шахарда туугъанды.

2000-чи джыл бу шахарда 1-чи номерли орта школну бошагъанды. Андан сора таулу къыз Турциягъа окъургъа барыб, Стамбулда тыш къралланы университетин тауусуб, тюрк бла англиз тилледен усталыкъ алгъанды. Программистликни курсларында окъугъанды. Арадан бёлек заман озуб, Лаура Измир шахарда 99 атлы юристлик университетни юрист факультетине киреди. Бусагъатда аны джетишимли бошай турады. Тюрк, англиз тилледен тылмачлыкъ этеди. Таулу къыз англиз тилде китаб джаза турады.

Миллетинг бюсюреу этеди санга

**Инглиз, тюрк тиллени тылмачы,
юрист Къочхарланы Валераны
къызы Лаурагъа**

Кавказ тауланы алтын булбулуса,
Ушайса джомакълы мийик Чолпаннга.
Алтын Кюнча, джарытаса, джылыса,
Миллетинг бюсюреу этеди санга.

Сен акъыллы сёзле къураб айтаса,
Ышарыб джумушакъ къарайса тангнга.
Хар къуру да игиликге къайтаса,
Миллетинг бюсюреу этеди санга.

Ауазында сейирлик уянады,
Сен къуллукъ этесе туугъан халкъынга.
Джюрек къылынг тюзлюкге бурулады,
Миллетинг бюсюреу этеди санга.

Адебинг, намысынг, тауча, мийикди,
Иссилик бересе къыш къыяматда.
Ариулугъунг джулдузлагъа джетеди,
Миллетинг бюсюреу этеди санга.

Нюрюнг тёгюле таукел бараса,
Насыб саугъаса, сени алгъаннга.
Ашхылыкъны аркъанын бураса,
Миллетинг бюсюреу этеди санга.

09.08.2012 дж.

Батчаланы Хасанны джашы Али-Мурат

Батчаланы Хасанны джашы Али-Мурат талай китабны, кёб монографияны, окъуу пособиени, илму статьяны авторуду. Халкъына, джуртуна кертилигин тас этмеген, джаш адамланы ариу халиге юретиуге уллу юлюш къошхан джигер таулуду.

1961-чи джыл июнну 15-де Зеленчук районну Сторожевой элинде туугъанды. Орта школда Огъары-Тебердиде окъугъанды.

1986-чы джыл Къарачай-Черкес устазлыкъ институтну филология факультетин тауусханды.

1991-чи джыл Къазанда кърал устазлыкъ институтну татар тилден кафедрасында аспирантураны бошагъанды.

1992-чи джыл Къазандагы Г. Ибрагимов атлы илму аралыкъда «Лексические средства выразительности в карачаево-балкарском и русском языках» деген темагъа диссертациясын джакълагъанды.

1993-чю джыл Али-Муратха доцент деген алим ат аталгъанды.

2002-чи джылдан бери профессорду.

1994-чю джылдан Россия Федерацияны журналистлерини Союзуну члениди.

1998-чи джыл анга «Къарачай-Черкесияны окъууну махтаулу къуллукъчусу» деб сыйлы ат аталгъанды.

1991-чи джылдан КъЧКЪУ-да филологияны къарачай-ногъай кафедрасыны тамадасыды.

2006-чы джылдан окъууну къуллукъчуларыны билимлерин ёсдюрген Къарачай-Черкес кърал институтда

ана тилле бла литератураны кафедрасыны тамадасы кьуллукьну толтурады.

2012-чи джылдан Россия Федерацияны джазычуларыны Союзуну члениди.

Талай китабны, илму ишни авторуду.

Халкьы ючюн джашагъан

КъЧКъУ-ну профессору, филология илмуланы кандидаты, Россия Федерацияны жазычуларыны Союзуну члени Батчаланы Хасанны джашы Али-Муратха

Нюрлю бетингде – огьурлу игилик,
Адебинг, намысынг, Кюнча, джылытад.
Сенде толуду ашхылыкь, тирилик,
Тюз иннетинги джарыкь тангы атад.

Къарайса джомакьлы мийик джитиден,
Джюрек тёрюнгде джашай джумушакьлыкь.
Терен фахмунг келеди миллетингден,
Къююлад чучхурча, тауусулмазлыкь.

Сен студентлеге терен билим бере,
Юретесе ариулукьну сюерге.
Туугъан тауларынга кьурч къанат кере,
Халкьынга кьуллукь этесе ёмюрге.

Билиминг Минги – Тауча, уллуд сени,
Алан джуртуму белгили уланы.
Шохлукъ джаяса, суюе миллетлени,
Ишлейсе таймаздан кърнаш къланы.

Джулдузлу алимсе, махтаулу поэт,
Кюмюш Къобанса, гокка ханс джагъалы.
Джарыкъ акъылынгы Кюню кёбге тиед,
Сен джаш тёлуге болгъанса багъалы.

22.07.20013 дж.

Малсүйгенланы Исхакъны джашы Ачемез

*Малсүйгенланы Исхакъны джашы Ачемез халкъына,
джуртуна халал къуллукъ этген, ана тилини ёсюмюне
энчи юлюш къошуб кюрешген керти таулуланы бириди.*

1953-чю джыл ноябрны 27-де Къыргъызияны Фрунзе областыны Военно-Антоновка элинде туугъанды.

1971-чи джыл Чапаевское элни орта школун бошагъанды.

1972-1977-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды. Физика-математика факультетин айырмагъа бошаб, устаз усталыкъ алыб чыкыгъанды. Факультетде комсомолну комитетини секретары, ВЛКСМ-ны Карачаевск горкомуну члени болгъанды.

1976-чы джыл «За трудовую доблесть» деген медаль бла саугъаланганды.

1977-чи джылдан Къобан районда Таллыкъны 8 джыллыкъ школунда физика бла математикадан дерсле бергенди.

1980-чы джыл сентябрда Чапаевское элге кёчюб, физикадан устаз болуб ишлеб башлагъанды.

1985-2000-чи джыллада окъуу-юретиу ишледен директорну заместители къуллукъну толтургъанды.

2000-чи джылдан бери Чапаевское элни орта школуну директоруду.

«Халкъ окъууну айырмасыды». Урунууну ветераныды. КъЧР-ни Правительствосуну, Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) Президиумуну, окъуу бла илму министрствосуну Хурмет грамоталары бла саугъаланганды.

Джулдуз джанад умутунгда

Чапаевск элни орта школуну директору
Малсүйгенланы Исхакъны
джашы Ачемезге

Таза сезимлисе, айтылад атынг,
Къанатынгы къушча, кенгиге кересе.
Насыб береди, терен фахмунг, хатынг,
Сен ашхылыкъгъа, тамырлы төресе.

Халкъны джашауу иги болур ючюн,
Билим кюнюнг бла элни джылытаса.
Адеб, намыс бизден къурумаз ючюн,
Джаш төлюню юрете, окъутаса.

Дарман хауача, керексе алагъа,
Къарнаш шохлукъну мер-мер къаласыса.
Энчи билим бересе хар сохтагъа,
Акбыл хазнаны гюллю таласыса.

Къуллукъ этесе халкъынга, джуртунга,
Таулу джитилеге ёрлеб бараса.
Билим джолда элтесе умутунга,
Джаш адамланы тюзлюкге бураса.

Джарыкъды, кенгди сайлаб баргъан джолунг,
Къыйынлыкъ, палах турсун сеннге джетмей.

Малсүйгенланы Исхакъны джашы Ачемез

Малсүйгенланы Исхакъны джашы Ачемез халкъына, джуртуна халал къуллукъ этген, ана тилини ёсюмюне энчи юлюш къошуб кюрешген керти таулуланы бириди.

1953-чю джыл ноябрны 27-де Къыргъызияны Фрунзе областыны Военно-Антоновка элинде туугъанды.

1971-чи джыл Чапаевское элни орта школун бошагъанды.

1972-1977-чи джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды. Физика-математика факультетин айырмагъа бошаб, устаз усталыкъ алыб чыкъгъанды. Факультетде комсомолну комитетини секретары, ВЛКСМ-ны Карачаевск горкомуну члени болгъанды.

1976-чы джыл «За трудовую доблесть» деген медаль бла саугъаланганды.

1977-чи джылдан Къобан районы Таллыкъны 8 джыллыкъ школунда физика бла математикадан дерсле бергенди.

1980-чы джыл сентябрда Чапаевское элге кёчюб, физикадан устаз болуб ишлеб башлагъанды.

1985-2000-чи джыллада окъуу-юретиу ишледен директорну заместители къуллукъну толтургъанды.

2000-чи джылдан бери Чапаевское элни орта школуну директоруду.

«Халкъ окъууну айырмасыды». Урунууну ветераныды. КъЧР-ни Правительствосуну, Халкъ Джыйылыууну (Парламентини) Президиумуну, окъуу бла илму министерствосуну Хурмет грамоталары бла саугъаланганды.

Джудуз джанад умутунгда

Чапаевск элни орта школуну директору Малсүйгенланы Исхакъны джашы Ачемезге

Таза сезимлисе, айтылад атынг,
Къанатынгы къушча, кенгнге кересе.
Насыб береди, терен фахмунг, хатынг,
Сен ашхылыкъгъа, тамырлы төресе.

Халкъны джашауу иги болур ючюн,
Билим кюнюнг бла элни джылытаса.
Адеб, намыс бизден къурумаз ючюн,
Джаш тёлюню юрете, окъутаса.

Дарман хауача, керексе алагъа,
Къарнаш шохлукъну мер-мер къаласыса.
Энчи билим бересе хар сохтагъа,
Акъыл хазнаны гюллю таласыса.

Къуллукъ этесе халкъынга, джуртунга,
Таулу джитилеге ёрлеб бараса.
Билим джолда элтесе умутунга,
Джаш адамланы тюзлюкге бураса.

Джарыкъды, кенгди сайлаб баргъан джолунг,
Къыйынлыкъ, палах турсун сеннге джетмей.

Джаша джашнагъанлай, чомартды къолунг,
Туралмайса, чыртда игилик этмей.

Огъур кюнюнгю билелле джуртунгда,
Иги адетлени тутуб джашайса.
Джарыкъ джулдуз джанады умутунгда,
Хар кюнюнгю алгыш айтыб башлайса.

12.08.2013 дж.

Катчиланы Микоянны кызы Байкзулланы Аминат

Катчиланы Микоянны кызы Байкзулланы Аминат кесини профессионал дараджасын ёсдюре, адамлагъа терен эс бёлюб ишлейди. Сабийлени ариу халиге юрете, алагъа билим берууде къарыуун, кючюн аямайды.

1960-чы джыл ноябрны 28-де Джёгетей-Аягъы шахарда туугъанды.

1976-чы джыл Джёгетей-Аягъы шахарны 3-чю номерли орга школуну 8 классын бошаб, Черкескеде педучилищеге кириб, 1980-чы джыл аны тауусады.

1980-чы джыл Къарачай-Черкес устазлыкъ институтха заочно кириб, анда беш джылны окъуйду.

1980-чы джылдан Джёгетей-Аягъы шахарны 3-чю номерли школунда устаз болуб ишлейди.

1983-чю джылдан комсомолну район комитетини тергеу бла финансладан секторуну тамадасы болады.

1986-чы джылдан партияны район комитетини пропаганда бла агитациядан отделини инструктору кьуллукьну толтурады.

1988-чи джылдан партияны район комитетини общий отделине тамада этиб саладыла.

1993-чю джылдан Джёгетей-Аягъы шахарны 4-чю номерли школунда ал башланган класслагъа завуч болады.

1999-чу джыл Аминатны Джёгетей-Аягъы шахарны 1-чи номерли школуна завуч этиб кёчюредиле.

2002-чи джылдан бери Джёгетей-Аягъы шахарны 4-чю номерли орта школуну (гимназиясыны) директоруду.

2004-чю джыл баш квалификацион категориялы тамада деген ат аталгъанды.

2006-чы джылдан бери «Россия Федерацияны общий билимини сыйлы кьуллукъчусу» деген атны джюрютеди.

2008-чи джыл «Лица года – 2008» деген конкурсну лауреаты деб, сыйлы ат аталгъанды.

2013-чю джыл «Директор года – 2013» деген номинацияда, «100 лучших школ России», деген конкурсну лауреаты болгъанды.

Джаш төлюге кьанат бересе

**Джөгетей-Аягъы шахарны 4-чю номерли
гимназиясыны директору Катчиланы
Микоянны кызы Байкьулланы Аминатха**

Тау секиртмеде бетинги джууугъанса,
Алтын Кюнню джылыуундан толгъанса.
Таукеллигинг кьанатларын ачханды,
Ашхы муратынг мийикге учханды.

Минги – Тауну этегинде джашайса,
Туугъан джуртунгда тангны ийнакълайса.
Халкъны джаш төлюсюн тюз юретесе,
Окьуучулагъа терен эс бөлесе.

Сен уллу фахмулуса, акъылманса,
Адамлагъа джюрегинги ачханса.
Билимни гюллю таууна ёрлейсе,
Нюр кьарыуунгу халкъынга теджейсе.

Адамлыгъынг уллуд, кесинг тазаса,
Миллетинги разылыгъын табаса.
Алгъа къарай, не боллугъун билесе,
Мамыр джашаугъа, тюзлюкге тѳресе.

Сен таджалса, къаджыкъмайын ишлейсе,
Усталыгъынгы кенг тѳрюн кючлейсе.
Адебни, намысны кѳгюн аулайса,
Билимге тырмашханны бек джакълайса.

Ишленмекликни огъур тангыса,
Шохлукъну, къарнашлыкъны байрагъыса,
Джолунг, джашауунг, игиликден толсун,
Джамагъатынг, юйюнг насыблы болсун!

04.09.2013 дж.

Джабаланы Османны джашы Ибрагим

Джабаланы Османны джашы Ибрагимни булбул ауазын Къарачай-Черкесияны бютеу халкълары билгендиле. Ол – джырны уясы, халкъын, джуртун бек суйгенди.

1931-чи джыл февралны 26-да Зеленчук районну Хасаут-Греческий элинде туугъанды.

1934-чю джыл Сары-Тюзде джетиджыллыкъ школну бошагъанды. Сюргюнню джылларында Ибрагим Джамбул областны Биликуль совхозунда болгъанды.

1954-чю джыл анда орта школну тауусады. Андан сора Фрунзеде медицина институтда окъуйду.

1957-чи джыл Кавказгъа къайтыб, Ленинград шахарда театр институтха киреди.

1962-чи джыл аны бошаб, театр бла кинону актёру деген усталыкъ алыб, Черкескеге къайтады. Къарачай-Черкес автоном областны драма театрында актёр болуб ишлейди.

Кесини сёзлерине макъам салыб, ноталарын джазыб, Ленинградда окъугъан джылларында башлагъанды.

И. Джаба улуну джырларындан къуралгъан «Сёлешедиле таула» деген китабы Ставрополда чыкъгъанды. Аны «Хорлам», «Махтанама», «Къойчуну джыры» деген, дагъыда башха талай джыры бююнлюкде да джырланганлай турадыла.

Ибрагим Къарачайны белгили композитору, джырчысы болгъанды.

Джырны уясы

Къарачайны джырчысы Джабаланы Османны джашы Ибрагимге

Сен чагъа эдинг, сен джашнай эдинг,
Бир Аллах берген фахмудан толуб.
Тау булбул кибик, сен джырлай эдинг,
Чолпан джулдузну джарыгъы болуб.

Сени джюрегинг-джырны уясы,
Бир сейир эди аны джылыуу.
Гюл чакъгъан кибик, фахму дуниясы,
Аламат эди джашлыкъ сырыуу.

Насыбха туугъан сени джырларынг,
Къонгурау кибик, ариу зынгырдай,
Къыл къобуз сокъгъан шемшер къолларынг,
Кёрюне элле тургъанча джырлай.

Къазах тюзледе, тузакъ джыллада,
Халкъны бушууун сен терен сезиб,
Алтын аузынг мыдах джырлада,
Тургъанды адамлагъа кёл этиб.

Сахананг болуб тохана төрюнг,
Къуллукъ этгенсе, сен миллетинге.
Ай медет, кёмдю джашлайын кёрюнг,
Сен джетгинчинге толу иннетге.

Кенг, жарыкъ болсун джатхан къабырынг,
Туугъан элингде, тауну тюбюнде.
Кесинг ёлсенг да джашайды джырынг,
Атынг, тукъумунг – халкъны эсинде.

14.05.2000 дж.

Байчораланы Магометни кызы Айшат

Байчораланы Магометни кызы Айшат адеб, намыс, ашхы адетле уяланган төрде ёсгенди. Ашхылыкъгъа, игиликге, ариулукъгъа, кирсизликге учунуу аны джюрегинде бегигенди.

1992-чи джыл Ючкекенде туугъанды. Черкесск шахарны 9-чу номерли орта школунда окъугъанды.

2010-чу джылдан Саратов Академия права деген баш окъуу заведениени айырма студентиди. Уголов кодексни юсюнден джазгъан статьясы бла Нальчик, Саратов шахарлада болгъан къралла арасы илму конференциялада сёлешгенди. Алимле аны игиге санаб, студентлени статьяларындан къралгъан китабда басмалагъандыла. Айшат Саратовда бардырылгъан къралла арасы илму конференциядан грамота алыб къайтханды. Мындан ары да таулу кыыз халкъына, джуртуна джарар джанындан ишлер муратлыды.

Ойнайса чачынга тагъыб Айны

Саратовчу юрист академияны студенти Байчораланы Магометни кызы Айшатха

Ариу кызыса Черкесск шахарны,
Сени бла Кюнню таягъы ойнайд.
Джарыгъына ушаб джазгъы тангны,
Къууанч булбулунг джумушакъ джырлайд.

Сенде адеб, намыс, гюлча, чагъыб,
Джашайса, насыбны кьучагъында.
Сен кюмюш Айны чачынга тагъыб,
Тураса, «Бал – Чучхурну» къатында.

Окьууну кючюн керелеб къатлай,
Сен ёрлеб бараса билим таугъа.
Сюйюмюнг тегюле тири атлай,
Халкъынга этериксе сейир саугъа.

От суймекликден толуб джюрегинг,
Кьурайса игиликден джомакъла.
Джай табигъатчад, ариу кюлгенинг,
Алгъыш айталла сеннге джыл чакъла.

Туугъан миллетинге кьуллукъ этиб,
Мамырлыкъ кючлей, халал аш аша!
Сен муратынга насыб бла джетиб,
Узакъ ёмюрню кьууаныб джаша!

03.03.2013 дж.

Ёзденланы Аубекирни джашы Таусолтан хаджи

Ёзденланы Аубекирни джашы Таусолтан хаджи 40 илму, окъуу-методика ишни авторуду. Арый, тала билмеген, кирсиз, таза адамды. Джашагъан, ишлеген, айланган, джюрюген джеринде сый, махтау табханлай барады.

1971-чи джыл мартны 13-де Къарт-Джуртда туугъанды.

1988-чи джыл Учкулан орта школну тауусханды.

1988-1989-чу джыллада Къасайланы Осман атлы совхозда ишлегенди.

1990-2001-чи джыллада Санкт-Петербург кърал университетни философия факультетин айырмагъа тауусуб, «политолог» усталыкъ, восточный факультетин тауусуб «востоковед» усталыкъ алгъанды.

1997-1998-чи джыллада Каир кърал университетде экономика бла политика илмуланы факультетинде билимин ёсдюргенди. Аспирантураны джетишимли бошаб, кандидат диссертациясын джакълаб, политика илмуланы кандидаты болгъанды. Аны Санкт-Петербургну Восточный факультетине чакъырадыла. Таусолтан анда курслада Кавказны халкъларыны социал-экономика эмда политика ёсюмлерини юсюнден студентлени окъутуб тургъанды. «Менеджмент» в образовании» джаны бла Къыбыла эмда Шимал-Кавказ федерал университетледе курсланы окъугъанды.

2002-чи джылдан бери КъЧКъУ-ну экономика бла управлениеден факультетини деканыды. Политология бла социология кафедраны тамадасыды, доцентди.

Социологлары Россиячы обществосуну КъЧР-де бёлюмюню председателиди.

Политика илмуланы Россиячы Ассоциациясыны КъЧР-де регионал бёлюмюню председателиди.

Халал джюрекни байрагъы

КъЧКЪУ-ну экономика факультетини деканы,
политология илмуланы кандидаты Ёзденланы
Аубекирни джашы Таусолтаннга

Джомакълы Къарачай ёзенде тууб,
Чокъуракъ суула бла бетинги джууб,
Дуниягъа къууана, къушча, ёсгенсе,
Джюрегинг бла ашхылыкъны сезгенсе.

Адамлыкъ къанатла сен кенгнге кериб,
Джарыкъ фахмунгу халкъынга бериб,
Таулада кюмюш чучхурча, тазаса,
Джаб-джарыкъ Кюнча, къууанчны джазаса.

Джууукъда, узакъда атынгы айтдырыб,
Махтаулу джашайса, джулдуз джандырыб,
Шохлукъну кючю сенде белгилиди.
Акылынг-тенгизни теренлигиди.

Алапат сезиминг джуртха бёлюнуб,
Алгъышлы сыйынг мийикде кёрюнуб,
Миллетге билимден къала ишлейсе,
Игилик келтирген джолну кючлейсе.

Джашланы, къызланы ариу юретиб,
Насыбны джарыгъын бизге юйретиб,

Къайгырыу хазнадан тамам толгъанса,
Халкъынгы керти уланы болгъанса.

Джюрегинг тутуб токълукъ байрагъын,
Огъурлу сезиминг джяяд ийнагъын.
Уланына къууанад бютеу Къарачай,
Къобанынг барад сеннге джыр джырлай.

08.08.2012 дж.

Тебуланы Хаджи-Муратны джашы Ниязбий

*Тебуланы Хаджи-Муратны джашы Ниязбий
джумушакъ сёзлю, тюз иннетли, тёзюмлю, халкъын,
джуртун бек суйген акъылман адамды.*

1948-чи джыл декабрны 25-де сюргюнде Къазахстанда туугъанды.

1967-чи джыл Учкуланда орта школну бошагъанды.

1967-1969-чу джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1971-чи джыл эл советге депутатха эмда секретаргъа сайланганды.

1976-чы джыл чалкъычыланы конкурсунда хорлаб, «Жигулий» маркалы машина алгъанды.

1978-чи джыл Огъары-Учкуланда джарыкълыкъ Юйню директору болады.

1982-чи джыл Къасайланы Осман атлы совхозну 1-чи бёлюмюне тамадагъа сайланады.

2005-2008-чи джыллада Учкуланда чекчи Заставада къурулуш участокну тамадасы болуб тургъанды.

2008-чи джыл тыйыншлы солугъа чыкъгъанды.

1971-2009-чу джыллада шахар, район советлеге депутатха сайланганды.

1999-чу джыл «Джорукъ» обществону тамадасы болгъанды.

2007-чи джылдан бери «Тёре» деген джамагъат организацияны председателиди. Кёб кърал саугъаны джюрютеди.

Джарыкъ джол

Учкуланда «Тёре» деген джамагъат
организацияны тамадасы Тебуланы
Хаджи-Муратны джашы Ниязбийге

Ёсгенсе таурух дуняны къойнунда,
Къарачайны уллу фахмулу джашы.
Кюн, ийнакълай, кём-кёк сууну бойнунда,
Къушча учханса, адамлыкъны башы.

Тюз иннетинги джулдузу джаныб,
Онгсузлагъа болушаса хар къуру.
Этген ишлеринги гюллери чагъыб,
Халкъынга ишлейсе таймаздан туру.

Дамлы, огъурлу нюрюнгю бере,
Боласа къарнаш, ата да кёблеге.
Таукел къарамынг къууанч къанат кере,
Ышарыб къарайса узакъ чеклеге.

Тюзлюкге ишлейсе, сейирд къарыуунг,
Къарнаш шохлукъну къатлайса кючюн.
Чокъуракъ суучады, алгъа барыуунг,
Кюрешесе, мамырлыкъ джашнар ючюн.

Кёб джылланы джаша, къууанчлы болуб,
Тауланы деу джашы, акъылынг теренд.
Ашхы муратларынг джашауда толуб,
Бараса алгъа, чомарт джюрегинг кенгд.

09.09.2013 дж.

Элькъанланы Бекмырзаны джашы Хусей

Элькъанланы Бекмырзаны джашы Хусей келлик заманны джаш тѣлюсюн хазырлай, джашла бла къызланы адебни, намысны тамалында ариу халиге юрете, алагъа тыйынышы билим береди.

1953-чю джыл майны 17-де Джамбул областда, Курдай районда, Шар-Тюбе элде туугъанды.

1958-чи джыл Элькъанлары ата, бабаларыны джуртуна Кавказгъа къайтыб, Къобан районда Счастливый элге тюшедиле.

1970-чи джыл Хусей былайда орта школну бошагъанды.

1975-чи джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну тауусуб, физкультураны устазы болуб чыгъады. Ол джыл огъунакъ Счастливый элни школунда устаз болады.

1990-чы джыл аны школну директору этиб саладыла.

Хусей андан бери ол къуллугъун сый бла толтурады. Баш категориялы устазды.

2010-чу джыл анга «Почётный работник образования РФ», 2013-чю джыл «Заслуженный работник образования КЧР» деген сыйлы атла аталгъандыла.

Таулу халкъынг бюсюреу этеди сеннге

Счастливым элни орта билим берген школуну
директору, баш категориялы устазъа
Элькъанланы Бекмырзаны
джашы Хусейге

Къарачай халкъны белгили джашыса,
Ашхылыкъ, игилик нѳгерингд сени.
Таулу намысны сейирлик джазыса,
Сени юсюнгдед къарнашлыкъны эни.

Окъуучуланы юретесе, джакълайса,
Чомарт тѳгесе сен сезимлеринги.
Шукур эте хар тангны къучакълайса,
Джанынгыча, сюесе туугъан джеринги.

Къулач кериб халкъынгы ийнакълайса,
Сен сый бересе тыйыншлы адамгъа.
Инджиую болгъанны эслеб, джакълайса,
Алгъыш айтаса дуниягъа, Аламгъа.

Аламат фахмунг кѳбню джылытады,
Таулада хурметлик мийик чыгъа.
Джюрек чырагъынг элни джарытады,
Уллу къууанчны сейир гюлю чагъа.

Миллетинге халал къуллукъ этесе,
Адебни, намысны тутаса мийик.

Ишинг бла, сыйынг бла джулдузгъа джетесе,
Огъурлуса, болгъанча, акъ марал кийик.

Билиминг терен, бютюн сууаблыса,
Джашайса, халкъынгы кёлтюрюб сыйын.
Билим хазнаса, сен къуш къанатлыса,
Таулагъа байланыбды джюрегинг, мыйынг.

Адамла атынгы суйюб айталла,
Сен кенг белгилисе джууукъгъа, кеннге.
Къарнаш шохлукъну танглары аталла,
Таулу халкъынг бюсюреу этеди сеннге.

10.12.2012 дж.

Шевченко Николай Васильевич

Шевченко Николай Васильевич кърнашлыкъ, шохлукъ, тенглик тутхан, интернационалист адамды. Аны тюз, керти джюреги джумушакъды, таулагъа, бютеу дунягъа суймеклиги уллуду.

1953-чю джыл декабрны 8-де Къарачай шахарда туугъанды.

1971-чи джыл орта школну былайда бошагъанды.

1971-1976-чы джыллада Ленинградда эл мюлк институтну тауусуб, автомеханик усталыкъ алыб чыкыгъанды.

1976-1977-чи джыллада коммунал мюлкде гаражны тамадасы болубтургъанды.

1977-1983-чю джыллада Къарачай шахарда конденсатор заводда слесарь, мастер болуб ишлегенди.

1983-1990-чы джыллада Калинин областда уллу чегет мюлкге тамадалыкъ этиб тургъанды.

1990-чы джылдан Къарачай шахарда профтехучилищеде тамада мастер къуллукъда болгъанды.

1994-чю джылдан бери Къарачай шахарда предпринимателди.

Институтда окъугъан сагъатында гандбол, къол тоб ойнаб тургъанды. Спорт эришиуледе кёб кере 1-чи орунланы алгъанды. Спортну устасына кандидатды.

Къууанч бла джаша

Спортчу Шевченко Николай Васильевичге

Сен ёсгенсе, сейирликни джуртунда,
Алтын Кюнню нюр таягы бла ойнай.
Огъурлулукъ, суймеклик умутунгда,
Джашайса, ашхылыкъгъа къанынг къайнай.

Шохлукъну, къарнашлыкъны джылыуунда,
Джашнайса, джулдуз башынгдан джарыта.
Кёкюрегинги огъур тылпыуунда,
Гюлле чагъалла, джазгы тангынг ата.

Сен джарыйса, адамлагъа къуллукъ эте,
Ашхы нюзюрюнгю сый бла толтура.
Джашау джолну айланчларындан ёте,
Фахмунгу деу кючюн къатлайса, бура.

Адамлыгъынг кёблеге насыб джая,
Игилик ишлейсе таурух джуртлада.
Таркъаймаз билиминг тенгизди, къая,
Джаш тёлюню юретесе таулада.

Тюз иннетинг керед джылы къучагъын,
Мамыр кюнню тубюнде рахат джаша.
Ийнакълайса, тансыкълаб, джылны хар чагъын,
Къарачай шахарда къууанч бла джаша.

04.04.2013 дж

Батчаланы Бекирни джашы Ибрагим

*Батчаланы Бекирни джашы Ибрагим акъыллы,
огъурлу, тюз иннетли джигер таулу, халкъын бек
сюген, таб оноу эте билген адамды.*

1928-чи джыл Сары-Тюзде туугъанды.

1943-чю джыл халкъы бла бирге Къзахстаннга
кёчгенди.

1957-чи джыл Ибрагим джуртуна Къарачайгъа
къайтхандан сора, «Красногор» совхозда тракторда,
комбайында ишлегенди. Эл мюлкде кёб джылланы тамада
къойчу болуб, атын сый бла айтдырыб тургъанды.

1988-чи джыл тыйыншлы солугъа чыкъгъанды.

Урунууда кёргюзген мийик джетишимлери ючюн,
район, республикан дараджада берилген кёб тюрлю Хурмет
грамотасы, диплому барды.

Ибрагим, бусагъатда джаш тёлюню ариу халиге юрете,
туудукъларына къууана джашайды.

Джигер урунууну юлгюсю

**«Красногор» совхозну тамада
къойчусу болуб тургъан Батчаланы
Бекирни джашы Ибрагимге**

Акъылманса, джашауда уллуд сынамынг,

Сен къурч терекча, деменгилесе.

Элинге, джуртунга айтылад саламынг,

Къарачай таулада кенг белгилесе.

Сен кьой сюрюуюнгию кюте кюнбетлеге,
Кьойланы хар бирине сакь кьараенг.
Бошлай солум хансла бла гелеулеге,
Джомакъланы джерине бараенг.

Ташлы – Сыртда, Бийчесынны кёк кьойнунда,
Ранлада, ууакь зыгьырлада да.
Чучхуру ёзенни гюллю бауурунда,
Кютеенг кьойларынгы тубанда да.

Акькьанат таула да сеннге кьанат бура,
Кьарнаш кьучакъларын кереелле.
Къаяны башындан салкьын аяз ура,
Сени джугьутурла кёреелле.

Ариу ийисли дарман хауаны тогьуй,
Мийикде учхан кьушха ушаенг.
Сокьмакь бла чыгьыб тау башында солуй,
Мамырлыкьны кьууанч джырын джырлаенг.

Джашайса, кёб туудукъларынга кьууаныб,
Джигер урунууну юлгюсюсе.
Алгъа бараса тюзлюкге таяныб,
Адебни, намысны кюзгюсюсе.

Сакьалынг кюмюшча, болса да чачынг акь,
Джаш заманынгадача бек тирисе.
Минги – Тауну чучхуру тегеди бурчакь,
Элде ашхы адамланы бирисе.

20.08.2012 дж.

Байчораланы Мекерни джашы Магомет

Байчораланы Мекерни джашы Магомет уллу кьууаты болгъан, тюз иннетли, тѣзюмлю, сабыр адамды. Ол, хар затны да терен сезе биледи, баишхалагъа бек кьайгьырады.

1947-чи джыл августну 8-де Чимкент областны Сайрам районуну Карам-Булак элинде туугъанды.

1957-чи джыл эркинлик берилгенинде, халкъ бла бирге, Кавказгъа кьайтыб, Ючкекенде 2-чи номерли орта школну бошагъанды.

1966-1969-чу джыллада аскер кьуллугъун сый бла толтуруб кьайтханды.

Ючкекенде промкомбинатны цехини тамадасы, «Микрокомпонент» заводда диспетчер болуб иш-легенди. Экинчи номерли орта школда кѣб джылланы труддан дерсле бериб тургъанды.

Бусагъатда тыйыншлы солуудады. Магомет адебни, намысны тамалында джаш адамланы ариу халиге юрете джашайды.

Игиликни шюрю

**Ючкекенде электрон заводну диспетчери
болуб тургъан Байчораланы Мекерни
джашы Магометге**

Кюн сеннге мийикден салам береди,
Алтын къанатларын джерге кереди.
Халкъны махтаулу джашларыны бири,
Иннетинг тазады, джокъду бир кири.

Игиликни шюрю сенден урады,
Джюрегинги къууанч джырын бурады.
Ашхы ишлеринг кёбейир ючюн,
Къуяды къанынга таркъаймаз кючюн.

Сууаблыкъ джулдузунгу джандырады,
Ол адебни, намысны джашнатады.
Къарнашлыкъны, шохлукъну къурч къатдырад,
Керти тенгликни гюллерин чакъдырад.

Адамлыгъынг Минги – Тау кёрюнеди,
Терен эсинг халкъынга бёлюнеди.
Иннет чучхурунгу шоркъасы тазад,
Сеннге, къаламым джыр джырлайды, джазад.

Фахмуну, билимни кенг ауушуса,
Джигер ишлени къанатлы къушуса.
Къуру да чыкъгъанлай тур огъур тангнга,
Адамла, кёб алгъыш айталла санга.

12.03.2012 дж.

Айдынланы Сеит-Умарны джашы Дугербий

Айдынланы Сеит-Умарны джашы Дугербий ишин деменгили толтургъан, халкъын, джуртун бек суйген, ана тилин багъалатхан керти таулуду.

1959-чу джыл июнну 17-де Ташкёпюр элде туугъанды.

1976-чы джыл Къарачай шахарны 2-чи номерли орта школун бошагъанды.

1979-1982-чи джыллада Ставрополькооператив техникумда окъугъанды.

1982-1984-чю джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1984-чю джылдан район потребитель общества товаровед болуб ишлегенди.

1986-чы джыл Белгород кооператив институтха заочно кириб, 1992-чи джыл аны джетишимли тауусханды.

1987-чи джылдан курортторгну сатыу-алыу базасында товаровед болуб тургъанды.

1996-чы джылдан «Эльбрус» предприятияени директору къуллукъну толтургъанды.

2011-чи джыдан бери Къарачай муниципал районну администрациясыны адамланы социал джанындан къоруулау Управлениесини тамадасыды.

Джашайса муратынга джете

Къарачай муниципал районну
администрациясыны адамланы социал къоруулау
управлениесини тамадасы Айдынланы
Сеит-Умарны джашы Дугербийге

Тууб, Къарачайны джомакъ джуртунда,
Джашнайса сен, кюнню нюрю ийнакълай.
Ашхылыкъ уя салыб умутунгда,
Бараса алгъа, тирилик къучакълай.

Ариулукъну, сен кёблеге кёргюзе,
Аланы иги этерге юрете,
Болуша кюндюз, кёкде Ай джюзе,
Джашайса, иги муратынга джете.

Джумушакъ ауазынг, булбулча, джырлайд,
Билдире кёб ашхы затны хапарын.
Джаш тёлю эс ийиб, суйюб тынгылайд,
Айталла адамла сеннге алгъышларын.

Джити къаламынг, къууанчлагъа, джазад,
Джигер ишлейсе, арымай кече, кюн.
Иннетинг, сезиминг, къуру да тазад,
Кюрешесе, халкъынг джашнаб турур ючюн,

Сейир табигъат бла этесе ушакъ,
Халал джюрегинг джайыб нюр къанатын.
Чучхур сеннге чачады кюмюш бурчакъ,
Айтылад юлгюге, хар къайда атынг.

08.11.2013 дж.

Токъланы Къасымны джашы Хусей

Токъланы Къасымны джашы Хусей терен фахмусу болгъан, таза джюрекли огъурлу адамды. Тезюмлю, тюзлюкню тутхан таулуду.

1961-чи джыл Къумушда туугъанды.

1979-чу джыл Къумуш орта школну бошагъанды.

1979-1983-чю джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну тауусханды.

1983-1989-чу джыллада Къумуш орта школда физкультурадан дерс бергенди.

1989-1991-чи джыллада Къарачай шахарда райпода ишлегенди.

2002-чи джылдан бери Къумушну орта школуну директоруду.

Ауур атлетикадан СССР-ни спортуну устасыды.

Ачаса халкъынга къучагъынгы

**Къумуш орта школну директору, СССР-ни
спортуну устасы Токъланы Къасымны
джашы Хусейге**

Билиминг джашау джолну джарытады,

Терен фахму юйюрсюннгенди сенде.

Сезим хазнанг тюзлюкге къаратады,

Уя салгъанд джарыкълыкъ иннетингде.

Ишленмеклигинг, адебинг уллуду,
Билим бериб алгъа бараса таукел.
Джашау ызынг джарыкъды, джулдузлуду,
Игилигинг тазады-чокъуракъ кёл.

Шохлукъну деу кючю сенде джашайды,
Сюесе, сыйлайса, бютеу халкъланы.
Башында булбулчукъ ариу джырлайды,
Сен юретесе джашланы, къызланы.

Уллу спортну чемери, устасыса,
Сабийлени чыныкъдыраса кючлю.
Ишинги джигерисе, таджалыса,
Этесе, ала болурча юлюшлю.

Кече, кюн хаман миллетге джарайса,
Джюрегинги тазалыгъы кёрюнед.
Туугъан тауларынга, суйюб, къарайса,
Эсинг кюмюш чучхурлагъа бёлюнед.

Кёб адамла сени багъалаталла,
Тенгизи теренди адамлыгъынгы.
Джашауунгда огъур тангла аталла,
Ачаса халкъынга кенг къучагъынгы.

01.08.2013 дж.

Хабланы Хусейни кызы Зарият

*Хабланы Хусейни кызы Зарият чырайлы, акъыллы,
джарыкъ кёллю кызы, джигер урунган, тутхан ишин
деменгили толтурган адамды.*

1967-чи джыл Нарсана шахарда туугъанды. Орта школну бошагъандан сора, Нарсанада 1-чи номерли медучилищени 1988-чи джыл тауусханды. Урунуу джолун Ючкекен элде «Ючкекен» санаторияда башлагъанды. Андан сора 8 джылны сабий больницада ишлегенди.

Ставраполда базалы медицина колледжде медицина курсланы окъуб, фармацевт джаны бла усталыгъын ёсдюргенди.

2000-чи джыл провизор болады.

2002-чи джылдан бери аптекала къураб, аланы директору къллукъну толтурады.

Ишин иги билген, адамланы ангылагъан тюзююн тиширыду.

Тауланы кызы

Медицина къллукъчу фармацевт Хабланы Хусейни кызы Зариятха

Сени ауазынг булбул джырча джумушакъ,
Джырла джырлай, эшитиледи тегерекге.
Хурметли къарамынг эте татлы ушакъ,
Учундуруб джылыу береди джюрекге.

Арымайын, не талмайын ишлейсе сен,
Ашхы сезиминги миллетге буюруб.
Сейирликге, ариулукъгъа къарайма мен,
Алтын Кюн сеннге ышарад эсин буруб.

Джарыкъ тегелле, кюле ариу кезлеринг,
Айтадыла сейирлерин джомакъланы.
Кюмюш чучхурчалла, тазалла сезлеринг,
Сендедиле аламаты омакъланы.

Тири атлайса, болса да, къыйын джолунг,
Къайгъыраса башхалагъа джюрегингден.
Сууаб ишлейди сезиминг, чомарт къолунг,
Насыблы бол, къууаныб тур миллетингден.

Адамлыкъны, огъурлукъну, сабырлыкъны,
Чилле аркъанын къатлайса багъалатыб.
Сыйлы къызыса, джуртуму, таулу халкъны,
Сен джашайса, адамладан махтау табыб.

02.05.2013 дж.

Лепшокъланы Халитни къызы Алина

Лепшокъланы Халитни къызы Алина адамлагъа бек джан аурутуб къарагъан, билимли дохтурду. Ариу халили, джумушакъ сёзлю, уллу адамлыгъы, ишлен-меклиги болгъан къызды.

1985-чи джыл октябрны 3-де Къарачай шахарда туугъанды.

2002-чи джыл орта школну Къарачай шахарда медалгъа бошагъанды.

2002-2009-чу джыллада Саратов шахарда кърал медицина университетни тауусуб, невролог усталыкъ алыб чыкыгъанды.

2009-чу джылдан бери Къарачай-Черкесияда республикан больницада невролог болуб ишлейди. Таулу къыз компьютер томография кабинетни да врачыды.

Алина ауругъанладан бюсюреу табыб ишлейди.

Чолпан кёзлю

Республикан больницаны неврология бёлюмюню врачы Лепшокъланы Халитни къызы Алинагъа

Мийикде кюмюш Айчаса, ариуса,
Адамгъа саулукъ берген къарыуса.
Таукелликге учундура сёзлеринг,
Нюр төгедиле, Чолпанча, кёзлеринг.

Джюрегинг джылыуун кенгнге джаяды,
Адебинг, намысынг, къурч къадамады.
Иннетинг тюзлюкдю, чомартды къолунг,
Толуб турсун насыбдан джашау джолунг.

Халкъны сен тин байлыгъын ёсдюресе.
Саулугъун къатлаб, кючюн кёлтюресе.
Кёбню инджиуюн кетере ышарыб,
Къараб тураса тау гюлча, къызарыб.

Келлик тёлюню сагъышын этесе.
Халкъынг бла муратынга джетесе.
Къуллукъ этесе, джомакълы таулагъа,
Къарачайгъа туугъанса сен саугъагъа.

Сууаб ишни къатларгъа ашыгъаса,
Къайгъырыу джулдузунгу джандыраса.
Тазалыкъ, кирсизлик сени билгенинг,
Кюнча, джылытады ариу кюлгенинг.

27.07.2013 дж.

Ёзденланы Сулеменни кызы Къочхарланы Земфира

*Ёзденланы Сулеменни кызы Къочхарланы Земфира
Къарачайны бек сюйген, тюз иннетли, чомарт
джюрекли, адебли, намыслы тиширүду.*

1955-чи джыл декабрны 18-де Къазахстанда Каль-Кайнар элде туугъанды.

1957-чи джыл ол атасы-анасы бла Кавказгъа къайтыб, Сары – Тюзде джашаб тургъанды.

1972-чи джыл анда орта школну бошагъанды.

1981-чи джыл Къарачай-Черкес кърал университетни физика-математика факультетин тауусуб, устаз болуб чыгъады. Сары-Тюзде усталыгъы бла школда кёб джылны дерсле бергенди. Джигер кызы аны бла биргелей, Къарачай шахар округну окъуу бёлюмюнде ишлеб тургъанды.

Россия Федерацияны журналистлерини Союзуну члениди. Халкъла арасы журналистди. Къарачай, орус тилдеде чыкыгъан төрт китабны авторуду.

Джарыкъ джулдуз

**Фахмалу поэтессагъа, къралла арасы
журналистге, устазгъа Ёзденланы Сулеменни
кызы Къочхарланы Земфирагъа**

Сен ашхылыкъны джулдузу болуб,
Таулуда джашайса, нюрден толуб.
Сууаблыкъ этесе бара тюзюне,
Ашхылыкъ излейсе джерни юсюне.

Адамны онглагъан инджиуюн кѣрюб,
Анга болушаса эсинги бѣлюб.
Къаламынг джырлай этеди игилик,
Поэзияда, прозада тирилик.

Уллуду сени адамлыкъ шартынг,
Кенгнге айтылад огъурлу атынг.
Фахмунг, билиминг джарыкълыкъ джаяд,
Хар бир сѣзюнг, бир мер-мер къаяд.

Джашау джолунгда бараса алгъа,
Таза къуллукъ этиб джуртха, къралгъа.
Кенг къулачынгы насыбха кере,
Фахмунгу, билиминги халкъгъа бере.

Къарачай шахар къууанад сеннге,
Санайды джарыкъ джулдузгъа тенгнге.
Кѣк Къобан джырын джырлайды санга,
Теберди суу эжиу этеди анга.

Джанад джулдузунг джюрек тѣрюнгде,
Къууанч джаяса баргъан джерингде.
Тазады сени фахмунг, иннетинг,
Махтайды къызын таулу миллетинг.

04.07.2012 дж.

Къоркъмазланы Сеитни джашы Магомет

Къоркъмазланы Сеитни джашы Магомет халкъын, джуртун бек сюеди. Интернационалистди, шохлукъну, къарнашлыкъны къадамасыды. Огъурлу, суююмлю адамны джюрегинде кертилик кетмезден орналыбды.

1928-чи джыл ноябрны 28-де Элтаркъачда туугъанды. Кёчгюнчюлюкден къайтхандан сора, 1959-чу джыл Эски Джёгетей элни орта школун бошагъанды.

1961-чи джыл Къарачай-Черкес устазлыкъ институтха окъургъа тюшгенди.

1962-1965-чи джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди. Къара тенгиз флотну политика управлениесинде Марксизм-Ленинизмни университетинде окъугъанды.

1960-чы джыл Элтаркъач школда устаз, директор болуб ишлегенди.

1972-чи джыл Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтну тауусханды.

1981-чи джыл Джёгетей-Аягъында 2-чи номерли орта школда ишлеб башлагъанды.

1983-чю джылдан бери Джёгетей-Аягъы шахарны 2-чи номерли школуну директору къуллукъну толтурады.

«Россия Федерацияны окъууну айырмасы», «Къарачай-Черкесияны махтаулу устазы» деген сыйлы атланы джюрютеди. Баш категориялы устазды, тамадады. Кёб Хурмет грамотасы, бюсюреу къагъыты, диплому барды. Ол башчылыкъ этген окъуу учреждение республиканы школларыны арасында игилени тизиминдеди.

Акбыллы алан

Джөгетей-Аягъы сахарны 2-чи номерли
орта школуну директору, Къарачай-Черкесияны
махтаулу устазы Къоркъмазланы
Сеитни джашы Магометге

Сен Къарачай тауланы ётгюр джашы,
Уллу шохлукъну отун джандыраса.
Игиликни, тюзлюкню да къарнашы,
Джюрек къылынг джырлай, алгъа бараса.

Кёреесе, ариулукъну, ашхылыкъны,
Алгъышынгы насыб кючюн къатлайса.
Төгесе, джарыгъын джумушакълыкъны,
Бабаны ашхы адетин сакълайса.

Сюймекликни танг джарыгъыча, джарый,
Халкъланы къарнашлыкъгъа чакъыраса.
Джуртну джашнатхан насыб хауа солуй,
Къургъакъсыгъан джюрекни сугъараса.

Адамны ашхы сезимин уята,
Кёкюрегине джашау кюч къуяса.
Ашхы сагъышында джарыкъ танг ата,
Таулагъа къурч къанатынгы джаяса.

Таркѡаймаз хурметинг кенг танылады,
Таулу миллетни махтаулу уланы.
Кѡуанчинг адамлагѡа джайылады,
Кѡрачайны, сен акѡылман аланы.

19.07.213 дж.

Джазаланы Магомедни джашы Ахмат

Джазаланы Магомедни джашы Ахмат халкъын, джуртун бек сюеди. Миллетни ашхы адетлерин тутуб джашагъан, адебли, намыслы джашды. Интернационализмни кючюн джая, халкъланы арасында къарнаш шохлукъну бегите джашайды.

1991-чи джыл мартны 12-де Черкесск шахарда туугъанды.

2008-чи джыл Черкескеде 5-чи номерли гимназияны бошагъанды.

2013-чю джыл Шимал-Кавказ техника университетни юристлик факультетин тауусуб, юрист усталыкъ алыб чыкыгъанды.

2013-чю джыл аскерге кетгенди. Калининград шахарда Балтика флотда къуллукъ этеди.

Джигит улан

**Калининградда Балтика флотда тамада наводчик
болуб аскер къуллугъун сый бла толтургъан
Джазаланы Магомедни джашы Ахматха**

Ёсгенсе таурухланы уясында,
Сени адеб, намыс, тюзлюк къучакълай.
Джылыу берген Кюнню кенг дуниясында,
Джаш джюрегинги ариулуку ийнакълай.

Умутунгу джулдуз джилтини ойнай,
Адамлагъа сен игиликле излей,
Джюрегинги чомарт толкъуну ойнай,
Джашайса, ашхылыкъны джолун кючлей.

Джылы сезимлеринг толу эсингде,
Джашау джолну таукел бараса алгъа.
Фахму джулдуз джаныб тюшюнгде, тюнюнгде,
Къуллукъ этесе таулагъа, къыралгъа.

Тенгиз кючледе айтдыра атынгы,
Аскер борчунгу толтураса тири.
Джигит уланыса сен тау халкъынгы,
Къарачайны тулпарларыны бири.

Керек болса, уруб барлыкъса алгъа,
Джауну къаушатырыкъса барды кючюнг.
Хазырса, душманны тюб этиб чалгъа,
Халкъынг, тауларынг, рахат джашар ючюн.

Минги – Тау да салам айтады санга,
Ётгюр кючюнг джашнай, тюзд иннетинг.
Къуру да чыкъ сейирлик, мамыр тангнга,
Сени алгъышлайд огъурлу миллетинг.

14.12.2013 дж.

Текеланы Хаджи-Османны джашы Хаджи-Мурат хаджи

Текеланы Хаджи-Османны джашы Хаджи-Мурат хаджи мамырлыкны суйген рахат адам, джюрек джылыуун адамлагъа къууанчха тѳге, баишаланы суйюб джашагъанды. Ол, болуму болгъан, джаш адамланы ариу халиге юретген адам эди.

1933-чю джыл июнну 1-де туугъанды. Кѳчгюн-чюлюкню заманында Къыргъызияда малчы болуб ишлегенди.

1953-1956-чы джыллада Ворошилов атлы эл мюлк трактор бригадада тракторист болуб уруннганды.

1954-чю джыл Токмак шахарда эл мюлк механизацияны училищесин тауусханды.

1957-чи джыл, Кавказгъа къайтхандан сора, «Красногор» совхозда тракторист болуб ишлеб башлагъанды.

1968-чи джыл аны трактор бригаданы бригадири этгендиле.

1998-чи джылгъа дери ол къуллугъун сый бла баджаргъанды.

1998-чи джыл Аравиягъа барыб, хадж борчун толтуруб къайтханды.

Джангы – Джѳгетей элде афенди болуб тургъанды.

2009-чу джыл октябрны 19-да ауушханды. Джандетли болсун.

Ашхылыкъны ызы

Джөгетей элни сыйлы адамларыны бири Текеланы Хаджи-Османны джашы Хаджи-Мурат хаджиге

Кёб адамланы джарытыб джашаенг,
Джөгетей элни сен джулдузу болуб.
Джигер урунуб, халал аш ашаенг,
Огъур джюрегинг игиликден толуб.

Ёхтем къушча, мийикледе учаенг,
Сууаблыкъ этеенг джашау джолунгда.
Ислам диннге къучагъынгы ачаенг,
Ашхылыкъ эркинед чомарт къолунгда.

Тюзлюк этгеннге, къууаныб, къараенг,
Адамлыгъынгы къанатын кере.
Айланч джоллада алгъа терк бараенг,
Таулу джуртунгу ариулугъун кёре.

Эл мюлкде, юлгю болуб, урунаенг,
Сен сабан сюрееенг, бичен да эте.
Джюк машиналаны джюрютеенг,
Гюллю джайлыкъллада къой сюрюу кюте.

Акъыллы оноула эте билеенг,
Мамырлы сёзюнгю таб ангылата.

Хоншунг джарыса, ышарыб кюлеенг,
Джюрек сезимлеринги ийнакълата.

Сени сабийлеринг къанат керелле,
Тюзлюкде джашай, джашларынг, къызларынг,
Юй бийченг, сени сыйлаб эсгерелле,
Тас болмагъандыла джашау ызларынг.

Джөгетей суу джырын сеннге теджейди,
Акъ толкъунлары джайыла кенгнге.
Джамагъат уланына тилейди:
– Уллу Аллах джандетин буюрсун сеннге.

11.04.2013 дж.

Къарабашланы Пахатны къызы Фатима

Къарабашланы Пахатны къызы Фатима уллу адамлыгъы, ишленмеклиги, тюз иннети болгъаны ючюн, адамладан сый табады. Джюрек тылпыууна солуу бермей, халкъны келлик тѐлюсюн тыйынышы хазырлай джашайды.

1950-чи джыл сентябрны 18-де Джамбул областны Курдай районунда туугъанды.

1969-чу джыл Хурзук элни орта школун бошагъанды.

1974-чю джыл Къарачай-Черкес устазлыкъ институтну тауусханды.

1974-чю джыл Хурзукну орта школунда устаз болуб ишлеб башлагъанды.

1986-чы джылдан аны, ол школгъа завуч этедиле.

1989-чу джылдан бери Хурзукну орта школуну директору къуллукъну толтурады. Баш категориялы устазды. «Россия Федерацияны окъууну сыйлы къуллукъусуду».

2004-чю джыл Фатима башчылыкъ этген школ «Джылны школу» деген атха ие болгъанды.

2007-чи джыл школ КъЧР-ни Президентини грантын алгъанды.

2008-чи джыл «Лучшая школа России» деген конкурсда хорлагъанды.

Минги – Тауну махтаулу кызы

Хурзукну орта школуну директору Къарабашланы Пахатны кызы Фатимагъа

Тылпыуунг эритиб гыйы бузланы,
Джандыраса Хурзукда джулдузлы.
Минги – Тауну махтаулу кызы болдунг,
Халкъ сеннге берген мийик сыйдан толдунг.

Фахмуну, билимни алтын таягъы,
Тауда гокка хансны сейир джаягъы.
Игиликни, кертиликни акъ бууу,
Адамлыкъны, тюзлюкню кюмюш сууу.

Джазгъы тангны эртденнги нюр джарыгъы,
Болгъанса, сен окъуучулары джагъы.
Юретиб, сабийлеге билим бере,
Ышараса, къууаныб къучакъ кере.

Нартла джашагъан джуртну къулачында,
Джашнайса, булбулланы джырларында.
Ашхылыкъ уяланганд умутунгда,
Сени махтайдыла, джомакъ джуртунгда.

09.11.2013 дж.

Байрамкѳулланы Абдурахманны кѳызы Зухра

*Байрамкѳулланы Абдурахманны кѳызы Зухра
Кѳарачайны белгили адамы, Социалист Урунууну
Джигити, кесини, халкѳыны, дѳуртуну атын мийик сый
бла, махтау бла айтдыргѳанды.*

Огѳурлу таулу кѳыз сабий заманындан башлаб, кесин джигер урунуугѳа бергенди. Ол ремонт-кѳурулуш заводда бир кесек кѳуллукѳ этгенден сора, Гитче Кѳарачай районда «Ючкекен» совхозѳа ийнек сауучу болуб джарашады. Отуз джылны ол кѳыйын ишни юлгюлю баджарыб тургѳанды. Мийик джетишимлери ючюн, анга «Социалист Урунууну Джигити» деген сыйлы ат аталгѳанды. Джигер тиширыуну башха кѳрал саугѳалары да кѳбдюле.

Зухра кѳралыбызны законла чыгѳаргѳан баш органына – СССР-ны Баш Советине эки кере дупутатха сайлангѳанды. Партияны съездлеринде, партияны ара аппаратында Кѳарачай-Черкесиядан джангыз келечи болуб, республикабызѳа керекли джумушланы толтуруб тургѳанды.

Кѳарачай-Черкесияны махтаулу тиширыуу, урунууда кѳаджыкѳмагѳан адам, Байрамкѳулланы Зухра 2013-чю джыл ауушханды. Джандетли болсун.

Аны сыйлы аты джамагѳатны эсинде ѳмюрлюкге сакѳланникѳды.

Джукъланмазлыкъ джарыкъ

Социалист урунууу Джигити Байрамкъулланы Абдурахманны кызы Зухрагъа

Миллетинги, Минги – Тауну джигер кызыенг,
Сюргюнде да айтдыргъанса сый бла атынгы.
Мийик махтауну юлгюсю, алтын Кюнюенг,
Дагъаныенг, байрагъыенг, джигер халкъынъы.

Тюзлюк, эркинлик излеб, сен тебиб учханса,
Джюрек кылынг бѣлениб ашхы умутунга.
Джангырыуну джулдузлу джолун ачханса,
Сен насыб келтиргенсе, Къарачай джуртунга.

03.05.2013 дж.

Къоркъмазланы Борисни джашы Рамазан

Къоркъмазланы Борисни джашы Рамазан халкъына, джуртуна ашхылыкъ излеген керти адамды. Сабийлеге билим берир джанындан таймаздан кюрешеди. Терен акъылыны, уллу билимини кючюн таулагъа джая, миллет ючюн къаджыкъмай ишлейди.

1957-чи джыл апрелни 17-де Фрунзе областны Чуй районуну, Калиновск эл советинде туугъанды.

1974-чю джыл Къарачай шахарны 3-чю номерли школ-интернатын бошагъанды.

1975-1980-чы джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъуб, математика бла физикадан устаз усталыкъ алыб чыкъгъанды.

1979-чу джыл Николаевканы орта школунда устаз болуб ишге киреди. Талай джылны устаз болуб алайда ишлейди.

1989-чу джыл Рамазанны Пристанны школуна директор этиб саладыла.

1999-чу джылдан бери Дружба элни орта школуну (гимназиясыны) директоруду. Баш категориялы тамадады.

1995-чи джыл «Халкъ окъууну айырмасы» деген белги бла саугъаланнганды.

2008-чи джылдан «Россия Федерацияны общий окъууну сыйлы къуллукъчусуду».

Рамазан тамадалыкъ этген школ, кёб тюрлю республикан предмет, башха конкурслада алчы оунланы алгъанлай барады.

Айтаса алгыш

**Дружба элни орта школуну директору,
баш категориялы устаз Къоркъмазланы
Борисни джашы Рамазаннга**

Чучхур джырлагъа тынгылай ёсгенсе,
Аккъъанат тауланы нюр бешигинде.
Ашхы муратынга къучакъ кергенсе,
Дружба элни къууатлы джеринде.

Тау къушча, кенг къанатынгы джаяса,
Талпынаса, игиликле этерге.
Школ окъууда налмазлы къаяса,
Излейсе халкъны кёлуне джетерге.

Ишингде хар зат таб джарашыбды,
Сабийлени юретесе тюзюне.
Толгъан Ай, Кюн да сеннге къарашыбды,
Ала джарыкъ тёге дуния джюзюне.

Джюрек сезимлеринг чучхургъа тенгди,
Кючюн джаяса намыслылыгъынгы.
Огъурлу умутунг, тенгизча, кенгди,
Сыйы уллуду адамлылыгъынгы.

Хурметли джуртунг, суйюб, ийнакълайды,
Ётгюр миллетни онглу уланын.

Салкъын аяз джырлайды, кьучакълайды,
Къарачай халкъны фахмулу аланын.

Тюзлюкню, мамыр джашауну джакълайса,
Сен этесе келлик заманнга сагъыш.
Къулач джайыб, игиликни сакълайса,
Айтаса джерни юсюне кёб алгъыш.

09.07.2012 дж.

Айбазланы Робертни джашы Равшан

Айбазланы Робертни джашы Равшан халкъыны атын сый бла айтдыргъан джигер таулуланы бириди. Миллетин, джуртун, ана тилин бек сюеди.

1996-чы джыл ноябрны 14-де Джёгетей-Аягъы шахарда туугъанды.

2011-чи джыл Черкескеде 15-чи номерли орта школну бошагъанды. Спорт бла 3-чю классдан бери кюрешеди.

2012-чи джыл дзюдодан Европада 2-чи орунга чыкыгъанды. Россияда джез ёчню алгъанды. Шимал Кавказ Федерал Округда 1-чи орунну иелегенди. Спортну тышында Равшан джырлагъан да этеди.

2006-чы джыл Москвада «День мира и добра» деген телевизион фестивалны дипломанты болгъанды.

2007-чи джыл Москвада къралла арасы фестивалда хорлаб, «Гран При» алгъанды. Дагъыда талай джерде ёчлю орунлагъа чыкыгъанды.

Бусагъатда Шимал Кавказ Федерал Университетни Ставрополда филиалыны юристле хазырлагъан факультинде окъуйду.

Къушча учаса

**Дзюдодан Россия Федерацияда ёчлю орун алгъан
Айбазланы Робертни джашы Равшаннга**

Къарачай халкъны белгили уланы,
Игиликле этесе, рахат джашай.
Минги-Тауну джигит, тулпар аланы,

Ёхтем халкъынга сый, махтау келтире,
Алгъа бараса, айтдырыб атынгы.
Нюзюрюнг, къууанчха къанатын кере,
Игиге бураса нюр сыфатынгы.

Сен уллу хорламлагъа ие болуб,
Тутушаса, эркишилик кёргюзе.
Терен фахмудан, деу къарыудан толуб,
Джарыйса, сыйны тенгизинде джюзе.

Джюрюген джерингде джулдуз джандырад,
Таукел тебиниюунг, учунмакълыгъынг.
Атынгы узакъ джуртлада айтдырад.
Джетишиминг, билиминг, адамлыгъынг.

Шоркъалары чача бурчакъларын,
Кюмюш чучхур сеннге джырларын джырлайд.
Гокка хансла теджейле ушакъларын,
Къаяда секириб, джугъутур ойнайд.

15.09.2013 дж.

Дудаланы Хасанны кызы Лида

Дудаланы Хасанны кызы Лида халкыбызны маданиятыны ёсююне энчи юлюш кёошхан ашхы адамланы бириди. Эринмей, талмай кюрешген джигер тиширыу, тутхан ишин сый бла толтургъанлай барады.

1952-чи джыл Къыргызияда Чуй районда туугъанды.

1957-чи джыл ата, бабасыны джуртуна – Кавказгъа къайтханды.

1970-чи джыл Джёгетей шахарда орта школну бошагъанды. Андан сора алайда библиотекада ишлегенди.

1972-1977-чи джыллада Ставрополда Советская торговля институтну бошагъанды. Краснодарда универмагны тамадасы болуб юч джылны ишлегенди. Товаровед ишни да бардыргъанды. Къарачай-Черкесиягъа къайтхандан сора, Каказскийде 14-чю номерли тюкеннге башчылыкъ этгенди. Бу элде ревизор болуб да тургъанды.

«Октябрьский» совхозда культураны паркыны агроному къуллукъну да толтургъанды. Андан сора таулу кызыны Нарсана шахарда бакалеяны тамадасы этгендиле. Талай джылны алайда ишлегенден сора, Москвада «Алания» атлы фирма ачыб, аны директору болуб тургъанды.

Бусагъатда Лида республикабызны маданият санагъатында къураучу фахмусуну кючюн кёргюзеди, продюссорду. Джаш тёлю бла, артистле бла ишлейди.

Алгъа бараса

**Маданиятны ёсюмюне энчи юлюш къошуб
кюрешген таулу тиширыугъа Дудаланы
Хасанны кызы Лидагъа**

Сюйюмюнгю джарыгъы кенг тѳгюле,
Огъурунг, керти иннетинг кѳрюне,
Халкъынга ашхылыкъ этиб джашайса,
Ариуса, тогъан Айгъа ушайса.

Джюрек тылпыуунг джуртунгу ийнакълай,
Таулу адебни, намысны къучакълай,
Игиликни къурч къаласын ишлейсе,
Маданиятны мер-мер тауна ёрлейсе.

Сеннге татлы джырлайд тау булбул суюб,
Сезим къылларынга джумушакъ тийиб.
Чучхур шоркъулдай мийикден агъады,
Ышарыуунгда огъур гюл чагъады.

Мамырлы джашаугъа кесинги бериб,
Хурметинг онгсузгъа къулачын кериб,
Таукелсе, учунуб алгъа бараса,
Сабырлыкъгъа, рахатлыкъгъа къаласа.

Сый, махтау табаса сууаб джолунда,
Берекетинг джашнай чомарт къолунгда.
Сен, Кюнча, джылыу бериб, ышараса,
Бетингден нюр тѳгюле кызараса.

21.05.2013 дж.

Джазаланы Балуканы кызы Бэла

Джазаланы Балуканы кызы Бэла кырачай халкыны онгу адамларыны бириди. Кырал телевидениеде миллетини джашауун хапарлай, тутхан ишин махтаулу толтура алгъа барады.

1973-чю джыл Черкесск шахарда туугъанды.

1990-чы джыл Дружба элни орта школон бошагъанды.

1996-чы джыл Ростовдагы кырал университетни журналистле хазырлагъан факультетин тауусханды.

1996-чы джылдан Кырачай-Черкесияны ГТРК-ны телевидениесини журналисти болуб тургъанды.

Бэла бусагъатда Кырачай-Черкесияны ГТРК-ны телевидениесини студиясында информацийон кюллугъуну энчи корреспонденти болуб ишлейди.

«Тефи» деб, республикан саугъаны эки кере алгъанды. Ол «Лучший журналист года» деген атха да ие болгъанды. ВГТРК-дан грамотала, дипломла алгъанлай барады.

1998-чи джылдан Россия Федерацияны журналистлерини Союзуну члениди.

2013-чю джыл Бэлагъа «Кырачай-Черкесияны махтаулу журналисти» деген сыйлы ат аталгъанды.

Тауланы кызы

**Республиканы кырал телевидениесини
корреспонденти Джазаланы
Балуканы кызы Бэлагъа**

Мийик тауланы сен ариу кызы,
Адебни, намысны алтын ызы.

Кюн таякъ ойнайд нюрлю бетингде,
Халкъгъа ишлеу кенг джюрегингде.

Огъур орналгъан юйде къууана,
Ёсенсе сен, тюзлюкге таяна.
Джарыкъ сезимлеге кериб къучакъ,
Мийик джулдузла бла этиб ушакъ.

Халкъынг мамырлыкъда джашар ючюн,
Къатлайса культураны нюр кючюн.
Къуллукъ этесе сен игиликге,
Ашхы джол бересе тириликге.

Ишлейсе телевидениеде,
Джюрек кючюнг джарытыб мийикде.
Миллетге джарайд сени баргъан джолунг,
Хурметинг, нюзюрюнг, чомарт къолунг.

Булбулча, татлы джырлайд ауазынг,
Къууанч тегед халкъгъа джылы джазынг.
Шохлукъгъа ишлейд, тазад джюрегинг,
Алгъыш айтады сеннге миллетинг.

04.10.2012 дж.

Багъатырланы Пахатны джашы Иссалий

Багъатырланы Пахатны джашы Иссалий туугъан халкъын, таулу джуртун бек сюеди. Аны ич дуниясы тазады. Джарыкъ билимни джолунда джаш тёлюню ариу халиге юрете, къарыуун, кюнчюн аямайын кюрешеди.

1951-чи джыл ноябрны 22-де Къыргызияны Талас областыны Грозное элинде туугъанды.

1969-чу джыл Учкулан элни орта школун бошагъанды.

1969-1974-чю джыллада Тблис шахарда эл мюлк институтну тауусуб, эл мюлкню инженери деген уталыкъ алыб чыгъады.

1974-1977-чи джыллада Къарачай шахада механициялы чегет мюлке ишлейди.

1975-1976-чы джыллада Совет Аскерде къуллукъ этгенди.

1976-1986-чы джыллада Учкуланны чегет мюлкюнде уруннганды.

2001-2006-чы джыллада Къарачай-Черкес кърал устазлыкъ институтда окъугъанды. Географияны устазыды.

2006-чы джылдан бери Учкулан элни орта школуну директоруду.

Кёб Хурмет грамотасы, диплому барды.

Джулдузланы джуртунда

Учкулан орта школну директору Багъатырланы Пахатны джашы Иссалийге

Билиминги, кенг фахмунгу къушлары
Учадыла, джюрегинги джырлары.
Сюесе джулдузлу тау табигъатны,
Сен – туугъан джуртунгу джомкълы джайны.

Терен акъылынгы джашнайды джазы,
Джылтырайды, мер-мер кибик, нюр ызы.
Халкъынга къуллукъ этесе кече, кюн,
Къарачай мамырлыкъда джашар ючюн.

Сенделле ийнакъ джарыкъ бла Кюн джылыу,
Сууаб джолну элтеди алгъа джазыу.
Этген ишинг тыйыншлыды махтаугъа,
Бересе сохталагъа билим саугъа.

Иннетинги ашхы аязы къагъа,
Джюрегингде кертилик гюлле чагъа,
Окъуучуланы юретесе игиликге,
Джашауда чыныкъдыра тириликге.

Джаяса къанатынгы мийик джерден,
Бурунгу нартла джашаб тургъан тёрден.
Эки башлы, гыйы бузлу Минги – Таудан,
Алтын Кюнлю, кююмюш Айлы Учкуландан.

02.10.2013 дж.

Батчаланы Авдейни кызы Лидия

Батчаланы Авдейни кызы Лидия халкыны тин, иннет байлыгына энчи юлюш кыошхан огьурлу адамланы бириди.

1943-чю джыл мартны 20-да Зеленчук районну Кызыл Октябрь элинде тууганды.

1961-чи джыл Хасаут-Греческий элде 7 джыллык школну бошаганды.

1965-чи джыл Черкесск шахарда педучилищени таууханды.

1965-1967-чи джыллада Зеленчук районну Лесо-Кефарь посёлогуну ал башланган школунда усталыгыны юсю бла ишлегенди.

Андан сора бир джылны Хасаут-Греческий элни 8 джыллык школунда географиядан дерс бергенди.

1967-1971-чи джыллада Ставрополь шахарда устазла хазырлаган институтну таууханды.

1968-чи джыл Лидияны Хасаут-Греческий элде сабий садны тамадасы этиб саладыла.

1969-1970-чи джыллада бузлатыучу заводну сабий садында да ишлегенди.

1970-чи джыл сентябрны 5-де «Ленинни байрагы» газетни редакциясында басмалаган машинада ишлейди.

1971-чи джыл аны газетни корректору этиб кёчуредиле. Корреспондентлик джумушун да баджара ишлейди. Ол джууаблы кьуллугьун бюгюн да сый бла толтурганлай барады.

1994-чю джыл КьЧР-ни Халкь Джыйылыууну (Парламентини) Президиумуну, Правительствосуну, 2013-

чю джыл КъЧР-ни миллет ишлерини, кёбчюлюк коммуникацияла бла басманы юсюнден министерствосуну Хурмет грамоталары, башха саугъала бла саугъаланнганды.

Джюрегинг насыб тегеди

**«Къарачай» газетни корректору
Батчаланы Авдейни
къызы Лидиягъа**

Сен Кюн джылыугъа кересе къучакъ,
Таулу джуртунгу ийнакълайса.
Сеннге къарайды – гюлчюк, къубулчакъ,
Табигъат бла бирге джашнайса.

Эжиу этесе булбул джырлагъа,
Нюр джюрегинг насыб тегеди.
Къарайса джитиледе къарлагъа,
Джанынг ариулукъну кёреди.

Тазадыла, Чолпанча, кёзлеринг,
Сен къууанч ойнатхан къарыуса.
Лидия, татлыдыла сёзлеринг,
Кесинг джулдузчаса, ариуса.

20.03.2012 дж.

Эсеккуланы Борисни кызы Джыбчыкъланы Эмма

Эсеккуланы Борисни кызы Джыбчыкъланы Эмма сабийлени бек сюеди. Халкыбызны келлик тѣлюсюн хазырлай, ол джууаблы ишге богъан къарыуун, кючюн салыб кюрешеди.

1964-чю джыл октябрны 27-де Джангы Тебердиде туугъанды.

1982-чи джыл Къарачай шахарда 4-чю номерли орта школну бошагъанды.

1982-1986-чы джыллада Къарачай-Черкес устазлыкъ институтда окъугъанды.

Теберди шаханы 1-чи номерли орта школунда устаз болуб ишлегенди.

1992-чи джыл Правокубанский посѣлокну школунда сохталагъа дерсле бергенди.

1993-чю джылдан Джангы Тебердини школунда окъуу-юретиу ишледен завуч болгъанды.

1998-чи джыл Къарачай шахарда 1-чи номерли школну устазыды.

2010-чу джыдан бери Къарачай шахарда генерал С. К. Махамет улуну атын джюрютген 5-чи номерли орта школну директоруду.

Кѣб Хурмет грамотасы, бюсюреу къагъыты барды.

Къууанаса билим алапатха

Къарачай шахарны 5-чи номерли орта школуну
директору Эсеккуланы Борисни къызы
Джыбчыкъланы Эммагъа

Таула бла ушакъ эте джашайса,
Нюрюнгю джомакъ джуртунга джая.
Халкъынгы, тилинги, суйюб сыйлайса,
Болгъанса ишингде накъут къая.

Джюрегинги Кюн бла джасагъанса,
Ашхылыкъ, сууаблыкъ нёгер болуб.
Сен джарыкъ джулдузгъа да ушагъанса,
Сууаб ишлейсе, къууанчдан толуб.

Халкъынга джюрекден джылы къарайса,
Джигер урунуб, махтау, сый ала.
Инджилгеннге, онгсузгъа да джарайса.
Къурайса таулада хурмет къала.

Ачыкъ кёллюсе, джюрегинг тазады,
Сенде джумушакъ сезимле тууа.
Фахмунгу оту гюрюлдеб, джанады,
Чучхурну бурчагъы бетинги джууа.

Джулдузлагъа ушата, юретесе
Сен сабийлени, толуб муратынг.

Билим бериб, чууакъ кёкге джетесе,
Алгышда айтылыб турады атынг.

Джюрегингде таулу кьан кьайнайды,
Сен кьарайса ариу табигьатха.
Нюр бетингде сьуюмюнг ойнайды,
Сен кьууанаса билим аламатха.

17.10.2013 дж.

Клычев Руслан Валериевич

Клычев Руслан Валериевич халкъыны тюз иннетли джашы, миллетлени арасында шохлукъну, къарнашлыкъны кючюн джая джашайды. Тутхан ишин суюб эте, тыйышлы дараджада толтурады.

1982-чи джыл августну 22-де Красный-Востокда туугъанды.

1999-чу джыл орта школну Красный-Востокда бошагъанды.

1999-2004-чю джыллада Къарачай-Черкес кърал институтуда окъугъанды.

2004-2007-чи джыллада КъЧКъУ-ну аспирантурасын бошагъанды.

2005-чи джылдан бери «Абазашта» кърал газетни редакциясында джамагъат – политика бёлюмню редакторуду.

2008-чи джылдан Россия Федерацияны журналистлерини Союзуну члениди.

Руслан орден бла, кёб Хурмет грамота бла саугъаланганды.

Сюесе чучхурланы джырларын

**РГБУ «Абазашта» газетни редакциясыны
Джамагъат-политика бёлюмюню редактору
Клычев Руслан Валериевичге**

Къызыл-Восток элни джылы къучагъында,
Джашайса, джюрек къылларынг джырлай.

Ариулуць бла этген ушагъынгда,
Къушча, учаса, сьймеклик ийнакълай.

Халкъны иги адетлерин джакълай,
Адамлыкъ джулдузунг мийик джылтырай.
Ашхылыкъны джибин джюз кере къатлай,
Къууанаса, чачынгы тау аяз тарай.

Джаяды Кюнча, джылыуун хурметинг,
Уллу, гитче, къууаныб турур ючюн.
Сюйюмюн тегеди таулагъа бетинг.
Джигер ишлейди фахмунг, билим кючюнг.

Ангылайса джуртунгу макъамларын,
Тууады джюрек сезиминг джумушакъ.
Сюесе чучхурланы кёк джырларын,
Кече, кюн ала бла этесе ушакъ.

19.10.2013 дж.

Исаланы Исрафильни джашы Азий

Исаланы Исрафильни джашы Азий тюз иннетли, огьурлулугьу болгъан таулу, адамлагъа иги болур джанындан кѣб тюрлю ишни, джумушну толтурады.

1948-чи джыл августну 24-де Джамбул областны Мерке районунуну Ойтал элинде туугъанды.

1957-чи джыл джуртуна Кавказгъа къайтыб, 1965-чи джыл Учкуланда орта школну бошагъанды.

Колхоз малда, ветеринар къуллукъда санитар болуб ишлегенди. Ол, ызына Къзахстаннга къайтыб, 1967-чи джыл Меркеде район типографияда басмалаучу болуб тургъанды.

1968-1973-чю джыллада Алма-Ата шахарда С. М. Киров атлы Къзан кърал университетни журналистле хазырлагъан факультетини орус бѣлюмюнде окъугъанды. Кавказгъа къайтхандан сора, Черкескеде радиокомитетде бѣлюмню тамадасы къуллукъну толтургъанды.

1975-чи джыл аны «Ленинни байрагъы» газетни письмола бла ишлеген бѣлюмюню тамадасы этедиле.

1984-чю джыл журналистлени Юйюню директору къуллукъгъа саладыла. Азий кѣб джылланы ол джууаблы ишин да сый бла толтургъанды.

Бусагъатда тыйыншылы солуудады. «Къарачай» газетни штатдан тышында корреспондентиди.

Таза муратлы

**«Къарачай» газетни бѐлюмюню
алгъыннгы тамадасы Исаланы
Исрафильни джашы Азийге**

Тауда туугъанса, джомакълы Хурзукда,
Ёсгенсе, сейирлик къучакълай сени.
Чабханса, джалан аякъ кюмюш чыкъда,
Ийнакъ эте ёзенни гюллю кенги.

Тикли, мийикли, наратлы таула,
Узакъ джитиле да ышара санга.
Ёкюре талалада кийик буула,
Таулу халкъынг чыгъады огъур тангнга.

Дарман ийисли хауаны сен солуй,
Тураса, табигъатны сюйюб джокълай.
Кём-кёк сууладан бауурланыб тогъуй,
Джашайса, адебни, намысны сакълай.

Мийик культураны тутуб тёрюнден,
Таукел ёрлейсе мийикни таууна.
Джарыкъ джаяса, чомарт джюрегингден,
Бура эсинги халкъны джашаууна.

Кърал газетде джетишимли ишлей,
Насыб келтиргенсе, таулу халкъынга,

Ашхы сагъышларынг тюзлюкню кючлеб,
Чомарт болушханса джукъ алмай хакъынга.

Таулу хауачады, муратынг тазад,
Къарнашлыкъны джолун чакъдырдын гюлден.
Халкъынг сеннге хар заманда базад,
Базаса сен да, халкъынга кёлюнгден.

Къараб ариулукъдан тоялмай бютюн,
Къучакъ кериб, бересе джылы салам.
Джанынг табийгъатны сылайды юсюн,
Сеннге нюр кёрюнеди бютеу Алам.

20.06.2011 дж.

Эрикгенланы Аубекирни кызы Доттайланы Люаза

Эрикгенлны Аубекирни кызы Доттайланы Люаза мийик профессионал устады. Адебли, намыслы, халкыны ашхы адетлерин тутуб джашагъан адам, сабийлени да алай болургъа юретеди.

1940-чы джыл апрелни 20-да Эски Джөгетей элде туугъанды.

1957-чи джыл Къыргызияны Талас шахарында 2-чи номерли орта школну бошагъанды.

1957-1962-чи джыллада Ставрополда устазла хазырлагъан кърал институтну тарих-филология факультетинде окъугъанды.

1962-чи джыл Элтаркъачны 8 джыллыкъ школунда орус тилден дерс бергенди.

1963-1969-чу джыллада Джөгетей-Аягъы районону къуллукъчусу болады.

1969-1978-чи джыллада Уруп районону инспектору къуллукъну толтурады.

1978-1991-чи джыллада Къарачай шахарны 1-чи номерли школунда завуч болуб ишлейди.

1991-чи джылдан бери Къарачай шахарны 6-чы номерли школуну завучуду. Баш категориялы устазды. Джюрек чомартлыгъы, энчи сынамы уллуду.

Халкъны суйген къызы

**Къарачай шахарны 6-чы номерли
орта школуну завучу, «Къарачай-Черкесияны
махтаулу устазы» Эрикгенланы Аубекирни
къызы Доттайланы Люзагаъа**

Таурух джуртну къулачында туугъанса,
Ёзенде дарман суула джырлаб бара.
Кюзгю кёзлеуде бетинги джууугъанса.
Джомакълы дуния болгъан джерде ара.

Атанг ананг адебли ёсдюргенле,
Намысны, басымлылыкъны тёрюнде.
Джарыкъ этиб, ариулукъ суйдюргенле,
Кюн таякъланы ойнагъан джеринде.

Уллуд билиминг, кесинг акъыллыса,
Кериб учаса, алтын къанатынгы.
Нени да терен билген фахмулуса,
Уллу, гитче, сыйлаб айтад атынгы.

Школ окъуучулагъа билим бересе,
Джашау джолну тюз кёргюзе алагъа.
Ариу халиге, адебге юретесе,
Чыгъараса сабийлени хур талагъа.

Адамлыкъ шартынг къанатын кереди,
Учуруб барады мийикге сени.

Джюрек джылыуунг кѳууанч келтиреди,
Сенде кѳрюнеди джуртуму эни.

Тау гюлле, сеннге, ышарыб, кѳарайла,
Багъалаталла ийнакъ сѳзлеринги.
Джюрек кылларынг миллетге джырлайла,
Халкынг сюеди нюрлю кѳзлеринги.

18.08.2013 дж.

Чомаланы Унухну кызы Аджиланы Дахира

Чомаланы Унухну кызы Аджиланы Дахира халкыны келлик тѣлюсюн хазырлай, фахмусун, билимин, аямай, кьолундан келгенни этеди. Ишин толу билген, махтаулу толтурган адамды.

1956-чы джыл майны 4-де Къыргызияны Фрунзе областыны, Покровский районунда тууганды.

1973-чю джыл Сары-Тюз орта школну бошаганды.

1975-1980-чы джыллада тыш кьраллы тиллени Пятигорск кьрал устазла хазырлаган институтунда окьуганды.

1981-2006-чы джыллада Къумуш орта школда устаз, директорну окьуу-юретиу джанындан заместители болганды.

2007-чи джылдан бери Правокубанск посѣлокну орта школуну директоруду.

2007-чи джылдан бери Правокубанск посѣлокну орта школу Къарачай районну школларыны арасында «Школа года» деген конкурсда, джыл сайын хорлаб, биринчи болганлай барады.

Дахира «Россия Федерацияны окьууну сыйлы кьуллукъчусуду». Баш категориялы устазды, тамадады.

Тауланы ариу, махтаулу кызы

**Правокубанкий посёлокну орта билим берген
школуну директору Чомаланы Унухну
кызы Аджиланы Дахирагъа**

Алтын Кюнча, сейирлик кыурай тураса,
Огъур чучхурунгу суйюб кыайната.
Ариулукъну нюр джибин бураса,
Айча, бетингде суйюм ойната.

Джюрек сезиминги халкыгъа тегесе,
Джашайса таулагъа кенг кыучакъ кере.
Бютеу эсинги ашхыгъа белесе,
Адамланы игиликлерин керё.

Джуддузча, кыууанч бере, джылтырайса,
Билиминг, фахмунг таныта кесинги.
Тюз иннет бла джаш тёлнюню ийнакылайса,
Иесе сохталарынга эсинги.

Булбулча, джумушакъ, татлы джырлайса,
Джюрек кылларынг минг макъам согъуб.
Хурмет джая, сен, ышарыб, кыарайса,
Таурухлу джуртну хауасын тогъуб.

Айчаса, төгөрөкни джарытаса,
Сары-Тюз элни, сен махтаулу кызы.
Сабийлени юретиб ойнатаса,
Джылтырайд фахмунгу кюмюш джулдузу.

04.07.2013 дж.

Пазов Марат Сергеевич

*Пазов Марат Сергеевич фахмусуну, билимини
кючюне таяныб ишлеген, мийик культурасы,
ишленмеклиги болгъан огъурлу адамды.*

1979-чу джыл январны 19-да Кубина элде туугъанды.

2001-чи джыл Къарачай-Черкес кърал университетни тауусуб, «тарихни устазы» усталыкъ алыб чыкъгъанды.

2003-чю джыл Къарачай-Черкес кърал технология Академияда «бухгалтер тергеу эмда аудит» деген усталыкъгъа окъугъанды.

2004-чю джыл Къарачай-Черкес кърал университетни «этнография, этнология эмда антрология» деген усталыкъладан аспирантурасын тауусханды. Марат ол джылдан бери КъЧКъУ-ну илму управлениесини методисти къуллукъну толтурады.

Къууанчдан тол

**КъЧКъУ-ну къуллукъчусу
Пазов Марат Сергеевичге**

Къарачай шахар сеннге,
Джыр къанатларын керед.
Дайым, джууукъгъа, тенгнге,
Фахмунг ашхылыкъ беред.

Чучхур джырлай таулада,
Кюмюш бурчакъла чачад.

Джулдузлу ауушлада,
Къушну баласы учад.

Толкъунлары боркъулдай,
Саркъа чокъуракъ суула.
Тау аязчыкъ шууулдай,
Отлайла къонгур буула.

Сени культуранг мийик,
Джаша джулдуз джандырыб
Болгъанчаса, нюр кийик,
Бар халкъланы джарытыб.

Кёкюрегингде гюл чагъад,
Игиликди билгенинг.
Сезиминг чыкъча, агъад,
Шохлукъ джаяд джюрегинг.

Элтед алгъа сууаб джол,
Тюздю, тазад, иннетинг.
Насыб бла къууанчдан тол,
Алгъыш айтад миллетинг.

09.04.2013 дж.

Доюнланы Абдурахманны кызы Бэла

Доюнланы Абдурахманны кызы Бэла сабийлеге халкыбызны ашхы адетлерин ангылата, билим бере, аланы ариу халили этиб юрете, джетишимлерин джылдан-джылгъа ёсдюре барады.

1976-чы джыл Джёгетей-Аягъы районну Сары-Тюз элинде туугъанды.

1993-чю джыл былайда орта школну бошагъанды.

1993-чю джыл КъЧКъУ-гъа кириб, аны кызыл дипломгъа тауусханды. Андан бери Правокубанск посёлокну орта школунда къарачай тил бла литературадан устаз болуб ишлейди.

2002-чи джыл аны бу школда къарачай тил бла литературадан окъутхан устазланы литература бирлешликлерине тамадагъа саладыла.

2006-чы джылдан бери баш категориялы устазды.

2009-чу джыл Къарачай районда «2009-чу джылны устазы» деген конкурсха къошулуб, экинчи орунга ие болгъанды. Ол джыл огъунакъ Къарачай-Черкес Республиканы Президентини грантын алыб, «Республиканы айырма устазы» деген атны джюрютеди.

2012-чи джылдан башлаб, Къарачай районда ана тилни устазларыны методика джанындан бирлешликлерине тамадалыкъ этеди.

2007-чи джыл республиканы окъуу бла илмудан министерствосуну, 2009-чу джылда КъЧР-ни Халкъ Джыйылыуну (Парламентини) Президиуумуну Хурмет грамоталары бла саугъаланнганды.

2013-чю джыл муниципал эмда регионал конкурслада сохталаны джетишимлерине кёре, Бэла республикада «Бирлешген Россия» политсоветни махтау грамотасын да алгъанды.

Миллетинге джарайса

Баш категориялы, фахмалу устазгъа Доюнланы Абдурахманны къызы Бэлагъа

Тау гюлчага, сен ариуса,
Алтын Кюн къарайд сукъланыб.
Ашхылыкъ берген къарыуса,
Джашайса кенг джомакъланыб.

Сен, сейир чагъыб ёсесе,
Къарылгъашча, джаз уяда.
Тюзню, терсни тюз сюзесе,
Таурух кибик кенг дуняда.

Тау миллетинге джарайса,
Джюрегинги къылы согъуб.
Кёк джулдузлагъа къарайса,
Сен фахму чучхурдан тогъуб.

Билим къалала ишлейсе,
Сен сабийлеге саугъагъа.

Къыйын джолланы кючлейсе,
Насыб тегесе таулагъа.

Халкъынга ишлеб тураса,
Сен сохталаны ийнакълай.
Нюрден толуб къызараса,
Усталыгъынгы къучакълай.

Булбул аузынг джырлайды,
Халкъымы белгили къызы.
Джашауунг тюзню джакълайды,
Адамлыкъны кюмюш ызы.

Акъ марал тау мийикледен,
Сеннге эс ийиб къарайды.
Салкъын аяз ёзенледен,
Ариу бетинги сылайды.

01.05.2012 дж.

Токъланы Къурманбийни къызы Фатима

Токъланы Къурманбийни къызы Фатима ашхы сезимли, тюз иннетли, ариу халили огъурлу къызды.

1981-чи джыл Ташкёпюрге туугъанды.

1999-чу джыл былайыны орта школун айырмагъа бошаб, 2004-чю джыл КъЧКЪУ-ну филология Институтуну журналист бёлюмюн къызыл дипломгъа тауусханды.

2003-чю джыл 4-чю курсда окъугъан заманында журналистлик ишин Къарачай шахарны мэриясыны «Минги – Тау» газетини корреспонденти болуб башлагъанды.

2007-чи джылдан бери «Эльбрусоидни» Къарачай шахардагъы филиалында Къарачай-Черкесияда энчи корреспонденти болуб ишлейди.

Минги – Тауну ариу къызы

**«Эльбрусоидни» къуллукъчусу Россия
Федерацияны журналистлерини
Союзуну члени Токъланы Къурманбийни
къызы Фатимагъа**

Сен ышарсанг джаз кюн тиед,
Ёзенле бла таулагъа.
Сени Къарачай джурт сюед,
Ушайса, хур гокка хансха.

Ауазынг, булбулча, джырлайд,
Тёгерекни зынгырдатыб.
Джюрегингде насыб ойнайд,
Игиликни багъалатыб.

Айтады сени атынгы,
Сый бериб тау къуш мийикде.
Сакълаб турады къатынгы,
Ашхылыкъ дайым эсингде.

Тау халкъынга къуллукъ эте,
Урунаса, сен таурухлай.
Муратынга толу джете,
Шимал Кавказы ийнакълай.

Джаб - джарыкъ фахмудан толуб,
Бараса сен алгъа атлаб.
Къууанчны ёзеги болуб,
Игиликни джибин къатлаб.

Адамлыкъынг, гюлча, джашнаб,
Чомарт тёгед нюр джарыгъын.
Билим хазнанг таудан къараб,
Бизге керед кенг къучагъын.

Сейирликни алтын ызын,
Сени, Кюн таякъ къучакълайд.
Халкъымы суйюмлю къызын,
Минги – Тау эгечге санайд.

20.09.2011 дж.

Алчакъланы Ахматны джашы Руслан

Алчакъланы Ахматны джашы Русланны джюреги тазады. Ангысыны, джашау къарамыны дараджасы мийикди. Таулары, кърнаш шохлукъну бек сюеди. Аны адамлыкъ шартлары уллудула.

1957-чи джыл октябрны 7-де Хурзукда туугъанды.

1975-чи джыл Хурзукда орта школну бошагъанды.

1979-1983-чю джыллада Къарачай-Черкес кърал университетни суратлау-графика факультетин тауусханды. Урунуу джолун Учкулан орта школда башлагъанды. Андан сора КъЧКЪУ-да суратлау-графика факультетде устаз болуб ишлегенди.

1983-чю джылдан бери КъЧКЪУ-ну «Махар» атлы окъуу-саулукъ сакълау лагерини директоруду. Талай Хурмет грамотасы, диплому барды.

Таулу джуртну керти уланы

«Махар» солуу базаны тамадасы Алчакъланы Ахматны джашы Русланга

Хурзукда туугъанса, аланланы джеринде,
Ёсгенсе, таулары суйюб гитчеликден.
Бурунгу нартланы эртдегили элинде,
Къанат кергенсе, Кюн нюр тѣкген ёзенден.

Халкъны ашхы адетлерин джая дунягъа,
Адебни, намысны сен тутаса мийик.
Мамырлы «Махар» ушайды насыб уягъа,
Огъур тангла аталла, болгъанча акъ кийик.

Алгъа бараса таукел кюмюш бугъойлада,
Нарт-Кёпюрден къарам атаса узакъгъа.
Къаялада, тик ранлада, кийик джоллада,
Ариулукъ алад сени рахат къучакъгъа.

Чыранладан къайнаб чыкыгъан кюмюш суулагъа,
Хауада къалкъыгъан кенгкъанат къушлагъа,
Шын тургъан алтын мюйюзлю къонгур буулагъа,
Сени эсинг кетиб, тюшесе таурухлагъа.

Туристле зауукъ этиб, солуйла тёрюнгде,
Таб солуу къурагъанса Махар таулада.
Рахатлыкъ юйюрсюннгенди сейир джерингде,
Джюрегинг той этеди джырлаб «Орайда».

12.12.2012 дж.

Къойчуланы Далхатны джашы Хыйса

Къойчуланы Далхатны джашы Хыйса джашау джолда кенделен турган кѣб тюрлю проблемаланы оноун эталады. Ол, башхагъа болушургъа хазырды. Тирилиги, башламчылыгъы болган таукел адамны кѣлю токъду, джюреги чомартды.

1958-чи джыл Сары-Тюзде урунууну суйген огъурлу юйдегиде туугъанды.

1976-чы джыл анда орта школну тауусханды.

1976-1978-чи джыллада Краснодар крайда аскер къуллугъун сый бла толтургъанды.

1979-1984-чю джыллада «Красногор» совхозда малчы болуб ишлегенди.

1984-1986-чы джыллада Правокубанский посѣлокда юйле ишлеген комбинатны къурулушунда монтажчы болгъанды. Андан сора, бѣлек джылны табышлылыкъ бла кюрешгенди. «Сатурн» деген энчи предприятиедѣ къарауул болуб, кѣб затны сакълагъанды.

2004-2006-чы джыллада Черкесскеде 4-чю номерли лицейни къарауул къуллугъуну тамадасы болуб ишлегенди.

2007-чи джылдан бери Хыйса алайда агъач цехни тамадасыды. Тутхан ишин чийисил къоймай деменгили баджара, ол джашау джолунда таукел алгъа барады.

Джашайса игилик эте

Къойчуланы Далхатны джашы чемер къоллу Хыйсагъа

Туугъан эллинг Сары-Тюздю сени,
Тау шоркъаланы, булбулланы джурту.
Анда кёрюнед Къарачайны эни,
Огъур ишни, кертиликни умуту.

Ёсгенсе ашхылыкъ джашагъан джерде,
Джомакълы таулагъа, суулагъа къарай.
Алтын талада ишленмеклик тёрде,
Джууукъгъа, тенгнге, хоншугъа джарай.

Адамлыкъ, огъурлулукъ сени джолунг,
Сакълайса, халкъны иги адетлерин.
Чомартды джюрегинг, чемерди къолунг,
Сюесе джуртунгу шох миллетлерин.

Къучагъынгы джая суююб халкълагъа,
Къыйын болумладан сен тири ёте.
Алгъыш айтаса, дуня ариулукъгъа,
Джашайса хаманда игилик эте.

03.11.2012 дж.

Найманов Асан Аждаутович

Найманов Асан Аждаутович халкъын, джуртун бек суйген, миллетлени арасында шохлукъну кёпюрлерин бегитирге тырмашыб джашайды. Аны тюз иннетини, таза джюрегини джулдузу джаннганлай турады.

КъЧР-ни Ногъай районуну Адиль-Халкъ элинде туугъанды. Алайда школда орта билим алгъанды. Къарачай-Черкес кърал университетни филология институтун, тауусханды.

2004-чю джыл «Ногъай давысы» газетде джамагъат-политика бёлюмюню корреспонденти болады. Эки джылны телевидениени ногъай бёлюмюнде ишлегенди. Бусагъатда кърал бюджет учреждение «Ногъай давысы» газетни редакциясыны тамада корреспондентиди. Назмула, хапарла да джазады.

2010-чу джыл ногъай тилде «Голос из глубины веков» деген поэзия китабы басмадан чыкыгъанды.

2009-чу джылдан бери «Маметекей» деген республикан литература – суратлау сабий журналны баш редакторуду.

2007-чи джыл Россияны журналистлерини Союзуну члени болгъанды.

Миллетинг къууанчдан толсун

**Фахмулу журналистге, «Маметекей»
кърал сабий журналны баш редактору
Найманов Асан Аждаутовичге**

Сен ногъай халкъны юсюнден айтаса,
Ачыкълайса аны мамыр джашауун.

Эртдеги сейир тарихине кьайтаса,
Хапарлайса тюзюн, ёзенин, тауун.

Халкъны кьанатларыны бири болуб,
Найманов Асан бараса алгъа.
Къарнашлыкъдан, шохлукъдан чомарт толуб,
Кече, кюн ишлейсе, билмейин талгъа.

«Маметекей» деген сабий журналынг,
Гитчени, уллуну бирден ийнакълайд.
Кёрюнедиле ашхы муратларынг,
Джылы сезиминг халкъланы кьучакълайд.

Фахмунг мийикди, билиминг кьяя,
Сууаблыкъ эте, учунаса тири.
Джашайса, иннетинги кючюн джая,
Къарнаш ногъайны уланларыны бири.

Тенгим, баргъан джолунг рахатлы болсун,
Джюрек кьылларынг ашхылыкъ сокъсунла.
Юйдегинг, миллетинг кьууанчдан толсун,
Насыб джудузларынг джаныб турсунла.

20.02.2013 дж.

Къарылгъашчыкъ джырлайды

Хубйиланы Тимурну кызы алты джыл
толгъан Аминатчыкъгъа

Учуб келиб узакъ тенгиз джагъаладан,
Уя ишлей къарылгъашчыкъ джырлайды.
Къууанады аууб келиб ауушдан,
Аминачыкъ къанатлыгъа къарайды.

Ангылагъанча аны сейирлик тилин,
Сезгенча хар тауушун ийнакълайды.
Джылы Кюн да къучакълайды джашил элин,
Гюл тахта да кенг арбазда джашнайды.

Арымайын ишлейди ол уячыгъан,
Джыбчыкъ къоннган бутакъчыкъ люуолдейди.
Кёрген кибик тууарыкъ балачыгъын,
Чёбчюк, зыгъырчыкъ келтириб джюулдейди.

Сейир болуб къууанады Аминатчыкъ,
Къарылгъачны уясына къарайды.
Анга джууукъ учады къарылгъашчыкъ,
Ол джырын джырлай кызычыкъ бла ойнайды.

Къалай сейирди хар джыл сайын джаз келсе,
Къанатлыла джуртларына къайталла.
Гитче къызчыкъ къарылгъач уяны кёрсе,
Джюрегинде гокка хансла чагъалла.

08. 03. 2012 дж.

Харс урады Минги – Тау

Ёзденланы Якъубну туудугъу эки ай толгъан Хадижачыкъгъа

Къыз туугъанды Къарачайгъа,
Джарытыб Кавказ таулары.
Къууанч хапар джетгенд Айгъа,
Ёсдю саны джудузлары.

Къарт атасы алгъыш этед
Гоппанны алыб къолуна,
Башы мийик кёкге джетед,
Къууанад джашау джолуна.

– Сыйынг хар заманда болсун,
Джайылсын акъыл къанатынг.
Юйюнг игиликден толсун,
Айтылсын махтауунг, атынг.

Фахмунг алтын джибин бурсун,
Мамырлыкъ джарыгъын джая.
Халкъгъа къуллукъ этиб турсун
Кючюнг, болуб насыб къая.

Кёб берекет салсын уя
Сенде, хурмет гюлюнг чагъыб.
Сейирлик болсун дуня,
Сен чачынга Айны тагъыб.

Кёб джаша джерни юсюнде,
Сенде, насыб булбул джырлай.
Учун дуня джюзюнде,
Кюнню джылыуу ийнакълай.

Джарыб турсунла джыл чакъла,
Суююм чучхурунг боркъулдай.
Сен ашхылыкъны къучакъла,
Чырайында нюрюнг ойнай.

Ёс, тепсейдиле ауушла,
Окъу, ишле, ийнек сау.
Келелле сейир тауушла,
Харс урады Минги – Тау.

19.11.2013 дж.

Башлары

Ал сёз	3
Къарайса Минги – Таугъа	6
Катчиланы Анатолийни джашы Казим хаджи ...	8
Эрикгенланы Чоканы джашы Ахмат	11
Къаракетланы Добайны джашы Салис	14
Тамбийланы Сеит-Умарны джашы Асланбек ...	17
Тамов Мухарбий Чашифович	21
Хабланы Хусейни джашы Руслан	23
Алчакъланы Хаджи-Исмаилны джашы Осман ..	26
Хапчаланы Юсуфну джашы Салых	29
Батчаланы Анзорну джашы Борис	32
Ёзденланы Мухамматны джашы Альберт	35
Джанкёзланы Сеитбийни джашы Айдемир	39
Ижаланы Хамитни джашы Умар	42
Салпагъарланы Бунуяминни джашы Магометамин	45
Салпагъарланы Ильясны джашы Умар	48
Текеланы Умарны джашы Ильяс	51
Алийланы Умарны джашы Кямал	54
Къазийланы Магомедни джашы Хусеин	57
Байрамукъланы Ибрагимни джашы Ахмат	60
Эбзеланы Борисни джашы Борис	63
Байрамукъланы Пахатны джашы Рамазан	66
Ижаланы Сагъытны джашы Кямал	69
Къушджетерланы Асхатны джашы Спартак	72
Тхакохланы Аскерни джашы Борис	74
Борлакъланы Магометни джашы Наполеон	77
Аджиланы Далхатны джашы Абу-Юсюб	80

Байрамукъланы Хасанны джашы Кямал	83
Къулийланы Шувайны джашы Къайсын	85
Хетагуров Коста Леванович	88
Хубийланы Ахьяны джашы Осман	90
Беппаланы Анзорну джашы Муталип	93
Эгизланы Османни кызы Абрекланы Любовь..	96
Ёртенланы Хусейни джашы Борис	99
Биджиланы Басиятны джашы Асхат	101
Акъбайланы Азрет-Алийни джашы Азрет	103
Аппаланы Добайны джашы Билял	106
Тотуркъланы Назбийни джашы Къазий- Магомед	109
Кулова Фардаус Казибановна	112
Атуова Алтынай Юнусовна	115
Какушланы Аскербийни джашы Хусей	118
Лайпанланы Хутну джашы Сюлемен	121
Тхагапсов Увжук Аскербиевич	124
Чотчаланы Азрет-Алийни джашы Ханафий	126
Абайханланы Адурхайны кызы Аминат	128
Глоуланы Владимирни кызы Зульфия	131
Шунгарланы Ильясны кызы Маруа	134
Къобанланы Муссаны джашы Махмут	137
Чаушланы Амурбийни джашы Магариф	139
Боташланы Даутну джашы Сулейман хаджи ...	142
Лепшокъланы Сапарны джашы Аслан	145
Хабланы Хусейни кызы Байчораланы Халимат	148
Дураланы Азретни джашы Ильяс	151
Къаракетланы Заурбекни джашы Исса	154

Аджиланы Аубекирни кызы Хабибат	157
Алчакъланы Хаджи-Исмаилны кызы	
Хасанланы Фатима	160
Джазаланы Айтекни джашы Халит	163
Лепшокъланы Алийни джашы Узеир	166
Ногъайлыланы Узейирни джашы Маджит	169
Чотчаланы Азрет-Алийни джашы Алий	172
Тотуркъулланы Хасанны джашы Алий	175
Хубийланы Магометни джашы Шамил	178
Джазаланы Халитни кызы Валентина	181
Къозбаланы Магомедни кызы Ёртенланы	
Тамара	184
Текеланы Умарны джашы Руслан	187
Тохчукъланы Маламайны джашы Олег	189
Сылпагъарланы Хыйсаны джашы Борис	192
Хабичланы Исмаилны джашы Магомет	195
Хайыркызыланы Юсуфну джашы Рамазан	198
Алчакъланы Магометни джашы Къурманбий ...	201
Ёзденланы Айгуфну кызы Бостанланы	
Зубайда	204
Тамбийланы Аубекирни кызы Алийланы	
Зухра	207
Къочхарланы Османни джашы Сейит	209
Багъатырланы Анзорну джашы Абу-Хасан	212
Ёзденланы Рашидни джашы Руслан	215
Тебуланы Ниязбийни джашы Къаплан	217
Семенланы Азретни кызы Люба	219
Батчаланы Азрет-Алийни джашы Дебош	222
Мамчуланы Османни кызы Фатима	224

Ёзденланы Ахияны джашы Юсюп	227
Созарукъланы Шогъайыбны джашы Норий	230
Чомаланы Османни кызы Текеланы Хасанат ..	233
Алчакъланы Хаджи-Исмаилны кызы	
Лепшокъланы Къызбала	236
Наурузланы Магометни кызы Земфира	239
Байрамукъланы Аскербийни джашы Назбий	241
Деккушланы Борисни джашы Руслан	244
Байчораланы Асланны кызы Батчаланы	
Зубайда	246
Салпагъарланы Тильмекни кызы Мёлек	248
Тулпарланы Сагъытны кызы Зухра	251
Лайпанланы Османни джашы Нюр-Магомет ...	254
Боюнсузланы Батдинни кызы Роза	257
Лепшокъланы Юсуфну джашы Якъуб	259
Созарукъланы Муссаны джашы Эльдар	261
Салпагъарланы Ильясны кызы Акъбайланы	
Халимат	263
Къозбаланы Магометни кызы Зарина	266
Батчаланы Османни джашы Башир	268
Элькъанланы Магомедни кызы	
Тотуркъулланы Фаризат	270
Лайпанланы Халитни джашы Рашид	273
Байрамкъулланы Солтанны кызы Зульфия	276
Лайпанланы Манафны джашы Умар	278
Хубийланы Азретни кызы Доттайланы	
Светлана	280
Лепшокъланы Исмаилны кызы Зухра	282
Хусейни джашы Шаханланы Муратбий	284

Байрамкъулланы Сагъытны джашы Альберт	287
Абрекланы Хусейни кызы Къалабекланы	
Кемисхан	290
Къараланы Русланны джашы Азрет	293
Хубийланы Баталбийни джашы Хусей	295
Салпагъарланы Могометни кызы Чомаланы	
Зухра	298
Алийланы Кямалны джашы Мурат	301
Какушланы Аскербийни джашы Рамазан	303
Хабланы Къалмукъну кызы Текеланы София...	305
Текеланы Эльмурзаны кызы Халимат	307
Къочхарланы Валераны кызы Лаура	309
Батчаланы Хасанны джашы Али-Мурат	311
Малсуйгенланы Исхакъны джашы Ачемез	314
Катчиланы Микоянны кызы Байкъулланы	
Аминат	317
Джабаланы Османны джашы Ибрагим	320
Байчораланы Магометни кызы Айшат	323
Ёзденланы Аубекирни джашы Таусолтан	325
Тебуланы Хаджи-Муратны джашы Ниязбий	328
Элькъанланы Бекмырзаны джашы Хусей	330
Шевченко Николай Васильевич	333
Батчаланы Бекирни джашы Ибрагим	335
Байчораланы Мекерни джашы Магомет	337
Айдынланы Сеит-Умарны джашы Дугербий	339
Токъланы Къасымны джашы Хусей	342
Хабланы Хусейни кызы Зарият	344
Лепшокъланы Халитни кызы Алина	346
Ёзденланы Сулеменни кызы Къочхарланы	

Земфира	348
Къоркъмазланы Сеитни джашы Магомет	350
Джазаланы Магомедни джашы Ахмат	353
Текеланы Хаджи-Османни джашы Хаджи- Мурат хаджи	355
Къарабашланы Пахатны кызы Фатима	358
Байрамкъулланы Абдурахманни кызы Зухра...	360
Къоркъмазланы Борисни джашы Рамазан	362
Айбазланы Робертни джашы Равшан	365
Дудаланы Хасанни кызы Лида	367
Джазаланы Балуюны кызы Бэла	369
Багъатырланы Пахатны джашы Иссалий	371
Батчаланы Авдейни кызы Лидия	373
Эсеккуланы Борисни кызы Джыбчыкъланы Эмма	375
Клычев Руслан Валериевич	378
Исаланы Исрафильни джашы Азий	380
Эрикгенланы Аубекирни кызы Доттайланы Люаза	383
Чомаланы Унухну кызы Аджиланы Дахира....	386
Пазов Марат Сергеевич	389
Доюнланы Абдурахманни кызы Бэла	391
Токъланы Къурманбийни кызы Фатима	394
Алчакъланы Ахматны джашы Руслан	396
Къойчуланы Далхатны джашы Хыйса	398
Найманов Асан Аждаутович	400
Хубийланы Тимурну кызы Аминат	402
Ёзденланы Якъубну туудугъу Хадижа	404

Хусеин Узеирович Лепшоков

Орлиное гнездо

Стихи-посвящения
на карачаевском языке

Редактор – А-М. Х. Батчаев, к. ф. н., доцент, профессор
Корректор – З. И. Лепшокова секретарь РГБУ редакция
газеты «Къарачай», член Союза
журналистов Р. Ф.
Компьютерная вёрстка – Т. А. Кахунова

Подписано в печать
Формат 60/84 ¹/₆. Гарнитура «Балтика».
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Усл. печ. л. 24,7.
Тираж 1000 экз. Заказ № 45-2014.

Отпечатано в полном соответствии
с качеством предоставленного оригинал-макета,
подготовленного в издательстве
ИКО «Аланский Эрмитаж»

369000, КЧР, г. Черкесск ул. Чкалова, 17 а

Типография ООО «Нартиздат»
г. Черкесск, ул. 1-я Подгорная, д.2